

Державний природознавчий музей НАН України

Р.І. Гураль, Н.В. Гураль-Сверлова

**Каталог прісноводних
молюсків України**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПРИРОДОЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

Р. І. Гураль, Н. В. Гураль-Сверлова

**КАТАЛОГ ПРІСНОВОДНИХ МОЛЮСКІВ
УКРАЇНИ**

Відповідальний редактор
доктор біологічних наук О. С. Климишин

Львів 2018

УДК 594.1, 594.3 (477)

Гураль Р.І., Гураль-Сверлова Н.В.

Каталог прісноводних молюсків України. – Львів, 2018. – 317с.

ISBN 978-966-02-8456-2 (електронне видання)

У каталозі систематизовано літературні дані щодо конкретних місць знахідок прісноводних молюсків на теренах України, зроблених переважно у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Додатково наведено перелік відповідних фондкових матеріалів Державного природознавчого музею НАН України станом на кінець 2017 р., зібраних від другої половини ХІХ до початку ХХІ ст. Подано також короткі зауваження щодо таксономії, синонімії, особливостей діагностики та закономірностей просторового розподілу на території України окремих видів прісноводних молюсків. Каталог буде корисним науковцям-зоологам (зокрема, малакологам і гідробіологам), студентам біологічних спеціальностей вищих навчальних закладів, любителям природи.

Рецензенти:

д-р біол. наук Д. В. Лукашов, д-р біол. наук Л. М. Янович,
д-р біол. наук О. С. Климишин

Рекомендовано до друку вченою радою
Державного природознавчого музею НАН України

ISBN 978-966-02-8456-2 (електронне видання)

© Гураль Р.І., Гураль-Сверлова Н.В.

© Державний природознавчий музей
НАН України, 2018

Зміст

Передмова	6
Родина Neritidae	
<i>Theodoxus danubialis</i> (C. Pfeiffer, 1828)	9
<i>Theodoxus fluviatilis</i> (Linnaeus, 1758)	10
Родина Viviparidae	
<i>Viviparus contectus</i> (Millet, 1813)	14
<i>Viviparus viviparus</i> (Linnaeus, 1758)	19
Родина Melanopsidae	
<i>Fagotia acicularis</i> (Férussac, 1823)	23
<i>Fagotia esperi</i> (Férussac, 1823)	26
Родина Bithyniidae	
<i>Bithynia leachii</i> (Sheppard, 1823)	28
<i>Bithynia tentaculata</i> (Linnaeus, 1758)	31
Родина Hydrobiidae	
<i>Bythinella austriaca</i> (von Frauenfeld, 1857)	37
<i>Bythinella hungarica</i> Hazay, 1881	38
<i>Marstoniopsis scholtzi</i> (A. Schmidt, 1856)	39
<i>Paladilhiopsis carpathica</i> L. Soos, 1940	40
<i>Potamopyrgus antipodarum</i> (Gray, 1843)	41
Родина Lithoglyphidae	
<i>Lithoglyphus naticoides</i> (C. Pfeiffer, 1828)	42
? <i>Lithoglyphus pyramidatus</i> v. Möllendorf, 1873	46
Родина Valvatidae	
<i>Borysthenia naticina</i> (Menke, 1845)	47
<i>Valvata cristata</i> O.F.Müller, 1774	48
<i>Valvata macrostoma</i> Mörch, 1864	49
<i>Valvata piscinalis</i> (O.F.Müller, 1774)	50
Родина Acroloxidae	
<i>Acroloxus lacustris</i> (Linnaeus, 1758)	53
Родина Lymnaeidae	
<i>Lymnaea ampla</i> (Hartmann, 1821)	55
<i>Lymnaea auricularia</i> (Linnaeus, 1758)	59
<i>Lymnaea corvus</i> (Gmelin, 1791)	65
<i>Lymnaea glutinosa</i> (O.F.Müller, 1774)	69
<i>Lymnaea occulta</i> (Jackiewicz, 1959)	70
<i>Lymnaea ovata</i> (Draparnaud, 1805)	71

<i>Lymnaea palustris</i> (O.F.Müller, 1774)	79
<i>Lymnaea peregra</i> (O.F.Müller, 1774).....	87
<i>Lymnaea stagnalis</i> (Linnaeus, 1758)	91
<i>Lymnaea truncatula</i> (O.F.Müller, 1774)	103
<i>Omphiscola glabra</i> (O.F.Müller, 1774).....	107

Родина Physidae

<i>Aplexa hypnorum</i> (Linnaeus, 1758)	108
<i>Physa fontinalis</i> (Linnaeus, 1758).....	110
<i>Physella acuta</i> (Draparnaud, 1805).....	114
<i>Physella heterostropha</i> (Say, 1817)	116

Родина Planorbidae

<i>Anisus leucostoma</i> (Millet, 1813)	117
<i>Anisus septemgyratus</i> (Rossmässler, 1835).....	120
<i>Anisus spirorbis</i> (Linnaeus, 1758).....	124
<i>Anisus strauchianus</i> (Clessin, 1886).....	128
<i>Anisus vortex</i> (Linnaeus, 1758).....	129
<i>Anisus vorticulus</i> (Troschel, 1834).....	132
<i>Armiger crista</i> (Linnaeus, 1758).....	133
<i>Bathyomphalus contortus</i> (Linnaeus, 1758)	135
<i>Gyraulus acronicus</i> (Férussac, 1807).....	139
<i>Gyraulus albus</i> (O.F.Müller, 1774).....	141
<i>Gyraulus laevis</i> (Alder, 1838).....	144
<i>Gyraulus riparius</i> (Westerlund, 1865)	145
<i>Gyraulus rosmaessleri</i> (von Auerswald, 1852)	147
<i>Hippeutis complanatus</i> (Linnaeus, 1758)	149
<i>Menetus dilatatus</i> (Gould, 1841).....	151
<i>Planorbarius corneus</i> (Linnaeus, 1758)	152
<i>Planorbis carinatus</i> O.F.Müller, 1774	161
<i>Planorbis planorbis</i> (Linnaeus, 1758)	163
<i>Segmentina nitida</i> (O.F.Müller, 1774).....	172

Родина Ancyliidae

<i>Ancylus fluviatilis</i> O.F.Müller, 1774.....	177
<i>Ferrissia wautieri</i> (Mirolli, 1960).....	179

Родина Dreissenidae

<i>Dreissena bugensis</i> Andrusov, 1897	180
<i>Dreissena polymorpha</i> (Pallas, 1771)	182

Родина Unionidae

<i>Anodonta anatina</i> (Linnaeus, 1758).....	186
---	-----

<i>Anodonta cygnea</i> (Linnaeus, 1758).....	200
<i>Batavusiana crassa</i> (Philipsson, 1788).....	207
<i>Pseudanodonta complanata</i> (Rossmässler, 1835).....	215
<i>Sinanodonta woodiana</i> (Lea, 1834).....	220
<i>Unio pictorum</i> (Linnaeus, 1758).....	222
<i>Unio tumidus</i> Philipsson, 1788.....	237

Родина Sphaeriidae

<i>Musculium lacustre</i> (O.F.Müller, 1774).....	250
<i>Pisidium amnicum</i> (O.F.Müller, 1774).....	254
<i>Pisidium casertanum</i> (Poli, 1791).....	256
? <i>Pisidium conventus</i> Clessin, 1877.....	260
? <i>Pisidium crassum</i> Stelfox, 1918.....	261
<i>Pisidium globulare</i> Clessin in Westerlund, 1873.....	262
<i>Pisidium henslowanum</i> (Sheppard, 1823).....	263
<i>Pisidium hibernicum</i> Westerlund, 1894.....	265
<i>Pisidium lilljeborgii</i> Clessin, 1886.....	266
<i>Pisidium milium</i> Held, 1836.....	267
<i>Pisidium moitessierianum</i> (Paladilhe, 1866).....	269
<i>Pisidium nitidum</i> Jenyns, 1832.....	270
<i>Pisidium obtusale</i> (Lamarck, 1818).....	271
<i>Pisidium personatum</i> Malm, 1855.....	273
<i>Pisidium pseudosphaerium</i> Favre, 1927.....	275
<i>Pisidium pulchellum</i> Jenyns, 1832.....	276
<i>Pisidium subtruncatum</i> Malm, 1855.....	277
<i>Pisidium supinum</i> A. Schmidt, 1851.....	280
? <i>Pisidium tenuilineatum</i> Stelfox, 1918.....	282
<i>Sphaerium corneum</i> (Linnaeus, 1758).....	283
<i>Sphaerium nucleus</i> (Studer, 1820).....	287
<i>Sphaerium ovale</i> (Férussac, 1807).....	289
<i>Sphaerium rivicola</i> (Lamarck, 1818).....	291
<i>Sphaerium solidum</i> (Normand, 1844).....	295

Родина Corbiculidae

<i>Corbicula fluminea</i> (O.F. Müller, 1774) та <i>C. fluminalis</i> (O.F. Müller, 1774).....	296
Список цитованої літератури	297
Алфавітний покажчик латинських назв	312

Передмова

Вже не перше століття триває дослідження прісноводної малакофауни України. Щороку з'являються нові малакологічні, гідробіологічні, паразитологічні публікації, які містять, зокрема, інформацію щодо конкретних місць знахідок окремих видів молюсків у різних регіонах нашої країни. Зрозуміло, що увесь цей величезний обсяг інформації потребує певного узагальнення та аналізу. Величезна робота у цьому напрямку була виконана засновницею житомирської малакологічної школи А.П.Стадниченко, що відображено в низці монографічних видань, присвячених певним систематичним групам прісноводних молюсків [Анистратенко, Стадниченко, 1994; Стадниченко, 1984б, 1990, 2004]. Узагальнення та критичний аналіз літературних даних, опрацювання музейних колекцій в Україні та поза її межами, власні збори в різних регіонах України – усе це дозволило встановити загальні особливості просторового і біотопічного розподілу багатьох видів прісноводних молюсків.

Незважаючи на це, залишається ще багато «білих плям», пов'язаних, зокрема, із нерівномірним характером розподілу малакологічних досліджень на території України, суперечливими поглядами на систематику певних груп молюсків або на особливості діагностики тих чи інших видів. Як водним, так й наземним молюскам притаманна значна внутрішньовидова конхологічна мінливість, обумовлена спадковістю та екологічними умовами заселених молюсками біотопів. Це стало підставою для того, що від другої половини XVIII ст. і до початку XX ст. була описана значна кількість конхологічних форм, зведених надалі до відносно невеликої кількості загальноновизнаних поліморфних видів. Проте у другій половині XX ст. під впливом засновника компараторного методу в малакології Я.І.Старобогатова на теренах колишнього СРСР знову розпочався процес активного «подріблення» загальноновизнаних видів прісноводних молюсків, було описано низку нових видів, а багатьом раніше описаним формам було надано видового статусу. При цьому значно звузилися можливі межі внутрішньопопуляційної та міжпопуляційної конхологічної мінливості, які визнавали прихильники нової малакологічної течії. А таксономічний статус багатьох загальноновизнаних видів поступово збільшився до підродового, а потім – до родового рівня.

Однак погляди дослідників із країн колишнього СРСР не знайшли підтримки світової малакологічної спільноти; українські малакологи також почали поступово «скорочувати» кількість видів молюсків, що наводилися ними для нашої території. Причому інколи вони фактично поверталися до системи прісноводних молюсків, прийнятої зараз у Центральній Європі, інколи – продовжували визнавати й частину «спірних» видів.

Описані вище процеси призвели до того, що один загальноновизнаний вид прісноводних молюсків міг бути вказаний для території України під багатьма різними назвами. Більш того, навіть у опублікованих у різний часовий період працях одного дослідника одна й та сама знахідка могла фігурувати від різними назвами. Це значно ускладнювало аналіз накопичених фауністичних даних і часто робило їх малозрозумілими для людей, які орієнтуються на

«класичну» систему прісноводних молюсків. Ще однією проблемою, частково висвітленою нами в попередніх публікаціях [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009а, 2012, 2014], а також коротко описаною в окремих розділах цього каталогу, є певні розбіжності у трактуванні навіть деяких загально визнаних видів прісноводних молюсків вітчизняними малакологами та їх західними колегами. Це стосується конхологічних ознак, які використовуються для диференціації *Planorbis carinatus*, *Lithoglyphus pyramidatus* та деяких інших видів прісноводних молюсків.

У цьому каталозі ми спробували узагальнити літературні дані щодо конкретних місць знахідок загально визнаних видів прісноводних молюсків, зроблених на території України протягом другої половини ХХ ст. і на початку ХХІ ст. Винятком є лише окремі колекційні матеріали, на які посилаються інші автори (що зазначено у відповідних місцях каталогу) та фондові матеріали Державного природознавчого музею НАН України (перелік яких станом на кінець 2017 р. наведено після огляду літературних джерел). Частина згаданих колекційних матеріалів стосується більш ранніх часових періодів – першої половини ХХ ст. і навіть другої половини ХІХ ст.

Більш ранні літературні джерела не увійшли до підготованого нами каталогу з наступних причин.

1) Більшість з них вже була проаналізована А. П. Стадниченко в низці монографічних видань, що було зазначено нами вище.

2) На відміну від колекційних матеріалів, немає можливості перевірити правильність окремих видових визначень у старіших малакологічних публікаціях, а надійні діагностичні критерії для деяких таксонів були розроблені порівняно недавно.

Наведемо лише один приклад: на думку польських малакологів [Pięchocki, Dyduch-Falniowska, 1993], суперечливі погляди давніших авторів на таксономію і систематику роду *Anodonta* призвели до того, що усі літературні дані щодо розповсюдження *A. cygnea*, опубліковані до 1950 р., слід вважати сумнівними. Вони також слушно зауважили, що зроблені раніше описи численних форм *Anodonta* часто не містять інформації, на підставі якої можна було б віднести ці форми до *A. cygnea* або *A. anatina*. Це повністю підтвердили також результати проведеної нами нещодавно наукової ревізії фондової колекції Unionidae ДПМ НАНУ [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009б]: частина матеріалів, визначених як *A. cygnea*, насправді стосувалася більш розповсюдженого на території України виду – *A. anatina*.

3) Ще вагомішою причиною є можливі зміни ареалів і чисельності окремих видів прісноводних молюсків. Наприклад, такий чутливий до якості водного середовища представник родини Unionidae, як *Batavusiana crassa*, наприкінці ХІХ і навіть у першій половині ХХ ст. був одним з фонових видів перлівницевих на території України, що підтверджують й музейні колекції [Гураль, Гураль-Сверлова, 2008]. Зараз обговорюється доцільність занесення його до Червоної книги України [Корнюшин, 2002].

З огляду на величезну кількість робіт, присвячених різним аспектам вивчення прісноводних молюсків України, опублікованих у другій половині ХХ і на початку ХХІ ст. (нерідко – у важкодоступних регіональних виданнях), ми розуміємо, що створений каталог не може претендувати на повноту проаналізованого у ньому матеріалу. Проте ми сподіваємося, що він буде корисним не лише нашим колегам-малакологам, але й значно ширшому колу користувачів – зокрема, при вивченні прісноводних молюсків у вищих навчальних закладах або плануванні природоохоронних заходів, а також зможе привернути увагу до деяких проблемних питань, пов'язаних із вивченням прісноводної малакофауни України.

У каталозі не враховано дані щодо знахідок на території України деяких амфібіотичних (супраліторальних та описаних з Українських Карпат представників роду *Terrestribythinella*) та солонуватоводних (зокрема, у межах роду *Theodoxus*) видів молюсків, а також окремих адвентивних тропічних видів, які зрідка реєструються у водоймах України, проте не здатні утворювати тут стійких колоній [Сон, 2007].

Використану в каталозі систематику прісноводних молюсків подано переважно за роботами німецьких малакологів [Glöer, 2002; Glöer, Meier-Brook, 1998], з деякими відхиленнями, вказаними в тексті окремих розділів. Розподіл родини Lymnaeidae на роди подано за ревізією польської дослідниці М. Яцкевич [Jackiewicz, 1998].

Для зручності користування каталогом роди та види усередині родин наведено за абеткою.

*Вказаний для літературних даних «часовий період» означає приблизний відрізок часу, коли були зібрані (або могли бути зібраними – у випадку відсутності точних дат збору) усі або більшість матеріалів, описаних у наведених нижче літературних джерелах. Він не стосується згаданих у деяких роботах окремих колекційних матеріалів, які могли бути зібраними на території України дещо раніше (див. також вище).

***Theodoxus danubialis* (C. Pfeiffer, 1828)**

Лунка дунайська

Родина: Neritidae

Номенклатурні зауваження

Theodoxus danasteri (Lindholm, 1908), описаний як форма *Th. danubialis* (C. Pfeiffer, 1828), який останнім часом наводився для території України як самостійний вид [Анистратенко, 1998; Анистратенко, Анистратенко, 2001], швидше за все, є лише кольоровою формою *Th. fluviatilis*. Про це свідчить, зокрема, видовжена форма черепашки та наявність переходів між різними типами забарвлення [Сверлова, Гураль, 2008].

Загальне розповсюдження в Україні

Справжній *Th. danubialis* на території України зареєстрований лише в низов'ях Дунаю (Одеська область).

Літературні дані (місця зборів)

*часовий період: початок ХХІ ст.

Одеська обл., Кілійський р-н, м. Вилкове, р. Дунай [Стадниченко, 2014 – *Theodoxus danubialis*];

Theodoxus fluviatilis (Linnaeus, 1758)

Лунка річкова

Родина: Neritidae

Номенклатурні зауваження

До цього виду слід, очевидно, відносити й згадки щодо присутності на території України більшості інших таксонів, яким надавали видового статусу окремі дослідники [Анистратенко, 1998; Анистратенко, Анистратенко, 2001]. Навіть *Theodoxus danasteri* (Lindholm, 1908), описаний як форма *Th. danubialis* (С. Pfeiffer, 1828), швидше за все, є лише кольоровою формою *Th. fluviatilis*. Про це свідчить, зокрема, видовжена форма черепашки та наявність переходів між різними типами забарвлення [Сверлова, Гураль, 2008].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений на території України.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Вінницька обл., Могилів-Подільський р-н, м. Могилів-Подільський [Шевцова, Цибульський, 2006 – *Theodoxus fluviatilis*];

Вінницька обл., Ямпільський р-н, с. Велика Кісниця [Шевцова, Цибульський, 2005, 2006 – *Theodoxus fluviatilis*];

Волинська обл., Луцький р-н, ок. м. Луцьк, р. Стир [Здун, 1952 – *Theodoxus fluviatilis*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Луки [Яворський, 2007 – *Theodoxus fluviatilis*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Перемут [Яворський, 2006 – *Theodoxus fluviatilis*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Пісочне [Яворський, 2007 – *Theodoxus fluviatilis*];

Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, о. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Theodoxus fluviatilis*];

Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ, р. Казенний Торець [Затравкин, 1980 – *Theodoxus fluviatilis*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Стадниченко, 2014 – *Theodoxus fluviatilis*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Корчак, р. Тетерів [Стадниченко, 2010 – *Theodoxus fluviatilis*];

Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич [Шевцова, Цибульський, 2006 – *Theodoxus fluviatilis*];

Київська обл., м. Київ, р. Дніпро [Лукашев, 2006а – *Theodoxus fluviatilis*];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Новояворівськ, р. Шкло [Царик, Яворський, 2001, 2002 – *Theodoxus fluviatilis*];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, р. Шкло [Яворський, 2006 – *Theodoxus fluviatilis*];

Львівська обл., Яворівський р-н, м. Яворів, р. Шкло [Царик, Яворський, 2001 – *Theodoxus fluviatilis*];

- Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки [Шевцова, Цибульський, 2006 – *Theodoxus fluviatilis*];
Рівненська обл., Гошанський р-н, с. Тучин, р. Горинь [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Theodoxus fluviatilis*];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики [Шевцова, Цибульський, 2006 – *Theodoxus fluviatilis*];
Тернопільська обл., Козівський р-н, смт Козлів [Шевцова, Цибульський, 2006 – *Theodoxus fluviatilis*];
Хмельницька обл., Кам'янець-Подільський р-н, с. Жванець [Шевцова, Цибульський, 2006 – *Theodoxus fluviatilis*];
Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Макарівка [Смірнова, Смірнов, 2008 – *Theodoxus fluviatilis*];
Чернівецька обл., Хотинський р-н, с. Рухотин [Шевцова, Цибульський, 2006 – *Theodoxus fluviatilis*];
АР Крим, м. Севастполь, р. Чорна [Оскольская, Бондаренко, 2004 – *Theodoxus fluviatilis*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- р. Південний Буг, середня течія, 8 екз. [інв. № G1149];
Вінницька обл., м. Вінниця, 10.06.2002, 7 екз., coll. Кирпан С.П., det. Гураль Р.І. [інв. № G1172];
Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 31 екз., det. Бонковський Й. [інв. № G813];
Вінницька обл., Гайсинський р-н, м. Гайсин, 38 екз. [інв. № G842];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 2 екз., [інв. № G811];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 11 екз. [інв. № G874];
Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Яцківка, 07.1986, 3 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № G1409];
Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), НПП "Святі гори", р. Сіверський Донець, замулені піски, глибина 80-100 см, 12.06.2010, 25 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1294].
Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, берег Каховського водосховища, 4.03.2017, 6 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1522];
Івано-Франківська обл., ок. м. Івано-Франківськ (Вовчинець), р. Бистриця Надвірнянська, 1879, 81 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № G812];
Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 28.06.1951, 2 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1212; на первинній етикетці було зазначено «з к-ка *Rutilus frisii*»];
Івано-Франківська обл., Тисменецький р-н, с. Підпечери, р. Ворона, 1879, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № G810];

- Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **G818**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, р. Дністер, 1882, 60 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G814**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 4 екз. [інв. № **G844**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 25 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G816**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 8 екз. [інв. № **G841**];
- Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул, пляж Стрілка, 7.09.2004, 43 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G931**; порожні черепашки на березі];
- Миколаївський обл., м. Миколаїв, р-н Намив, р. Південний Буг, 6.09.2004, 185 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G928**; порожні черепашки на березі];
- Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, Дністровський лиман, 10.08.2006, 63 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1035**];
- Тернопільська обл., р. Серет, 45 екз. [інв. № **G825**];
- Тернопільська обл., р. Серет, 1880, 105 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G840**];
- Тернопільська обл., р. Серет, 16 екз. [інв. № **G876**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, р. Дністер, 45 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G815**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, р. Дністер, 29 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G817**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, р. Дністер, 3 екз., det. Полянський Ю. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G834**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 51 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G819**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 2 екз., det. Полянський Ю. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G838**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Сков'ятин, р. Ничлава, 20 екз. [інв. № **G846**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1879, 116 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G821**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 20 екз., det. Бонковський Й. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G835**];
- Тернопільська обл., Бучацький р-н, м. Бучач, 88 екз. [інв. № **G820**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 1880, 407 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G822**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 37 екз. [інв. № **G873**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, 19 екз. [інв. № **G872**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, 15 екз., det. Полянський Ю. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G836**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 29 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G823**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 29 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G824**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, р. Дністер, 1930, 11 екз., det. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G871**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Монастирок, 52 екз. [інв. № **G1134**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Синьків, р. Дністер, 7 екз., det. Бонковський Й. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G839**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Синьків, р. Дністер, 48 екз. [інв. № **G843**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, р. Дністер, 34 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G826**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 2 екз., det. Полянський Ю. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G837**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 3 екз., det. (*Th. danubialis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1150**];
- Тернопільська обл., Монастирський р-н, с. Маркова, р. Золота Липа, 22 екз., [інв. № **G827**];
- Тернопільська обл., Монастирський р-н, с. Маркова, р. Золота Липа, 47 екз., coll. Ломницький [інв. № **G828**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, р. Серет, 3 екз. [інв. № **G829**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, р. Серет, 127 екз. [інв. № **G830**];
- Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 33 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G926**].

Viviparus contectus (Millet, 1813)

Живородка болотяна

Родина: Viviparidae

Номенклатурні зауваження

У монографії з серії «Фауна України» [Анистратенко, Анистратенко, 2001] цей вид поділяють на цілу низку таксонів видового рангу, які виділяють в окремий рід *Contectiana*: *C. contecta*, *C. listeri* (Forbes et Hanley, 1853), *C. turrita* (Kobelt, 1909), *C. fennica* (Kobelt, 1909), *C. kormosi* (Kobelt, 1909).

Загальне розповсюдження в Україні

Наведені нижчелітературні дані та фондові матеріали свідчать про те, що вид розповсюджений переважно на заході та півночі України.

Літературні дані (місця зборів)

*часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Добре [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Стовбихівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, о. Бурків [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, о. Рогізне [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Синове о. Синове [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Березники, о. Засвяття [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Гірники, о. Мшане [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Річиця, о. Річицьке [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Самари-Оріхові, о. Оріхівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Тур, о. Тур [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus contectus*];

Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Луки [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Viviparus contectus*];

- Волинська обл., Шацький р-н, Шацькі озера [Анистратенко, Анистратенко, 2001 – *Contectiana turrita*, *C. fennica*, *C. kormosi*]
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, о. Велике Банне [Загравкин, 1980 – *Viviparus contectus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Кам'янка, р. Тетерів [Уваєва, 2011 – *Viviparus contectus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Пряжево, р. Гуйва [Уваєва, 2011 – *Viviparus contectus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Сонячне [Стадниченко, 2010 – *Viviparus contectus*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, м. Коростень, р. Уж [Уваєва, 2011 – *Viviparus contectus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Немильне, р. Случ [Уваєва, 2011 – *Viviparus contectus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Несолонь, р. Тня [Уваєва, 2011 – *Viviparus contectus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Соколів, р. Тня [Уваєва, 2011 – *Viviparus contectus*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, ок. с. Нові Велідники [Корбут та ін., 2006 – *Viviparus contectus*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Першотравневе [Уваєва, 2011 – *Viviparus contectus*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Білокоровичі, р. Жерев [Уваєва, 2011 – *Viviparus contectus*];
- Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарськ-Волинський) р-н, смт Хорошів (раніше – Володарськ-Волинський), р. Ірша [Уваєва, 2011 – *Viviparus contectus*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Пиlipівка [Уваєва, 2011 – *Viviparus contectus*];
- Київська обл., м. Ірпінь, р. Ірпінь [Стадниченко, 2014 – *Viviparus contectus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь [Стадниченко, 1978 – *Viviparus contectus*; Стадниченко, 2014 – *Viviparus contectus*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, заплава р. Західний Буг [Стадниченко, 1976 – *Viviparus contectus*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- р. Тетерів, заплава, 10.08.1966, 4 екз., coll. Рудишин, det. Гураль Р.І. [інв. № **G1227**];
- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G645**];
- Вінницька обл., Калинівський р-н, с. Гушинці, заплава р. Південний Буг, 22.09.2009, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1428**];
- Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, став, 19.06.2008, 16 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1116**];

- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 2 екз., det. (*V. viviparus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1187**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Дольськ, оз. Скоринь, 08.1932, 40 екз., coll. Полянський Ю. [інв. № **G671**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, оз. Люб'язь, 2 екз., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1200**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 1 екз., det. (*V. viviparus*) redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1135**];
- Волинська обл., Шацький р-н (раніше – частина Любомльського р-ну), ок. с. Мельники (Гаївка), оз. Пісочне, прибережна зона, 23.05.2007, 4 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1075**];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 22.05.2007, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1082**];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, оз. Світязь, південний берег, 10.09.2016, 22 екз., coll. Бокотей А.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1517**];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, р. Прип'ять, 6.07.2008, 1 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1394**];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, р. Прип'ять, 27.04.2008, 2 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1390**];
- Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Беньківці, 1 екз., coll. Завадівський, redet. Гураль Р.І. [інв. № **G1178**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., р. Стрий, 3 екз. [інв. № **G651**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 4 екз. [інв. № **G641**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G642**];
- Львівська обл., Буський р-н, с. Старий Милятин, 19 екз., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1218**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 5 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G644**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G643**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Коропуж, 10 екз., det. (*V. viviparus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G750**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G646**];
- Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 7 екз., det. (*V. viviparus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G668**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Золочівський р-н, с. Печенія, 28.04.2004, 5 екз., coll. Закала О.С., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1462**];

- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 28 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G647**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 6 екз. [інв. № **G648**];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1882, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G649**];
- Львівська обл., Мостиський р-н, с. Черневе, 1 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю., redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1219**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 1878, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G650**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Рудне, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G666**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, 27 екз., det. (*V. viviparus*) [інв. № **G670**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Соснівка, став у лісі, 28.04.2007, 7 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1115**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 06.2002, 2 екз., coll. Федик У.П., det. Федик У.П. (*V. viviparus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1221**];
- Львівська обл., Старосамбірський р-н, с. Болозів, р. Болозувка, 2 екз., det. (*V. viviparus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G685**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, р. Жижва, 12.08.2003, 2 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1460**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G652**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 4 екз. [інв. № **G1198**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Рівненська обл., Володимирецький р-н, с. Рудка, оз. Біле, 11.06.2005, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G937**];
- Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни, р. Радезька, 2009, 4 екз., coll. Журавчак Р.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1384**];
- Тернопільська обл., 5 екз. [інв. № **G654**];
- Тернопільська обл., р. Стрипа, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G656**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G658**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 1880, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G653**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 2 екз., det. (*V. viviparus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G669**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Медова, р. Стрипа, 5 екз. [інв. № **G657**];
- Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 1880, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G655**];

Харківська обл., Дворічанський р-н, с. Кам'янка, заказник «Озерний», р. Оскол, 2.05.2013, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1435];

Чернігівська обл., Бобровицький р-н, м. Бобровиця, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № G687];

Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, 10 екз., det. Гураль Р.І. [інв. № G667].

***Viviparus viviparus* (Linnaeus, 1758)**

Живородка річкова

Родина: Viviparidae

Номенклатурні зауваження

У монографії з серії «Фауна України» [Анистратенко, Анистратенко, 2001] цей вид поділяють на цілу низку таксонів видового рангу: *V. viviparus*, *V. ater* (Cristofori et Jan, 1832), *V. sphaeridius* (Bourguignat, 1880), *V. rossmaessleri* (Bourguignat, 1880), при цьому останній вид виділяють до окремого підроду *Hazayipaludina* на підставі тонших стінок черепашки та краще виражених елементів поверхневої скульптури.

Хоча видову самостійність південно-альпійського виду *V. ater* визнають і центральноєвропейські малакологи [Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002], усі знахідки *V. ater* на території України [Анистратенко, Анистратенко, 2001; Рябцева, Дегтяренко, 2011] стосуються, очевидно, великих особин широко розповсюдженого тут виду *V. viviparus*.

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений по всій території України.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Стадниченко та ін., 2007 – *Viviparus viviparus duboisianus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне, р. Прип'ять [Стадниченко, 1976 – *Viviparus viviparus*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, м. Стара Виживка [Стадниченко, 2014 – *Viviparus viviparus*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Луки [Яворський, 2007 – *Viviparus viviparus*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Перемут [Яворський, 2006 – *Viviparus viviparus*];

Дніпропетровська обл., Солонянський р-н, с. Військове, Дніпровське водосховище [Стадниченко, 2014 – *Viviparus viviparus*];

Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ, р. Казенний Торець [Затравкин, 1980 – *Viviparus viviparus*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Кам'янка [Гріневич, Стадниченко, 2014 – *Viviparus viviparus*; Уваєва, 2011 – *Viviparus viviparus*; Уваєва, Шурова, 2012 – *Viviparus viviparus*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Киричук, 2006 – *Viviparus viviparus*; Стадниченко та ін., 1998 – *Viviparus viviparus*; Уваєва, 2011 – *Viviparus viviparus*; Уваєва, Шурова, 2012 – *Viviparus viviparus*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Пряжево, р. Гуйва [Уваєва, 2011 – *Viviparus viviparus*];

Житомирська обл., Коростенський р-н, м. Коростень, р. Уж [Уваєва, 2011 – *Viviparus viviparus*];

- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Немильне, р. Случ [Уваєва, 2011 – *Viviparus viviparus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Несолонь, р. Тня [Уваєва, 2011 – *Viviparus viviparus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Соколів, р. Тня [Уваєва, 2011 – *Viviparus viviparus*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Першотравневе [Уваєва, 2011 – *Viviparus viviparus*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Білокоровичі, р. Жерів [Уваєва, 2011 – *Viviparus viviparus*; Уваєва, Шурова, 2012 – *Viviparus viviparus*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочине, р. Прип'ять [Стадниченко, 1976 – *Viviparus viviparus*];
- Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарськ-Волинський) р-н, смт Хорошів (раніше – Володарськ-Волинський), р. Ірша [Уваєва, 2011 – *Viviparus viviparus* ; Уваєва, Шурова, 2012 – *Viviparus viviparus*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Пиlipівка [Уваєва, 2011 – *Viviparus viviparus*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Руські Комарівці [Здун, 1960 – *Viviparus viviparus*];
- Київська обл., м. Київ, о. Берізка (Оболонь) [Кленус та ін., 2004 – *Viviparus viviparus*];
- Київська обл., м. Київ, о. Вербне (Оболонь) [Кленус та ін., 2004 – *Viviparus viviparus*];
- Київська обл., м. Київ, о. Куренівське (Поділ) [Кленус та ін., 2004 – *Viviparus viviparus*];
- Київська обл., м. Київ, р. Дніпро [Уваєва, Шурова, 2012 – *Viviparus viviparus*];
- Київська обл., м. Київ, р. Дніпро [Івасюк, 2005 – *Viviparus viviparus*];
- Київська обл., м. Київ (Осокорки), р. Дніпро [Уваєва, Шурова, 2012 – *Viviparus viviparus*];
- Київська обл., м. Київ, озера Опечинь–верхнє, Бабине, верхня ділянка Канівського водосховища [Юришинець та ін., 2012 – *Viviparus viviparus*];
- Київська обл., Бородянський р-н, стм Немешаєве [Рябцева, Дегтяренко, 2011 – *Viviparus viviparus, V. ater*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Черевач, р. Уж [Гудков, Шевцова, Дзюбенко, Назаров, 2006 – *Viviparus viviparus*];
- Київська обл., Іванківський р-н, м. Чорнобиль, р. Прип'ять [Гудков та ін., 2006 – *Viviparus viviparus*; Стадниченко та ін., 2002 – *Viviparus viviparus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця [Стадниченко, 2014 – *Viviparus viviparus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця [Стадниченко, 1976 – *Viviparus viviparus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Viviparus viviparus*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Viviparus viviparus*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2004, 2012 – *Viviparus viviparus*];

- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Страдч, р. Верещиця [Стадниченко, 1976 – *Viviparus viviparus*];
- Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, р. Дністер [Хлус, 2004б – *Viviparus viviparus*];
- Рівненська обл., Березнівський р-н, с. Бистричі, р. Случ [Уваєва, Шурова, 2012 – *Viviparus viviparus*];
- Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни, р. Случ [Уваєва, Шурова, 2012 – *Viviparus viviparus*];
- Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро [Уваєва, Шурова, 2012 – *Viviparus viviparus*];
- Хмельницька обл., Полонський р-н, м. Полонне, р. Хомора [Уваєва, Шурова, 2012 – *Viviparus viviparus*];
- АР Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, Бахчисарайське водосховище [Король, Стенько, 1976, 2004 – *Viviparus viviparus*];
- АР Крим, Білогірський р-н, ок. м. Білогірськ, Білогірське водосховище, р. Біюк-Карасу [Хлус, 2004б – *Viviparus viviparus*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Вінницька обл., Вінницький р-н м. Вінниця, р. Південний Буг, 11.06.2002, 13 екз., coll. Кирпан С.П., det. Гураль Р.І. [інв. № **G689**];
- Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир, 20.06.2008, 41 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1113**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Мала Глуша, 14 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **G1191**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, оз. Люб'язь, 30 екз. det. Полянський Ю. [інв. № **G1195**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, 4 екз. [інв. № **G680**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **G1190**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 2 екз. [інв. № **G1203**];
- Донецька обл., м. Донецьк, р. Кальміус, 16.07.1987, 1 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1356**];
- Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Яцківка, Червонооскільське водосховище, 07.1986, 6 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1330**];
- Донецька обл., Новоазовський р-н, заповідник «Хомутовський степ», р. Грузький Єланчик, 9.07.2016, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1539**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, 11.07.2002, 5 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1322**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, берег Каховського водосховища, супралітораль, 2.05.2006, 43 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G936**; порожні черепашки на березі];

- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, берег Каховського водосховища, 4.03.2017, 34 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1520**];
- Київська обл., Вишгородський р-н, с. Нові Петрівці, Київське водосховище, водосховище, 27.05.2009, 3 екз., coll. Бакаєва С.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1262**];
- Луганська обл., м. Щастя, р. Сіверський Донець, 28.08.2006, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1050**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 9 екз. [інв. № **G679**];
- Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 1 екз. [інв. № **G684**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Самбірський р-н, с. Чайковичі, 1 екз. [інв. № **G672**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 06.2002, 48 екз., coll. Федик У.П., det. Федик У.П. [інв. № **G1222**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, 20 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G673**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G674**];
- Миколаївська обл., Вознесенський р-н, с. Дорошівка, р. Південний Буг, 23.05.1998, 5 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1265**];
- Харківська обл., Дворічанський р-н, с. Кам'янка, заказник «Озерний», р. Оскол, 2.05.2013, 3 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1436**];
- Чернігівська обл., Бобровицький р-н, м. Бобровиця, 13.08.1966, 8 екз., det. Гураль Р.І. [інв. № **G686**];
- Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, 10.08.1966, 48 екз., det. Гураль Р.І. [інв. № **G683**];
- Чернігівська обл., Сосницький р-н, смт Сосниця, 10.08.1966, 19 екз., coll. Рудишин, det. Гураль Р.І. [інв. № **G688**].

***Fagotia acicularis* (Férussac, 1823)**

Фаготія загострена, чорнушка загострена

Родина: Melanopsidae

Номенклатурні зауваження

На території України цей вид нещодавно поділяли на три самостійних види: *Microcolpia canaliculata* Boettger, 1884, *M. potamoctebia* Boettger, 1884, *M. ucrainica* Starobogatov et al., 1992 [Анистратенко, 1998 та ін.], орієнтуючись на роботу [Старобогатов и др., 1992]. Проте видової самостійності згаданих вище таксонів не підтвердили результати проведених українськими дослідниками біохімічних і генетичних досліджень [Першко, 2006; Макарова, 2016]. На заході *F. acicularis* зараз вважають підвидом *Esperia* (*Microcolpia*) *daudebartii* (Prevost, 1821) [Glöer, 2002].

Загальне розповсюдження в Україні

В Україні *F. acicularis* трапляється в низов'ях Дніпра, Дністра, Південного Бугу, Дунаю, а також у середній течії Дністра; при цьому молюски населяють переважно русла перерахованих вище великих річок, рідше – їх притоки першого і другого порядків [Макарова, 2016]. Самою західною знахідкою *F. acicularis* вздовж течії Дністра є збори Й.Бонковського в околицях смт Журавне Львівської обл., що зберігаються в фондах ДПМ НАНУ (див нижче). Існує також ізольований фрагмент ареалу цього виду в північно-західній частині України – у басейні Прип'яті (Горинь).

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

- Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Забріддя [Градовський, 2004 – *Microcolpia ucrainica*];
Миколаївська обл., Первомайський р-н, м. Первомайськ, р. Південний Буг [Стельмашук, Стадниченко, Ізатулаєв, 2012 – *Fagotia acicularis*];
Одеська обл., Березівський р-н, с. Анатолівка [Градовський, 2004 – *Microcolpia ucrainica*];
Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки, р. Дністер [Стельмашук та ін., 2012 – *Fagotia acicularis*; Макарова, 2016 – *Fagotia acicularis*];
Одеська обл., Кілійський р-н, с. Вилкове, р. Дунай [Стельмашук та ін., 2012 – *Fagotia acicularis*; Макарова, 2016 – *Fagotia acicularis*];
Рівненська обл., Гощанський р-н, смт Гоща, р. Горинь [Стельмашук та ін., 2012 – *Fagotia acicularis*; Макарова, 2016 – *Fagotia acicularis*];
Рівненська обл., Гощанський р-н, с. Тучин [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Fagotia acicularis*];
Рівненська обл., Гощанський р-н, с. Тучин, р. Горинь [Градовський, 2004 – *Microcolpia canaliculata*, *M. potamoctebia*];
Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Гориньград [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Fagotia acicularis*];

- Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Козлин [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Fagotia acicularis*];
Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Шубків [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Fagotia acicularis*];
Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро [Стельмашук та ін., 2012 – *Fagotia acicularis*; Макарова, 2016 – *Fagotia acicularis*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- р. Дністер, 22 екз. [інв. № **G737**];
Вінницька обл., м. Вінниця, 10.06.2002, 5 екз., coll. Кирпан С.П., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1153**];
Вінницька обл., м. Вінниця, острів, 11.06.2002, 1 екз., coll. Кирпан С.П., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1154**];
Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G731**];
Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, смт Городниця, р. Случ, 06.2002, 6 екз., coll. Першко І.О., det. Першко І.О. (*Microcolpia canaliculata*) [інв. № **G850**];
Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, р. Дністер, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G729**];
Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, р. Дністер, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **G730**];
Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G734**];
Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, 55 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G1023**];
Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G733**];
Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 1879, 82 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G735**];
Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Сков'ятин, р. Ничлава, 18 екз. [інв. № **G860**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 1880, 169 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G1019**];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, 22 екз. [інв. № **G859**];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 6 екз. [інв. № **G749**];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, 2 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G732**];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, р. Дністер, 33 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G739**];
Тернопільська обл., Монастирський р-н, с. Маркова, р. Золота Липа, 40 екз., coll. Ломницький [інв. № **G738**];

Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 18 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G923**; порожні черепашки на березі];

Херсонська обл., Бериславський р-н, с. Львове, берег р. Дніпро, у наносах, 20.04.2007, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1313**].

Fagotia esperi (Férussac, 1823)

Фаготія плямиста, чорнушка плямиста

Родина: Melanopsidae

Номенклатурні зауваження

На території України цей вид нещодавно поділяли на три самостійних види: *Fagotia berlani* Boettger, 1884, *F. danubialis* Boettger, 1884 і *F. dneprensis* Starobogatov et al., 1992 [Анистратенко, 1998 та ін.], орієнтуючись на роботу [Старобогатов и др., 1992]. Проте видової самостійності згаданих вище таксонів не підтвердили результати проведених українськими дослідниками біохімічних і генетичних досліджень [Гарбар та ін., 2012; Макарова, 2016]. На заході *F. esperi* відносять останнім часом до роду *Esperiana* [Glöer, 2002].

*Загальне розповсюдження в Україні

В Україні *F. esperi* трапляється в низов'ях Дніпра, Дністра, Південного Бугу, Дунаю, а також у середній течії Дністра; при цьому моллюски населяють переважно русла перерахованих вище великих річок, рідше – їх притоки першого і другого порядків [Макарова, 2016]. Самою західною знахідкою *F. esperi* вздовж течії Дністра є збори Й. Бонковського в околицях смт Журавне Львівської обл., що зберігаються в фондах ДПМ НАНУ (див нижче). Існує також ізольований фрагмент ареалу цього виду в північно-західній частині України – у річках, що належать до басейну Прип'яті (Горинь, Случ) [Макарова, 2016]. Занесений людьми до Криму [Сон, 2009].

Літературні дані (місця зборів)

*часовий період: початок ХХІ ст.

Житомирська обл., Новоград–Волинський р-н, ок. м. Новоград–Волинський, р. Случ [Першко, Боднарчук, 2002 – *Fagotia danubialis*];

Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Забріддя [Градовський, 2004 – *Fagotia danubialis*];

Одеська обл., Березівський р-н, с. Анатолівка [Градовський, 2004 – *Fagotia danubialis*];

Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки, р. Дністер [Макарова, 2016 – *Fagotia esperi*];

Одеська обл., Кілійський р-н, м. Вилкове, р. Дунай [Макарова, 2016 – *Fagotia esperi*];

Рівненська обл., Гощанський р-н, смт Гоща, р. Горинь [Макарова, 2016 – *Fagotia esperi*];

Рівненська обл., Гощанський р-н, с. Тучин, р. Горинь [Градовський, 2004 – *Fagotia berlani*, *F. danubialis*; Стадниченко, 2010 – *Fagotia esperi*];

Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро [Макарова, 2016 – *Fagotia esperi*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина ХІХ ст. – початок ХХІ ст.

р. Дністер, 4 екз. [інв. № G745];

Вінницька обл., м. Вінниця, острів, 11.06.2002, 2 екз., coll. Кирпан С.П., det. Гураль Р.І. [інв. № G1155];

- Вінницька обл., Вінницький р-н, с. П'ятничани, р. Південний Буг, 1875, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G741**];
- Вінницька обл., Гайсинський р-н, с. Харпачка, р. Південний Буг, 241 екз. [інв. № **G1025**];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 28 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G1018**];
- Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Підгороддя, 2 екз. [інв. № **G748**];
- Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **G740**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, р. Дністер, 1882, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G742**];
- Одеська обл., заплава р. Дунай, 09.2010, 2 екз., coll. Некрасова О., det. Сон М.О. (*F.danubialis*) [інв. № **G1484**];
- Тернопільська обл., р. Серет, 2 екз. [інв. № **G1152**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, 1869, 57 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G743**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G744**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*F. acicularis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G736**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 1879, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G1026**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Сков'ятин, р. Ничлава, 36 екз. [інв. № **G789**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 36 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G1027**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G746**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, р. Серет, 25 екз. [інв. № **G858**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1 екз. [інв. № **G861**];
- Тернопільська обл., Монастирський р-н, с. Маркова, р. Золота Липа, 44 екз., coll. Ломницький [інв. № **G1022**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Варваринці, р. Серет, 44 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G747**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, р. Серет, 62 екз. [інв. № **G1024**];
- Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 124 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G924**; порожні черепашки на березі];
- Херсонська обл., Бериславський р-н, с. Львове, берег р. Дністер, у наносах, 20.04.2007, 24 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1304**].

***Bithynia leachii* (Sheppard, 1823)**

Бітінія Ліча, або опукла

Родина: Bithyniidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид не лише розділяли на низку таксонів видового рангу, але й відносили їх до різних родів. Тому для України *Bithynia leachii* одночасно наводили як *Codiella leachi*, *Opisthorchophorus troscheli* (Paasch, 1842), *O. inflatus* (Hansen, 1845), *O. hispanicus* (Servain, 1880), *Paraelona majewskii* (Frauenfeld, 1862), *P. sphaerica* (Bourguignat in Locard, 1894), *P. milachevitchi* Beriozkina et Starobogatov, 1994, *P. hellenica* (Kobelt, 1892) [Анистратенко, Стадниченко, 1994].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид розповсюджений у різних регіонах України, хоча трапляється відносно рідше порівняно з іншим представником того самого роду – *Bithynia tentaculata*.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Вінницька обл., м. Вінниця, р. Південний Буг [Стадниченко, 2014 – *Opisthorchophorus troscheli*];

Вінницька обл., Погребищенський р-н, с. Спичинці, р. Рось [Стадниченко, 2014 – *Opisthorchophorus troscheli*];

Вінницька обл., Шаргородський р-н, с. Довжок, р. Марківка м. Вінниця, р. Південний Буг [Стадниченко, 2014 – *Opisthorchophorus troscheli*];

Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель, р. Турія [Анистратенко, Стадниченко, 1994– *Opisthorchophorus inflatus*];

Волинська обл., Турійський р-н, смт Турійськ [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Bithynia inflata*];

Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Bithynia inflata*];

Дніпропетровська обл., Солонянський р-н, с. Микільське-на-Дніпрі [Градовський, 2004 – *Opisthorchophorus troscheli*, *O. hispanicus*];

Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ, р. Казенний Торець [Затравкин, 1980 – *Bithynia inflata*];

Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Ушомир, р. Уж [Анистратенко, Стадниченко, 1994– *Paraelona majewskii*, *P. sphaerica*];

Житомирська обл., Олевський р-н, м. Олевськ [Градовський, 2004 – *Opisthorchophorus troscheli*, *O. hispanicus*];

Житомирська обл., Радомишльський р-н, смт Радомишль, р. Мика [Анистратенко, Стадниченко, 1994– *Paraelona sphaerica*];

Запорізька обл., Василівський р-н, с. Балки, р. Конка [Анистратенко, Стадниченко, 1994, колекція Зоологічного інституту РАН – *Paraelona majewskii*, *P. milachevitchi*, *P. hellenica*];

- Запорізька обл., Мелітопольський р-н, м. Мелітополь, р. Молочна [Анистратенко, Стадниченко, 1994, колекція Зоологічного інституту РАН – *Opisthorchophorus troscheli*];
- Запорізька обл., Мелітопольський р-н, с. Терпіння, р. Молочна [Дегтяренко, 2010 – *Opisthorchophorus troscheli*, *Codiella leachi*];
- Київська обл., ок. м. Київ, р. Дніпро [Анистратенко, Стадниченко, 1994, колекція Зоологічного інституту РАН – *Opisthorchophorus inflatus*];
- Львівська обл., Буський р-н, м. Буськ, верхів'я р. Західний Буг [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Codiella leachi*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок [Стадниченко, 2014 – *Opisthorchophorus troscheli*];
- Львівська обл., Кам'янко-Бузький р-н, смт Новий Яричів, р. Думна [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Opisthorchophorus inflatus*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, р. Верещиця [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Opisthorchophorus troscheli*; Стадниченко, 2014 – *Opisthorchophorus troscheli*];
- Одеська обл., Березівський р-н, с. Анатоліївка [Градовський, 2004 – *Opisthorchophorus valvatoides*];
- Рівненська обл., Рівненський р-н, смт Оржів [Градовський, 2004 – *Opisthorchophorus troscheli*, *O. hispanicus*];
- Рівненська обл., Сарненський р-н, смт Клесів [Градовський, 2004 – *Opisthorchophorus troscheli*, *O. hispanicus*];
- Харківська обл., м. Харків, р. Деркул [Анистратенко, Стадниченко, 1994, колекція Зоологічного інституту РАН – *Opisthorchophorus troscheli*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Донецька обл., обл., м. Донецьк, 1986-87 2 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1334**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, 2005, 1 екз., coll. Шклярчук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1479**];
- Волинська обл., Шацький р-н, р-н, смт Шацьк, р. Прип'ять, 27.04.2008, 9 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1392**];
- Волинська обл., Шацький р-н, р-н, смт Шацьк, р. Прип'ять, 6.07.2008, 23 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1395**];
- Закарпатська обл., Іршавський р-н, с. Хмільник, біля р. Боржава, канал, 7.07.2004, 22 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G939**; *B. leachii troschelii*];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G725**];
- Львівська обл., м. Львів, РЛП «Знесіння», 24.06.2012, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1453**];

- Львівська обл., Городоцький р-н, смт. Великий Любінь, 1878, 7 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. (*B. tentaculata*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G704**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*B. tentaculata*), redet. Градовський В.М. [інв. № **G1030**; *B. leachii troschelii*];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, м. Перемишляни, 1878, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*B. tentaculata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G708**; *B. leachii troschelii*];
- Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G726**].
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G727**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, м. Стрий, 10 екз., det. (*B. ventricosa*) [інв. № **G1028**; *B. leachii troschelii*];
- Харківська обл., Дворічанський р-н, с. Кам'янка, заказник «Озерний», р. Оскол, 2.05.2013, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1439**].

***Bithynia tentaculata* (Linnaeus, 1758)**

Бітінія щупальцева, або звичайна

Родина: Bithyniidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид не лише розділяли на низку таксонів видового рангу, але й відносили їх до різних родів. Тому для України *Bithynia tentaculata* одночасно наводили як *B. tentaculata*, *B. producta* Moquin-Tandon, 1855, *B. decipiens* Millet, 1843, *B. curta* Garnier in Picard, 1840 і *Digyracidum bourguignati* (Paladilhe, 1869) [Анистратенко, Стадниченко, 1994].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид розповсюджений по усій території України, за винятком гірської частини Карпат і Криму [Анистратенко, Стадниченко, 1994].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

Вінницька обл., м. Вінниця, р. Південний Буг [Стадниченко, 2014 – *Bithynia tentaculata*];

Волинська обл., ок. м. Луцьк, р. Стир [Здун, 1952 – *Bithynia tentaculata*];

Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель, р. Турія [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*; Стадниченко, 2014 – *Bithynia tentaculata*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Стадниченко та ін., 2007 – *Bithynia tentaculata*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття, о. Заболоття [Стадниченко та ін., 2007 – *Bithynia tentaculata*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне, заплава р. Прип'ять [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Річиця, о. Річицьке [Стадниченко та ін., 2007 – *Bithynia tentaculata*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Тур, о. Тур [Стадниченко та ін., 2007 – *Bithynia tentaculata*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин, о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Bithynia tentaculata*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Глухи, о. Глухівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Bithynia tentaculata*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Луки [Яворський, 2006 – *Bithynia tentaculata*; Яворський, 2007 – *Bithynia tentaculata*];

Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*, *B. producta*];

Донецька обл., м. Краматорськ [Писарев, 2012 – *Bithynia producta*];

- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ, р. Казенний Торець [Затравкин, 1980 – *Bithynia tentaculata*];
- Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Мала П'ятигірка, р. Гуйва [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];
- Житомирська обл., Народичиський р-н, р. Жерев [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia producta*];
- Житомирська обл., Новоград–Волинський р-н, ок. м. Новоград–Волинський, р. Случ [Довгаль, 2006 – *Bithynia tentaculata*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, ок. с. Нові Велідники [Корбут та ін., 2006 – *Bithynia tentaculata*];
- Житомирська обл., Попільнянський р-н, с. Корнин, р. Мика [Стадниченко, 2014 – *Bithynia tentaculata*];
- Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль, р. Мика [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia decipiens*, *Digyracidum bourguignati*];
- Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Забріддя [Градовський, 2004 – *Bithynia tentaculata*];
- Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Ясіня [Здун, 1960 – *Bithynia tentaculata*];
- Запорізька обл., Вольнянський р-н, с. Петро-Михайлівка [Стадниченко, 2014 – *Bithynia tentaculata*];
- Київська обл., м. Київ [Довгаль, 2006 – *Bithynia tentaculata*; Івасюк, 2005 – *Bithynia tentaculata*];
- Київська обл., Вишгородський р-н, с. Пирнове, заплава р. Десна [Довгаль, 2006 – *Bithynia tentaculata*];
- Київська обл., Обухівський р-н, с. Трипілля, р. Красна [Анистратенко, Стадниченко, 1994, колекція Зоологічного інституту РАН – *Digyracidum bourguignati*];
- Одеська обл., Березівський р-н, с. Анатолівка [Градовський, 2004 – *Bithynia tentaculata*];
- Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Bithynia tentaculata*];
- Львівська обл., Буський р-н, м. Буськ, р. Західний Буг [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Bithynia tentaculata*];
- Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, р. Західний Буг [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Добрячин, р. Солокія [Стадниченко, 2014 – *Bithynia tentaculata*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости, р. Рата [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, р. Західний Буг [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 1974, 1976 – *Bithynia tentaculata*; Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];

- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Bithynia tentaculata*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Bithynia tentaculata*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2012 – *Bithynia tentaculata*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, р. Верещиця [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Страдч, р. Верещиця [Стадниченко, 1976 – *Bithynia tentaculata*; Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];
- Рівненська обл., Березнівський р-н, смт Березне, р. Случ [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*; Стадниченко, 2014 – *Bithynia tentaculata*];
- Рівненська обл., Березнівський р-н, с. Маринин, р. Случ [Довгаль, 2006 – *Bithynia tentaculata*];
- Рівненська обл., Дубенський р-н, м. Дубно, р. Іква [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, м. Дубровиця, р. Горинь [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*, *B. producta*];
- Рівненська обл., Гощанський р-н, смт Гоща, р. Горинь [Стадниченко, 2014 – *Bithynia tentaculata*];
- Рівненська обл., Гощанський р-н, смт Тучин, р. Горинь [Градовський, 2004 – *Bithynia curta*, *Bythynia (Milletelona) decipens*, *Digyracidum bourguignatia*];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, р. Збруч [Стадниченко, 2014 – *Bithynia tentaculata*];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, р. Дністер [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];
- Тернопільська обл., Зборівський р-н, м. Зборів, р. Стрипа [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];
- Хмельницька обл., Городоцький р-н, м. Городок [Градовський, 2004 – *Bithynia tentaculata*, *Bithynia curta*, *Bythynia (Milletelona) decipens*];
- Хмельницька обл., Летичівський р-н, смт Летичів [Стадниченко, 2014 – *Bithynia tentaculata*];
- Чернівецька обл., Заставнівський р-н, с. Звенячин, р. Дністер [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bithynia tentaculata*];
- Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Макарівка [Смірнова, Смірнов, 2008 – *Bithynia tentaculata*];
- Чернівецька обл., Кіцанівський р-н, с. Лужани, р. Прут [Стадниченко, 2014 – *Bithynia tentaculata*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G706**];
- Вінницька обл., Калинівський р-н, с. Гушинці, заплава р. Південний Буг, 22.09.2009, 9 екз., coll.

- Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1429**];
Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л. Українки, меліораційний канал, 18.06.2008, 29 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1103**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 3 екз. [інв. № **G1131**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, оз. Люб'язь, 6 екз. [інв. № **G1145**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 16 екз. [інв. № **G916**];
Донецька обл., м. Донецьк, 1986-87, 19 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1333**];
Донецька обл., м. Донецьк, р. Кальміус, 16.07.1987, 4 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1359**];
Донецька обл., м. Донецьк, р. Кальміус, 25.07.1987, 7 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1362**];
Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Яцківка, Червонооскільське водосховище, 07.1986, 7 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*B.troscheli*) [інв. № **G1381**];
Донецька обл., Мар'їнський р-н, Курахівське водосховище, 28.07.1987, 49 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1355**];
Донецька обл., Новоазовський р-н, заповідник «Хомутовський степ», р. Грузький Єланчик, 9.05.2016, 15 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1543**];
Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Богородичне, стариця в долині р. Сіверський Донець, 6.06.2010, 5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1302**];
Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), НПП «Святі гори», р. Сіверський Донець, замулені піски, глибина 80-100 см, 12.06.2010, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1296**];
Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Чижівка, р. Случ, 06.2002, 10 екз., coll. Першко І.О., det. Першко І.О. [інв. № **G805**];
Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G702**];
Луганська обл., м. Щастя, р. Сіверський Донець, 28.08.2006, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1049**];
Львівська обл., ок. м. Львова (Сокільники), став, 15.06.2003, 38 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G848**];
Львівська обл., ок. м. Львова (Голоско), 1881, 47 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G1032**];
Львівська обл., р. Стрий, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G714**];
Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 24 екз. [інв. № **G917**; 2 черепашки – f. *producta*];
Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 15 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G703**];
Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський

- Й. [інв. № **G716**];
Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й.,
det. Бонковський Й. [інв. № **G705**];
Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Жовква, 3 екз. [інв. № **G1173**];
Львівська обл., Золочівський р-н, смт. Глиняни, 36 екз. [інв. № **G728**];
Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с.Руда, 1877, 15 екз., coll. Бонковський Й.,
det. Бонковський Й. [інв. № **G1029**];
Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Бродки, 2 екз., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1147**];
Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, м. Перемишляни, 1878, 13 екз.,
coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G707**];
Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 24 екз., coll. Бонковський Й.,
det. Бонковський Й. [інв. № **G709**];
Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 32 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G1031**];
Львівська обл., Сокальський р-н, 3 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **G710**];
Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, р. Солокія, 7 екз., coll. Красуцький, det. Полянський
Ю. [інв. № **G713**];
Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 29 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G712**];
Львівська обл., Сокальський р-н р-н, с. Сілець, р. Рата, 1.07.2015, 8 екз., coll. Гураль Р.І., det.
Гураль Р.І. [інв. № **G1494**];
Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 1869, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G711**];
Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, меліоративний канал, 12.08.2003, 104 екз.,
coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G892**];
Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани, водойма в колишньому кар'єрі, 12.08.2003, 36 екз.,
coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G891**];
Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G715**];
3 черепашки – f. *producta*];
Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 7 екз. [інв. № **G1132**];
Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул, пляж Стрілка, 7.09.2004, 21 екз., coll. Сверлова Н.В.,
det. Сверлова Н.В. [інв. № **G941**];
Миколаївська обл., Вознесенський р-н, с. Дорошівка, р. Південний Буг, 23.05.1998, 1 екз.,
coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1267**];
Тернопільська обл., 2 екз. [інв. № **G717**];
Тернопільська обл., м. Тернопіль, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G721**];
Тернопільська обл., Зборівський р-н, с. Вертелка, а також стави на р. Серет, 44 екз.,
det. Бонковський Й. [інв. № **G1021**];
Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G718**];
Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Варваринці, 1866, 24 екз. det. Бонковський Й.

[інв. № **G719**];

Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Микулинці, 2 екз., det. Бонковський Й.

[інв. № **G720**];

Харківська обл., Дворічанський р-н, с. Кам'янка, заказник «Озерний», р. Оскол, 2.05.2013, 5 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1438**];

Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G925**].

Чернівецька обл., Хотинський р-н, м. Хотин, р. Дністер біля фортеці, 19.05.2013, 6 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1433**].

***Bythinella austriaca* (von Frauenfeld, 1857)**

Бітінела австрійська

Родина: Hydrobiidae

Загальне розповсюдження в Україні

На території України трапляється лише в гірській, рідше в передгірній зоні Карпат [Анистратенко, Стадниченко, 1994].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст.**

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Яблуниця, Горгани [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bythinella austriaca*];

Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Луги, Черногора [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bythinella austriaca*];

Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Усть-Говерла, Черногора [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bythinella austriaca*];

Закарпатська обл., Хустський р-н, с. Вільшани, Полонинський хребет [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bythinella austriaca*].

***Bythinella hungarica* Hazay, 1881**

Бітіне́ла угорська

Родина: Hydrobiidae

Загальне розповсюдження в Україні

В Україні цей вид відмічений для Говерли [Анистратенко, Стадниченко, 1994].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Луги, Черногора [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bythinella hungarica*];

Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Усть-Говерла, Черногора [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Bythinella hungarica*].

***Marstoniopsis scholtzi* (A. Schmidt, 1856)**

Марстоніопсіс Шольца

Родина: Hydrobiidae

Номенклатурні зауваження

Для України відмічений під синонімічною назвою *Marstoniopsis steini* (Martens, 1858) [Анистратенко, Стадниченко, 1994].

Загальне розповсюдження в Україні

Майже усі відомі знахідки на території України були зроблені в р. Західний Буг.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочино, р. Уборть [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Marstoniopsis steini*];

Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, р. Західний Буг [Анистратенко, Стадниченко, 1994, колекція ДПМ НАНУ – *Marstoniopsis steini*];

Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, басейн р. Західний Буг [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Marstoniopsis steini*].

***Paladilhiopsis carpathica* L. Soos, 1940**

Паладільхіопсiс карпатський

Родина: Hydrobiidae або Belgrandiellidae

Номенклатурні зауваження

Пiдродині Belgrandiinae родини Hydrobiidae [Glöer, 2002] деякі дослідники надають статус окремої родини Belgrandiellidae.

Загальне розповсюдження в Україні

На території України зареєстрований лише в печерах Говерли [Анистратенко, Стадниченко, 1994].

***Potamopyrgus antipodarum* (Gray, 1843)**

Родина: Hydrobiidae

Номенклатурні зауваження

На думку одних дослідників, у європейських країнах поширився завезений людьми новозеландський вид *Potamopyrgus antipodarum* [Glöer, 2002]. У літературі його нерідко також наводять як *P. jenkinsi* (Smith, 1889) – під такою назвою були описані молюски, знайдені наприкінці XIX ст. в усті Темзи [Сон, 2007]. Дискусійним залишається питання щодо автохтонності або адвентивності молюсків роду *Potamopyrgus* на території Європи, а також щодо кількості розповсюджених у Європі та, відповідно, в Україні видів [Анистратенко, 2000; Сон, 2007]. Зокрема, для України в літературі згадуються *P. jenkinsi*, *P. polistchuki* Anistratenko, 1991, *P. alexenkoae* Anistratenko, 1994 [Анистратенко, Стадниченко, 1994].

Загальне розповсюдження в Україні

Загалом цей вид здатний заселяти як прісні, так й солонуваті водойми [Glöer, 2002]. На території України до кінця XX ст. був відомий для розташованих вздовж чорноморського узбережжя лиманів – Березанського, Будацького, Бузького, Дніпровського [Анистратенко, Стадниченко, 1994]. На початку XXI ст. був знайдений М.О.Сонем [2007] також в інших типах гідротопів на території Одеської обл.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

- Миколаївська обл., Березанський лиман, збір 1981 р. [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Potamopyrgus jenkinsi*];
- Миколаївська обл., Бузький лиман нижче м. Миколаєва, збір 1984 р. [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Potamopyrgus polistchuki*, типове місцезнаходження; *P. jenkinsi*];
- Миколаївська обл., Бузький лиман, Ожарська коса, збір 1990 р. [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Potamopyrgus alexenkoae*, типове місцезнаходження];
- Одеська обл., ок. м. Одеса, верхів'я Сухого лиману, збір 2004 р. [Сон, 2007];
- Одеська обл., ок. м. Одеса, Акаржинський струмок, який раніше впадав до Сухого лиману, збір 2006 р. [Сон, 2007];
- Одеська обл., р. Дальник, збір 2006 р. [Сон, 2007];
- Одеська обл., Жебріянські плавні Дунаю, збір 2003 р. [Сон, 2007];
- Одеська обл., джерела лівого берегу та прилеглі до них ділянки прибічної зони Дністровського лиману, збір 2005 р. [Сон, 2007];
- Одеська обл., оз. Ялпуг, збір 2003 р. [Сон, 2007].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: початок XXI ст.

- Одеська обл., Овідіопольський р-н, смт Овідіополь, струмки, що впадають до Дністровського лиману, 29.03.2007, 133 екз., coll. Сон М.О., det. Сон М.О. [інв. № **G1084**].

Lithoglyphus pyramidatus v. Möllendorf, 1873

Літогліф пірамідальний

Родина: Lithoglyphidae або Hydrobiidae

Номенклатурні зауваження

На жаль, існують суттєві розбіжності у трактуванні конхологічних особливостей цього виду представниками різних малакологічних «шкіл». При цьому описи та зображення *L. pyramidatus*, наведені українськими [Анистратенко, Стадниченко, 1994, с. 134, рис. 114] дослідниками не співпадають з поглядами їх західних колег [Glöer, 2002]. З іншого боку, вони добре вкладаються у діапазон внутрішньовидової конхологічної мінливості широко розповсюдженого на нашій території *L. naticoides* [Glöer, 2002, Abb. 183, 1]. Зокрема, при описі черепашок моллюсків, віднесених ними до *L. pyramidatus*, українські малакологи згадують «выпуклые, ступенчатые обороты» [Анистратенко, Стадниченко, 1994], чого не спостерігається в *L. pyramidatus* у розумінні центральноєвропейських дослідників [Glöer, 2002, S. 154, Abb. 184].

Таким чином, можна з великою імовірністю припустити, що більшість або навіть усі згадки щодо присутності *L. pyramidatus* на території України, наявні у вітчизняній літературі, насправді стосуються *L. naticoides*.

Загалом при перегляді старих фондових матеріалів і нових надходжень до малакологічного фонду ДПМ НАНУ нам вдалося виявити лише декілька зразків, які більш або менш відповідали зображенню *L. pyramidatus* у роботі [Glöer, 2002, Abb. 184]. При цьому невелика вибірка з м. Вінниця була зібрана у ґрунті в парку, отже, могла бути представлена субфосильними черепашками [Гураль-Сверлова, Гураль, 2012].

Німецькі малакологи вважають *L. pyramidatus* західно-причорноморсько-балтійським видом, пізньо-плейстоценовий ареал якого був значно ширшим, ніж його сучасний ареал [Glöer, 2002]. Тому, на нашу думку, вимагає уточнення питання, чи присутній цей вид у рецентному стані на території України.

Загальне розповсюдження в Україні

За даними українських малакологів [Анистратенко, Стадниченко, 1994], цей вид є досить широко розповсюдженим на території України, за винятком Криму і гірської частини Карпат. Проте ці дані стосуються, очевидно, зовсім іншого представника роду *Lithoglyphus* (див. вище), тому ми наводимо їх в описі *L. naticoides*.

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

*часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

Вінницька обл., м. Вінниця, парк навпроти універмагу, 11.06.2002, 7 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G701**; порожні черепашки, зібрані у ґрунті];

Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1 екз., det. (*L. naticoides*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G882**].

***Lithoglyphus naticoides* (C. Pfeiffer, 1828)**

Літогліф звичайний

Родина: Lithoglyphidae або Hydrobiidae

Номенклатурні зауваження

Деякі автори відносять рід *Lithoglyphus* до окремої родини Lithoglyphidae [Анистратенко, Стадниченко, 1994], інші – до підродина Lithoglyphinae у складі родини Hydrobiidae [Glöer, 2002].

Для України *L. naticoides* вказували як *L. naticoides naticoides*, *L. naticoides berolinensis* Westerlund, 1886 і *L. apertus* (Kuster, 1852) [Анистратенко, Стадниченко, 1994]. Очевидно, до цього виду слід також відносити усі або більшість літературних згадок щодо присутності на нашій території *Lithoglyphus pyramidatus* v. Möllendorf, 1873 (детальніше див. у описі *L. pyramidatus*).

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений по території України, за винятком гірської і передгірної зони Карпат [Анистратенко, Стадниченко, 1994].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

- Волинська обл., м. Луцьк, р. Гнідава [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Забріддя [Градовський, 2004 – *Lithoglyphus apertus*];
- Закарпатська обл., Мукачівський р-н, м. Мукачево, р. Латориця [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Оноківці [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Ужгород, р. Уж [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Київська обл., м. Київ, р. Дніпро [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Київська обл., Обухівський р-н, с. Трипілля, Канівське водосховище [Алексенко и др., 1990 – *Lithoglyphus naticoides*, *L. pyramidatus*];
- Київська обл., Обухівський р-н, м. Українка, Канівське водосховище [Алексенко и др., 1990 – *Lithoglyphus naticoides*, *L. pyramidatus*];
- Одеська обл., Березівський р-н, с. Анатолівка [Градовський, 2004 – *Lithoglyphus apertus*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, м. Вілкове, Кілійський рукав р. Дунай [Анистратенко, Стадниченко, 1994, колекція Зоологічного інституту РАН – *Lithoglyphus apertus*];
- Рівненська обл., Гощанський р-н, смт Гоща, р. Горинь [Стадниченко та ін., 1995 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Рівненська обл., Гощанський р-н, смт Тучин, р. Горинь [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Градовський, 2004 – *Lithoglyphus apertus*, *L. naticoides naticoides*,

- L. naticoides berolinensis*, *L. pyramidatus*; Стадниченко та ін., 1995 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, м. Дубровиця, р. Горинь [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Рівненська обл., Зарічненський р-н, смт Зарічне, р. Стир [Стадниченко та ін., 1995 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Гориньград, р. Горинь [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Козлин, р. Горинь [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Шубків, р. Горинь [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко та ін., 1995 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни, р. Случ [Стадниченко та ін., 1995 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Рівненська обл., Сарненський р-н, смт Степань, р. Горинь [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, р. Дністер [Стадниченко, 1976 – *Lithoglyphus naticoides*; Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Тернопільська обл., Підволочиський р-н, смт Підволочиськ, р. Збруч [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*, *L. pyramidatus*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*, *L. pyramidatus*];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, р. Серет [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, Дністровський лиман [Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus apertus*];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, р. Гніздична [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Тернопільська обл., Чортківський р-н, м. Чортків, р. Серет [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Харківська обл., м. Харків [Анистратенко, Стадниченко, 1994, колекція Зоологічного інституту РАН – *Lithoglyphus naticoides*, *L. apertus*];
- Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро [Алексенко та ін., 1990 – *Lithoglyphus apertus*, *L. naticoides*];
- Херсонська обл., м. Херсон, гідропарк, р. Дніпро [Анистратенко, Стадниченко, 1994, колекція Зоологічного інституту РАН – *Lithoglyphus pyramidatus*];

- Херсонська обл., Голопристанський р-н, м. Гола Пристань, устя р. Дніпро [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus pyramidatus*];
- Херсонська обл., устя р. Дніпро [Анистратенко, Стадниченко, 1994, колекція Зоологічного інституту РАН – *Lithoglyphus naticoides*];
- Хмельницька обл., Городоцький р-н, смт Сатанів, р. Збруч [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Чернівецька обл., Заставнівський р-н, с. Звенячин, р. Дністер [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Макарівка [Смірнова, Смірнов, 2008 – *Lithoglyphus naticoides*];
- Чернівецька обл., Хотинський р-н, с. Атаки, р. Дністер [Анистратенко, Стадниченко, 1994 – *Lithoglyphus naticoides*; Стадниченко, Градівський, 1997 – *Lithoglyphus naticoides*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, ок. м. Сімферополь, Сімферопольське водосховище [Стенько, 1976 – *Lithoglyphus naticoides*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- р. Південний Буг, 8 екз. [інв. № **G1151**];
- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G694**];
- Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир, 20.06.2008, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1099**];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, р. Дністер, 1879, 47 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G692**];
- Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Підгороддя, 1 екз. [інв. № **G1176**];
- Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, р. Дністер, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G693**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, р. Дністер, 1882, 88 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G695**];
- Миколаївська обл., м. Миколаїв, р-н Намив, р. Південний Буг, 6.09.2004, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1328**];
- Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, Дністровський лиман, 23.04.2002, 7 екз., coll. Анистратенко В.В., det. Анистратенко В.В. [інв. № **G986**];
- Рівненська обл., Гошанський р-н, с. Тучин, р. Горинь, 07.2002, 49 екз., coll. Першко І.О., det. Першко І.О. (*L. pyramidatus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G806**];
- Тернопільська обл., р. Серет, 8 екз. [інв. № **G1177**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 27 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G696**];

- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 11 екз. [інв. № **G700**];
Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 109 екз. [інв. № **G881**];
Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 10 екз. [інв. № **G697**];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, р. Серет, 10 екз. [інв. № **G883**];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 14 екз., det. Бонковський Й.
[інв. № **G698**];
Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Маркова, р. Золота Липа, 33 екз. [інв. № **G699**];
Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 158 екз., coll. Сверлова
Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G922**];
Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Комарів, р. Дністер, 17.08.2000, 2 екз., coll. Шрубович
Ю.Ю., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1090**];
Чернівецька обл., Хотинський р-н, м. Хотин, р. Дністер біля фортеці, 19.05.2013, 101 екз., coll.
Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1432**].

***Borysthenia naticina* (Menke, 1845)**

Затворка річкова

Родина: Valvatidae

Номенклатурні зауваження

У вітчизняній малакологічній літературі цей вид розглядали як низку таксонів видового рівня і приводили одночасно під різними назвами: *Borysthenia naticina*, *B. alligans* (Lindholm, 1927), *B. jelskii* (Crosse, 1863), *B. menkeana* (Jelski, 1863) [Анистратенко, Анистратенко, 2001].

Загальне розповсюдження в Україні

Розповсюджений у басейнах Дніпра, Дністра, Південного Бугу, Дунаю [Анистратенко, Анистратенко, 2001]. Проте даних щодо конкретних місць знахідок цього виду на території України останнім часом фактично немає. У фондах ДПМ НАНУ зберігаються лише старі збори *B. naticina* із Західного Бугу (див. нижче).

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст.

Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, р. Західний Буг, 2 екз., det. Бонковський Й.
[інв. № **G780**];

Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 12 екз. [інв. № **G781**].

***Valvata cristata* O.F.Müller, 1774**

Затворка пласка

Родина: Valvatidae

Номенклатурні зауваження

У монографії з серії «Фауна України» [Анистратенко, Анистратенко, 2001] цей вид розглядають як декілька окремих таксонів видового рангу: *V. cristata*, *V. spirorbis* Draparnaud, 1805, *V. planorbulina* Paladilhe, 1862.

Загальне розповсюдження в Україні

В.В.Анистратенко [Анистратенко, Анистратенко, 2001] вказує усі три форми *V. cristata* (див. вище) лише для середньої течії Дніпра. У фондових матеріалах ДПМ НАНУ наявні збори цього виду з басейнів Західного Бугу, Дністра, Дніпра.

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

***часовий період: друга половин XIX ст.– початок XXI ст.**

Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 8 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль

Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1096**];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 10 екз. [інв. № **G1213**];

Львівська обл., м. Львів, РЛП «Знесіння», 24.06.2012, 160 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В.,

det. Гураль Р.І. [інв. № **G1454**];

Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G809**];

Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 4 екз., coll. Бонковський Й.,

det. Бонковський Й. [інв. № **G751**];

Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G752**];

Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й.,

det. Бонковський Й. [інв. № **G753**];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 31 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G754**];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G755**];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G756**].

***Valvata macrostoma* Mörch, 1864**

Затворка великорота

Родина: Valvatidae

Номенклатурні зауваження

До недавнього часу цей вид наводили під назвою *V. pulchella* Studer, 1820. Проте пізніше було встановлено, що назва *V. pulchella* є молодшим синонімом *V. piscinalis* [Glöer, 2002].

У монографії з серії «Фауна України» [Анистратенко, Анистратенко, 2001] *V. pulchella* і *V. macrostoma* описують як два окремі види та навіть відносять їх до двох різних родів: перший з них – до роду *Valvata*, другий – до роду *Cincinna*. Очевидно, до *V. macrostoma* слід віднести й згадки щодо присутності на території України *Valvata umbilicata* (див. нижче).

Загальне розповсюдження в Україні

В.В.Анистратенко [Анистратенко, Анистратенко, 2001] вказує обидві форми *V. macrostoma* (див. вище) лише для середньої течії Дніпра. Відомі також знахідки цього виду з басейнів Західного Бугу, Дністра, Дніпра, Сіверського Дінця (див. нижче).

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Кримне, о. Пісочне [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Valvata umbilicata*];

Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне [Писарев, 2012 – *Cincinna macrostoma*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст.

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 21.05.2007, 4 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І., [інв. № G1066];

Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 10 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № G783];

Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 12 екз. [інв. № G788];

Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 609 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № G784];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 8 екз. [інв. № G1130];

Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1 екз., det. Бонковський Й. (*V. piscinalis*), redet. Гураль Р.І. [інв. № G774];

Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, між с. Струсів і с. Богатківці, 1880, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № G785].

Valvata piscinalis (O.F.Müller, 1774)

Затворка звичайна

Родина: Valvatidae

Номенклатурні зауваження

У монографії з серії «Фауна України» [Анистратенко, Анистратенко, 2001] цей вид поділяють на цілу низку таксонів видового рангу, які відносять до двох різних родів – *Cincinna* (підрід *Cincinna* s. str. і частково підрід *Atropidina*) і *Valvata* (підрід *Microcincinna*): *C. piscinalis*, *C. ambigua* (Westerlund, 1873), *C. antiqua* (Sowerby, 1838), *C. chersonica* Chernogorenko et Starobogatov, 1987, *C. falsifluviatilis* Starobogatov nom. n. pro *Valvata piscinalis* Westerlund, 1886, *C. dilatata* (Eichwald, 1830), *C. skorikovi* (Lindholm, 1912), *C. liljeborgi* (Westerlund, 1897), *C. obtusa* (Studer, 1789), *C.(A.) discors* (Westerlund, 1886), *C.(A.) depressa* (C.Pfeiffer, 1821), *C.(A.) klinensis* (Milaschewitch, 1881), *V. andreana* Menzel, 1900, *V. geyeri* Menzel, 1900, *V. pusilla* (O.F.Müller, 1774), *V. trochoidea* Menke, 1846.

Загальне розповсюдження в Україні

Відомі знахідки цього виду у басейнах Західного Бугу, Дністра, Дніпра, Дунаю, Сіверського Донця (див. нижче)

Літературні дані (місця зборів)

*часовий період: друга половин ХХ ст.– початок ХХІ ст.

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття о. Заболоття [Стадниченко та ін., 2007 – *Valvata trochoidea*; Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Valvata trochoidea*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття о. Тур [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Valvata trochoidea*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Стадниченко, 1983 – *Valvata klinensis*];

Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Червона Волока, р. Жерев [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Valvata depressa*];

Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королево [Здун, 1960 – *Valvata piscinalis*];

Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Valvata piscinalis*];

Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Valvata piscinalis*];

Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька [Стадниченко, 1983 – *Valvata klinensis*];

Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Valvata piscinalis*];

Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Valvata piscinalis*];

Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2004, 2012 – *Valvata piscinalis*];

Рівненська обл., Березнівський р-н, м. Березне, р. Случ [Стадниченко, 2014 – *Valvata piscinalis*];

Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Макарівка [Смірнова, Смірнов, 2008 – *Valvata piscinalis*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половин XIX ст.– початок XXI ст.

- Волинська обл., Любешівський р-н, смт Велика Глуша, 3 екз. [інв. № **G761**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 12 екз. [інв. № **G760**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 114 екз. [інв. № **G899**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 6 екз. [інв. № **G1214**];
- Донецька обл., м. Донецьк, р. Кальміус, 16.07.1987, 4 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*V.ambigua* + *V.depressa*) [інв. № **G1361**];
- Донецька обл., м. Донецьк, Донецький ботанічний сад, 20.07.1987, 12 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*V.ambigua*) [інв. № **G1365**];
- Донецька обл., м. Донецьк, 1987, 1 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1377**];
- Донецька обл., Красноармійський р-н, с. Піщане, 21.08.1987, 2 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*V.antiqua*) [інв. № **G1347**];
- Донецька обл., Краснолиманський, с. Яцківка, Червонооскільське водосховище, 07.1986, 3 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1358**];
- Донецька обл., Мар'їнський р-н, Курахівське водосховище, 28.07.1987, 21 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1369**];
- Івано-Франківська обл., ок. м. Івано-Франківськ (Вовчинець), 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G762**];
- Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G764**];
- Львівська обл., ок. м. Львова (Сокільники), став, 15.06.2003, 34 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G849**];
- Львівська обл., м. Львів, перехрестя вул. Стрийської і Наукової, карстове озеро, 15.06.2003, 123 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G870**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G769**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 7 екз. [інв. № **G777**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 44 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G763**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Борщовичі, 18 екз. [інв. № **G766**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани, водойма у колишньому кар'єрі, 12.08.2003, 52 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G894**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 63 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G765**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G773**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Сков'ятин, р. Ничлава, 4 екз. [інв. № **G790**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 1880, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G767**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, р. Серет, 40 екз. [інв. № **G778**];
- Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 1880, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G770**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Богатківці, р. Стрипа, 1880, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G768**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G772**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, р. Серет, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G771**];
- Харківська обл., Дворічанський р-н, с. Кам'янка, заказник «Озерний», р. Оскол, 2.05.2013, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1444**];
- Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 11 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G927**];
- Черкаська обл., Канівський р-н, с. Пекарі, 30.06.2006, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1482**].

***Acroloxus lacustris* (Linnaeus, 1758)**

Чашечка озерна

Родина: Acroloxiidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид поділяють на низку таксонів видового рангу. З них на території України зареєстровані *A. lacustris*, *A. oblongus* (Da Costa, 1778), *A. rossicus* Kruglov et Starobogatov, 1991, *A. shadini* Kruglov et Starobogatov, 1998, *A. okaensis* Kruglov et Starobogatov, 1991 [Стадниченко, 2004].

Загальне розповсюдження в Україні

Відмічений у водоймах усіх природно-географічних зон України [Стадниченко, 2004].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 2004 – *Acroloxus lacustris*];
Волинська обл., Старовижівський р-н, м. Стара Вижівка, заплава р. Вижівка [Стадниченко, 2004 – *Acroloxus lacustris*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, смт Гуйва [Стадниченко, 2004 – *Acroloxus oblongus*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Туровець, р. Гуйва [Стадниченко, 2004 – *Acroloxus rossicus*];
Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, с. Дворище, став, басейн р. Ірша [Стадниченко, 2004 – *Acroloxus okaensis*];
Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Чуднів, р. Тетерів [Стадниченко, 2004 – *Acroloxus shadini*];
Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с. Велика Копаня [Здун, 1960 – *Acroloxus lacustris*];
Закарпатська обл., Виноградівський р-н, м. Виноградів [Здун, 1960 – *Acroloxus lacustris*];
Закарпатська обл., Міжгірський р-н, с. Синевир, о. Синевир [Стадниченко, 2004 – *Acroloxus lacustris*];
Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Кваси [Здун, 1960 – *Acroloxus lacustris*];
Закарпатська обл., Рахівський р-н, м. Рахів [Здун, 1960 – *Acroloxus lacustris*];
Кіровоградська обл., Знаменський р-н, с. Богданівка [Сон, 2004 – *Acroloxus shadini*];
Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Малютянка [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Acroloxus lacustris*];
Львівська обл., ок. м. Львова (смт Брюховичі), лісове озеро [Стадниченко, 2004 – *Acroloxus lacustris*];
Одеська обл., Кілійський р-н, Дунайський біосферний заповідник [Сон, 2004 – *Acroloxus lacustris*];
Рівненська обл., Зарічненський р-н, смт Зарічне [Стадниченко, 2004 – *Acroloxus oblongus*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ:

часовий період: друга половина XIX ст.

- Донецька обл., Новоазовський р-н, заповідник «Хомутовський степ», р. Грузький Єланчик, 9.05.2016, 13 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1544**];
- Львівська обл., м. Львів, 4 екз. [інв. № **G1121**];
- Львівська обл., м. Львів, Голоско, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G620**];
- Львівська обл., м. Львів, Клепарів, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G627**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартагів, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G626**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G619**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 2 екз. [інв. № **G1141**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G622**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G621**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G625**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Старичі, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G624**];
- Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, між сс. Струсів і с. Богатківці, 1880, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G409**].

***Lymnaea ampla* (Hartmann, 1821)**

Ставковик широкий

Родина: Lymnaeidae

Номенклатурні зауваження

Для України згадувався під різними назвами: *Radix auricularia* var. *ampla* [Жадин, 1952], *Lymnaea monnardi* (Hartmann, 1844), *L. patula* (Da Costa, 1778) та *L. hartmanni* (Studer, 1820) [Стадниченко, 2004].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид широко розповсюджений по всій території України, за винятком Криму [Стадниченко, 2004].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ – початок ХХІ ст.**

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Добре [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea ampla*];
Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea ampla*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Самари-Оріхові, о. Оріхівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea ampla*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea ampla*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир [Гарбар, 2002 – *Lymnaea monnardi*, *Lymnaea patula*; Гарбар, Кризьська, 2001 – *Lymnaea monnardi*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Левків, р. Тетерів [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea patula*];

Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Червона Волока [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea hartmanni*];

Житомирська обл., Любарський р-н, с. Озерне [Гарбар, 2002 – *Lymnaea patula*];

Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський, р. Случ [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea monnardi*, *L. patula*];

Житомирська обл., Олевський р-н, смт Олевськ, р. Уборть [Гарбар, 2002 – *Lymnaea monnardi*];

Житомирська обл., Ружинський р-н, смт Ружин, р. Роставиця [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea monnardi*; Стадниченко, Иваненко, 1985 – *Lymnaea monnardi*];

Закарпатська обл., м. Ужгород, водойма в заплаві р. Уж [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea hartmanni*];

Закарпатська обл., Хустський р-н, м. Хуст, басейн р. Тиса [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea hartmanni*];

Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Чорний Потік [Стадниченко, 2004; Стадниченко, Иваненко, 1985 – *Lymnaea patula*];

Київська обл., Миронівський р-н, смт Миронівка, р. Росава [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea patula*];

- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Бобриця [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea patula*];
- Полтавська обл., Гадяцький р-н, м. Гадяч [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea hartmanni*];
- Херсонська обл., м. Херсон [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea patula*];
- Херсонська обл., м. Херсон, р. Інгулець [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea patula*; Стадниченко, Іваненко, 1985 – *Lymnaea patula*];
- Хмельницька обл., Полонський р-н, смт Понінка, заплава р. Хомори [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea tonnardi*];
- Хмельницька обл., Полонський р-н, смт Понінка [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea hartmanni*];
- Черкаська обл., Канівський р-н, с. Пекарі, заплава р. Рось [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea patula*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, с. Стеблів [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea hartmanni*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX – початок XXI ст.

- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G100**];
- Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир, 20.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1112**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 4 екз. [інв. № **G130**];
- Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Пісочне, прибережна зона, 23.05.2007, 59 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1073**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, гідропарк, 05.2002, 4 екз., coll. Василенко О.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G853**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 07.2002, 99 екз., coll. Гарбар О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G855**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 08.2002, 23 екз., coll. Гарбар О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1255**];
- Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G113**];
- Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G126**];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G101**];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, р. Прут, 1881, 75 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G145**];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, р. Прут, 9 екз., det. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1202**];

- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Межигори, 5 екз. [інв. № **G120**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 31 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G131**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 68 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G146**];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G104**];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 11 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G109**];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 2 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G123**];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 13 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G136**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 1878, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G110**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G143**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 1 екз., det. Бонковський Й. (*L. ovata* var. *ampullacea*) [інв. № **G155**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 1 екз., det. Бонковський Й. (*L. ovata* f. *inflata*) [інв. № **G1307**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Підтемне, 1878, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G99**];
- Львівська обл., Сколівський р-н, с. Гребенів, 5 екз. [інв. № **G907**];
- Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1867, 1 екз., det. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G122**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G462**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, меліоративний канал, 12.08.2003, 39 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G897**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, р. Жижва, 12.08.2003, 2 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1465**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани, 12.08.2002, 2 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1469**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 4 екз. [інв. № **G89**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 7 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G108**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, джерело Парашка, 2 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G125**];

- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, джерело Парашка, 7 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1306**];
- Тернопільська обл., р. Серет, стави, 13 екз. [інв. № **G107**];
- Тернопільська обл., р. Серет, стави, 2 екз. [інв. № **G166**];
- Тернопільська обл., ок. м. Тернопіль (Шляхтинці), 1880, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G118**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, р. Серет, стави, 1866, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G129**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, р. Серет, 1879, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G144**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 4 екз. [інв. № **G1206**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 10 екз., det. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1305**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 1 екз. [інв. № **G92**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G93**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 27 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G98**].

***Lymnaea auricularia* (Linnaeus, 1758)**

Ставковик вухоподібний

Родина: Lymnaeidae

Номенклатурні зауваження

Для території України вказують як два окремих види: *L. auricularia* та *L. psilia* Bourguignat, 1862, які відрізняються відносною висотою завитка [Стадниченко, 2004].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид широко розповсюджений по всій території України [Стадниченко, 2004].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ – початок ХХІ ст.**

Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Володимир-Волинський р-н, с. Заболоття [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Володимир-Волинський р-н, с. Заболоття, о. Тур [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, м. Камінь-Каширський [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель, р. Тур'я [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, р. Стохід [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea psilia*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*; Стадниченко, 2010 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Згорани, о. Згоранське [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea psilia*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Березники, о. Засвяття [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Гірники, о. Мшане [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне, р. Прип'ять [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Річиця, о. Річицьке [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea auricularia*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Самари-Оріхові, о. Оріхівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea auricularia*];

- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Тур, о. Тур [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea auricularia*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Глухи о. Глухівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea auricularia*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, смт Стара Вижівка, р. Вижівка [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea psilia psilia*];
- Волинська обл., Турійський р-н, с. Лукив [Стадниченко, 2010 – *Lymnaea auricularia*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Луки [Яворський, 2006 – *Lymnaea auricularia*; Яворський, 2007 – *Lymnaea auricularia*];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Люцимир [Стадниченко, 1976 – *Lymnaea auricularia*];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*; Стадниченко, 2010 – *Lymnaea auricularia*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, о. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Lymnaea auricularia*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ, р. Казенний Торець [Затравкин, 1980 – *Lymnaea psilia*; Стадниченко, 2004 – *Lymnaea psilia psilia*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Рудня Іванівська, рукав р. Уборть [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Глибочиця [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Астахова, 2004 – *Lymnaea auricularia*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*; Гарбар, Кризська, 2001 – *Lymnaea auricularia*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Левків, р. Тетерів [Астахова, 2004 – *Lymnaea auricularia*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка, р. Тетерів [Астахова, 2002 – *Lymnaea auricularia*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Немирівка [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Обиходи [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, смт Лугини, р. Жерев [Житова та ін., 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Житомирська обл., Малинський р-н, м. Малин, р. Ірша [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський, р. Случ [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, ок. с. Нові Велідники [Корбут та ін., 2006 – *Lymnaea auricularia*];

- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Копище [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea psilia psilia*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, смт Чуднів, р. Тетерів [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Закарпатська обл., м. Ужгород [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*; Здун, 1960 – *Radix auricularia*];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с. Гудя [Здун, 1960 – *Radix auricularia*];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королево [Здун, 1960 – *Radix auricularia*];
- Закарпатська обл., Мукачівський р-н, м. Мукачеве [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
- Закарпатська обл., Хустський р-н, м. Хуст [Здун, 1960 – *Radix auricularia*];
- Київська обл., м. Київ [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea auricularia*];
- Київська обл., Бороднянський р-н, с. Мирча [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Київська обл., Іванківський р-н, смт Чернобилль, став в басейні р. Прип'ять [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Малютянка [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea auricularia*];
- Київська обл., Миронівський р-н, смт Миронівка, р. Росава [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Lymnaea auricularia*];
- Львівська обл., м. Львів, озероподібний став [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
- Львівська обл., м. Львів, водойма в ботанічному саду [Яворський, 2012 – *Lymnaea auricularia*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Дрогобич, р. Тисмениця [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, р. Зубра [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2004, 2012 – *Lymnaea auricularia*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Чолгині [Гураль, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, став [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
- Одеська обл., м. Одеса, [Сон, 2004 – *Lymnaea psilia*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. м. Біляївка, о. Біле [Сон, 2004 – *Lymnaea auricularia*, *Lymnaea psilia*];
- Одеська обл., Болградський р-н, ок. с. Криничне, о. Ялпуг [Сон, 2004 – *Lymnaea psilia*];
- Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгулець [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];

- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гусятин [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
Тернопільська обл., Зборівський р-н, смт Заложці, р. Серет [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*; Стадниченко, 2010 – *Lymnaea auricularia*];
Тернопільська обл., Підволочиський р-н, смт Підволочиськ, р. Збруч [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea auricularia*];
Тернопільська обл., Терехівський р-н, смт Микулинці [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
Рівненська обл., Дубровицький р-н, м. Дубровиця [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
Черкаська обл., Канівський р-н, с. Пекарі [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea auricularia*];
Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Макарівка [Смірнова, Смірнов, 2008 – *Lymnaea auricularia*];
АР Крим, Бахчисарайський р-н, Бахчисарайське водосховище, р. Салгир [Стенько, 1976 – *Radix auricularia*];
АР Крим, Білогірський р-н, стави [Стенько, 1976 – *Radix auricularia*];
АР Крим, Джанкойський р-н, скидний канал [Стенько, 1976 – *Radix auricularia*];
АР Крим, Джанкойський р-н, р. Бурульча, скидний канал [Стенько, 1976 – *Radix auricularia*];
АР Крим, Джанкойський р-н, р. Чорна [Стенько, 1976 – *Radix auricularia*];
АР Крим, Джанкойський р-н, канал [Стенько, 1976 – *Radix auricularia*];
АР Крим, Красноперекопський р-н, стави [Стенько, 1976 – *Radix auricularia*];
АР Крим, Нижньогірський р-н, стави [Стенько, 1976 – *Radix auricularia*];
АР Крим, Сімферопольський р-н, стави [Стенько, 1976 – *Radix auricularia*];
АР Крим, Совецький (раніше – Ічкінський) р-н, стави [Стенько, 1976 – *Radix auricularia*];
АР Крим, р. Салгир [Стенько, 1976 – *Radix auricularia*];
АР Крим, р. Чатирлик [Стенько, 1976 – *Radix auricularia*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX – початок XXI ст.

- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 5 екз.
[інв. № **G106**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 3 екз. [інв. № **G1186**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 3 екз. [інв. № **G1201**];
Волинська обл., Любомльський р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Пісочне, прибережна зона, 20.05.2007, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В.
[інв. № **G1074**];
Донецька обл., м. Донецьк, 1986-87, 7 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1336**];
Донецька обл., м. Донецьк, Донецький ботанічний сад, 20.07.1987, 9 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1373**];

- Донецька обл., м. Краматорськ, р. Казенний Торець, 22.07.1987, 6 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1371**];
- Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Яцківка, Червонооскільське водосховище, 07.1986, 1 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1354**];
- Донецька обл., Мар'їнський р-н, Курахівське водосховище, 28.07.1987, 33 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1382**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, НПП «Святі гори», р. Сіверський Донець, 12.06.2010, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1470**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 07.2002, 3 екз., coll. Гарбар О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G856**];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королево, низовина у наносах р. Тиса, 1.03.2015, 1 екз., coll. Глеба В.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1485**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, берег Каховського водосховища, 4.03.2017, 7 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1521**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, с. Скельки, узбережжя Каховського водосховища, 1.05.2017, 2 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1530**];
- Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G103**];
- Львівська обл., м. Львів, Снопків, 1881, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G90**];
- Львівська обл., м. Львів, Погулянка, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G149**];
- Львівська обл., м. Львів, Сихів, 27.05.2003, 106 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1466**];
- Львівська обл., ок. м. Львова, смт Брюховичі, 22.07.2003, 47 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1467**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Межигори, став, 9 екз. [інв. № **G119**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 1866, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G150**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G94**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 23 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G148**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G127**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G114**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 1877, 47 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G102**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G112**];

- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G139**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1866, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G141**];
- Львівська обл., Сокальський р-н с. Сілець, р. Рата, 1.07.2015, 8 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В. det. Гураль Р.І. [інв. № **G1491**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани, 12.08.2002, 230 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1468**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 3 екз. [інв. № **G97**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G95**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G135**];
- Тернопільська обл., р. Серет, стави, 3 екз. [інв. № **G116**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G132**];
- Тернопільська обл., ок. м. Тернопіль (Шляхтинці), 1 екз. [інв. № **G138**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G140**];
- Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 1880, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G115**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, р. Серет, 1879, 44 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G128**];
- Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, риборозвідний став, 19.07.2003, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G903**];
- Чернівецька обл., Хотинський р-н, м. Хотин, р. Дністер біля фортеці, 19.05.2013, 3 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1434**].

***Lymnaea corvus* (Gmelin, 1791)**

Ставковик воронячий

Родина: Lymnaeidae

Номенклатурні зауваження

Для території України вказували як два самостійних види: *L. corvus* і *Lymnaea gueretiniana* Servain, 1881, які розділяли на підставі співвідношення висоти та ширини черепашки, а також відносної висоти завитка [Стадниченко, 2004].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений на території України, за винятком Криму і високогір'я Українських Карпат [Стадниченко, 2004].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX – початок XXI ст.**

- Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea gueretiniana*];
Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea corvus*];
Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель, р. Тур'я [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Березники, о. Засвяття [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea corvus*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне, р. Прип'ять [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Самари-Оріхові, о. Оріхівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea corvus*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Тур, о. Тур [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea corvus*];
Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea corvus*];
Волинська обл., Старовижівський р-н, смт Стара Вижівка [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*; Стадниченко, 2004 – *Lymnaea gueretiniana*];
Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Райгородок [Писарев, 2012 – *Lymnaea corvus*];
Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Дзержинськ [Гарбар, Кризська, 2001 – *Lymnaea vulnerata*; Garbar, Korniushev, 2002 – *Lymnaea corvus*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Глибочиця [Василенко, 2012 – *Lymnaea corvus*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Василенко, 2006 – *Lymnaea gueretiniana*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир [Garbar, Korniushev, 2002 – *Lymnaea corvus*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Корчак, р. Тетерів [Стадниченко, Іваненко, 1985 – *Lymnaea guertiniana*; Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Lymnaea guertiniana*];
Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Нові Новаци [Житова та ін., 2006 – *Lymnaea corvus*];
Житомирська обл., Малинський р-н, м. Малин, р. Ірша [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea gueretiniana*];

- Житомирська обл., Овруцький р-н, ок. с. Нові Велідники [Корбут, Вискушенко, Памірський, 2006 – *Lymnaea corvus*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, Білокривецьке лісництво [Житова, 2009 – *Lymnaea corvus*; Garbar, Korniushev, 2002 – *Lymnaea corvus*];
- Івано-Франківська обл., м. Бурштин [Стадниченко, 1976 – *Lymnaea corvus*];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, заплава р. Дністер [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., м. Львів, озероподібна водойма [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea gueretiniana*; Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., м. Львів [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., Буський р-н, м. Буськ, р. Західний Буг [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий любінь [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Комарно, р. Верещиця [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, смт Куликів [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, заплава р. Західний Буг [Стадниченко, 1969, 1976, 2004 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, рукав р. Солокія [Стадниченко, 1969, 2004 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, м. Стрий, став [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea gueretiniana*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2004, 2012 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, о. Комсомольське [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, заплава р. Шкло [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Маяки [Сон, 2004 – *Lymnaea gueretiniana*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, с. Нерубайське [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea gueretiniana*];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Копичинці [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
- Тернопільська обл., Підволочиський р-н, смт Підволочиськ, р. Збруч [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*];
- Тернопільська обл., Підволочиський р-н, м. Скалат [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea corvus*; Стадниченко, 2004 – *Lymnaea gueretiniana*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX – початок XXI ст.

- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G314**];
- Волинська обл., Любомльський р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 59 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1119**; анатомічно перевірений матеріал (частина)];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, заплава р. Сіверський Донець, тимчасові водойми у заплаві, 6.06.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1289**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 08.2002, 2 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G796**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 05.2002, 8 екз., coll. Гарбар О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1253**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Глибочиця, озеро, 08.2000, 39 екз., coll. Василенко О.М., det. Гураль Р.І. [інв. № **G795**];
- Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G310**];
- Львівська обл., м. Львів, Кривчиці, 9 екз., det. Бонковський Й. (*L. palustris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G357**];
- Львівська обл., м. Львів, Кульпарків, став, 15.05.1932, 2 екз. [інв. № **G1164**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., м. Львів, лісопарк «Освиця» (кол. «Зубра»), 1.07.2013, 3 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1450**];
- Львівська обл., ок. м. Львова (сmt Рудне), 4 екз. [інв. № **G1220**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, сmt Журавне, р. Дністер, 12 екз., det. Бонковський Й. (*L. palustris*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G200**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 5 екз. [інв. № **G1129**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G201**];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз., det. Бонковський Й. (*L. palustris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G210**];
- Львівська обл., Мостиський р-н, с. Черневе, Передкарпаття, 14 екз. [інв. № **G274**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 1878, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G276**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, сmt Щирець, 1881, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G273**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, сmt Щирець, 9 екз. [інв. № **G42**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G228**];

- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G234**];
Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 2 екз., det. Бонковський Й. (*L. palustris*),
redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G194**];
Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G239**];
Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 45 екз.,
coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G358**].

***Lymnaea glutinosa* (O.F.Müller, 1774)**

Ставковик липкий

Родина: Lymnaeidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид поділяють на декілька таксонів видового рангу, з яких на території України зареєстровані *L. glutinosa* і *L. dupuyi* Locard, 1893, що відрізняються відносною висотою завитка та пропорціями черепашки [Стадниченко, 2004].

Загальне розповсюдження в Україні

За даними А.П.Стадниченко [2004], цей вид широко розповсюджений по території України, за винятком Криму. Проте даних про конкретні місця знахідок *L. glutinosa* в літературі мало.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель, заплава р. Тур'я [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea glutinosa*];

Житомирська обл., Коростишівський р-н, м. Коростишів [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea glutinosa*, *L. dupuyi*];

Житомирська обл., Олевський р-н, м. Олевськ, р. Уборть [Гарбар, 2000 – *Lymnaea glutinosa*];

Київська обл., ок. м. Києва (Пуща-Водиця) [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea glutinosa*];

Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Lymnaea glutinosa*];

Рівненська обл., Дубровицький р-н, м. Дубровиця, став на р. Горинь [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea glutinosa*, *Lymnaea dupuyi*; Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Lymnaea dupuyi*];

Рівненська обл., Дубровицький р-н, м. Дубровиця [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea glutinosa*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.

Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, меліоративний канал, 12.08.2003, 5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G893**];

Тернопільська обл., р. Серет, стави, 1 екз. [інв. № **G285**].

Lymnaea occulta (Jackiewicz, 1959)

Ставковик прихований

Родина: Lymnaeidae

Номенклатурні зауваження

Цей вид вперше був згаданий для території України А.П.Стадниченко – спочатку як *Galba occulta* [Стадниченко, Иваненко, 1985; Стадниченко, 1968], потім як *Lymnaea vulnerata* Kuster, 1867 [Стадниченко, 2004].

Загальне розповсюдження в Україні

Досі відомі лише окремі вказівки цього виду для території України (див нижче).

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

Івано-Франківська обл., Калуський р-н, м. Калуш [Стадниченко, 1968 – *Galba occulta*; Стадниченко, Иваненко, 1985 – *Lymnaea vulnerata*; Стадниченко, 2004 – *Lymnaea vulnerata*];
Житомирська обл., Романівський (раніше – Дзержинський) р-н, смт Романів (раніше – Дзержинськ) [Гарбар, 2000 – *Lymnaea vulnerata*; Garbar, Korniushev, 2002 – *Lymnaea occulta*];
Львівська обл., Буський р-н, м. Буськ [Стадниченко, 1968 – *Galba occulta*; Стадниченко, Иваненко, 1985 – *Lymnaea vulnerata*; Стадниченко, 2004 – *Lymnaea vulnerata*];
Львівська обл., Сокальський р-н, с. Добрячин [Стадниченко, 1968 – *Galba occulta*; Стадниченко, 2004 – *Lymnaea vulnerata*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: початок XXI ст.

Житомирська обл., Романівський (раніше – Дзержинський) р-н, смт Романів (раніше – Дзержинськ), східні околиці, тимчасовий біотоп, 10.06.2001, 15 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гарбар О.В. [інв. № G797].

***Lymnaea ovata* (Draparnaud, 1805)**

Ставковик овальний

Родина: Lymnaeidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид поділяють на цілу низку таксонів видового рангу, серед яких для України наводять *L. ovata*, *L. intermedia* (Lamarck, 1822), *L. ampullacea* Rossmässler, 1835, *L. balthica* (Linnaeus, 1758), *L. fontinalis* (Studer, 1820), *L. lagotis* (Schrank, 1803), *L. tumida* Held, 1836 [Стадниченко, 2004]. Хоча видова самостійність *L. lagotis* з Австрії та Чехії була підтверджена останнім часом на генетичному рівні [Glöer, 2002], проте його присутність на території України поки що не доведена. Оскільки конхологічно *L. ovata* та *L. lagotis* у розумінні центральноєвропейських малакологів дуже подібні, про що свідчать наведені у роботі [Glöer, 2002] фотографії черепашок, у даному каталозі ми відносимо літературні згадки щодо присутності *L. lagotis* в Україні до широко розповсюдженого тут *L. ovata*.

Існує думка, що вид, який тривалий час називали *Lymnaea ovata* або *Radix ovata*, був описаний ще К. Ліннеєм, тому його слід називати *Radix balthica* (Linnaeus, 1758) [Glöer, 2002].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид розповсюджений по всій Україні [Стадниченко, 2004].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

- Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea balthica*];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Судче, р. Стохід [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea ovata*];
Волинська обл., Любомльський р-н, м. Любомль [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea fontinalis*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Самари-Оріхові, о. Оріхівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea balthica*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Тур, о. Тур [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea balthica*];
Вінницька обл., Козятинський р-н, с. Вовчинець [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ampullacea*];
Вінницька обл., Хмільницький р-н, м. Хмільник [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ovata*];
Вінницька обл., Хмільницький р-н, м. Хмільник, заплави р. Південний Буг [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea tumida*];
Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea ovata*];
Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, с. Сошичне [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ampullacea*];
Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, р. Стохід [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea ovata*];
Волинська обл., Любомльський р-н, м. Любомль [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea lagotis*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Гірники, о. Мшане [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea balthica*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Річиця, о. Річицьке [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea balthica*];

- Волинська обл., Турійський р-н, с. Луків [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea ovata*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea lagotis*];
- Дніпропетровська обл., Нікопольський р-н, ок. м. Нікополь [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea ovata*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, о. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Viviparus contectus*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ, р. Казенний Торець [Затравкин, 1980 – *Lymnaea ovata*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ, о. Сліпне (Солоне) [Затравкин, 1980 – *Lymnaea ovata*, *L. lagotis*];
- Житомирська обл., Баранівський р-н, смт Кам'яний Брід, басейн р. Немилянка [Гарбар, 2000 – *Lymnaea intermedia*];
- Житомирська обл., Брусилівський р-н, м. Брусилів, р. Здвиж [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea intermedia*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Рудня-Іванівська [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea fontinalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Денеші, р. Тетерів [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea fontinalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир [Гарбар, 2002 – *Lymnaea balthica*, *L. lagotis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Гарбар, 2000 – *Lymnaea tumida*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea ovata*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Левків, р. Тетерів [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fontinalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Нова Рудня, стави в басейні р. Тетерів [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea tumida*; Стадниченко, Иваненко, 1985 – *Lymnaea tumida*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Пряжів, р. Гуйва [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea ovata*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Станишівка [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ampullacea*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, смт Лугини [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea balthica*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Повч, р. Жерев [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea intermedia*; Стадниченко, Иваненко, 1985 – *Lymnaea intermedia*; Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Lymnaea intermedia*];
- Житомирська обл., Малинський р-н, м. Малин, р. Ірша [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea balthica*, *L. ampullacea*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград Волинський, р. Случ [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea ovata*; *L. lagotis*];

- Житомирська обл., Овруцький р-н, ок. с. Виступовичі, р. Славечна [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea fontinalis*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, ок. с. Нові Велідники [Корбут та ін., 2006 – *Lymnaea ovata*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Копище, р. Уборть [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea intermedia*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, смт Олевськ, р. Уборть [Гарбар, 2002 – *Lymnaea balthica*; Гарбар, Кризська, 2001 – *Lymnaea ovata*, *L. balthica*; Стадниченко, 2004 – *Lymnaea lagotis*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fontinalis*];
- Житомирська обл., Попільнянський р-н, с. Ставище [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ampullacea*];
- Житомирська обл., Романівський (раніше – Держинський) р-н, смт Романів (раніше – Держинськ) [Гарбар, Кризська, 2001 – *Lymnaea fontinalis*; Гарбар, 2002 – *Lymnaea fontinalis*; *L. lagotis*];
- Житомирська обл., Ружинський р-н, с. Крилівка, став [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea lagotis*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Карпівці [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea ovata*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, смт Чуднів, р. Тетерів [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fontinalis*, *L. balthica*];
- Закарпатська обл., Міжгірський р-н, о. Синевир [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea ovata*];
- Закарпатська обл., Мукачівський р-н, м. Мукачеве [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ovata*];
- Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Крива [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ampullacea*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Оноківці, р. Уж [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea fontinalis*];
- Закарпатська обл., Хустський р-н, м. Хуст [Здун, 1960 – *Radix ovata*];
- Запорізька обл., Великобілозерський р-н, с. Велика Білозерка [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea ovata*];
- Івано-Франківська обл., Долинський р-н, м. Долина [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea fontinalis*];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, заплава р. Млинівка [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea lagotis*];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Яремча, струмок, що впадає в р. Прут [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea fontinalis*];
- Кіровоградська обл., Олександрівський р-н, с. Соснівка [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea ovata*];
- Кіровоградська обл., Петрівський р-н, смт Петрове, р. Інгулець [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea fontinalis*];
- Київська обл., м. Київ [Гарбар, 2000 – *Lymnaea intermedia*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Черевач, р. Уж [Гудков, Шевцова, Дзюбенко, Назаров, 2006 – *Radix ovata*];
- Київська обл., Іванківський р-н, м. Чорнобиль, р. Прип'ять [Гудков, Шевцова, Дзюбенко, Назаров, 2006 – *Radix ovata*];

- Київська обл., Ірпінський р-н, смт Гостомель, р. Ірпінь [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fontinalis*];
Київська обл., Ірпінський р-н, м. Ірпінь [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea intermedia*];
Київська обл., Макарівський р-н, с. Мостище [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea ovata*];
Київська обл., Миронівський р-н, смт Миронівка, р. Росава [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea ovata*];
Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Lymnaea ovata*; Стадниченко, 2014 – *Lymnaea intermedia*];
Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea lagotis*];
Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Lymnaea ovata*];
Львівська обл., Городоцький р-н, с. Суховоля [Гураль, 2002 – *Lymnaea ovata*];
Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Дрогобич, р. Тисмениця [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fontinalis*];
Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea fontinalis*];
Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, м. Новий Яричів, р. Думна [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea ovata*];
Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, р. Зубра [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fontinalis*];
Львівська обл., Мостиський р-н, м. Судова Вишня, р. Вишня [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea fontinalis*];
Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Оброшине [Гураль, 2002 – *Lymnaea ovata*];
Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Оброшине, Лапаївське л-во [Гураль, 2002 – *Lymnaea ovata*];
Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Ставчани [Гураль, 2002 – *Lymnaea ovata*];
Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости, р. Рата [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ovata*];
Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea lagotis*];
Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Lymnaea ovata*];
Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Lymnaea ovata*];
Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, став [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ovata*];
Львівська обл., Яворівський р-н, с. Страдч, р. Верещиця [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ovata*];
Одеська обл., Біляївський р-н, с. Мирне [Сон, 2004 – *Lymnaea balthica*];
Одеська обл., Овідіопільський р-н, с. Надлиманське [Сон, 2004 – *Lymnaea balthica*];
Полтавська обл., м. Полтава [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea balthica*; Гарбар, 2002 – *Lymnaea fontinalis*];
Полтавська обл., Гадяцький р-н, м. Гадяч [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea intermedia*];
Рівненська обл., Дубровицький р-н, м. Дубровиця [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea ovata*];

- Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea fontinalis*];
Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Степань, р. Горинь [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ovata*];
Сумська обл., Лебединський р-н, м. Лебедин [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ampullacea*];
Тернопільська обл., м. Тернопіль [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea ovata*];
Тернопільська обл., Бучацький р-н, смт Бучач [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea balthica*];
Тернопільська обл., Підволочиський р-н, смт Підволочиськ [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea ampullacea*];
Хмельницька обл., Хмельницький р-н, с. Чорний Острів [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea ovata*];
Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, с. Селище, р. Остер [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea intermedia*];
Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Макарівка [Смірнова, Смірнов, 2008 – *Lymnaea ovata*];
Чернівецька обл., Новоселицький р-н, м. Новоселиця, заплава р. Прут [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea lagotis*];
АР Крим, Кіровський р-н, смт Владиславівка [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea ovata*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 16 екз. [інв. № **G189**];
Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир, 20.06.2008, 15 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1114**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Мала Глуша, 3 екз. [інв. № **G1229**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 10 екз. [інв. № **G180**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **G1209**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 11 екз. [інв. № **G1231**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Волянське, 4 екз. [інв. № **G1232**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **G1233**];
Волинська обл., Любомльський р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 3 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1079**];
Волинська обл., Любомльський р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 22.05.2007, 105 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1080**];
Донецька обл., м. Донецьк, 1986-87, 32 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1335**];
Донецька обл., м. Донецьк, р. Кальміус, 25.07.1987, 1 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1353**];

- Донецька обл., м. Донецьк, р. Кальміус, 16.07.1987, 18 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1374**];
- Донецька обл., м. Донецьк, 30.10.1986, 10 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1378**];
- Донецька обл., Волноваський р-н, Великоанадольський ліс, 05.2005, 5 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1426**];
- Донецька обл., Красноармійський р-н, с. Піщане, 21.08.1987, 58 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1370**];
- Донецька обл., Новоазовський р-н, заповідник «Хомутовський степ», р. Грузький Єланчик, 24.05.2016, 21 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1540**];
- Донецька обл., Новоазовський р-н, заповідник «Хомутовський степ», р. Грузький Єланчик, 9.07.2016, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1538**];
- Донецька обл., Старобешівський р-н, смт Старобешеве, Старобешівське водосховище, 7 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1422**];
- Донецька обл., Шахтарський р-н, с. Петрівське, р. Севаст'янка, вздовж берега, 17.06.2005, 9 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G935**];
- Житомирська обл., м. Житомир, р. Тетерів, 05.2002, 16 екз., coll. Гарбар О.В. [інв. № **G1254**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, гідропарк, 06.2002, 6 екз., coll. Василенко О.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G852**];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G142**];
- Львівська обл., м. Львів, 1881, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G260**];
- Львівська обл., м. Львів, Кривчиці, 1881, 18 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G168**];
- Львівська обл., м. Львів, Сихів, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G153**];
- Львівська обл., р. Стрий, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G244**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Межигори, 2 екз. [інв. № **G157**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 6 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G176**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G159**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G177**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G179**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G183**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G204**];

- Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 9 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G147**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G173**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 33 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G186**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 54 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G192**];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз. [інв. № **G243**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G266**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G169**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G171**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G174**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 42 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G182**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G259**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 2 екз. [інв. № **G158**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 7 екз. [інв. № **G233**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Лисиничі, 5 екз. [інв. № **G246**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Підтемне, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G187**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G164**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G167**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 34 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G172**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Сілець, р. Рата, 1.07.2015, 25 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1492**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, 9 екз. [інв. № **G1161**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2 екз. [інв. № **G1208**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G162**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G178**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, джерело Парашка, 8 екз., det. Бонковський Й. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G133**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G165**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 30 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G170**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G205**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 4 екз. [інв. № **G1207**];

- Миколаївська обл., Сланецький р-н, с. Водяно-Лорине, р. Громокля, 19.05.1998, 2 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1264**];
- Полтавська обл., м. Полтава, р. Коломак, 07.2001, 25 екз., coll. Гарбар О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G851**];
- Тернопільська обл., р. Стрипа, 3 екз. [інв. № **G156**];
- Тернопільська обл., р. Стрипа, 3 екз. [інв. № **G1179**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 2 екз. [інв. № **G1192**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 3 екз. [інв. № **G1194**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G184**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G190**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G221**];
- Тернопільська обл., ок. м. Тернопіль (Шляхтинці), 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G160**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 68 екз., det. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G111**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G175**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, , 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G267**];
- Тернопільська обл., Зборівський р-н, с. Вертелка, 16 екз. [інв. № **G242**];
- Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 1880, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G191**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Богатківці, 1880, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G262**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 1880, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G231**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 1880, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G272**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, степові озерця, 1866, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G232**];
- Харківська обл., м. Харків, «Нова Баварія», р. Уда, 08.2001, 11 екз., coll. Гарбар О.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G304**].

***Lymnaea palustris* (O.F.Müller, 1774)**

Ставковик болотяний

Родина: Lymnaeidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид нерідко поділяють на цілу групу видів, серед яких для території України згадують *L. palustris*, *L. atra* (Schrank, 1803), *L. callomphala* Servain, 1881, *L. turricula* Held, 1836, *L. pachyta* Westerlund, 1885 (описаний з Криму), *L. danubialis* (Schrank, 1803), *L. berlani* Bourguignat, 1870 [Стадниченко, 2004].

Центральноєвропейські малакологи визнають видову самостійність *L. turricula*, проте трактують цей вид дещо інакше, ніж східноєвропейські дослідники. За їх даними, надійна диференціація *L. palustris* і *L. turricula* можлива лише на підставі анатомічних ознак [Jackiewicz, 1998; Glöer, 2002], а саме за співвідношенням довжини мішка пеніса (phallotheca) та передпеніального рукава (praerutium). А східноєвропейські малакологи виділяють *L. turricula* за конхологічними ознаками: ступенем опуклості обертів та глибиною шва між ними [Стадниченко, 2004].

Більш того, в описі статевої системи «*L. turricula*» з території України А.П.Стадниченко [2004] вказує на те, що мішок пеніса у цього виду приблизно однакової довжини з передпеніальним рукавом, що відповідає не *L. turricula*, а саме *L. palustris* [Jackiewicz, 1998; Glöer, 2002]. Тоді як у справжнього *L. turricula* пеніальний мішок у 2,5-3 [Glöer, 2002] або навіть у 3-5 разів довший, ніж передпеніальний рукав. Тому поки що, очевидно, немає підстав стверджувати, що на теренах України зареєстрований справжній *L. turricula* [Гураль-Сверлова, Гураль, 2014]. Те саме стосується й старих фондових матеріалів ДПМ НАНУ [Гураль-Сверлова, Гураль, 2012].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений по всій Україні, за винятком високогір'я Українських Карпат [Стадниченко, 2004].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea palustris*];

Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, р. Стохід [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea turricula*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea palustris*];

Волинська обл., Любомльський р-н, смт Любомль [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea callomphala*; Стадниченко, 2014 – *Lymnaea turricula*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Березники, о. Засвяття [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea palustris*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, м. Ратне, заплави р. Прип'ять [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea atra*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea palustris*];

- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Любохіни, о. Піщане [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea turricula*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea turricula*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Лука [Стадниченко, 1983 – *Lymnaea atra*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Перемут [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea atra*; Яворський, 2006 – *Lymnaea palustris*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Пісочне [Савицька, 2007 – *Lymnaea palustris*; Яворський, 2007 – *Lymnaea palustris*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Стадниченко, 1976 – *Lymnaea turricula*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea turricula*];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Люцимир [Стадниченко, 1976 – *Lymnaea turricula*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea atra*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Кримне [Яворський, 2006 – *Lymnaea palustris*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне [Писарев, 2012 – *Lymnaea atra*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, о. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Lymnaea palustris*];
- Житомирська обл., Баранівський р-н, с. Кам'яний Брід [Гарбар, 2000 – *Lymnaea palustris*, *L. turricula*];
- Житомирська обл., Баранівський р-н, с. Кам'яний Брід, р. Немилянка [Гарбар, 2000 – *Lymnaea turricula*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Висока Піч, заплава р. Тетерів [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea berlani*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea palustris*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, смт Висока Піч [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea danubialis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Дениші [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea callomphala*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир [Гарбар, 2000 – *Lymnaea palustris*, *L. callomphala*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea palustris*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Перлявка [Garbar, Korniushev, 2002 – *Lymnaea palustris*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, смт Лугини, р. Жерев [Житова та ін., 2006 – *Lymnaea atra*, *L. palustris*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Нові Новаци [Житова та ін., 2006 – *Lymnaea palustris*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Кремне, р. Кремно [Житова та ін., 2006 – *Lymnaea atra*];
- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Михайлівка [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea turricula*];
- Житомирська обл., Новоград Волинський р-н, м. Новоград Волинський, р. Случ [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea turricula*; *L. atra*];

- Житомирська обл., Овруцький р-н, ок. с. Нові Велідники [Корбут та ін., 2006 – *Lymnaea palustris*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, смт Олевськ, р. Уборть [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea atra*; Гарбар, 2000 – *Lymnaea palustris*, *L. atra*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочине [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea turricula*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, смт Романів [Гарбар, 2000 – *Lymnaea palustris*, *L. turricula*];
- Житомирська обл., Ружинський р-н, смт Жовтневе [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea palustris*];
- Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Клетище [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea palustris*];
- Закарпатська обл., Міжгірський р-н, о. Синевир [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea palustris*];
- Закарпатська обл., Мукачівський р-н, м. Мукачеве [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea palustris*];
- Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Кваси [Здун, 1960 – *Galba palustris*];
- Закарпатська обл., Рахівський р-н, м. Рахів [Здун, 1960 – *Galba palustris*];
- Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Розтоки [Здун, 1960 – *Galba palustris*];
- Закарпатська обл., Хустський р-н, м. Хуст [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea turricula*; Стадниченко, 2004 – *Lymnaea callomphala*];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, смт Бурштин [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea atra*];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea danubialis*; Стадниченко, 2014 – *Lymnaea atra*];
- Кіровоградська обл., Знам'янський р-н, м. Знам'янка [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea palustris*];
- Кіровоградська обл., Знам'янський р-н, м. Знам'янка, заплава р. Інгулець [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea callomphala*];
- Київська обл., м. Київ [Гарбар, 2000 – *Lymnaea palustris*, *Lymnaea atra*, *Lymnaea callomphala*];
- Київська обл., м. Прип'ять, Чорнобильська АЕС, о. Глибоке [Дзюбенко та ін., 2007];
- Київська обл., Білоцерківський р-н, ок. м. Біла Церква, р. Рось [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea berlani*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Черевач, р. Уж [Гудков та ін., 2006 – *Stagnicola palustris*];
- Київська обл., Іванківський р-н, м. Чорнобиль, р. Прип'ять [Гудков та ін., 2006 – *Stagnicola palustris*];
- Миколаївська обл., Арбузинський р-н, с. Семенівка [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea palustris*];
- Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Lymnaea palustris*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea atra*; *L. danubialis*];
- Львівська обл., м. Львів, озероподібна водойма [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea danubialis*; Стадниченко, 2014 – *Lymnaea danubialis*];
- Львівська обл., м. Львів, водойма в ботанічному саду [Яворський, 2012 – *Lymnaea palustris*];
- Львівська обл., ок. м. Львова, о. Винниківське [Яворський, 2012 – *Lymnaea palustris*];
- Львівська обл., ок. м. Львова (Голоско) [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea atra*];
- Львівська обл., ок. м. Львова (Кривчиці) [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea danubialis*];

- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартагів [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea turricula*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь [Стадниченко, 1976 – *Lymnaea turricula*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Lymnaea palustris*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Комарне [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea callomphala*; Стадниченко, 1969 – *Lymnaea turricula*];
- Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea callomphala*];
- Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, р. Західний Буг [Гарбар, Кризська, 2001 – *Lymnaea turricula*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea palustris*; Стадниченко, 2014 – *Lymnaea palustris*];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Розвадів [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea danubialis*];
- Львівська обл., Мостиський р-н, с. Крукеничі [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea turricula*];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea atra*];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, р. Біберка [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea turricula*];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, заплава р. Щирка [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea turricula*];
- Львівська обл., Сколівський р-н, с. Коростів, джерело Коростовець [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea turricula*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea atra*; Стадниченко, 2014 – *Lymnaea berlani*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea palustris*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Lymnaea palustris*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Lymnaea palustris*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2004, 2012 – *Lymnaea palustris*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea palustris*; Царик, Яворський, 2002 – *Lymnaea palustris*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло [Стадниченко, 1976 – *Lymnaea turricula*; Стадниченко, 1983 – *Lymnaea turricula*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, м. Яворів, р. Шкло [Царик, Яворський, 2001 – *Lymnaea palustris*];
- Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгулець [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea palustris*];
- Одеська обл., Болградський р-н, с. Криничне, о. Ялпуг [Сон, 2004 – *Lymnaea callomphala*];
- Полтавська обл., м. Полтава, р. Коломак [Гарбар, Кризська, 2001 – *Lymnaea palustris*; Гарбар, 2000 – *Lymnaea turricula*; Garbar, Korniushev, 2002 – *Lymnaea palustris*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Лучки, р. Ворскла [Гарбар, Кризська, 2001 – *Lymnaea atra*];

- Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea turricula*];
Сумська обл., м. Суми [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea palustris*, *L. turricula*];
Сумська обл., м. Суми [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea turricula*];
Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea turricula*;
Стадниченко, 1969 – *Lymnaea turricula*];
Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Копичинці [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea palustris*];
Тернопільська обл., Зборівський р-н, смт Заложці, заплава р. Серет [Стадниченко, 1969 –
Lymnaea turricula];
Тернопільська обл., Лановецький р-н, с. Іванківці [Стадниченко, 2004, колекція Інституту
зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea atra*];
Тернопільська обл., Монастириський р-н, м. Монастириська [Стадниченко, 1969 – *Lymnaea*
turricula];
Тернопільська обл., Монастириський р-н, м. Монастириська, став на р. Коропець [Стадниченко,
2004 – *Lymnaea callomphala*];
Харківська обл., Ізюмський р-н, с. Новопавлівка, р. Сухий Торець [Писарев, 2012 – *Lymnaea*
callomphala];
Хмельницька обл., Віньковецький р-н, м. Славути [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea atra*];
Хмельницька обл., Городоцький р-н, смт Сатанів [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea atra*];
Хмельницька обл., Староконстянтинівський р-н, м. Староконстянтинів [Стадниченко, 2004,
колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaeae palustris*];
Черкаська обл., Звенигородський р-н, с. Юрківка, р. Кінська [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea*
palustris];
Черкаська обл., Черкаський р-н, с. Свидівок [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea callomphala*,
L. berlani];
АР Крим, ок. м. Сімферополь [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea berlani*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Вінницька обл., Калинівський р-н, с. Гушинці, заплава р. Південний Буг, 22.09.2009, 4 екз., coll.
Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1427**];
Вінницька обл., Хмільницький р-н, м. Хмільник, ур. Хмільянський ліс, 19.09.2009, 2 екз., coll.
Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1419**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 4 екз. [інв. № **G305**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 2 екз. [інв. № **G1182**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 5 екз. [інв. № **G1185**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 12 екз. [інв. № **G1259**];
Волинська обл., Щацький р-н (раніше – частина Любомльського р-ну), ок. с. Мельники (Гаївка),
оз. Перемут, 22.05.2008, 1 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1406**];

- Волинська обл., Шацький р-н, с. Піща, 22.05.2008, 8 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1386**];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, оз. Світязь, тимчасові біотопи на березі, 22.05.2007, 128 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1118**; анатомічно перевірений матеріал];
- Донецька обл., м. Донецьк, 1986-87, 7 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1338**];
- Донецька обл., м. Донецьк, 30.10.1986, 2 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1340**];
- Донецька обл., Артемівський р-н, с. Дронівка, стариця на р. Сіверський Донець, стариця, 25.06.2011, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1297**];
- Донецька обл., Новоазовський р-н, смт Седове, Крива коса солонуватоводні лимани, 28.04.2012, 30 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1476**];
- Донецька обл., Новоазовський р-н, заповідник «Хомутовський степ», р. Грузький Єланчик, 9.05.2016, 27 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1542**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, заплава р. Сіверський Донець, тимчасові водойми у заплаві, 6.06.2010, 25 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1290**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, 2005, 7 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1424**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 07.2001, 6 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G800**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, гідропарк, 07.2002, 32 екз., coll. Василенко О.М., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1293**];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королево, низовина у наносах р. Тиса, 14.03.2015, 1 екз., coll. Глеба В.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1487**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, с. Маячка, ур. Маячанська балка, 7.04.2017, 79 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1528**; на дні балки пересохла в 2009 р. р. Маячка];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G236**];
- Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Підгороддя, 1 екз. [інв. № **G1236**];
- Івано-Франківська обл., Тисменецький р-н, с. Вовчинець, 9 екз. [інв. № **G256**];
- Луганська обл., Новоайдарський р-н, с. Штормове, заплава р. Айдар, 23.04.2012, 4 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1410**];
- Львівська обл., р. Стрий, 3 екз. [інв. № **G254**];
- Львівська обл., м. Львів, Голоско, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G215**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 10 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G280**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 35 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G318**];

- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G226**];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 54 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G269**];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, суха калюжа біля струмка, 3.07.1997, 20 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G329**];
- Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 31 екз. [інв. № **G1163**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 10 екз. [інв. № **G1169**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 129 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G360**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, 29 екз., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Гарбар О.В. [інв. № **G364**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Борщовичі, 5 екз., det. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G307**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Оброшине, р. Ставчанка, заплави річки, 12.07.2002, 250 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G895**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 25 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G343**];
- Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 43 екз. [інв. № **G334**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 48 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G264**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G336**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G249**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 19 екз., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G296**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 5 екз. [інв. № **G1184**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G217**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 34 екз., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G291**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 12 екз., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G353**];
- Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, край заплави р. Псел, 21.08.2011, 11 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1413**];
- Тернопільська обл., 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G252**];
- Тернопільська обл., 2 екз., det. (*L. turricula*), redet. Гарбар О.В. [інв. № **G344**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G225**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 20 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G270**];

- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, рови, 2 екз. [інв. № **G209**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 58 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G277**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 6 екз., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G354**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Гримайлів, 23 екз. [інв. № **G356**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G197**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 1879, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й., redet. Гарбар О.В. [інв. № **G365**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 13 екз., det. Полянський Ю. (*L. turricula*) [інв. № **G1183**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 38 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G241**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 81 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*L. turricula*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G361**];
- Харківська обл., Дворічанський р-н, с. Кам'янка, заказник «Озерний», р. Оскол, 2.05.2013, 41 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1437**];
- Чернігівська обл., Козелецький р-н, смт Козелець, р. Остер, 1 екз. [інв. № **G1287**].

Lymnaea peregra (O.F.Müller, 1774)

Ставковик видовжений

Родина: Lymnaeidae

Номенклатурні зауваження:

На теренах колишнього СРСР цей вид часто поділяють на цілу низку самостійних видів, з яких для території України згадують *L. peregra*, *L. bakowskiana* Clessin, 1779, *L. fulva* (Kuster, 1862) [Стадниченко, 2004].

Останнім часом з'ясовано, що вид, який тривалий час називали *Lymnaea peregra* або *Radix peregra*, не можна ототожнювати з видом, насправді описаним О.Ф.Мюллером. Типовим місцезнаходженням останнього є околиці Копенгагена в Данії, а північна межа відомого на даний час ареалу *L. peregra* в розумінні пізніших дослідників розташована значно далі на південь. Тому *L. peregra* рекомендують називати тепер *Radix labiata* (Rossmässler, 1835) [Glöer, 2002].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений по території України, за винятком Криму [Стадниченко, 2004].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період:** друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.

Волинська обл., Володимир-Волинський р-н, с. Заріччя, затон р. Стир [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea fulva*; Стадниченко, Іваненко, 1985 – *Lymnaea fulva*; Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Lymnaea fulva*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Кримне [Яворський, 2006 – *Lymnaea peregra*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Луки [Яворський, 2007 – *Lymnaea peregra*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Перемут [Яворський, 2006 – *Lymnaea peregra*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Дениші [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea peregra*, *L. bakowskiana*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир [Гарбар, 2002 – *Lymnaea peregra*; Гарбар, Кризька, 2001 – *Lymnaea peregra*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea peregra*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Корчак, р. Тетерів [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea peregra*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка, басейн р. Тетерів [Гарбар, 2000 – *Lymnaea peregra*];

Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський, р. Случ [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fulva*];

Житомирська обл., Олевський р-н, смт Олевськ, р. Уборть [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea bakowskiana*, *L. fulva*];

- Житомирська обл., Радомишльський р-н, смт Радомишль [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea bakowskiana*];
- Житомирська обл., Ружинський р-н, с. Ружин [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea peregra*];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, м. Виноградів [Здун, 1960 – *Radix peregra*];
- Закарпатська обл., Воловецький р-н, смт Воловець [Здун, 1960 – *Radix peregra*];
- Закарпатська обл., Міжгірський р-н, о. Синевир [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea peregra*];
- Закарпатська обл., Мукачівський р-н, м. Мукачеве [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea bakowskiana*];
- Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Кваси [Здун, 1960 – *Radix peregra*];
- Закарпатська обл., Рахівський р-н, м. Рахів [Здун, 1960 – *Radix peregra*];
- Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Розтоки [Здун, 1960 – *Radix peregra*];
- Івано-Франківська обл., м. Бурштин [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea peregra*]
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта [Гарбар, 2000, 2002 – *Lymnaea peregra*; Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea peregra*];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кременці (Татарів), р. Прут [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea bakowskiana*];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea peregra*]
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Яремче [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea bakowskiana*];
- Полтавська обл., м. Полтава, р. Ворскла [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea peregra*];
- Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Lymnaea peregra*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea peregra*];
- Львівська обл., ок. м. Львів, смт Брюховичі [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea peregra*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок [Стадниченко, Іваненко, 1985 – *Lymnaea bakowskiana*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, с. Малехів [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea peregra*];
- Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, м. Кам'янка Бузька, заплави р. Західний Буг [Гарбар, 2000 – *Lymnaea bakowskiana*];
- Львівська обл., Мостиський р-н, м. Судова Вишня, р. Вишня [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea peregra*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, р. Шкло [Яворський, 2006 – *Lymnaea peregra*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, м. Яворів, р. Шкло [Царик, Яворський, 2001 – *Lymnaea peregra*];
- Одеська обл., Болградський р-н, с. Криничне, о. Ялпуг [Сон, 2004 – *Lymnaea bakowskiana*];
- Одеська обл., Ізмаїльський р-н, с. Кислиця [Сон, 2004 – *Lymnaea bakowskiana*];
- Рівненська обл., Березнівський р-н, смт Березне [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea peregra*];
- Рівненська обл., Дубенський (раніше – Дубнівський) р-н, м. Дубно [Стадниченко, 2004 –

Lymnaea bakowskiana];

Рівненська обл., Дубенський р-н, м. Дубно, р. Іква [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea peregra*];

Сумська обл., м. Суми [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea bakowskiana*];

Тернопільська обл., м. Тернопіль [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea bakowskiana*];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, м. Копичинці [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea peregra*];

Київська обл., Ірпінський р-н, м. Ірпінь [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузен – *Lymnaea peregra*];

Чернівецька обл., м. Чернівці [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea peregra*];

Чернівецька обл., Хотинський р-н, с. Рухотин [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузен – *Lymnaea peregra*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 05.2002, 5 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гураль Р.І. [інв. № G857];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів; гідропарк, 07.2002, 1 екз., coll. Василенко О.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1320];

Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Новобарове, р. Помийниця, 8.07.2004, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1086];

Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № G195];

Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, с. Бистрець, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № G219];

Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 51 екз., det. Бонковський Й. [інв. № G268];

Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 1881, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № G247];

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № G203];

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № G369];

Львівська обл., м. Львів, 04. 1908, 12 екз. [інв. № G212];

Львівська обл., м. Львів, 1881, 164 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № G263];

Львівська обл., м. Львів, Знесіння, 14 екз., det. (*L. palustris*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № G199];

Львівська обл., м. Львів, Клепарів, 1881, 25 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № G265];

Львівська обл., м. Львів, Клепарів, 4 екз. [інв. № G1160];

Львівська обл., м. Львів, Клепарів, 1881, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й.

[інв. № **G261**];

Львівська обл., м. Львів, Снопків, 1 екз., det. (*L. auricularia*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G202**];

Львівська обл., м. Львів, Чортова скеля, 1881, 16 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G230**];

Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G222**];

Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G253**];

Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 57 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G258**];

Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, р. Західний Буг, заплави, 10.06.2002, 31 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G804**];

Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, 29 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G206**];

Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 19 екз. [інв. № **G223**];

Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 69 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G224**];

Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Старе село, 1878, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G237**];

Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Старе Село, 2 екз. [інв. № **G1210**];

Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 17 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G238**];

Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 18 екз. [інв. № **G889**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, смт Івано-Франкове, 103 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G220**];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G257**];

Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, 1869, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G214**];

Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G213**];

Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Юр'ямпіль, 1927, 3 екз. [інв. № **G1234**];

Тернопільська обл., Бучацький р-н, м. Бучач, р. Стрипа, 3 екз. [інв. № **G193**];

Тернопільська обл., Бучацький р-н, м. Бучач, 2 екз. [інв. № **G1174**];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 83 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G240**];

Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятиці, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G251**];

Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, 17.07.2003, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G904**].

***Lymnaea stagnalis* (Linnaeus, 1758)**

Ставковик звичайний, або великий

Родина: Lymnaeidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид тривалий час розглядали (та продовжують розглядати) як три самостійних види: *L. stagnalis*, *L. fragilis* (Linnaeus, 1758) і *L. doriana* Bourguignat, 1862. При цьому до *L. fragilis* відносять молюсків зі стрункішою черепашкою і відносно вищим завитком, а до *L. doriana* – з приземкуватою черепашкою і низьким завитком [Стадниченко, 2004]. Остання зі згаданих форм на території України зустрічається набагато рідше [Стадниченко, 2004].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений по території України. У 1949 р. І.І.Пузанов завіз його до Криму (Бахчисарайське водосховище), де *L. stagnalis* добре прижився та розповсюдився [Стадниченко, 2004]. А.П.Стадниченко припускає, що до північно-східного Криму (Джанкойський р-н) цей вид міг потрапити не з Бахчисарайського, а з Каховського водосховища після введення в експлуатацію Північно-Кримського каналу.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Вінницька обл., Вінницький р-н, с. Широка Гребля [Garbar, Korniushev, 2002 – *Lymnaea stagnalis*]

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Добре [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Синове [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Стовбихівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];

Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*, *L. fragilis*];

Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель, р. Тур'я [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];

Волинська обл., Ковельський р-н, с. Свидники, р. Стохід [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];

Волинська обл., Луцький р-н, м. Луцьк, р. Стир [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];

Волинська обл., Любешівський р-н, о. Бурків [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];

Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, р. Стохід [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, о. Люб'язь [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];

Волинська обл., Любешівський р-н, о. Рогізне [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Згорани, о. Згоранське [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];

- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Березники, о. Засвяття [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття о. Заболоття [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Замшани, о. Любана [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне, р. Прип'ять [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Річиця, о. Річицьке [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Самари-Оріхові, о. Оріхівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Тур, о. Тур [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко, 2014 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Любохини, о. Острівне [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Синове о. Синове [Стадниченко та ін., 2007 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Затишся, о. Луки [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Кримне [Яворський, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Перемут [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fragilis*; Яворський, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Пісочне [Яворський, 2006 – *Lymnaea stagnalis*; Савицька, 2007 – *Lymnaea stagnalis*; Яворський, 2007 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Самійличі [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Самійличі, верхів'я р. Прип'ять [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*, *L. fragilis*; Стадниченко, 1982 – *Lymnaea stagnalis* var. *arenaria*];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Згоранське [Стадниченко, 2010 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea fragilis*; Стадниченко, 2006, 2010 – *Lymnaea stagnalis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Люцимир [Стадниченко, 1976, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];

- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, о. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Lymnaea stagnalis*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ, р. Казенний Торець [Затравкин, 1980 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Мала П'ятигірка, р. Гуйва [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Бердичівський р-н, м. Бердичів, р. Гнилоп'ять [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко, 2010 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Астахова, 2002 – *Lymnaea stagnalis*; Боднарчук, Вискушенко, 2002 – *Lymnaea stagnalis*; Вискушенко, 2003 – *Lymnaea stagnalis*; Вискушенко та ін., 1999 – *Lymnaea stagnalis*; Гарбар, Кризська, 2001 – *Lymnaea stagnalis*; Киричук, 2002, 2006 – *Lymnaea stagnalis*; Киричук та ін., 2002 – *Lymnaea stagnalis*; Пилипко, Садовніков, 2002 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*, *L. fragilis*; Стадниченко та ін., 1998 – *Lymnaea stagnalis*; Garbar, Korniushev, 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир, р. Кам'янка [Колесник, Сайкін – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир, хутір Затишшя [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*, *L. fragilis*; Стадниченко та ін., 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир [Стадниченко, 2010 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Глибочиця [Василенко, 2012 – *Lymnaea stagnalis*; Дитинченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*; Пилипко, Садовніков, 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Зарічани [Астахова, 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Дубовець [Шимкович, 2004 – *Lymnaea stagnalis*; Вискушенко та ін., 2002 – *Lymnaea stagnalis*; Павельчук, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Левків, р. Тетерів [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Миролубівка [Вискушенко, 2001 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Перлявка, р. Тетерів [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fragilis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Світин [Астахова, Муж, 2012 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка, р. Тетерів [Астахова, 2002 – *Lymnaea stagnalis*; Василенко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*; Василенко, 2010 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*, *L. fragilis*; Стадниченко та ін., 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Обіходи [Дитинченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Коростишівський р-н, м. Коростишів [Астахова, Муж, 2012 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea stagnalis*];

- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Кремне, р. Кремно [Житова та ін., 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, смт Лугини, р. Жерев [Житова та ін., 2006 – *Lymnaea stagnalis*, *Lymnaea fragilis*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко та ін., 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Нові Новаки [Житова та ін., 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Малинський р-н, м. Малин, р. Ірша [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, с. Старе Шарне, р. Уж [Стадниченко та ін., 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, ок. с. Нові Велідники [Корбут, Вискушенко, Памірський, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, Білокривецьке лісництво [Житова, 2009 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Попільнянський р-н, с. Василівка [Астахова, Муж, 2012 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Радомишльський р-н, с. Забілоччя, р. Тетерів [Вискушенко, 2001 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль, р. Тетерів [Скок, 2012 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, с. Карвинівка, р. Тетерів [Вискушенко, 2001 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, с. Лизник [Киричук, 2002 – *Lymnaea stagnalis*; Киричук та ін., 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Видибор [Астахова, Муж, 2012 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fragilis*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, смт Чуднів, р. Тетерів [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fragilis*];
- Закарпатська обл., Берегівський р-н, м. Берегове [Здун, 1960 – *Limnaea stagnalis*];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, м. Виноградів [Здун, 1960 – *Limnaea stagnalis*];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королево [Здун, 1960 – *Limnaea stagnalis*];
- Закарпатська обл., Міжгірський р-н, о. Синевир [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*, *L. fragilis*];
- Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Крива, стави в басейні р. Тиса [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea doriana*];
- Закарпатська обл., Хустський р-н, м. Хуст [Здун, 1960 – *Limnaea stagnalis*];
- Івано-Франківська обл., м. Бурштин [Стадниченко, 1976, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Київська обл., м. Київ [Івасюк, 2005 – *Lymnaea stagnalis*];
- Київська обл., м. Київ, о. Берізка (Броварське шосе) [Кленус та ін., 2004 – *Limnaea stagnalis*];
- Київська обл., м. Київ, о. Вирлиця [Кленус та ін., 2004 – *Limnaea stagnalis*];
- Київська обл., м. Київ, о. Голосіївське [Дзюбенко, Шевцова, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Київська обл., м. Київ, о. Голубе (Виноградар) [Кленус та ін., 2004 – *Limnaea stagnalis*];
- Київська обл., м. Київ, о. Опечень (Оболонь) [Кленус та ін., 2004 – *Limnaea stagnalis*];

- Київська обл., м. Прип'ять, Чорнобильська АЕС, о. Глибоке, о. Далеке-1 [Дзюбенко та ін., 2007];
- Київська обл., смт Гостомель, р. Ірпінь [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fragilis*];
- Київська обл., Білоцерківський р-н, м. Біла Церква, р. Рось [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Київська обл., Бородянський р-н, с. Мирча [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*, *L. fragilis*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Черевач, р. Уж [Гудков та ін., 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Київська обл., Іванківський р-н, м. Чорнобиль, р. Прип'ять [Гудков та ін., 2006 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко та ін., 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Київська обл., Макарівський р-н, с. Мостище [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea stagnalis*];
- Київська обл., Миронівський р-н, смт Миронівка, р. Росава [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fragilis*];
- Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко, 1976, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., м. Львів, водойми в лісопарку «Погулянка» [Стадниченко, 1976, 1982, 2014 – *Lymnaea stagnalis*; Яворський, 2012 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., м. Львів, водойма в ботанічному саду [Яворський, 2012 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., ок. м. Львова, о. Винниківське [Яворський, 2012 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Буський р-н, с. Стронибаби [Скок, 2012 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко, 1976, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця [Стадниченко, 1976 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко, 2004 – *Lymnaea fragilis*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок [Гураль, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Комарно, р. Верещиця [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Жидачів [Стадниченко, 2006, 2010 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава-Руська [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, с. Рата [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, заплави р. Західний Буг [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, р. Західний Буг [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*; Garbar, Korniushev, 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, о. Комсомольське [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];

- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни [Стадниченко, 1976 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Самбірський р-н, м. Рудки, р. Вишня [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Самбірський р-н, м. Рудки [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости, р. Рата [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Добрячин, заплава р. Західний Буг [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг [Яворський, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, р. Західний Буг [Стадниченко, 1976, 2006 – *Lymnaea stagnalis*; Яворський, 2006, 2008 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Ромош, р. Західний Буг [Яворський, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, ок. м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 1974, 1976, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Станків [Стадниченко, 1976 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2004, 2012 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*, *L. fragilis*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*; Царик, Яворський, 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Новояворівськ, р. Шкло [Царик, Яворський, 2001, 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Чолгині [Гураль, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, р. Шкло [Яворський, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, м. Яворів, р. Шкло [Царик, Яворський, 2001 – *Lymnaea stagnalis*];
- Полтавська обл., Лубнівський р-н, м. Лубни [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea stagnalis*];
- Сумська обл., м. Суми, р. Псел [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea stagnalis*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, м. Дубровиця [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fragilis*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, м. Дубровиця, заплава р. Горинь [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea doriana*];
- Рівненська обл., Рокитнівський р-н, м. Дубно, р. Іква [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea fragilis*];

- Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни [Стадниченко, 2014 – *Lymnaea fontinalis*];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea fragilis*];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Копичинці [Стадниченко, 1976, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Копичинці, р. Нічлава [Стадниченко, 2010 – *Lymnaea stagnalis*];
- Харківська обл., ок. м. Харків [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea fragilis*; Garbar, Korniushev, 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Хмельницька обл., м. Славута, р. Горинь [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко та ін., 2002 – *Lymnaea stagnalis*];
- Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea fragilis*];
- Черкаська обл., Смілянський р-н, м. Сміла, р. Тясмин [Скок, 2012 – *Lymnaea stagnalis*];
- Чернівецька обл., м. Чернівці [Хлус, 2004а – *Lymnaea stagnalis*];
- Чернівецька обл., Герцаївський р-н, с. Цурень, заплава р. Прут [Хлус, 2004а – *Lymnaea stagnalis*];
- Чернівецька обл., Кіцманський р-н, ок. с. Шишківці, р. Совиця [Хлус, 2004а – *Lymnaea stagnalis*];
- Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Припруття, заплава р. Прут [Стадниченко, 1976, 2004 – *Lymnaea stagnalis*];
- Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Припруття, р. Прут [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*];
- АР Крим, м. Севастополь (Інкерман), р. Чорна [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea fragilis*; Стадниченко, Іваненко, 1985 – *Lymnaea fragilis*].
- АР Крим, м. Севастополь (Інкерман) [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea stagnalis*, *L. fragilis*];
- АР Крим, м. Сімферополь [Король, 2011 – *Lymnaea stagnalis*];
- АР Крим, м. Сімферополь, Сімферопольське водосховище [Стадниченко, Стадниченко, 1982 – *Lymnaea stagnalis*];
- АР Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, Бахчисарайське водосховище [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*; Стадниченко, Іваненко, 1985 – *Lymnaea fragilis*; Стадниченко, Стадниченко, 1982 – *Lymnaea stagnalis*];
- АР Крим, Бахчисарайський р-н, Альмінське водосховище [Стадниченко, Іваненко, 1985 – *Lymnaea fragilis*; Стадниченко, Стадниченко, 1982 – *Lymnaea stagnalis*];
- АР Крим, Бахчисарайський р-н, Бахчисарайське водосховище, р. Салгир [Стенько, 1976 – *Lymnaea stagnalis*];
- АР Крим, Білогірський р-н, Білогірське водосховище [Стадниченко, Іваненко, 1985 – *Lymnaea fragilis*; Стадниченко, Стадниченко, 1982 – *Lymnaea stagnalis*];
- АР Крим, Джанкойський р-н [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea stagnalis*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- р. Свіча, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G37**];
- р. Свіча, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G51**];
- р. Свіча, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G54**];
- р. Свіча, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G66**];
- р. Тетерів, заплава, 10.08.1966, 12 екз., coll. Рудишин, det. Гураль Р.І. [інв. № **G1226**];
- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G85**];
- Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, р. Сапалаївка, 19.06.2008, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1110**];
- Волинська обл., р-н, м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, став, 19.06.2008, 3 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1117**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 3 екз. [інв. № **G82**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Мала Глуша, 2 екз. [інв. № **G1162**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 07.1931, 2 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **G40**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 13 екз. [інв. № **G880**; з музею Наукового товариства ім. Т Шевченка];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 3 екз. [інв. № **G1205**];
- Волинська обл., Шацький р-н (раніше – частина Любомльського р-ну), ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 28 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1076**];
- Волинська обл., Шацький р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Пісочне, прибережна зона, 23.05.2007, 17 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1078**];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, оз. Світязь південний берег, 10.09.2016, 1 екз., coll. Бокотей А.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1519**];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, оз. Світязь, 16 екз., det. Калужнянська М. [інв. № **G248**];
- Донецька обл., м. Донецьк, міські стави, 1986-87, 5 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1337**];
- Донецька обл., м. Донецьк, Донецький ботанічний сад, стави, 20.07.1987, 15 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*L.fragilis*) [інв. № **G1345**];
- Донецька обл., м. Краматорськ, р. Казенний Торець, 22.07.1987, 1 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1372**];
- Донецька обл., Володарський р-н, заповідник «Кам'яні Могили», став на р. Каратиш, 1.06.2012, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1496**];
- Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Яцківка, Червонооскільське водосховище, 07.1986, 3 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1349**];

- Донецька обл., Новоазовський р-н, заповідник «Хомутовський степ», р. Грузький Єланчик, 9.07.2016, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1537**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, в долині р. Сіверський Донець, стариця, 6.06.2010, 7 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1299**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, заплава р. Сіверський Донець, тимчасові водойми у заплаві, 6.06.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1288**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів (гідропарк), 05.2002, 8 екз., coll. Василенко О.М., det. Гураль Р.І. [інв. № **G798**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 06.2002, 7 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G799**];
- Житомирська обл., Черняхівський р-н, смт Черняхів, р. Тростяниця, 14.08.1966, 3 екз., det. Рудишин, [інв. № **G1165**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, с. Підгірне, р. Карачекрак, мілководдя, 15.03.2017, 2 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1524**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, с. Скельки, узбережжя Каховського водосховища, 1.05.2017, 1 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1532**];
- Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G39**];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G25**];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G29**];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G41**; субскалярідна];
- Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G23**];
- Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G32**];
- Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G76**];
- Львівська обл., м. Львів, ботанічний сад, 16.04.1894, 2 екз. [інв. № **G1224**];
- Львівська обл., м. Львів, став Пельчинського, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G36**];
- Львівська обл., м. Львів, вул. Кульпарківська, став, 4 екз. [інв. № **G879**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., м. Львів, ботсад Львівського національного університету по вул. Кирила і Мефодія, невелика штучна водойма, 7.07.2013, 19 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1448**; не типово дрібні черепашки, що пов'язано з малими розмірами водойми];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 1 екз. [інв. № **G43**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G83**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1879, 3 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G52**];

- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G49**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G80**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Коропуж, 9 екз. [інв. № **G1159**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G26**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G55**];
- Львівська обл., Золочівський р-н, с. Печенія, 28.04.2004, 4 екз., coll. Закала О.С., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1461**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G53**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G57**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G58**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 26 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G60**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G64**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G67**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G75**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G81**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G84**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G87**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 8 екз. [інв. № **G878**];
- Львівська обл., Радехівський р-н, м. Радехів, 2 екз. [інв. № **G1157**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Сокальський р-н, 27.07.1919, 5 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **G30**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Сілець, р. Рата, 1.07.2015, 14 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1493**];

- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G45**];
Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G70**];
Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G78**];
Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 05.2002, 50 екз., coll. Федик У.П., det. Федик У.П. [інв. № **G807**];
Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, р. Жижва, 12.08.2003, 2 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1464**];
Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 6 екз. [інв. № **G69**];
Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 6 екз. [інв. № **G1158**];
Львівська обл., Яворівський р-н, с. Мальчиці, 9 екз., det. Рудий [інв. № **G1167**; з музею Наукового товариства ім. Т Шевченка];
Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G33**];
Миколаївська обл., Жовтневий р-н, с. Зоря, 20 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1483**];
Тернопільська обл., 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G63**];
Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G24**];
Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G48**];
Тернопільська обл., м. Тернопіль, 3 екз. [інв. № **G1168**; з музею Наукового товариства ім. Т Шевченка];
Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Мельниця-Подільська, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G38**];
Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 1880, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G34**];
Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G31**];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, 1 екз. [інв. № **G1156**];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, р. Серет, 2 екз. [інв. № **G863**];
Тернопільська обл., Монастириський р-н, с. Устя-Зелене, 10.07.1893, 3 екз. [інв. № **G1166**];
Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G28**];
Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 19 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G35**];
Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G61**];
Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, р. Серет, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G71**];
Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G86**];

- Хмельницька обл., Кам'янець-Подільський р-н, с. Врублівці, 25.07.2011, 5 екз., coll. Балашов Л.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1477];
Чернігівська обл., Сосницький р-н, смт Сосниця, р. Десна, 10.08.1966, 3 екз., coll. Рудишин, det. Гураль Р.І. [інв. № G1223].

***Lymnaea truncatula* (O.F.Müller, 1774)**

Ставковик малий

Родина: Lymnaeidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид часто поділяють на низку видів, серед яких для території України згадують *L. truncatula*, *L. thiesseae* Clessin, 1879 (Крим), *L. subangulata* Roffiaen, 1868, *L. goupili* Moquin-Tandon, 1855 (Українські Карпати), *L. oblonga* Puton, 1847.

Загальне розповсюдження в Україні

Вид розповсюджений по всій території України, хоча дещо нерівномірно. За даними А.П.Стадниченко [2004], найчастіше трапляється в Українських Карпатах, Криму та в лісостеповій зоні (хоча до лісостепової зони тут може бути віднесена також зона широколистяних лісів, яку раніше вважали західною частиною лісостепу).

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир [Гарбар, 2000 – *Lymnaea truncatula*, *L. subangulata*, *L. oblonga*, *L. goupili*];

Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Кремне, р. Кремно [Житова, Астахова, Бурлак, Шимкович, 2006 – *Lymnaea truncatula*];

Житомирська обл., Лугинський р-н, смт Лугини, р. Жерев [Житова, Астахова, Бурлак, Шимкович, 2006 – *Lymnaea truncatula*];

Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Нові Новаки [Житова, Астахова, Бурлак, Шимкович, 2006 – *Lymnaea truncatula*, *L. subangulata*];

Житомирська обл., Попільнянський р-н, с. Сущанка [Гарбар, 2000 – *Lymnaea truncatula*, *Lymnaea subangulata*, *L. oblonga*, *L. goupili*];

Житомирська обл., Романівський (раніше – Дзержинський) р-н, смт Романів (раніше – Дзержинськ) [Гарбар, 2000 – *Lymnaea truncatula*, *L. subangulata*; Гарбар, Кризська, 2001 – *Lymnaea subangulata*];

Закарпатська обл., полонини Боржава, Свидівець, Говерла [Здун, 1960 – *Galba truncatula*];

Закарпатська обл., Воловецький р-н, смт Воловець [Здун, 1960 – *Galba truncatula*];

Закарпатська обл., Міжгірський р-н, смт Міжгір'я [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea truncatula*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea truncatula*];

Закарпатська обл., Міжгірський р-н, о. Синевир [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea truncatula*, *L. subangulata*, *L. goupili*];

Закарпатська обл., Мукачівський р-н, м. Мукачів [Здун, 1960 – *Galba truncatula*];

Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Кваси [Здун, 1960 – *Galba truncatula*];

Закарпатська обл., Рахівський р-н, м. Рахів [Здун, 1960 – *Galba truncatula*];

Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Розтоки [Здун, 1960 – *Galba truncatula*];

Закарпатська обл., Рахівський р-н, смт Ясіня [Здун, 1960 – *Galba truncatula*];

- Закарпатська обл., Свалявський р-н, м. Свалява [Здун, 1960 – *Galba truncatula*];
- Закарпатська обл., Тячівський р-н, м. Тячів [Здун, 1960 – *Galba truncatula*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Ужгород [Здун, 1960 – *Galba truncatula*];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea truncatula*];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Яблуниця, Яблуницький перевал, біля пансіонату «Беркут» [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea goupili*, *L. oblonga*];
- Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, м. Рогатин, притока р. Гнила Липа [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea truncatula*];
- Кіровоградська обл., м. Кропивницький (раніше – Кіровоград) [Стадниченко, 2004, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Lymnaea truncatula*];
- Київська обл., м. Київ, о. Центральне (Оболонь) [Кленус та ін., 2004 – *Limnaea truncatula*];
- Київська обл., Білоцерківський р-н, м. Біла Церква [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea truncatula*];
- Київська обл., Білоцерківський р-н, ок. м. Біла Церква, р. Рось [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea truncatula*];
- Львівська обл., ок. м. Львова (с. Грибовичі) [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea truncatula*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Комарно, заплави р. Верещиця [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea truncatula*];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Оброшине, Лапаївське л-во [Гураль, 2002 – *Lymnaea truncatula*];
- Львівська обл., Сколівський р-н, с. Коростів, у басейні струмка Коростовець [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea goupili*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, м. Яворів, р. Шкло [Царик, Яворський, 2001 – *Lymnaea truncatula*];
- Одеська обл., Березівський р-н, ок. м. Березівка [Сон, 2004 – *Lymnaea subangulata*];
- Рівненська обл., Рокитнівський р-н, м. Дубно, р. Іква [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea truncatula*];
- Чернівецька обл., Вижницький р-н, м. Вижниця [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea oblonga*];
- АР Крим, м. Алушка [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea subangulata*];
- АР Крим, ок. м. Алушта, с. Запрудне [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea thiesseae*];
- АР Крим, ок. м. Алушта, смт Партеніт (Фрунзенське) [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea thiesseae*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea subangulata*];
- АР Крим, с. Іссари [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea subangulata*];
- АР Крим, смт Лівадія [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea subangulata*];
- АР Крим, смт Сімеїз [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea subangulata*];
- АР Крим, м. Судак [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea subangulata*];
- АР Крим, ок. м. Феодосія, смт Орджонікідзе [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea subangulata*; Стадниченко, Іваненко, 1985 – *Lymnaea (Galba) ventricosa*];
- АР Крим, Бахчисарайський р-н, смт Куйбишеве [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea thiesseae*; Стадниченко, 2006 – *Lymnaea subangulata*];

- АР Крим, Бахчисарайський р-н, с. Соколине [Стадниченко, 2004 – *Lymnaea subangulata*];
АР Крим, Кіровський р-н, смт Старий Крим [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea subangulata*];
АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Перевальне, басейн р. Салгир [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea subangulata*];
АР Крим, Сімферопольський р-н, смт Піонерське [Стадниченко, 2006 – *Lymnaea subangulata*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Донецька обл., м. Донецьк, р-н старого аеропорту, 27.10.1986, 2 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1344**];
Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с. Веряця, низовина у наносах р. Тиса, 14.03.2015, 5 екз., coll. Глеба В.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1486**];
Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Руські Геївці, ур. Переш, заплашний ліс, 27.04.2004, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G942**];
Запорізька обл., Василівський р-н, с. Маячка, ур. Маячанська балка, 7.04.2017, 2 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1527**; на дні балки пересохла в 2009 р. р. Маячка];
Івано-Франківська обл., полонина, 1881, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G366**];
Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, смт Верховина, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G326**];
Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут, 1867, 9 екз. det. Бонковський Й. [інв. № **G322**];
Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 28 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G333**];
Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с. Текуче, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G327**];
Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Делева, 4 екз. [інв. № **G308**];
Крим, ок. м. Алушта (с. Ізобільне), на навколводній рослинності, 25.05.2005, 12 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1269**];
Львівська обл., м. Львів, 1881, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G297**];
Львівська обл., м. Львів, 5 екз. [інв. № **G1230**];
Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 6 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G319**];
Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 1882, 56 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G363**];
Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G352**];
Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 53 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G284**];
Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 29 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G362**];

- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G288**];
Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G300**];
Львівська обл., Сколівський р-н, с. Корчин, 1867, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G294**];
Львівська обл., Сокальський р-н, ок. с. Острів (Себечів), 07.1919, 4 екз., coll. Красуцький
[інв. № **G367**];
Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G337**];
Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 47 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G332**];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1879, 50 екз., coll. Бонковський Й.,
det. Бонковський Й. [інв. № **G313**];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 9 екз., det. Бонковський Й.
[інв. № **G316**];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 1 екз., det. Бонковський Й.
[інв. № **G331**];
Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G301**];
Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 2 екз. [інв. № **G293**];
Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 5 екз., det. Полянський Ю.
[інв. № **G1216**];
Харківська обл., Дворічанський р-н, с. Кам'янка, заказник «Озерний», р. Оскол, 2.05.2013, 1
екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1440**];
Харківська обл., Дворічанський р-н, с. Кам'янка, НПП «Дворічанський», права частина заплави
р. Оскол, 5.05.2013, 7 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1446**].

***Omphiscola glabra* (O.F.Müller, 1774)**

Ставковик гладенький

Родина: Lymnaeidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид поділяють на декілька самостійних видів [Старобогатов и др., 2004], з яких для території України згадується лише *Lymnaea clavata* Westerlund, 1885 [Стадниченко, 2004], занесений під цією назвою до Червоної книги України [2009].

Загальне розповсюдження в Україні

Відома єдина знахідка *L. clavata* (див. вище) в басейні Західного Бугу, зроблена у другій половині ХХ ст. [Стадниченко, 2004; Червона книга України, 2009].

На жаль, у монографії А. П. Стадниченко [2004] відсутні оригінальні зображення зібраних нею поблизу Сокаля екземплярів. Як ілюстрація використані рисунки черепашки *L. clavata* з роботи Н. Д. Круглова та Я. І. Старобогатова [1981], що демонструють екземпляр з Німеччини (Нассау). Зображення статевої системи також запозичено, вже з публікації польської дослідниці М. Яцкевич [Jackiewicz, 1998]. Варто підкреслити деякі розбіжності наявних у літературі даних щодо розмірів черепашок статевозрілих особин *Omphiscola*. У німецьких визначниках [Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002] для черепашок *O. glabra* з 7-8 обертами вказана висота черепашки (ВЧ) від 9 до 12 мм та ширина (ШЧ) від 3 до 4 мм. За іншими даними [Jackiewicz, 1998], ВЧ у *O. glabra* може досягати 15 мм, а ШЧ – 5,5 мм. У 7 екземплярів з околиць Сокаля, виміряних А. П. Стадниченко [2004], ВЧ коливалася від 17,0 до 22,0 мм, а ШЧ – від 6,7 до 8,6 мм, що значно перевищує дані німецьких і польських малакологів.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, затон р. Західний Буг [Стадниченко, 1976 – *Lymnaea glabra*, Стадниченко, 2004 – *Lymnaea clavata*].

***Aplexa hypnorum* (Linnaeus, 1758)**

Пухирчик моховий, аплекса звичайна

Родина: Physidae

Загальне розповсюдження в Україні

Розповсюджений у різних регіонах України, проте у степовій зоні трапляється значно рідше. Відсутній у гірській частині Українських Карпат [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

- Волинська обл., Шацький р-н, о. Луки [Яворський, 2007 – *Aplexa hypnorum*];
Волинська обл., Шацький р-н, о. Перемут [Яворський, 2006 – *Aplexa hypnorum*];
Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне [Писарев, 2012 – *Aplexa hypnorum*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Довжик [Стадниченко, 1990 – *Aplexa hypnorum*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, гідропарк Корбутівка [Стадниченко, 1990, 2014 – *Aplexa hypnorum*];
Кіровоградська обл., Знамєнський р-н, ок. с. Богданівка [Сон, 2004 – *Aplexa turrita*];
Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Aplexa hypnorum*];
Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартатів меліоративний канал в басейні р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Aplexa hypnorum*];
Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Aplexa hypnorum*];
Львівська обл., Мостиський район, м. Судова Вишня, заплави р. Вишня [Стадниченко, 1990 – *Aplexa hypnorum*];
Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Оброшине, Лапаївське л-во [Гураль, 2002 – *Aplexa hypnorum*];
Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости, р. Рата [Стадниченко, 1990 – *Aplexa hypnorum*];
Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Aplexa hypnorum*];
Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Aplexa hypnorum*];
Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2012 – *Aplexa hypnorum*];
Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, калюжа в басейні р. Сян [Стадниченко, 1990 – *Aplexa hypnorum*];
Одеська обл., Біляївський р-н, між сс. Маяки і Паланка [Сон, 2004 – *Aplexa hypnorum*];
АР Крим, Чорноморський р-н, оз. Донузлав [Стадниченко, 1990 – *Aplexa hypnorum*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, оз. Світязь, затока Лука, тимчасові біотопи, 21.05.2007, 4 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1069**];

- Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 22.05.2007, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1081**];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с. Шаланки, заболочений вільшняк, 8.07.2004, 17 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1088**];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Руські Геївці, ур. Переш, заплашний ліс, 27.04.2004, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G943**];
- Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 3 екз., coll. Січ А. [інв. № **G281**];
- Івано-Франківська обл., ок. м. Івано-Франківськ (с. Вовчинець), Вовчинецькі гори, 2.07.2002, 1 екз., coll. Кирпан С.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1089**];
- Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G321**];
- Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 2 екз. [інв. № **G1171**];
- Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, заболочена ділянка біля струмка, 6.07.1997, 9 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G320**];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, суха калюжа біля струмка, 3.07.1997, 26 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G303**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 5 екз. [інв. № **G635**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G335**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 27 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G339**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G306**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G323**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 10 екз. [інв. № **G886**];
- Харківська обл., Дворічанський р-н, с. Кам'янка, заказник «Озерний», р. Оскол 2.05.2013, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1441**];
- Харківська обл., Чугуївський р-н, смт Малинівка, Малинівський ландшафтний заказник, 31.10.2015, 10 екз., coll. Ковальов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1501**];
- Хмельницька обл., Хмельницький р-н, м. Хмельницький р-н, р. Південний Буг, 3.11.2011, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1418**];
- Чернівецька обл., м. Чернівці, г. Цецин, буковий ліс, у пересохлій калюжі, 10.09.2003, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1263**].

***Physa fontinalis* (Linnaeus, 1758)**

Пухирчик джерельний

Родина: Physidae

Номенклатурні зауваження

У вітчизняній малакологічній літературі не існує єдиної думки щодо того, скільки та яких видів роду *Physa* представлено на нашій території [Стадниченко, 1990; Сон, 2007 та ін.]. Єдиний вид (*Physa fontinalis*) з точки зору центральноєвропейських дослідників [Glöer, 2002] для України може наводитися під різними назвами: *Ph. fontinalis*, *Ph. taslei* Bourguignat, 1860 [Стадниченко, 1990], *Ph. adversa* (Da Costa, 1778), *Ph. bulla* O.F.Müller, 1774, а останнім часом – також *Ph. skinneri* Taylor, 1954 [Сон, 2007 та ін.].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид розповсюджений по всій Україні, за винятком гірської частини Українських Карпат [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Волинська обл., м. Луцьк, р. Гнідава [Стадниченко, 1976 – *Physa fontinalis*];

Волинська обл., м. Луцьк, р. Черногузка [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];

Волинська обл., Ковельський р-н., м. Ковель, р. Турія [Стадниченко, Лейченко, 2010 – *Physa fontinalis*];

Волинська обл., Любешівський р-н., м. Любешів, р. Стохід [Стадниченко, 1976 – *Physa fontinalis*];

Волинська обл., Любомльський р-н., с. Згорани, о. Згоранське [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];

Волинська обл., Старовижівський р-н., с. Любохини, о. Домашнє [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];

Волинська обл., Старовижівський, смт Стара Вижівка, р. Вижівка [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];

Волинська обл., Шацький р-н., смт Шацьк, о. Люцимир [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];

Волинська обл., Шацький р-н., смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 1976, 1990 – *Physa fontinalis*];

Донецька обл., Слов'янський р-н., м. Святогірськ, о. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Physa fontinalis*];

Житомирська обл., Житомирський р-н., ок. м. Житомир [Тейлор, Ситникова, 2004 – *Physa skinneri*];

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., с. Соломоново, р. Латориця [Гарлінська, 2012 – *Physa skinneri*];

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., м. Ужгород [Здун, 1960 – *Physa fontinalis*];

Івано-Франківська обл., Галицький р-н., м. Галич, заплава р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];

- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., м. Львів, став в басейні р. Полтва [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., ок. м. Львова [Стадниченко, 2010 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Комарно [Стадниченко, 1976 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, с. Мощани [Лейченко, 2009 – *Physa adversa*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава Руська [Стадниченко, 2014 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, р. Кам'янка [Лейченко, 2009 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни [Стадниченко, 1976 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, р. Щирка [Стадниченко, Лейченко, 2010 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости, р. Рата [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Добрячин, р. Солокія [Богачова, Шубрат, 2008 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 1976 – *Physa fontinalis*; Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, ок. м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 1974 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2012 – *Physa fontinalis*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, р. Верещиця [Стадниченко, 1976, 1990 – *Physa fontinalis*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, між с. Маяки і м. Біляївка, р. Дністер [Сон, 2004 – *Physa bulla*];
- Одеська обл., Болградський р-н, с. Криничне о. Ялпуг [Сон, 2004 – *Physa bulla*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, Дунайський біосферний заповідник [Сон, 2004 – *Physa bulla*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, ок. смт Вилкове, р. Дунай [Сон, 2004 – *Physa bulla*];
- Одеська обл., прісноводні лимани та заплави дельти Дунаю [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];
- Рівненська обл., Березнівський р-н, смт Березне, р. Случ [Стадниченко, 1976 – *Physa fontinalis*];
- Рівненська обл., Дубенський р-н, м. Дубно р. Іква [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, м. Дубровиця, р. Горинь [Стадниченко, Лейченко, 2010 – *Physa fontinalis*];
- Рівненська обл., Корецький р-н, м. Корець [Стадниченко, 2014 – *Physa fontinalis*];

Сумська обл., Охтирський р-н, м. Охтирка, р. Ворскла [Стадниченко, Лейченко, 2010 – *Physa fontinalis*];
Тернопільська обл., м. Тернопіль, р. Серет [Гарлінська, 2012 – *Physa fontinalis*];
Тернопільська обл., Підволочиський р-н, смт Підволочиськ, р. Збруч [Стадниченко, 1976 – *Physa fontinalis*];
Чернігівська обл., Городнянський р-н, с. Смичин, р. Крюків [Гарлінська, 2012 – *Physa adversa*];
Чернігівська обл., Козелецький р-н, с. Остер, р. Остер [Гарлінська, 2012 – *Physa bulla*];
Черкаська обл., Канівський р-н, с. Пекарі, р. Рось [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*];
АР Крим, ок. м. Алушта, смт Партеніт (Фрунзенське) [Стадниченко, 1990 – *Physa taslei*];
АР Крим, ок. м. Судак, струмок [Стадниченко, 1990 – *Physa taslei*];
АР Крим, ок. м. Ялта, притока р. Дерекойка [Стадниченко, 1990 – *Physa taslei*];
Дніпровський і Бузький лимани [Стадниченко, 1990 – *Physa fontinalis*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, р. Сапалаївка, 19.06.2008, 28 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1108**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 2 екз. [інв. № **G1127**];
Донецька обл., смт Біленьке, струмок, 31.10.2008, 1 екз., coll. Агеєва Л.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1261**];
Донецька обл., м. Донецьк, Донецький ботанічний сад, 20.07.1987, 3 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1375**];
Донецька обл., м. Донецьк, 1987, 1 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1380**];
Донецька обл., Волноваський р-н, смт Новотроїцьке, р. Суха Волноваха, 14.07.1987, 1 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1376**];
Львівська обл., м. Львів, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G317**];
Львівська обл., м. Львів, 2 екз. [інв. № **G1252**];
Львівська обл., м. Львів, р-н Медової печери, 05.2005, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1474**];
Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 4 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G340**];
Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 3 екз. [інв. № **G1170**];
Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 3 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G351**];
Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G355**];
Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G286**];
Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G287**];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 29 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G349**];
Ровенська обл., Гошанський р-н, с. Тучин, р. Горинь, 1969, 1 екз., coll. Макогон Х.Г., det. Сверлова
Н.В. [інв. № **G1037**];
Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 17 екз., coll. Бонковський Й.,
det. Бонковський Й. [інв. № **G315**].

Physella acuta (Draparnaud, 1805)

Пухирчик загострений

Родина: Physidae

Номенклатурні зауваження

Раніше вказували для України як *Costatella integra* (Haldeman, 1841) [Стадниченко, 1990]. Тепер одні дослідники вважають, що *C. integra* – лише внутрішньовидова форма (або синонім) *Physella acuta*, інші – що це окремі види [Сон, 2007].

Загальне розповсюдження в Україні

Чужорідний для нашої території вид, який розселяється переважно завдяки акваріумістам [Сон, 2007, 2009]. На даний час зареєстрований у різних регіонах України. Більшість знахідок стосується степової зони та Криму.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Дніпропетровська обл., Нікопольський р-н, с. Дмитрівка р. Самара [Гарлінська, 2012 – *Costatella integra*; Лейченко, 2009 – *Costatella integra*];

Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне [Писарев, 2012 – *Physella acuta*];

Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Costatella integra*];

Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ, р. Казенний Торець [Затравкин, 1980 – *Physella integra*];

Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Ужгород, р. Уж [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];

Львівська обл., ок. м. Львова (Голоско), струмок з джерельним живленням [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*; Стадниченко, 2014 – *Physa acuta*];

Миколаївська обл., Вознесенський р-н, м. Вознесенськ, р. Мертвовід [Гарлінська, 2012 – *Physa acuta*];

Одеська обл., м. Одеса та її околиці, система водойм, яка виконувала раніше функцію полів фільтрації стічних вод перед їх скиданням до Хаджибейського лиману [Сон, 2007 – *Costatella integra*];

Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки, р. Турунчук [Сон, 2004 – *Costatella integra*];

Одеська обл., Біляївський р-н, між сс. Маяки і Паланка, р. Дністер [Сон, 2004 – *Costatella integra*];

Одеська обл., Болградський р-н, с. Криничне, о. Ялпуг [Сон, 2004 – *Costatella integra*; Сон, 2007 – *Costatella integra, Physella acuta*];

Одеська обл., Кілійський р-н, Дунайський біосферний заповідник, Очаківське гирло, Курильське мілководдя [Сон, 2007 – *Physella acuta*];

Сумська обл., Сумський р-н, м. Суми [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Physella integra*];

Сумська обл., Сумський р-н, м. Суми, р. Псел [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];

АР Крим, м. Алушта, безіменна річка [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];

- АР Крим, ок. м. Алушта, с. Кипарисне, став [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];
АР Крим, ок. м. Алушта, смт Партеніт (Фрунзенське), «атмосферний» став [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];
АР Крим, м. Ялта, р. Швидка [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];
АР Крим, м. Ялта, струмок (притока р. Швидкої) [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];
АР Крим, ок. м. Ялта, смт Гурзуф, «атмосферний» став [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];
АР Крим, ок. м. Ялта, смт Симеїз, струмок [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];
АР Крим, ок. м. Ялта, санаторій «Форос» [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];
АР Крим, Бахчисарайський р-н, с. Віліне [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];
АР Крим, Бахчисарайський р-н, с. Каштани, р. Альма [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];
АР Крим, Бахчисарайський р-н, с. Поштове, заплави р. Альма [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*];
АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Гвардійське, р. Салгір [Лейченко, 2009 – *Physa acuta*];
АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Піонерське, заплави р. Салгір, став на р. Салгір [Стадниченко, 1990 – *Costatella integra*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ:

часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.

- Донецька обл., м. Донецьк, 30.10.1986, 18 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*Ph. integra*) [інв. № **G1341**];
Донецька обл., м. Донецьк, р-н старого аеропорту, 27.10.1986, 17 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*Ph. integra*) [інв. № **G1343**];
Донецька обл., м. Донецьк, верхня частина водосховища, 25.07.1987, 19 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*Ph. integra*) [інв. № **G1350**];
Донецька обл., м. Донецьк, р. Кальміус, 16.07.1987, 13 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*Ph. integra*) [інв. № **G1357**];
Донецька обл., м. Краматорськ, р. Казенний Торець, 22.07.1987, 11 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*Ph. integra*) [інв. № **G1366**];
Донецька обл., Мар'їнський р-н, Курахівське водосховище, 28.07.1987, 13 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*Ph. integra*) [інв. № **G1352**];
Закарпатська обл., Рахівський р-н, м. Рахів, акваріумна культура, 1.07.2003, 13 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G847**];
Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, околиці міста, пустир, 7.03.2017, 1 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1526**];
АР Крим, Бахчисарайський р-н, м. Бахчисарай, водосховище Егіз-Оба, 12.05.2011, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1329**].

Physella heterostropha (Say, 1817)

Пухирчик видовжений

Родина: Physidae

Номенклатурні зауваження

Цей вид не завжди можна надійно відрізнити від *Physella acuta* [Glöer, 2002]. Інколи його навіть вважають внутрішньовидовою формою останнього.

Особливості діагностики

Відрізняється від *Ph. acuta* дещо стрункішою черепашкою з відносно вищим завитком і меншим устям. У *Ph. heterostropha* відношення висоти завитка до висоти устя становить зазвичай приблизно 1:2, а у *Ph. acuta* – 1:3 [Glöer, 2002]. Зрозуміло, що це стосується пропорцій черепашок дорослих або майже дорослих особин.

Загальне розповсюдження в Україні

Для України досі відомі лише поодинокі знахідки у різних частинах країни. Загалом не відомо, чи вони стосуються справжньої *Ph. heterostropha* у розумінні центральноєвропейських дослідників [Glöer, 2002].

Літературні дані (місця зборів)

*часовий період: початок XXI ст.

Луганська обл., Станично-Луганський р-н, смт Станиця Луганська [Лейченко, 2009 – *Physella heterostropha*];

Миколаївська обл., Новобузький р-н, с. Софіївка, р. Інгул [Гарлінська, 2012 – *Physella heterostropha*];

Одеська обл., м. Одеса, штучні ставки [Сон, 2007 – *Physella heterostropha*];

Одеська обл., р. Дальник і Акаражинський струмок (басейн Сухого лиману) [Сон, 2007 – *Physella heterostropha*];

Одеська обл., р. Барабой [Сон, 2007 – *Physella heterostropha*];

Одеська обл., джерела Дністровського лиману [Сон, 2007 – *Physella heterostropha*];

Одеська обл., Ізмаїльський р-н, о. Катлабух [Сон, 2007 – *Physella heterostropha*];

Одеська обл., Кілійський р-н, Очаківське гирло Дунаю [Сон, 2007 – *Physella heterostropha*];

Херсонська обл., р. Каланчак [Сон, 2007 – *Physella heterostropha*];

АР Крим, м. Сімферополь, р. Салгір у межах міста [Сон, 2007 – *Physella heterostropha*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: кінець XX ст. – початок XXI ст.

Донецька обл., м. Донецьк, 1986-1987, 17 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*Ph. integra*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № G1379];

Донецька обл., Ясиноватський р-н, смт Пантелеймонівка, берег р. Кривий Торець, 19.04.2008, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1268].

Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с. Веряця, у наносах р. Тиса, 14.03.2015, 2 екз., coll. Глеба В.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1489].

***Anisus leucostoma* (Millet, 1813)**

Котушка білорота

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

Для України вказують два таксони, яким на теренах колишнього СРСР нерідко надають видовий статус: *A. leucostoma* і *A. perezi* (Graells in Dupuy, 1854) [Стадниченко, 1990; Уваєва, 2007].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид широко розповсюджений по всій території України, за винятком Криму [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне, басейн р. Прип'ять [Стадниченко, 1990 – *Anisus leucostoma*];

Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Уваєва, 2007 – *Anisus leucostoma*, *A. perezi*];

Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Люцимир [Уваєва, 2007 – *Anisus leucostoma*];

Житомирська обл., Брусилівський р-н, с. Покришів [Уваєва, 2007 – *Anisus leucostoma*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Довжик [Стадниченко, 1990 – *Anisus leucostoma*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Сінгури [Уваєва, 2007 – *Anisus leucostoma*, *A. perezi*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка [Уваєва, 2007 – *Anisus leucostoma*];

Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський [Уваєва, 2007 – *Anisus perezi*];

Житомирська обл., Попільнянський р-н, с. Кам'янка [Уваєва, 2007 – *Anisus leucostoma*, *A. perezi*];

Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, с. Волянщина, р. Дніпро [Уваєва, 2007 – *Anisus perezi*];

Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Карпівці [Стадниченко, 1990 – *Anisus leucostoma*];

Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия [Стадниченко, 1990 – *Anisus leucostoma*];

Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Дністер [Уваєва, 2007 – *Anisus leucostoma*];

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремче (Дора), басейн р. Прут [Стадниченко, 1990 – *Anisus leucostoma*];

Київська обл., Ірпінський р-н, м. Ірпінь, басейн р. Ірпінь [Стадниченко, 1990, колекція Національного науково-природничого музею НАНУ – *Anisus perezi*];

Київська обл., Миронівський р-н, с. Козин [Уваєва, 2007 – *Anisus leucostoma*];

Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Anisus leucostoma*];

Львівська обл., ок. м. Львова [Стадниченко, 1990 – *Anisus perezi*];

Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, басейн р. Верещиця [Стадниченко, 1990 – *Anisus leucostoma*];

- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Комарно, басейн р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Anisus perezi*];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, басейн р. Бистриця [Стадниченко, 1990 – *Anisus leucostoma*];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Розвадів, басейн р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Anisus perezi*];
- Львівська обл., Самбірський р-н, м. Рудки, р. Вишня [Стадниченко, 1990 – *Anisus leucostoma*];
- Львівська обл., Сколівський р-н, с. Коростів, басейн р. Орява [Стадниченко, 1990 – *Anisus leucostoma*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 1990 – *Anisus leucostoma*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, Дунайський біосферний заповідник [Сон, 2004 – *Anisus leucostoma*];
- Полтавська обл., Лубенський р-н, м. Лубни, р. Дніпро [Уваєва, 2007 – *Anisus perezi*];
- Харківська обл., ок. м. Харків [Стадниченко, 1990, колекція Інституту зоології РАН – *Anisus leucostoma*];
- Черкаська обл., Городищенський р-н, с. Мліїв [Уваєва, 2007 – *Anisus perezi*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський [Уваєва, 2007 – *Anisus leucostoma*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, с. Стеблів, р. Дніпро [Стадниченко, 1990 – *Anisus perezi*].
- Черкаська обл., Уманський р-н, с. Бабанка, р. Ревуха [Уваєва, 2007 – *Anisus leucostoma*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 1929, 17 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. (*A. spirorbis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № G600];
- Донецька обл., обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, 2005, 1 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1480];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с. Веряця, низовина у наносах р. Тиса, 14.03.2015, 1 екз., coll. Глеба В.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1490];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Воскресинці, 18 екз. [інв. № G523];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 19 екз., det. Бонковський Й. [інв. № G526];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ділятин, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № G507];
- Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 20 екз., det. (*A. septemgyratus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № G536];

- Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 1881, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G584**];
- Львівська обл., ок. м. Львова, 3 екз. [інв. № **G1137**];
- Львівська обл., м. Львів, р-н Медової печери, 05.2005, 18 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1471**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 35 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G542**];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, 29 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G524**];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, м. Трускавець, вологі місця біля струмка в лісі, 3.07.1997, 2 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1092**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. contortus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G558**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G503**];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G525**];
- Львівська обл., Мостиський р-н, с. Заріччя, сосново-дубовий ліс, пересохлий астатичний гідротоп, 20.07.2000, 5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1091**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 29 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G574**; 1 черепашка скалярідної форми];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G527**];
- Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 14 екз. [інв. № **G499**];
- Львівська обл., Старосамбірський р-н, с. Тур'є, 16 екз. [інв. № **G630**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Чолгині, 8.09.2003, 70 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1458**];
- Полтавська обл., Лубенський р-н, м. Лубни, р. Сула, 1.05.2004, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. perezi*) [інв. № **G951**];
- Харківська обл., обл., Дворічанський р-н, р-н, с. Кам'янка, «заказник «Озерний», р. Оскол, 2.05.2013, 54 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1445**].

Anisus septemgyratus (Rossmässler, 1835)

Котушка семиобертна

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

У визначнику прісноводних моллюсків Північної та Центральної Європи [Glöer, 2002] цей вид наведено під іншою назвою – *Anisus calculiformis* (Sandberger, 1875). Існує думка, що А.Е.Росмеслер міг описати під назвою *septemgyratus* інший вид роду *Anisus*, а саме *A.leucostoma*.

Особливості діагностики

Для надійної диференціації *A.septemgyratus* і *A.leucostoma* рекомендують використовувати наявність тупого канту на останньому оберті в *A.septemgyratus* [Жадин, 1952; Glöer, 2002].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид широко розповсюджений по всій території України, за винятком Криму [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період:** друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.

Вінницька обл., Немирівський р-н, смт Брацлав, басейн Південного Бугу [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];

Волинська обл., Луцький р-н, м. Луцьк, р. Гнідава [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша [Уваєва, 2007 – *Anisus septemgyratus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне, басейн р. Прип'ять [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];

Волинська обл., Шацький р-н, с. Самійличі, заплава р. Прип'ять [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];

Донецька обл., Краснолиманський р-н, м. Красний Лиман [Уваєва, 2007 – *Anisus septemgyratus*];

Житомирська обл., Андрушівський р-н, м. Андрушівка, р. Гуйва [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];

Житомирська обл., Овруцький р-н, м. Овруч, р. Норин [Стадниченко, 2014 – *Anisus septemgyratus*];

Запорізька обл., Васильківський р-н, с. Балки, р. Конка [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Anisus septemgyratus*];

Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];

Київська обл., ок. м. Київ, р. Дніпро [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Anisus septemgyratus*];

Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Anisus septemgyratus*];

Львівська обл., Кам'яно-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];

- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости, р. Рата [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, басейн р. Солокія [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, між сс. Маяки і Паланка [Сон, 2004 – *Anisus septemgyratus*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки [Сон, 2004 – *Anisus septemgyratus*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, с. Яски [Сон, 2004 – *Anisus septemgyratus*];
- Одеська обл., Комінтернівський р-н, ок. с. Петрівка, р. Балай [Сон, 2004 – *Anisus septemgyratus*];
- Одеська обл., Овідіопольський р-н, між с. Надлиманське, Дністровський лиман [Сон, 2004 – *Anisus septemgyratus*];
- Полтавська обл., Новосанжарський р-н, смт Нові Санжари, басейн р. Ворскла [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];
- Рівненська обл., Яворівський р-н, м. Дубровиця, р. Горинь [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];
- Сумська обл., Сумський р-н, м. Суми, р. Псел [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, басейн р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];
- Харківська обл., Дергачівський р-н, с. Дергачі [Уваєва, 2007 – *Anisus septemgyratus*];
- Хмельницька обл., Полонський р-н, с. Колосівка, став [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];
- Черкаська обл., м. Черкаси, Кременчуцьке водосховище [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*];
- Черкаська обл., Городищенський р-н, с. Мліїв [Уваєва, 2007 – *Anisus septemgyratus*];
- Черкаська обл., Канівський р-н, с. Пекарі, р. Рось [Стадниченко, 1990 – *Anisus septemgyratus*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л.Українки, меліораційні канали, 18.06.2008, 3 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1101**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 2 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **G481**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 13 екз. [інв. № **G629**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, 30 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G485**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, 15 екз., det. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1125**];
- Волинська обл., Любомльський р-н, с. Рівне, р. Західний Буг, 30.06.2003, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G969**];

- Волинська обл., Шацький р-н (раніше – частина Любомльського р-ну), ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 9 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1094**];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, оз. Світязь, тимчасові біотопи на березі, 22.05.2007, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1093**];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, оз. Люцимир, 29.06.2003, 3 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G971**];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, р. Прип'ять, 6.07.2008, 1 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1407**];
- Донецька обл., Краснолиманський р-н, м. Красний Лиман, калюжі, 1.05.2004, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G955**];
- Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G483**];
- Кіровоградська обл., Бобринецький р-н, с. Веселівка, ставок, 1.08.2004, 6 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G975**];
- Львівська обл., р. Стрий, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G513**];
- Львівська обл., м. Львів, 32 екз. [інв. № **G583**];
- Львівська обл., м. Львів, 2 екз., det. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1138**];
- Львівська обл., ок. м. Львова, 6 екз., det. (*A. leucostoma*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G1314**; виділено з інв. № **1137**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 6 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G533**];
- Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 11 екз. [інв. № **G572**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 8 екз. [інв. № **G560**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 138 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G528**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 19 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G556**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G555**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, 07.2004, 17 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1459**];
- Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки, р. Дністер, 20.05.2003, 9 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G980**];
- Одеська обл., Біляївський р-н, с. Троїцьке, між р. Дністер і р. Турунчук, заболочені ділянки, 5.07.1999, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G628**];
- Полтавська обл., обл., ШиШацький р-н, р-н, смт Шишаки, край заплави р. Псел, 21.08.2011, 58 екз., Балашов І.О., Сверлова Н.В. [інв. № **G1481**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 1866, 89 екз. [інв. № **G529**];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 61 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G504**];
Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 47 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G496**].

Anisus spirorbis (Linnaeus, 1758)

Котушка спіральна

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

Для України вказували як два самостійні види – *A. spirorbis* і *A. dazuri* (Mörch, 1868) [Стадниченко, 1990].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений по всій території України, за винятком гірської частини Українських Карпат [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

- Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко, 1990 – *Anisus dazuri*];
Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель, басейн р. Турія [Уваєва, 2007 – *Anisus spirorbis*];
Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, р. Стохід [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Стадниченко, 1990 – *Anisus dazuri*];
Стадниченко та ін., 2007 – *Anisus spirorbis*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття, о. Тур [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття, о. Заболоття [Стадниченко та ін., 2007 – *Anisus spirorbis*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне, р. Прип'ять [Стадниченко, 1990 – *Anisus dazuri*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Річиця, о. Річицьке [Стадниченко та ін., 2007 – *Anisus spirorbis*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Тур, о. Тур [Стадниченко та ін., 2007 – *Anisus spirorbis*];
Волинська обл., Ратнівський р-н, о. Волянське [Стадниченко, 1990 – *Anisus dazuri*];
Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин, о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Anisus spirorbis*];
Волинська обл., Старовижівський р-н, смт Стара Вижівка, р. Вижівка [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Нехворощ [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Бистрик, р. Дніпро [Уваєва, 2007 – *Anisus dazuri*];
Житомирська обл., Смільчинський р-н, с. Катеринівка [Уваєва, 2007 – *Anisus spirorbis*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, смт Новогуйвинське [Уваєва, 2007 – *Anisus spirorbis*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Сінгури [Уваєва, 2007 – *Anisus spirorbis*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка [Уваєва, 2007 – *Anisus spirorbis*];
Закарпатська обл., р. Тиса [Уваєва, 2007 – *Anisus spirorbis*];

- Запорізька обл., Василівський р-н, с. Балки [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Anisus spirorbis*];
- Запорізька обл., Мелітопольський р-н, м. Мелітополь [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Anisus spirorbis*];
- Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, р. Дністер [Уваєва, 2007 – *Anisus spirorbis*];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Яремча, басейн р. Прут [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
- Кіровоградська обл., Добровеличківський р-н, с. Перчунове, р. Корабельна [Уваєва, 2007 – *Anisus spirorbis*];
- Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Anisus spirorbis*];
- Львівська обл., м. Львів, басейн р. Полтва [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Anisus spirorbis*];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, басейн р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава-Руська, р. Рата [Стадниченко, 1990 – *Anisus dazuri*];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, заплави р. Західний Буг [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*, *A. dazuri*];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, басейн р. Гнила Липа [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, басейн р. Щирка [Стадниченко, 1990 – *Anisus dazuri*];
- Львівська обл., Самбірський р-н, с. Рудки, водойми басейну р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Anisus spirorbis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Anisus spirorbis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2004, 2012 – *Anisus spirorbis*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Чолгині [Гураль, 2004 – *Anisus spirorbis*];
- Одеська обл., Березівський р-н, ок. м. Березівка, р. Тілигул [Сон, 2004 – *Anisus dazuri*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Маяки [Сон, 2004 – *Anisus spirorbis*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, між. сс. Маяки і Паланка [Сон, 2004 – *Anisus spirorbis*];
- Одеська обл., Ізмаїльський р-н, ок. с. Кислиця, р. Дунай [Сон, 2004 – *Anisus dazuri*];
- Одеська обл., Комінтернівський р-н, ок. с. Петрівка, р. Балай [Сон, 2004 – *Anisus dazuri*];
- Полтавська обл., м. Полтава, басейн р. Ворскла [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Anisus dazuri*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, с. Берестя, р. Горинь [Уваєва, 2007 – *Anisus spirorbis*];
- Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Олександрія [Уваєва, 2007 – *Anisus spirorbis*];
- Тернопільська обл., Монастирський р-н, смт Монастирська, р. Коропець [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];

- Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Скалат, водойми басейну р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
- Черкаська обл., Канівський р-н, с. Пекарі, водойми басейну середнього Дніпра [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, с. Стеблів, р. Рось [Стадниченко, 1990 – *Anisus dazuri*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, с. Стеблів [Уваєва, 2007 – *Anisus dazuri*];
- Чернівецька обл., Вижницький р-н, м. Вижниця [Стадниченко, 2014 – *Anisus spirorbis*];
- Чернігівська обл., Ніжинський р-н, ок. м. Ніжин [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
- АР Крим, Бахчисарайський р-н, стави [Стенько, 1976 – *Anisus spirorbis*];
- АР Крим, оз. Донузлав [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*];
- Каховське, Кам'янське (раніше – Дніпродзержинське), Київське, Кременчуцьке водосховища [Стадниченко, 1990 – *Anisus spirorbis*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 86 екз. [інв. № **G152**];
- Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 17 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1072**];
- Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 21.05.2007, 32 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1065**];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський, меліоративний канал, 8.05.2002, 10 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. perezi*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G944**];
- Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 2 екз., coll. Січ А. [інв. № **G411**];
- Львівська обл., м. Львів, 54 екз. [інв. № **G292**];
- Львівська обл., м. Львів, 04.1908, 1500 екз., coll. Ломницький [інв. № **G472**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G475**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 23 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G397**];
- Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Рава-Руська, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G385**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 83 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G456**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G500**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 40 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G445**];

- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G501**];
Львівська обл., Радехівський р-н, с. Поздимир, 15.05.1866, 57 екз., det. Бонковський Й.
[інв. № **G457**];
Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G455**];
Полтавська обл., Великобагачанський р-н, с. Красногорівка, р. Псел, 30.04.2004, 11 екз.,
coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G952**];
Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Мельниця-Подільська, 16 екз., det. Бонковський Й.
[інв. № **G387**];
Харківська обл., обл., Чугуївський р-н, смт Малинівка, Малинівський ландшафтний заказник,
31.10.2015, 4 екз., coll. Ковальов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1498**];
Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, смт Стеблів, калюжі, 19.04.2003, 4 екз.,
coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. dazuri*) [інв. № **G979**].

***Anisus strauchianus* (Clessin, 1886)**

Котушка ребриста

Родина: Planorbidae

Загальне розповсюдження в Україні

Рідкісний вид, розповсюджений у степовій зоні України [Стадничено, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне [Писарев, 2012 – *Anisus strauchianus*];

Дніпропетровська обл., Верхньодніпровський р-н, с. Правобережне [Уваєва, 2007 – *Anisus strauchianus*];

Запорізька обл., Василівський р-н, с. Балки, басейн р. Дніпро [Стадничено, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Anisus strauchianus*];

Запорізька обл., Мелітопольський р-н, м. Мелітополь, р. Молочна [Стадничено, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Anisus strauchianus*];

Запорізька обл., Нікопольський р-н, м. Нікополь, басейн нижнього Дніпра [Стадниченко, 1990 – *Anisus strauchianus*];

Миколаївська обл., Врадіївський р-н, с. Михайлівка, р. Південний Буг [Уваєва, 2007 – *Anisus strauchianus*];

Миколаївська обл., Кривоозерський р-н, смт Криве Озеро, р. Кодима [Уваєва, 2007 – *Anisus strauchianus*].

Колекційні матеріали ДІМ НАНУ

часовий період: початок XXI ст.

Миколаївська обл., Новоодеський р-н, с. Михайлівка, р. Південний Буг, 3.05.2003, 3 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № G970].

***Anisus vortex* (Linnaeus, 1758)**

Котушка загорнута

Родина: Planorbidae

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений по території України, за винятком гірської частини Українських Карпат і Криму [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, р. Стохід [Стадниченко, 1990 – *Anisus vortex*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття о. Заболоття [Стадниченко та ін., 2007 – *Anisus vortex*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Самари-Оріхові, о. Оріхівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Anisus vortex*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Кримне [Яворський, 2006 – *Anisus vortex*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Луки [Яворський, 2006 – *Anisus vortex*; Яворський, 2007 – *Anisus vortex*];

Волинська обл., Шацький р-н, с. Мельники [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Перемут [Яворський, 2006 – *Anisus vortex*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Пісочне [Яворський, 2007 – *Anisus vortex*];

Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];

Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 1990 – *Anisus vortex*];

Донецька обл., Краснолиманський р-н, м. Красний Лиман [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, смт Новогуйвинське, заплава р. Гуйва [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Сінгури [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тригір'я [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];

Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Циганівці [Здун, 1960 – *Anisus vortex*];

Київська обл., Білоцерківський р-н, с. Блощинці, р. Червона [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];

Київська обл., Ірпінський р-н, м. Ірпінь [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];

Київська обл., Таращанський р-н, смт Тараща [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];

Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Anisus vortex*];

Львівська обл., Буський р-н, околиці м. Буськ, стояча водойма [Стадниченко, 1990 – *Anisus vortex*];

Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, р. Західний Буг [Стадниченко, 1990 – *Anisus vortex*];

Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, заплава р. Західний Буг [Стадниченко, 1990 – *Anisus vortex*];

- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, заплава р. Солокія [Стадниченко, 1990 – *Anisus vortex*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Станків, став в басейні р. Стрий [Стадниченко, 1990 – *Anisus vortex*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, притока р. Верещиця [Стадниченко, 1990 – *Anisus vortex*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, м. Біляївка, р. Дністер [Сон, 2004 – *Anisus vortex*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, між сс. Маяки і Паланка, р. Дністер [Сон, 2004 – *Anisus vortex*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки [Сон, 2004 – *Anisus vortex*];
- Одеська обл., Овідіопольський р-н, с. Надлиманське, [Сон, 2004 – *Anisus vortex*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, м. Дубровиця [Стадниченко, 1990 – *Anisus vortex*];
- Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Олександрія [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, р. Дністер [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];
- Тернопільська обл., Монастариський р-н, с. Коропець, р. Нічлава [Стадниченко, 1990 – *Anisus vortex*];
- Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, м. Тербовля, басейн р. Тербля [Стадниченко, 1990 – *Anisus vortex*];
- Харківська обл., м. Харків, р. Лопань [Стадниченко, 1990, колекція Інституту зоології РАН – *Anisus vortex*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, р. Рось [Уваєва, 2007 – *Anisus vortex*];
- Черкаська обл., Черкаський р-н, с. Свидівок [Стадниченко, 1990 – *Anisus vortex*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л.Українки, меліораційний канал, 18.06.2008, 25 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № G1105];
- Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 13 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № G1106];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 1929, 6 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № G515];
- Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, 1 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. (*A. leucostoma*), redet. Гураль Р.І. [інв. № G486];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № G1124];
- Волинська обл., Шацький р-н (раніше – частина Любомльського р-ну), ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 4 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № G1070];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, оз. Світязь, 28.06.2003, 7 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № G974];

- Волинська обл., Шацький р-н, р-н, смт Шацьк р. Прип'ять, 27.04.2008, 9 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1389**];
- Волинська обл., Шацький р-н, р-н, смт Шацьк, р. Прип'ять, 6.07.2008, 51 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1397**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, в долині р. Сіверський Донець, стариця, 6.06.2010, 4 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1300**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Сидорове, р. Сіверський Донець, 16.07.2011, 6 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1303**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерев, 12.04.2000, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G977**];
- Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 3 екз., coll. Січ А. [інв. № **G386**];
- Львівська обл., р. Стрий, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G443**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, 1882, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G392**; 1 черепашка нетипової форми (деформована)];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 26 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G433**];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1882, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G452**];
- Львівська обл., Перемишлянський, Жидачівський р-н, м. Бібрка, м. Ходорів, 1878, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G432**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G447**];
- Львівська обл., Радехівський р-н, с. Подзимир, рови, 7 екз. [інв. № **G395**];
- Львівська обл., Самбірський р-н, с. Чайковичі, 1866, 84 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G403**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 41 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G430**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, озеро, 9.08.1919, 15 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **G412**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 28 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G476**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 25 екз. [інв. № **G491**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 3 екз. [інв. № **G1139**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1879, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G376**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G391**];
- Тернопільська обл., Зборівський р-н, с. Вертелка, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G401**].

Anisus vorticulus (Troschel, 1834)

Котушка загорнута безкільова

Родина: Planorbidae

Особливості діагностики

За цей вид можуть бути помилково прийняті невеликі особини широко розповсюдженого на території України *Anisus vortex* з дещо зміщеним до середини периферії останнього оберту кілем. Проте в *A. vortex* кіль гострий, а в *A. vorticulus* – тупий [Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002].

Загальне розповсюдження в Україні

Рідкісний вид, зареєстрований у різних регіонах України (див. нижче).

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період:** друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.

Вінницька обл., Козятинський р-н, с. Медведівка, р. Південний Буг [Уваєва, 2007 – *Anisus vorticulus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття о. Заболоття [Стадниченко та ін., 2007 – *Anisus vorticulus*];

Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Уваєва, 2007 – *Anisus vorticulus*];

Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 1990 – *Anisus vorticulus*];

Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Райгородок [Писарев, 2012 – *Anisus vorticulus*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Висока Піч [Уваєва, 2007 – *Anisus vorticulus*];

Одеська обл., Біляївський р-н, ок. м. Біляївка [Сон, 2004 – *Anisus vorticulus*];

Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Маяки [Сон, 2004 – *Anisus vorticulus*];

Харківська обл., м. Харків [Стадниченко, 1990 – *Anisus vorticulus*].

Колекційні матеріали ДІМ НАНУ

часовий період: друга половина ХІХ ст. – початок ХХІ ст.

Вінницька обл., Вінницький р-н, с. Медведівка, слабо проточний канал, 23.05.2003, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № G946];

Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. vortex*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № G379];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. septemgyratus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № G495];

Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Смиківці, р. Дністер, 7.07.2004, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № G965];

Чернігівська обл., Козелецький р-н, м. Остер, р. Остер, 22.05.2004, 6 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № G958].

***Armiger crista* (Linnaeus, 1758)**

Котушка гребінчаста

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

На теренах України вказували як два окремих види – *A. crista* та *A. bielzi* (Kimakowicz, 1884) [Стадниченко, 1990].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений на території України [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Вінницька обл., Хмільницький р-н, м. Хмільник, басейн р. Південний Буг [Стадниченко, 1990 – *Armiger crista*];

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Вишнівка [Уваєва, 2007 – *Armiger crista*];

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Вишнівка, р. Західний Буг [Уваєва, 2007 – *Armiger bielzi*];

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Забужжя, р. Західний Буг [Уваєва, 2007 – *Armiger crista*];

Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Уваєва, 2007 – *Armiger crista*];

Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Люцимир [Стадниченко, 1990 – *Armiger crista*];

Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 1990 – *Armiger crista*];

Донецька обл., Краматорський р-н, м. Краматорськ [Писарев, 2012 – *Armiger crista*];

Житомирська обл., Ємільчинський р-н, смт Ємільчине, р. Уборть [Уваєва, 2007 – *Armiger crista*, *A. bielzi*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир, басейн р. Тетерів [Стадниченко, 1990 – *Armiger crista*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, смт Новогуївинське, заплава р. Гуївка [Уваєва, 2007 – *Armiger crista*];

Житомирська обл., Олевський р-н, м. Олевськ, р. Уборть [Стадниченко, 1990 – *Armiger crista*];

Закарпатська обл., Хустський р-н, м. Хуст, басейн р. Тиса [Стадниченко, 1990 – *Armiger crista*];

Київська обл., ок. м. Києва, басейн середнього Дніпра [Стадниченко, 1990, колекція Національного науково-природничого музею НАНУ – *Armiger crista*];

Київська обл., с. Ситники, р. Здвиж [Уваєва, 2007 – *Armiger bielzi*];

Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Gyraulus crista*];

Львівська обл., м. Львів, басейн р. Полтва [Стадниченко, 1990 – *Armiger crista*];

Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Gyraulus crista*];

Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, басейн р. Солокія [Стадниченко, 1990 – *Armiger crista*, *A. bielzi*];

Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, р. Солокія [Уваєва, 2007 – *Armiger crista*];

Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Gyraulus crista*];

Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Gyraulus crista*];

- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2012 – *Armiger crista*];
Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Маяки [Сон, 2004 – *Armiger crista*];
Одеська обл., Болградський р-н, ок. с. Криничне, о. Ялпун [Сон, 2004 – *Armiger bielzi*];
Одеська обл., Кілійський р-н, смт Вилкове, заплава р. Дунай [Уваєва, 2007 – *Armiger crista*];
Одеська обл., Кілійський р-н, Дунайський біосферний заповідник [Сон, 2004 – *Armiger crista*];
Полтавська обл., ок. м. Полтава [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Armiger crista*];
Тернопільська обл., Боршівський р-н, с. Дзвинячка, басейн р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Armiger crista*];
Харківська обл., Ізюмський р-н, м. Ізюм, р. Сіверський Дінець [Уваєва, 2007 – *Armiger crista*];
Херсонська обл., Бериславський р-н, смт Козацьке [Уваєва, 2007 – *Armiger bielzi*];
Черкаська обл., Канівський р-н, с. Пекарі, р. Рось [Стадниченко, 1990 – *Armiger crista*];
Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, басейн р. Рось [Стадниченко, 1990 – *Armiger crista*];
Чернігівська обл., Козелецький р-н, м. Остер, р. Остер, р. Дніпро [Уваєва, 2007 – *Armiger bielzi*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1095**];
Волинська обл., Любомльський р-н, с. Вишнівка, ставок, 2.07.2003, 10 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. bielzi*) [інв. № **G950**];
Львівська обл., м. Львів, Софіївка, став, 120 екз., coll. Дибовський Б. [інв. № **G509**];
Львівська обл., Городоцький р-н, с. Тулиголови, рів, заповнений водою, 15.05.2006, 4 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1040**];
Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 10 екз. [інв. № **G478**];
Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2 екз. [інв. № **G1144**];
Харківська обл., Чугуївський р-н, м. Чугуїв, болото, 2.05.2004, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. bielzi*) [інв. № **G957**];
Чернігівська обл., Козелецький р-н, м. Остер, р. Остер, 22.05.2004, 5 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G960**].

***Bathyomphalus contortus* (Linnaeus, 1758)**

Котушка скручена

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

Нерідко розглядають у складі роду *Anisus* [Стадниченко, 1990 та ін.]. Для території України вказували як декілька самостійних видів: *Anisus contortus*, *A. crassus* (Da Costa, 1778), *A. dispar* Westerlund, 1871 [Стадниченко, 1990]

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений на території України, за винятком Криму та Українських Карпат. Найчастіше трапляється в лісовій та лісостеповій зонах [Стадниченко, 1990]. Відомі також знахідки цього виду у степовій зоні та на Передкарпатті (див. нижче).

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, с. Камінь-Каширський [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*]

Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель, басейн р. Турія [Уваєва, 2007 – *Anisus contortus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, р. Стохід [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];

Волинська обл., Маневицький р-н, с. Маневичі [Уваєва, 2007 – *Anisus contortus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття о. Заболоття [Стадниченко та ін., 2007 – *Anisus contortus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття, о. Тур (Турське) [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, о. Волянське [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, смт Стара Вижівка, р. Вижівка [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];

Волинська обл., Турійський р-н, смт Турійськ, р. Тур'я [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];

Волинська обл., Шацький р-н, с. Мельники [Уваєва, 2007 – *Anisus contortus*];

Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Уваєва, 2007 – *Anisus contortus*];

Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир [Уваєва, 2007 – *Anisus contortus*];

Житомирська обл., Попільнянський р-н, с. Кам'янка [Уваєва, 2007 – *Anisus contortus*];

Житомирська обл., Радомишлівський р-н, смт Радомишль, р. Тетерів (басейн середнього Дніпра) [Стадниченко, 1990 – *Anisus crassus*];

Кіровоградська обл., Знаменський р-н, ок. с. Богданівка, р. Барабой [Сон, 2004 – *Anisus contortus*];

- Київська обл., ок. м. Київ [Стадниченко, 1990, колекція Інституту зоології РАН – *Anisus contortus*];
- Київська обл., ок. м. Київ [Стадниченко, 1990 – *Anisus crassus*];
- Луганська обл., ок. м. Лисичанськ, с. Привілля [Уваєва, 2007 – *Anisus dispar*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, став у басейні р. Верещиця [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь [Уваєва, 2007 – *Anisus contortus*];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, став у басейні р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, с. Великі Грибовичі [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];
- Львівська обл., Кам'яно-Бузький р-н, смт Новий Яричів, р. Думна [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];
- Львівська обл., Кам'яно-Бузький р-н, с. Руда, заплава р. Західний Буг [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, струмок в басейні р. Верещиця [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 *Bathyomphalus contortus*];
- Миколаївська обл., ок. м. Миколаїв [Стадниченко, 1990, колекція Інституту зоології РАН – *Anisus contortus*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Маяки, р. Дністер [Сон, 2004 – *Anisus contortus*];
- Одеська обл., Овідіопільський р-н, ок. с. Надлиманське, Дністровський лиман [Сон, 2004 – *Anisus contortus*];
- Тернопільська обл., Монастирський р-н, смт Монастирська, р. Коропець [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];
- Харківська обл., Ізюмський р-н, м. Ізюм, р. Сіверський Дінець [Уваєва, 2007 – *Anisus dispar*];
- Черкаська обл., Городищенський р-н, с. Мліїв [Уваєва, 2007 – *Anisus contortus*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, р. Рось [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*];
- Черкаська обл., Черкаський р-н, с. Свидівок [Стадниченко, 1990 – *Anisus contortus*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Вінницька обл., Іллінецький р-н, с. Леухи, ставок, 23.05.2003, 24 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G982**];
- Вінницька обл., Калинівський р-н, с. Гушинці, заплава р. Південний Буг, 22.09.2009, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1430**];
- Вінницька обл., Хмільницький р-н, м. Хмільник, ур. Хмільянський ліс, 19.09.2009, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1420**];

- Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 3 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1097**];
- Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, р. Сапалаївка, 19.06.2008, 1 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1107**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 8 екз. [інв. № **G437**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **G404**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 2 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **G480**];
- Волинська обл., Шацький р-н (раніше – частина Любомльського р-ну), ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 11 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1068**];
- Волинська обл., обл., Шацький р-н, р-н, с. Піща, 22.05.2008, 4 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1387**];
- Волинська обл., обл., Шацький р-н, р-н, смт Шацьк, р. Прип'ять, 27.04.2008, 2 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1391**];
- Волинська обл., обл., Шацький р-н, р-н, смт Шацьк, р. Прип'ять, 6.07.2008, 6 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1398**];
- Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Кам'янка, р. Кам'янка, 08.2002, 8 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G803**];
- Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G535**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартатів, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G543**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 57 екз., coll. Вронський, det. Бонковський Й. [інв. № **G587**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G493**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 26 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G557**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 44 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G581**];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G577**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 14 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G579**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 14 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G604**];
- Львівська обл., Самбірський р-н, с. Чайковичі, 09.1866, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G608**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, 5 екз., coll. Красуцький [інв. № **G482**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Соснівка, канал вздовж дороги, 28.05.2007, 6 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1064**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, тимчасові водойми, 07.2008, 6 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1472**];

- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, став, 07.2008, 6 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1473**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, меліоративні канали, 29.08.2006, 49 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1041**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G596**];
- Полтавська обл., обл., Шишацький р-н, р-н, смт Шишаки, край заплави р. Псел, 21.08.2011 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1415**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 25 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G570**];
- Тернопільська обл., Лановецький р-н, с. Печірна, 7 екз. [інв. № **G1140**];
- Харківська обл., Ізюмський р-н, м. Ізюм, р. Сіверський Донець, 2.05.2004, 3 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*A. dispar*) [інв. № **G956**];
- Черкаська обл., Лисянський р-н, с. Почапінці, ставок, 19.04.2003, 8 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G978**];
- Чернігівська обл., Козелецький р-н, м. Остер, р. Остер, 22.05.2004, 10 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G962**].

***Gyraulus acronicus* (Férussac, 1807)**

Котушка зігнута

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

Для території України цей вид вказували також як *Anisus gredleri* (Westerlund, 1885) – синонім *G. acronicus*.

Особливості діагностики

На жаль, існують досить суттєві розбіжності в описах *G. acronicus* у роботах східно- та центральноєвропейських малакологів [Гураль-Сверлова, Гураль, 2012, 2014]. За німецькими авторами [Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002], цей вид зовсім не має спіральної скульптури на черепашці. За даними А.П.Стадниченко [1990], спіральні реберця або їх сліди простежуються хоча б на деяких ділянках черепашки. Тому не виключено, що хоча б частина вказівок на присутність *G. acronicus* на території України насправді стосується екземплярів більш розповсюдженого виду *Gyraulus albus* з частково стертою поверхневою скульптурою черепашки [Гураль-Сверлова, Гураль, 2014].

Загальне розповсюдження в Україні

За літературними даними, цей вид є широко розповсюдженим в Україні, за винятком гірської частини Українських Карпат [Стадниченко, 1990]. Не виключено, однак, що *G. acronicus* може виявитися на нашій території значно рідкіснішим видом, ніж вважалося до цього часу (див. вище).

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Згорани, о. Згоранське [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];

Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Уваєва, 2007 – *Anisus acronicus*];

Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Луки [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, Тетерівське водосховище [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];

Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський, р. Случ [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];

Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Виступовичі, р. Славечна [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];

Житомирська обл., Олевський р-н, м. Олевськ, р. Уборть [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];

Закарпатська обл., Берегівський р-н, м. Берегове [Здун, 1960 – *Gyraulus gredleri*];

Закарпатська обл., Виноградівський р-н, м. Виноградів [Здун, 1960 – *Gyraulus gredleri*];

Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королево [Здун, 1960 – *Gyraulus gredleri*];

- Закарпатська обл., Рахівський р-н, м. Рахів, басейн р. Тиса [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Ужгород [Здун, 1960 – *Gyraulus gredleri*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Циганівці [Здун, 1960 – *Gyraulus gredleri*];
- Запорізька обл., Мелітопольський р-н, м. Мелітополь, р. Молочна [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Anisus acronicus*];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, смт Бурштин, Бурштинське водосховище [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];
- Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, м. Рогатин, басейн р. Гнила Липа [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];
- Луганська обл., Старобільський р-н, с. Шульгинка, р. Айдар [Стадниченко, 1990, колекція Національного науково-природничого музею НАНУ – *Anisus acronicus*];
- Львівська обл., ок. м. Львова (Голоско) [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартаїв, басейн р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, р. Щирка [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];
- Херсонська обл., Бериславський р-н, смт Козацьке [Уваєва, 2007 – *Anisus acronicus*];
- Черкаська обл., Кам'янський р-н, с. Сокирне, Кременчуцьке водосховище [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, Корсунь-Шевченківське водосховище [Стадниченко, 1990 – *Anisus acronicus*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, с. Стеблів, р. Рось [Стадниченко, 1990, колекція Національного науково-природничого музею НАНУ – *Anisus acronicus*];
- АР Крим, Білогірський р-н, стави [Стенько, 1976 – *Gyraulus gredleri*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, стави [Стенько, 1976 – *Gyraulus gredleri*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Добре, р. Салгир [Уваєва, 2007 – *Anisus acronicus*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Харківська обл., Дворічанський р-н, с. Кам'янка, заказник «Озерний», р. Оскол, 2.05.2013, 3 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1447].

***Gyraulus albus* (O.F.Müller, 1774)**

Котушка біла

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

Для території України цей вид вказували як декілька окремих таксонів видового рангу: *Anisus albus*, *A. draparnaldi* (Sheppard, 1823), *A. stelmachotius* (Bourguignat, 1860) [Стадниченко, 1990].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений по всій території України [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

- Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Волинська обл., Любешівський р-н, о. Біле [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Волинська обл., Любомльський р-н, с. Згорани, о. Згоранське [Уваєва, 2007 – *Anisus albus*];
Волинська обл., Любомльський р-н, с. Рівне, р. Західний Буг [Уваєва, 2007 – *Anisus albus*];
Волинська обл., Старовижівський р-н, смт Стара Виживка, р. Виживка [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Люцимир [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Уваєва, 2007 – *Gyraulus albus*];
Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Волинська обл., Шацький р-н, о. Світязь [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Житомирська обл., Брусилівський р-н, с. Покришів [Уваєва, 2007 – *Anisus albus*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Висока Піч [Уваєва, 2007 – *Anisus albus*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Скоморохи [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Житомирська обл., Любарський р-н, смт Озерне, р. Коднянка [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Житомирська обл., Олевський р-н, м. Олевськ, р. Уборть [Стадниченко, 1990 – *Anisus stelmachotius*; Уваєва, 2007 – *Anisus stelmachotius*];
Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочино, басейн р. Уборть [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Житомирська обл., Ружинський р-н, с. Жовтневе [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Дубище, р. Дніпро [Уваєва, 2007 – *Anisus draparnaldi*];
Закарпатська обл., Мукачівський р-н, с. Залужжя, р. Чорна Тиса [Уваєва, 2007 – *Anisus albus*];
Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Ужгород [Здун, 1960 – *Gyraulus albus*];
Закарпатська обл., Хустський р-н, м. Хуст [Здун, 1960 – *Gyraulus albus*];
Івано-Франківська обл., басейн р. Бистриця Солотвинська [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Надвірна, басейн р. Бистриця Надвірнянська [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Яремче [Стадниченко, 2014 – *Gyraulus albus*];
Київська обл., ок. м. Києва (Конча-Заспа) [Стадниченко, 1990, колекція Національного науково-природничого музею НАНУ – *Anisus draparnaldi*; Уваєва, 2007 – *Anisus stelmachoeitius*];
Київська обл., Миронівський р-н, с. Козин, заплави р. Дніпро [Уваєва, 2007 – *Anisus albus*];
Львівська обл., м. Львів, басейн р. Полтви [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, басейн р. Біберка (Бібрка) [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Львівська обл., Сокальський р-н, с. Добрячин, басейн р. Західний Буг, р. Солокія [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, басейн р. Верещиця [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Полтавська обл., ок. м. Полтава, басейн р. Ворскла [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Anisus albus*];
Одеська обл., Біляївський р-н, ок. м. Біляївка [Сон, 2004 – *Anisus albus*];
Одеська обл., Кілійський р-н, Дунайський біосферний заповідник [Сон, 2004 – *Anisus albus*];
Одеська обл., Кілійський р-н, прісноводні лимани Дунаю [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Одеська обл., Овідіопольський р-н, ок. с. Надлиманське [Сон, 2004 – *Anisus albus*, *Anisus stelmachoeitius*];
Рівненська обл., Рокитнівський р-н, м. Дубно, р. Іква [Стадниченко, 1990 – *Anisus draparnaldi*];
Сумська обл., м. Суми, р. Псел [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*; Уваєва, 2007 – *Anisus albus*];
Тернопільська обл., Монастириський р-н, м. Монастириська [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Тернопільська обл., Підгаєцький р-н (раніше – частина Бережанського р-ну), м. Підгайці, р. Коропець [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, басейн р. Рось [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, с. Стеблів [Уваєва, 2007 – *Anisus stelmachoeitius*];
Водосховища Дніпровського каскаду [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*];
Дніпровський і Бузький лимани [Стадниченко, 1990 – *Anisus albus*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

Вінницька обл., Хмільницький р-н, смт Хмільник, р. Південний Буг, 6.07.2004, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*Choanomphalus rossmaessleri*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № G964];
Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л.Українки, р. Стир, 18.06.2008, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № G1100];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 8 екз. [інв. № G514];

- Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Хажин, ставок, 12.06.2001, 1 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*Choanomphalus rossmaessleri*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G973**];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Повч, ставок, 13.06.2001, 11 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*G. acronicus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G947**];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с. Веряця, низовина у наносах р. Тиса, 14.03.2015, 3 екз., coll. Глеба В.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1488**];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1 екз., det. Бонковський Й. (*G. laevis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G519**];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G548**];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут, 14 екз. [інв. № **G631**];
- Львівська обл., м. Львів, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G516**];
- Львівська обл., м. Львів, Голоско, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G561**];
- Львівська обл., ок. м. Львова (с. Сокільники), 24.07.2013, 8 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1456**];
- Львівська обл., м. Львів, Брюховицький лісопарк поблизу вул. Винниця, 9.08.2012, 13 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. Гураль Р.І. [інв. № **G1457**];
- Львівська обл., м. Львів, Погулянка, 06.2005, 7 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1475**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 2 екз. [інв. № **G632**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G517**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G518**];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз., det. Бонковський Й. (*G. laevis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G563**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 11 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G594**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 26 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G598**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, меліоративні канали, 27.08.2006, 9 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1039**];
- Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G520**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Богатківці, 1880, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*G. laevis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G298**];
- Херсонська обл., м. Таврійськ, канал, 1.08.2004, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G967**].

***Gyraulus laevis* (Alder, 1838)**

Котушка гладенька

Родина: Planorbidae

Загальне розповсюдження в Україні

Рідкісний вид для території України; відомі його спорадичні знахідки з лісової та лісостепової зони, а також з водойм степового Криму [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, рукав р. Прип'ять [Стадниченко, 1990 – *Anisus laevis*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Сінгури [Уваєва, 2007 – *Anisus laevis*];

Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с. Велика Копаня [Здун, 1960 – *Gyraulus laevis*];

Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Оноківці [Здун, 1960 – *Gyraulus laevis*];

Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок [Гураль, 2004 – *Gyraulus laevis*];

Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, р. Зубра [Стадниченко, 1990 – *Anisus laevis*];

Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Лани, басейн р. Біберка [Стадниченко, 1990 – *Anisus laevis*];

Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Gyraulus laevis*];

Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2004 – *Gyraulus laevis*];

Львівська обл., Яворівський р-н, с. Чолгині [Гураль, 2004 – *Gyraulus laevis*];

Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Міхнівці, р. Сула [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Anisus laevis*];

Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, басейн р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Anisus laevis*];

Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Підволочиськ, р. Дністер [Уваєва, 2007 – *Anisus laevis*];

Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, м. Тербовля, басейн р. Тербля [Стадниченко, 1990 – *Anisus laevis*];

Черкаська обл., Черкаський р-н, с. Свидівок, басейн середнього Дніпра [Стадниченко, 1990 – *Anisus laevis*];

АР Крим, ок. м. Судак, с. Грушівка, р. Салгир [Стадниченко, 1990 – *Anisus laevis*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

***часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.**

Крим, Сімферопольський р-н, с. Зарічне, р. Салгир, 3.08.2004, 1 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G968**];

Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G578**];

Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, м. Тербовля, 1879, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G564**].

***Gyraulus riparius* (Westerlund, 1865)**

Котушка прибережна

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

У вітчизняній малакологічній літературі цей вид розглядали також у складі роду *Choanomphalus* [Стадниченко, 1990] або *Lamorbis* [Уваєва, 2007].

Загальне розповсюдження в Україні

Рідкісний вид, зареєстрований переважно в північно-західній частині України; повністю відсутній у степовій зоні, Криму та в Українських Карпатах [Стадниченко, 1990]. Дані, наведені О. І. Уваєвою [2007] щодо розповсюдження і чисельності цього виду на території України, ймовірно, частково стосуються молодих особин *Hippeutis complanatus* [Гураль-Сверлова, Гураль, 2012, 2014]. Зокрема, в монографії цієї дослідниці [Уваєва, 2007, додаток 22] показана фотографія черепашки з добре вираженим гострим кутом на периферії останнього оберту, що не є властивим *G. riparius* [Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002; Piechocki, 1979 та ін.]. Ширина показаної черепашки (якщо оцінювати її за наведеною масштабною лінійкою) становить близько 4 мм. За літературними даними, ширина черепашки *G. riparius* не перевищує 3,5 мм [Жадин, 1952, Piechocki, 1979; Стадниченко, 1990], а за даними німецьких малакологів [Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002] є ще меншою – до 2,5 мм.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Вінницька обл., Хмільницький р-н, с. Порик, заплави р. Західний Буг [Уваєва, 2007 – *Lamorbis riparius*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, смт Камінь-Каширський, басейн р. Цир [Стадниченко, 1990 – *Choanomphalus riparius*];

Івано-Франківська обл., Глумацький р-н, с. Загір'я, р. Дністер [Уваєва, 2007 – *Lamorbis riparius*];

Київська обл., Вишгородський р-н, с. Боденьки [Уваєва, 2007 – *Lamorbis riparius*];

Полтавська обл., м. Полтава, р. Ворскла [Стадниченко, 1990 – *Choanomphalus riparius*];

Полтавська обл., Гадяцький р-н, м. Гадяч, басейн р. Псел [Стадниченко, 1990 – *Choanomphalus riparius*];

Сумська обл., Буринський р-н, с. Буринь [Уваєва, 2007 – *Lamorbis riparius*];

Харківська обл., Зміївський р-н, м. Зміїв, р. Сіверський Дінець [Уваєва, 2007 – *Lamorbis riparius*];

Харківська обл., Ізюмський р-н, м. Ізюм, р. Сіверський Дінець [Уваєва, 2007 – *Lamorbis riparius*];

Хмельницька обл., Хмельницький р-н, с. Пархомівці, р. Південний Буг [Уваєва, 2007 – *Lamorbis riparius*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: початок ХХІ ст.

Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 22.05.2007, 3 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1067**].

***Gyraulus rossmaessleri* (von Auerswald, 1852)**

Котушка Росмеслера

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

У вітчизняній малакологічній літературі цей вид розглядали також у складі роду *Choanomphalus* [Стадниченко, 1990] або *Anisuis* [Уваєва, 2007].

Загальне розповсюдження в Україні

Рідкісний вид, відомі його спорадичні знахідки в різних регіонах України. Відсутній у Криму та в гірській частині Карпат [Стадниченко, 1990]. Не виключено, що дані, наведені О. І. Уваєвою [2007] щодо розповсюдження і чисельності *G. rossmaessleri* на території України, частково стосуються іншого виду – *G. albus* [Гураль-Сверлова, Гураль, 2012, 2014]. Про це свідчить, зокрема, форма устя черепашки, фотографія якої наведена в монографії [Уваєва, 2007, додаток 17]. Відсутня також характерна для *G. rossmaessleri* конхологічна ознака – добре розвинена світла губа усередині устя. Отже, на території України *G. rossmaessleri* може виявитися навіть більш рідкісним, ніж це вважається зараз [Гураль-Сверлова, Гураль, 2014].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Житомирська обл., Радомишльський р-н, с. Забілоччя, став в басейні р. Тетерів [Стадниченко, 1990 – *Choanomphalus rossmaessleri*];

Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, с. Нова Борова, калюжа в басейні р. Ірша [Стадниченко, 1990 – *Choanomphalus rossmaessleri*];

Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Млинівка [Стадниченко, 1990 – *Choanomphalus rossmaessleri*];

Івано-Франківська обл., Тлумачський р-н, с. Загір'я [Уваєва, 2007 – *Armiger rossmaessleri*];

Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, басейн р. Щирка [Стадниченко, 1990 – *Choanomphalus rossmaessleri*];

Одеська обл., Біляївський р-н, між сс. Маяки і Паланка, р. Дністер [Сон, 2004 – *Choanomphalus rossmaessleri*];

Рівненська обл., Корецький р-н, с. Новий Корець, р. Корчик [Стадниченко, 1990 – *Choanomphalus rossmaessleri*];

Рівненська обл., Костопільський р-н, с. Чудви, став в басейні р. Горинь [Стадниченко, 1990 – *Choanomphalus rossmaessleri*];

Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, басейн р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Choanomphalus rossmaessleri*];

Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Смиківці, р. Дністер [Уваєва, 2007 – *Armiger rossmaessleri*];

Хмельницька обл., Шепетівський р-н, с. Судилків, канава в басейні р. Горинь [Стадниченко, 1990 – *Choanomphalus rossmaessleri*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), калюжі, 1.05.2004,
2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G953**];

Івано-Франківська обл., Тисменецький р-н, с. Рибне, 2 екз., coll. Січ А., det. (*G. albus*),
redet. Полінський В. [інв. № **G512**];

Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 16 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G589**];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 18 екз., det. (*Armiger crista*), redet. Сверлова
Н.В. [інв. № **G479**];

Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, 1879, 27 екз., coll. Бонковський Й.,
det. Бонковський Й. [інв. № **G606**];

Харківська обл., Чугуївський р-н, смт Малинівка, Малинівський ландшафтний заказник,
31.10.2015, 8 екз., coll. Ковальов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1500**].

***Hippeutis complanatus* (Linnaeus, 1758)**

Котушка приплюснута

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

Для України наводили як декілька самостійних видів: *Hippeutis fontana* (Lightfoot, 1786), *H. diaphanella* (Bourguignat, 1864), *H. euphaea* (Bourguignat, 1864) [Стадниченко, 1990].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений на території України; не знайдений у Криму [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Уваєва, 2007 – *Hippeutis complanatus*];
Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Люцимир [Стадниченко, 1990 – *Hippeutis fontana*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир [Уваєва, 2007 – *Hippeutis euphaea*];
Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, смт Хорошів (тепер – Володар-Волинський) [Уваєва, 2007 – *Hippeutis complanatus*];
Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Млинівка [Стадниченко, 1990 – *Hippeutis fontana*];
Київська обл., м. Київ, заплава середнього Дніпра [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Hippeutis fontana*];
Київська обл., Вишгородський р-н, с. Боденьки, р. Десна [Уваєва, 2007 – *Hippeutis complanatus*];
Київська обл., Обухівський р-н, с. Таценки, р. Стугна [Уваєва, 2007 – *Hippeutis complanatus*];
Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Hippeutis complanatus*; Уваєва, 2007 – *Hippeutis diaphanella*];
Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька [Уваєва, 2007 – *Hippeutis fontana*];
Миколаївська обл., Вознесенський р-н, с. Ракове [Уваєва, 2007 – *Hippeutis complanatus*];
Миколаївська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, р. Інгул [Стадниченко, 1990 – *Hippeutis euphaea*];
Одеська обл., Біляївський р-н, ок. м. Біляївка, р. Дністер [Сон, 2004 – *Hippeutis fontana*];
Полтавська обл., Кобеляцький р-н, м. Кобеляки, басейн р. Ворскла [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Hippeutis fontana*];
Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Олександрія [Уваєва, 2007 – *Hippeutis complanatus*];
Сумська обл., Охтирський р-н, м. Охтирка, о. Мельницьке [Стадниченко, 1990 – *Hippeutis fontana*];
Хмельницька обл., Старокостянтинівський р-н, с. Іршики [Уваєва, 2007 – *Hippeutis complanatus*];
Хмельницька обл., Старокостянтинівський р-н, с. Іршики, р. Південний Буг [Уваєва, 2007 – *Hippeutis diaphanella*];
Хмельницька обл., Старокостянтинівський р-н, м. Старокостянтинів [Уваєва, 2007 – *Hippeutis euphaea*];
Черкаська обл., Черкаський р-н, с. Свидівок [Стадниченко, 1990 – *Hippeutis diaphanella*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1098**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **G1128**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 12.04.2002, 3 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*Choanomphalus riparius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G948**];
- Житомирська обл., Коростишівський р-н, с. Покришів, озеро, 12.05.2001, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*H. fontana*) [інв. № **G983**];
- Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Загір'я, канал, 8.07.2004, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*Choanomphalus riparius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G966**];
- Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Segmentina nitida*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G566**];
- Львівська обл., ок. м. Львова (с. Сокільники), 24.07.2013, 2 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1455**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G585**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G552**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 8 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **G1126**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G506**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 5 екз. [інв. № **G1136**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Богатківці і с. Струсів, 1880, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G538**];
- Харківська обл., Дворічанський р-н, с. Кам'янка, заказник «Озерний», р. Оскол, 2.05.2013, 1 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1443**];
- Чернігівська обл., Козелецький р-н, м. Остер, р. Остер, 22.05.2004, 5 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*Choanomphalus riparius*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G959**].

***Menetus dilatatus* (Gould, 1841)**

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

У монографії з серії «Фауна України» [Стадниченко, 1990] віднесений до роду *Micromenetus*.

Загальне розповсюдження в Україні:

Північноамериканський вид, занесений людьми до Європи. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. виявлений А. П. Стадниченко в окремих водосховищах на території України.

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

***часовий період: кінець ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Івано-Франківська обл., Галицький р-н, смт Бурштин, Бурштинське водосховище, 1.08.2001, 4 екз., coll. Стадниченко А.П., det. Стадниченко А.П. [інв. № G1451];

Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, смт Добротвір, Добротвірське водосховище, 6.06.1991, 10 екз., coll. Стадниченко А.П., det. Стадниченко А.П. [інв. № G1452].

***Planorbarius corneus* (Linnaeus, 1758)**

Котушка рогова

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид, по-перше, виділяють в окрему родину Bulinidae (витушкові), по-друге, поділяють на низку самостійних видів. Зокрема, для території України наводили *P. corneus*, *P. purpura* (O.F.Müller, 1774), *P. grandis* (Dunker, 1856), *P. banaticus* (Lang, 1856), *P. stenostoma* (Bourguignat in Servain, 1881) [Стадниченко, 1990].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид широко розповсюджений по всій території України [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Добре [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, смт Камінь-Каширський [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Стівихівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];

Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель, р. Тур'я [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*, *P. purpura*];

Волинська обл., Любешівський р-н, о. Бурків [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, о. Рогізне [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Згорани, о. Згоранське [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Самійличі, р. Прип'ять [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Березники, о. Засвяття [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Гірники, о. Мшане [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття о. Заболоття [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Замшани, о. Любана [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];

- Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне, р. Прип'ять [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius purpura*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Річиця, о. Річицьке [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Самари-Оріхові, о. Оріхівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, оз. Тур (Турське) [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*; Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];
- Волинська обл., Рожищенський р-н, с. Луків [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius purpura*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Глухи о. Глухівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Любохини, о. Домашнє [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Любохини, о. Острівне [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Синове о. Синове [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Яревище, о. Домашнє [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbarius corneus*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Кримне [Яворський, 2006 – *Coretus corneus*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Луки [Яворський, 2006 – *Coretus corneus*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Пісочне [Яворський, 2006 – *Coretus corneus*; Яворський, 2007 – *Coretus corneus*; Савицька, 2007 – *Coretus corneus*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Люцимир [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*, *P. purpura*, *P. banaticus*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (раніше – Слов'яногірськ), оз. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Planorbarius corneus*, *P. bonaticus*; Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Planorbarius banaticus*];
- Житомирська обл., басейн р. Ірша [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius stenostoma*];
- Житомирська обл., Андрушівський р-н, м. Андрушівка, р. Гуйва, став [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius purpura*];
- Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Камені, р. Гуйва [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];

- Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Мала Пятигірка, р. Гуйва [Стадниченко, Гирин, 2005 – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Баранівський р-н, с. Смолдирів [Стадниченко, 1984в – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, смт Ємільчине, р. Уборть [Киричук, Стадниченко, 2003 – *Planorbarius purpura*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Королівка, р. Роставиця [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Ємільчинський, с. Рудня-Іванівська, р. Уборть [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Степанівка, р. Жерев [Стадниченко, 1984в, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Денеші, заплава р. Тетерів [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Гуйва [Стадниченко, 2003 – *Planorbarius purpura*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, став в басейні р. Крошенки [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Киричук, 2002, 2006 – *Planorbarius purpura*; Киричук, Першко, 2001 – *Planorbarius purpura*; Киричук, Стадниченко, 2003 – *Planorbarius purpura*; Стадниченко, 1990 – *Planorbarius purpura*; Стадниченко та ін., 2004 – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, хутір Затишся, став в басейні р. Тетерів [Киричук, Стадниченко, 2003 – *Planorbarius purpura*; Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Зарічани, заплави р. Тетерів [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Зарічани, р. Тетерів [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius purpura*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, смт Озерне, р. Коднянка [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Світин, став [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка, р. Тетерів [Стадниченко, Мельниченко, Янович, Киричук, Житова, 2002 – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Дідковичі, меліоративний канал в басейні р. Уж [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, с. Старе Шарне, р. Уж [Стадниченко та ін., 2002 – *Planorbarius corneus*];

- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Барвинівка, став в басейні р. Случ [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський, с. Кропивня, притока р. Іртиш [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський, р. Случ [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius purpura*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, ок. с. Нові Велідники [Корбут та ін., 2006 – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочине, р. Уборть [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius purpura*];
- Житомирська обл., Попільнянський р-н, с. Миролобівка, став в басейні р. Тетерів [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, смт Хорошів (раніше – Володарськ-Волинський), став в басейні р. Ірші [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius purpura*];
- Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, с. Лизник [Киричук, 2002 – *Planorbarius purpura*; Киричук, Першко, 2001 – *Planorbarius purpura*];
- Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, с. Рижани, заплава р. Ірша [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Молочки, р. Тетерів [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Житомирська обл., р. Уборть [Киричук та ін., 2006 – *Planorbarius purpura*];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королево [Здун, 1960 – *Coretus corneus*];
- Закарпатська обл., Мукачівський р-н, с. Великі Лучки [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Planorbarius purpura*];
- Закарпатська обл., Мукачівський р-н, с. Великі Лучки [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Закарпатська обл., Тячівський р-н, м. Тячів [Здун, 1960 – *Coretus corneus*];
- Закарпатська обл., Хустський р-н, м. Хуст [Здун, 1960 – *Coretus corneus*; Стадниченко, 1990 – *Planorbarius grandis*];
- Івано-Франківська, Галицький р-н, м. Галич, р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius purpura*; Стадниченко, 2010 – *Planorbarius corneus*];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, заплава р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Кіровоградська обл., Гайворонський р-н, с. Солгутове, водойма в заплаві р. Південний Буг [Довгаль, 2006 – *Planorbarius corneus*];
- Київська обл., м. Київ [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius stenostoma*];
- Київська обл., м. Київ, о. Центральне (Оболонь) [Кленус та ін., 2004 – *Planorbarius corneus*];

- Київська обл., Іванківський р-н, с. Черевач, р. Уж [Гудков, Шевцова, Дзюбенко, Назаров, 2006 – *Planorbarius corneus*];
- Київська обл., Іванківський р-н, м. Чорнобиль, р. Прип'ять [Гудков, Шевцова, Дзюбенко, Назаров, 2006 – *Planorbarius corneus*; Стадниченко, Мельниченко, Янович, Киричук, Житова, 2002 – *Planorbarius purpura*];
- Київська обл., Ірпінський р-н, смт Гостомель, р. Ірпінь [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Київська обл., Ірпінський р-н, м. Ірпінь, р. Ірпінь [Стадниченко, 2014 – *Planorbarius corneus*];
- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Білгородка [Стадниченко, 2014 – *Planorbarius purpura*];
- Луганська обл., Старобільський р-н, с. Шульгинка, р. Айдар [Стадниченко, 2014 – *Planorbarius banaticus*];
- Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Planorbarius corneus*];
- Львівська обл., м. Львів, водойма поблизу Палацу народної творчості [Яворський, 2012 – *Coretus corneus*];
- Львівська обл., ок. м. Львова, о. Винниківське [Яворський, 2012 – *Coretus corneus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартатів, басейн р. Дністер [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius grandis*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Planorbarius corneus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Комарне, р. Верещиця [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, став [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, р. Полтва [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, с. Новий Яричів [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius grandis*];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, смт Бібрка, став на р. Біберка [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, р. Щирка [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius purpura*];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius grandis*];

- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, заплава Західного Бугу [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*; Яворський, 2008 – *Planorbarius corneus*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, ок. м. Сокаль, р. Західний Буг [Яворський, 2006 – *Coretus corneus*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг [Яворський, 2006 – *Coretus corneus*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Ромош, р. Західний Буг [Яворський, 2006 – *Coretus corneus*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, ок. м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 1974 – *Planorbarius corneus*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Planorbarius corneus*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Planorbarius corneus*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2012 – *Planorbarius corneus*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, р. Верещиця [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*, *P. purpura*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius grandis*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Новояворівськ, р. Школо [Царик, Яворський, 2001, 2002 – *Planorbarius corneus*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, р. Шкло [Яворський, 2006 – *Coretus corneus*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, м. Яворів, р. Шкло [Царик, Яворський, 2001 – *Planorbarius corneus*];
- Миколаївська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, р. Інгул [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Одеська обл., Кучурганський лиман [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Полтавська область, Дніпродзержинське водосховище, Ворсклянська затока [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Рівненська обл., Березнівський р-н, м. Березне [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Сумська обл., Сумський р-н, м. Суми, р. Псел [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, Касперівське водосховище [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Тернопільська обл., Підволочиський р-н, смт Підволочиськ, р. Збруч [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius purpura*];
- Харківська обл., Балаклейський р-н, м. Балаклея, р. Сіверський Дінець [Стадниченко, 2014 – *Planorbarius corneus*];
- Херсонська обл., Голопристанський р-н, м. Гола Пристань [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН – *Planorbarius grandis*];
- Херсонська обл., Херсонський р-н, околиця м. Херсон в заплавах р. Дніпро [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius grandis*; Стадниченко, 2014 – *Planorbarius banaticus*];

- Хмельницька обл., Вінковоцький р-н, м. Славути [Стадниченко та ін., 2004 – *Planorbarius corneus*];
- Хмельницька обл., Полонський р-н, с. Колосівка, стояча водойма в басейні р. Случ [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius banaticus*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, р. Рось [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- АР Крим, ок. м. Феодосія [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*];
- Дніпровський і Бузький лимани [Стадниченко, 1990 – *Planorbarius corneus*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

Загальна характеристика фондових матеріалів по родах *Planorbarius* і *Planorbis* дана в роботі [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009a].

- р. Тетерів, заплава, 10.08.1966, 12 екз., coll. Рудишин, det. Гураль Р.І. [інв. № **G1228**];
- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G460**];
- Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, р. Сапалаївка, 19.06.2008, 18 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1109**];
- Волинська обл., м. Луцьк, пр. Волі; фонтан перед університетом, фонтан, 18.06.2008, 5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1111**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, смт Велика Глуша, 7 екз. [інв. № **G505**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, р. Прип'ять, 2 екз. [інв. № **G1188**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 3 екз. [інв. № **G1189**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, оз. Світязь, 10.09.2016, 10 екз., coll. Бокотей А.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1518**];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, р. Прип'ять, 6.07.2008, 2 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1393**];
- Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Яцківка, Червонооскільське водосховище, 07.1986, 5 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1331**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, заплава р. Сіверський Донець, тимчасові водойми у заплаві, 6.06.2010, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1291**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 2000, 34 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гарбар Д.А. [інв. № **G793**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, хутір Затишся, біостанція Житомир. держ. пед. ун-ту, став, 2000, 39 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гарбар Д.А. [інв. № **G794**];
- Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Рея, став, 2000, 38 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гарбар Д.А. [інв. № **G791**];

- Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Рея, став, 2000, 27 екз., coll. Гарбар О.В., det. Гарбар Д.А. [інв. № **G792**; багато черепашок деформовані];
- Запорізька обл., Василівський р-н, с. Скельки, узбережжя Каховського водосховища, 1.05.2017, 1 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1531**];
- Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G415**];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1 екз., coll. Бонковський Й. [інв. № **G449**];
- Луганська обл., Новоайдарський р-н, с. Штормове, заплава р. Айдар, 23.04.2012, 2 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1412**];
- Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G477**];
- Львівська обл., ок. м. Львова (сmt Рудне), 30 екз. [інв. № **G299**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 2 екз. [інв. № **G1175**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 2 екз. [інв. № **G1211**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартаків, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G471**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, сmt Великий Любінь, 8 екз. [інв. № **G372**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G467**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G470**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Коропуж, 20 екз., coll. Лемко [інв. № **G541**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, сmt Журавне, 1882, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G378**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, с. Репехів, 16 екз. [інв. № **G534**];
- Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G484**];
- Львівська обл., Золочівський р-н, сmt Глиняни, 71 екз., coll. Шульга [інв. № **G289**];
- Львівська обл., Золочівський р-н, с. Печенія, 28.04.2004, 9 екз., coll. Закала О.С., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1463**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Жовтанці, 12 екз. [інв. № **G1217**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 29 екз. [інв. № **G887**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G422**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G424**];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Бродки, 14 екз. [інв. № **G498**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

- Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1882, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G371**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G373**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, 3 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **G410**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, 28.06.1919, 9 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **G421**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 05.2002, 73 екз., coll. Федик У.П., det. Федик У.П. [інв. № **G808**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, меліоративний канал, 27.06.2003, 76 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G898**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G461**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Мальчиці, став, 20 екз., coll. Рудий Ю. [інв. № **G508**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 3 екз. [інв. № **G402**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 2 екз. [інв. № **G1196**];
- Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни, р. Радезька, 2009, 4 екз., coll. Журавчак Р.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1383**];
- Тернопільська обл., 1 екз. [інв. № **G431**];
- Тернопільська обл., р. Серет, 20 екз. [інв. № **G459**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 1 екз. [інв. № **G1197**];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, с. Шибалин, 8 екз. [інв. № **G567**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 7 екз., coll. Бонковський Й. [інв. № **G458**];
- Тернопільська обл., Монастирський р-н, м. Монастирська, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G423**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Струсів і с. Богатківці, 1880, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G466**];
- Чернігівська обл., Бобровицький р-н, м. Бобровиця, 13.08.1966, 13 екз., coll. Рудишин, redet. Гураль Р.І. [інв. № **G368**];
- Чернігівська обл., Козелецький р-н, с. Козелець, р. Осетер, 12.08.1966, 5 екз. [інв. № **G488**].

***Planorbis carinatus* O.F.Müller, 1774**

Котушка кільова

Родина: Planorbidae

Особливості діагностики

Для диференціації *Planorbis carinatus* і широко розповсюдженого на території України виду *P. planorbis* використовують швидкість наростання обертів у ширину та положення кілю, що проходить по зовнішньому краю обертів. Остання ознака, проте, є менш надійною, оскільки у деяких екземплярів *P. planorbis* кіль може зміщуватися від базальної (характерно для *P. planorbis*) до центральної частини обертів (характерно для *P. carinatus*). Крім того, зміщення кілю до середини обертів здатно імітувати відносно більшу (у порівнянні з видимою зверху частиною передостаннього оберту) ширину останнього оберту [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009а, 2014] – ще одну ознаку, характерну для *P. carinatus*. Хоча в будь-якому випадку ширина обертів у *P. planorbis* збільшується значно повільніше, ніж у *P. carinatus*, про що наочно свідчить проведене нами порівняння відповідних зображень у роботах східно- та центральноєвропейських малакологів [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009а, рис. 4]. Проте наявність таких нетипових черепашок у популяціях *P. planorbis* нерідко призводила до їх помилкового визначення, що частково підтвердила проведена нами ревізія фондових матеріалів ДПМ НАНУ [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009а, 2014].

Загальне розповсюдження в Україні

Існують літературні вказівки щодо присутності *P. carinatus* у різних регіонах України, проте далеко не всі вони стосуються саме цього виду (див. вище). Зокрема, вимагає підтвердження присутність справжнього *P. carinatus* на заході України [Гураль-Сверлова, Гураль, 2014]. Черепашки *Planorbis*, найбільш подібні на *P. carinatus* у розумінні центральноєвропейських малакологів [Glöer, Meier-Brook, 1998; Glöer, 2002; Piechocki, 1979], походять з низов'їв Дунаю в Одеській області [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009а].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель [Стадниченко, 1990 – *Planorbis carinatus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbis carinatus*];

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Рівне, з. Західний Буг [Уваєва, 2007 – *Planorbis carinatus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Ратне [Уваєва, 2007 – *Planorbis carinatus*];

Житомирська обл., Ємільчинський р-н, смт Ємільчине [Стадниченко, 2014 – *Planorbis carinatus*];

Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Повч [Стадниченко, 1990 – *Planorbis carinatus*];

Київська обл., ок. м. Київ, р. Дніпро [Стадниченко, 1990, колекція Інституту зоології РАН – *Planorbis carinatus*];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове [Стадниченко, 1990 – *Planorbis carinatus*].

Одеська обл., Біляївський р-н, між сс. Маяки і Паланка [Сон, 2004 – *Planorbis carinatus*];

- Одеська обл., Біляївський р-н, ок с. Маяки [Сон, 2004 – *Planorbis carinatus*, *P. kubanicus*];
Одеська обл., Біляївський р-н, ок с. Яськи, о. Кругле [Сон, 2004 – *Planorbis carinatus*];
Одеська обл., Кілійський р-н, смт Вилкове, р. Дунай [Уваєва, 2007 – *Planorbis carinatus*];
Одеська обл., Кілійський р-н, Дунайський біосферний заповідник [Сон, 2004 – *Planorbis kubanicus*];
Черкаська обл., Уманський р-н, м. Умань [Уваєва, 2007 – *Planorbis carinatus*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: початок ХХІ ст.

Фондові матеріали із заходу України, згадані у монографії А.П.Стадниченко [1990] як *P. carinatus*, при перевірці виявилися нетиповими черепашками *P. planorbis* [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009а, 2012]. Загальна характеристика фондових матеріалів по родах *Planorbarius* і *Planorbis* дана в роботі [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009а].

Одеська обл., Кілійський р-н, м. Вилкове, р. Дунай, 21.05.2003, 2 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G976**].

***Planorbis planorbis* (Linnaeus, 1758)**

Котушка облямована

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

Для України вказували як два самостійні види: *P. planorbis* і *P. philippianus* Locard, 1897; останній таксон наводили майже виключно для Криму [Стадниченко, 1990].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид розповсюджений по всій Україні [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

- Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Добре [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель, басейн р. Тур'я [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Любешівський р-н, о. Бурків [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Любешівський р-н, м. Любешів [Стадниченко, 1976 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Любомльський р-н, с. Згорани, о. Згоранське [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*; Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Любомльський р-н, с. Рівне, р. Західний Буг [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Річиця, о. Річицьке [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, о. Тур (Турське) [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*; Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Залісся [Житова, 2014 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Кримне [Яворський, 2006 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Луки [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*; Яворський, 2006 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Перемут [Яворський, 2006 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Пісочне [Савицька, 2007 – *Planorbis planorbis*; Яворський, 2006, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Житова, 2014 – *Planorbis planorbis*; Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*; Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];

- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Люцимир [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*; Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 1976 – *Planorbis planorbis*; Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*; Стадниченко, 2014 – *Planorbis planorbis*];
- Донецька обл., Лиманський (раніше – Краснолиманський) р-н, м. Лиман (раніше – Красний Лиман) [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, о. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Planorbis planorbis*; Стадниченко, 1990, колекція Інституту зоології РАН – *Planorbis planorbis*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ, р. Казенний Торець [Затравкин, 1980 – *Planorbis planorbis*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Слов'янськ, о. Сліпне (Солоне) [Затравкин, 1980 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Брусилівський р-н, с. Покришів [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Миролюбівка, став в басейні р. Тетерів [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, смт Новогуївинське, заплава р. Гуйва [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, смт Озерне, р. Гуйва [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Сінгури [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Сушки, р. Уж [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Ушомир [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Повч, р. Жерев [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Попільнянський р-н, с. Кам'янка [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Радомишльський р-н, с. Забілоччя, став в басейні р. Тетерів [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, с. Биківка, р. Тня [Стадниченко, 2014 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, с. Карвинівка, став в басейні р. Тетерів [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Черняхівський р-н, смт Черняхів [Стадниченко, 2014 – *Planorbis planorbis*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Молочки, невелика водойма, басейн р. Тетерів [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Ужгород, р. Уж [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*; Здун, 1960 – *Planorbis planorbis*];

- Закарпатська обл., Хустський р-н, м. Хуст, р. Тиса [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с. Пилипи [Стадниченко, 2014 – *Planorbis planorbis*];
- Кіровоградська обл., м. Кривий Ріг, р. Інгулець [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Кіровоградська обл., Добровеличківський р-н, с. Перчунове, р. Корабельна [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Кіровоградська обл., Знаменський р-н, ок. с. Богданівка [Сон, 2004 – *Planorbis planorbis*];
- Луганська обл., Старобільський р-н, ок. м. Старобільськ [Стадниченко, 1990, колекція Інституту зоології РАН – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, басейн р. Верещиця [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Комарно, р. Верещиця [Стадниченко, 1976 – *Planorbis planorbis*; Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Кам'яно-Бузький р-н, с. Руда, басейн р. Західний Буг [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, заплави р. Західний Буг [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Ромош, р. Західний Буг [Яворський, 2006 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг [Яворський, 2006 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, ок. м. Сокаль, р. Західний Буг [Стадниченко, 1976 – *Planorbis planorbis*; Яворський, 2006 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2004, 2012 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, басейн р. Верещиця [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Чолгині [Гураль, 2004 – *Planorbis planorbis*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, р. Сян [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
- Одеська обл., Березівський р-н, ок. м. Березівки, р. Тілігул [Сон, 2004 – *Planorbis planorbis*];
- Одеська обл., Березівський р-н, с. Вікторівка [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, с. Мирне, р. Барабой [Сон, 2004 – *Planorbis planorbis*];

- Одеська обл., Болградський р-н, с. Криничне, о. Ялпуг [Сон, 2004 – *Planorbis philippianus*];
Одеська обл., Кілійський р-н, смт Вилкове, р. Дунай [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
Одеська обл., Кілійський р-н, с. Десантне [Сон, 2004 – *Planorbis planorbis*];
Одеська обл., Кілійський р-н, с. Приморське, о. Сасик [Сон, 2004 – *Planorbis planorbis*];
Одеська обл., Комінтернівський р-н, с. Петрівка, р. Балай [Сон, 2004 – *Planorbis planorbis*];
Одеська обл., Овідіопольський р-н, с. Надлиманське, [Сон, 2004 – *Planorbis planorbis*];
Одеська обл., Дністровський лиман [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
Полтавська обл., басейн р. Ворскла [Стадниченко, 1990, колекція Інституту зоології РАН – *Planorbis philippianus*];
Рівненська обл., Дубенський р-н, с. Залужжя, став [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
Рівненська обл., Дубровицький р-н, с. Лугове, басейн р. Горинь, меліоративний канал [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Олександрія [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
Рівненська обл., Сарненський р-н, с. Крічільськ, р. Горинь, став в басейні р. Горинь [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
Рівненська обл., Сарненський р-н, с. Степань, р. Горинь [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
Сумська обл., Сумський р-н, м. Суми, р. Псел [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*];
Тернопільська обл., Підволочиський р-н, смт Підволочиськ, р. Збруч [Стадниченко, 1976 – *Planorbis planorbis*];
Херсонська обл., м. Херсон [Стадниченко, 1990, колекція Інституту зоології РАН – *Planorbis planorbis*];
Черкаська обл., Городищенський р-н, с. Мліїв [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
АР Крим, смт Коктебель [Стадниченко, 1990 – *Planorbis philippianus*];
АР Крим, р. Салгир [Стенько, 1976 – *Planorbis planorbis*];
АР Крим, м. Феодосія, р. Байбуга [Стадниченко, 1990 – *Planorbis philippianus*];
АР Крим, м. Ялта, о. Караголь [Стадниченко, 1990 – *Planorbis philippianus*];
АР Крим, Бахчисарайський р-н, стави [Стенько, 1976 – *Planorbis planorbis*];
АР Крим, Бахчисарайський р-н, с. Віліне [Стадниченко, 1990 – *Planorbis philippianus*];
АР Крим, Бахчисарайський р-н, с. Каштани [Стадниченко, 1990 – *Planorbis philippianus*];
АР Крим, Бахчисарайський р-н, с. Почтове, р. Альма [Стадниченко, 1990 – *Planorbis philippianus*];
АР Крим, Білогорський р-н, стави [Стенько, 1976 – *Planorbis planorbis*];
АР Крим, Джанкойський р-н, с. Придорожнє [Уваєва, 2007 – *Planorbis philippianus*];
АР Крим, Джанкойський р-н, скидний канал [Стенько, 1976 – *Planorbis planorbis*];
АР Крим, Красногвардійський р-н, с. Зарічне, р. Салгир [Стадниченко, 1990 – *Planorbis philippianus*];

- АР Крим, Сімферопольський р-н, стави [Стенько, 1976 – *Planorbis planorbis*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Добре [Стадниченко, 1990 – *Planorbis philippianus*; Уваєва, 2007 – *Planorbis philippianus*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Добре, заплава р. Салгир [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Лозове, заплава р. Салгир [Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Піонерське, заплава р. Салгир, став на р. Салгир [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*; Уваєва, 2007 – *Planorbis planorbis*];
- АР Крим, Чорноморський р-н, о. Донузлав [Стенько, 1976 – *Planorbis planorbis*];
- Дніпровський і Бузький лимани [Стадниченко, 1990 – *Planorbis planorbis*].

Колекційні матеріали ДІМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

Загальна характеристика фондових матеріалів по родах *Planorbarius* і *Planorbis* дана в роботі [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009а].

- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 16 екз., coll. Бонковський Й. [інв. № G463];
- Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. Л.Українки, меліораційний канал, 18.06.2008, 40 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № G1102];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Велика Глуша, 24 екз. [інв. № G593];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 31 екз. [інв. № G1122];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 3 екз., det. (*P. carinatus*) redet. Сверлова Н.В. [інв. № G1123; було визначено раніше як];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, р. Прип'ять, 31 екз. [інв. № G1133];
- Волинська обл., Шацький р-н (раніше – частина Любомльського р-ну), ок. с. Мельники (Гаївка), оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 7 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № G1077];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, берег оз. Світязь, тимчасові біотопи, 22.05.2007, 13 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № G1083];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Піща, 22.05.2008, 13 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1385];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, р. Прип'ять, 27.04.2008, 16 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1388];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, р. Прип'ять, 6.07.2008, 30 екз., coll. Годунько Р.Й., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1396];
- Донецька обл., м. Донецьк, 1986-87, 37 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № G1332];

- Донецька обл., м. Донецьк, 30.10.1986, 3 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1339**];
- Донецька обл., м. Донецьк (р-н старого аеропорту), 27.10.1986, 6 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1342**];
- Донецька обл., м. Донецьк, р. Кальміус, 16.07.1987, 6 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1360**];
- Донецька обл., м. Донецьк, Донецький ботанічний сад, 20.07.1987, 18 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1364**];
- Донецька обл., м. Донецьк, р. Кальміус, 25.07.1987, 28 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1368**];
- Донецька обл., м. Краматорськ, р. Казенний Торець, 22.07.1987, 3 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1367**];
- Донецька обл., Артемівський р-н, с. Дронівка, стариця на р. Сіверський Донець, 25.06.2011, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1298**];
- Донецька обл., Волноваський р-н, смт Новотроїцьке, р. Суха Волноваха, 14.07.1987, 14 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1363**];
- Донецька обл., Волноваський р-н, Великоанадольський ліс, 05.2005, 5 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1425**];
- Донецька обл., Володарський р-н, заповідник «Кам'яні Могили», став на р. Каратиш, 1.06.2012, 3 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1497**];
- Донецька обл., Володарський р-н, заповідник «Кам'яні Могили», р. Каратиш, 25.08.2012, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1495**];
- Донецька обл., Красноармійський р-н, с. Піщане, 21.08.1987, 27 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1346**];
- Донецька обл., Краснолиманський р-н, м. Красний Лиман, озеро, 1.05.2004, 3 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G954**];
- Донецька обл., Мар'їнський р-н, Курахівське водосховище, 28.07.1987, 15 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **G1351**];
- Донецька обл., Новоазовський р-н, заповідник «Хомутовський степ», р. Грузький Єланчик, 9.05.2016, 12 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1541**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), заплава р. Сіверський Донець, тимчасові водойми у заплаві, 6.06.2010, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1292**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), НПП «Святі гори», р. Сіверський Донець, річка, замулені піски, глибина 80-100 см, 12.06.2010, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1295**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, 2005, 2 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1423**];

- Донецька обл., Старобешівський р-н, с. Роздольне, 2005, 8 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1416**];
- Донецька обл., Старобешівський р-н, смт Старобешеве, Старобешівське водосховище, 402 екз., coll. Шклярук А.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1421**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, 08.2002, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G801**];
- Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Кам'янка, р. Кам'янка, 08.2002, 4 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G802**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, с. Балки, 17.04.2017, 2 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1533**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, р. Янчекрак, 25.03.2017, 2 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1525**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, с. Маячка, ур. Маячанська балка, 7.04.2017, 32 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1529**; на дні балки пересохла в 2009 р. р. Маячка];
- Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, м. Івано-Франківськ, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **G416**];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, с. Дубівці, 10 екз., det. (*P. carinatus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G216**];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 2 екз., det. Бонковський Й. (*P. carinatus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G439**];
- Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Підгороддя, 130 екз. [інв. № **G417**];
- Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Делева, 4 екз. [інв. № **G418**];
- Луганська обл., Новоайдарський р-н, с. Штормове, заплава р. Айдар, 23.04.2012, 20 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1411**];
- Львівська обл., м. Львів, 1881, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G394**];
- Львівська обл., м. Львів, ботанічний сад, став, 11.04.1894, 4 екз. [інв. № **G419**];
- Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, за Сихівським цвинтарем, пересихаючий став у лісі, 23.06.2003, 101 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G909**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 12 екз. [інв. № **G1204**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартагів, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G436**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 37 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G374**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G444**];
- Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 12 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G426**];
- Львівська обл., Золочівський р-н, смт Глиняни, 209 екз. [інв. № **G511**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 4 екз. [інв. № **G390**];

- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 10 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. carinatus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G393**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 35 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G465**; 2 черепашки нетипової форми (деформовані)];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1882, 21 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G398**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G382**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. carinatus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G440**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 6 екз. [інв. № **G427**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Борщовичі, 5 екз. [інв. № **G413**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 4 екз., det. (*P. carinatus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G309**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. carinatus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G389**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 8 екз. [інв. № **G438**];
- Львівська обл., Самбірський р-н, с. Погірці, 32 екз. [інв. № **G428**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, 08.1919, 5 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **G407**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 13 екз., det. Бонковський Й. (*P. carinatus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G442**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 117 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G468**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, меліоративний канал, 13.08.2003, 117 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G896**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, смт Шкло, 67 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G474**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Мальчиці, став, 2 екз., coll. Рудий Ю., det. (*P. carinatus*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **G1225**];
- Миколаївська обл., Сланецький р-н, с. Водяно-Лорине, р. Громоклія, 19.05.1998, 3 екз., coll. Різун В.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1266**];
- Миколаївська обл., Очаківський р-н, Кінбурнський п-ов, Чорноморський біосферний заповідник, ділянка «Волижин ліс», 15.04.1997, 11 екз., coll. Крамаренко С.С., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1478**];
- Полтавська обл., Шишацький р-н, смт Шишаки, край заплави р. Псел, 21.08.2011, 8 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1414**];
- Тернопільська обл., 8 екз. [інв. № **G453**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, 2 екз., coll. Бонковський Й. [інв. № **G454**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G450**];

- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 10 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G380**];
Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G448**];
Харківська обл., Дворічанський р-н, с. Кам'янка, заказник «Озерний», р. Оскол, 2.05.2013, 16 екз.,
coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1442**];
Хмельницька обл., Хмельницький р-н, м. Хмельницький, р. Південний Буг, 3.11.2011, 7 екз., coll.
Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1417**];
Чернігівська обл., Козелецький р-н, смт Козелець, правий берег р. Остер, 12.08.1966, 2 екз.,
det. Гураль Р.І. [інв. № **G1235**];
Чернігівська обл., Козелецький р-н, м. Остер, р. Остер, 22.05.2004, 6 екз., coll. Уваєва О.І.,
det. Уваєва О.І. [інв. № **G961**].

Segmentina nitida (O.F.Müller, 1774)

Котушка блискуча

Родина: Planorbidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид поділяють на низку таксонів видового рангу. За даними А.П. Стадниченко [1990], на території України відмічені *S. nitida*, *S. montagazoniana* Bourguignat in Servain, 1881, *S. distinguenda* (Gredler, 1859), *S. clessini* (Westerlund, 1873), *S. servaini* Bourguignat in Servain, 1881. Рідше для України вказували також інші таксони роду *Segmentina* [Сон, 2004; Старобогатов и др., 2004].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений на території України [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Вінницька обл., ок. м. Вінниця [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];

Вінницька обл., Хмільницький р-н, с. Порик, р. Південний Буг [Уваєва, 2007 – *Segmentina distinguenda*];

Волинська обл., Володимир-Волинський р-н, с. Заболоття, басейн р. Прип'ять [Стадниченко, 1990 – *Segmentina montagazoniana*];

Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, басейн р. Прип'ять [Стадниченко, 1990 – *Segmentina nitida*];

Волинська обл., Любешівський р-н, смт Любешів, р. Стохід [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Згорани, р. Західний Буг [Уваєва, 2007 – *Segmentina servaini*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття о. Заболоття [Стадниченко, Стадниченко 1984 – *Segmentina distinguenda*; Стадниченко та ін., 2007 – *Segmentina nitida*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття, о. Тур (Турське) [Стадниченко, 1990 – *Segmentina nitida*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне, басейн р. Прип'ять [Стадниченко, Стадниченко 1984 – *Segmentina distinguenda*; Стадниченко, 1990 – *Segmentina montagazoniana*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Кримне, о. Пісочне [Стадниченко, Стадниченко 1984 – *Segmentina distinguenda*; Стадниченко, 1990 – *Segmentina distinguenda*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Стара Вижівка, р. Вижівка [Стадниченко, 1990 – *Segmentina montagazoniana*; Стадниченко, Стадниченко 1984 – *Segmentina montagazoniana*];

Волинська обл., Шацький р-н, с. Самійличі, басейн р. Прип'ять [Стадниченко, 1990 – *Segmentina nitida*, *S. montagazoniana*];

Волинська обл., Шацький р-н, с. Світязь, о. Світязь [Стадниченко, Стадниченко 1984 – *Segmentina distinguenda*, *S. montagazoniana*; Стадниченко, 1990 – *Segmentina montagazoniana*; Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*, *S. distinguenda*];

- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, оз. Люцимир [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк, о. Чорне [Стадниченко, 1990 – *Segmentina nitida*;
Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Пісочне [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, м. Ємільчине [Стадниченко, 2014 – *Segmentina nitida*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Катеринівка [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Рудня-Іванівська, р. Уборть [Стадниченко, 1990 –
Segmentina clessini];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Корчак, басейн р. Тетерів [Стадниченко, 1990 –
Segmentina nitida];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Сінгури [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський, р. Случ [Стадниченко,
1990 – *Segmentina nitida*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський [Уваєва, 2007 –
Segmentina montagazoniana];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, м. Овруч, басейн р. Норинь [Стадниченко, 1990 – *Segmentina*
distinguenda];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, м. Овруч, р. Норин [Уваєва, 2007 – *Segmentina distinguenda*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочино (раніше – Хочине), басейн р. Уборть [Стадниченко,
1990 – *Segmentina distinguenda*];
- Житомирська обл., Попільнянський р-н, с. Кам'янка [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, с. Ягодинка [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, с. Рижани, р. Ірша
[Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Ужгород [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Івано-Франківська обл., Долинський р-н, м. Долина, р. Сівки [Стадниченко, 1990 – *Segmentina*
montagazoniana];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, басейн р. Млинівка [Стадниченко,
1990 – *Segmentina distinguenda*];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Яремча, басейн р. Прут [Стадниченко, 1990 –
Segmentina montagazoniana];
- Кіровоградська обл., Знаменський р-н, ок. с. Богданівка [Сон, 2004 – *Segmentina distinguenda*];
- Київська обл., м. Київ, р. Дніпро [Стадниченко, 1990, колекція Зоологічного інституту РАН –
Segmentina nitida];
- Київська обл., Ірпінський р-н, м. Ірпінь, р. Ірпінь [Стадниченко, 1990 – *Segmentina nitida*];
- Київська обл., Ірпінський р-н, м. Ірпінь [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Київська обл., Кисєво-Святошинський р-н, м. Боярка, басейн середнього Дніпра [Стадниченко,
1990, колекція Науково-природничого музею НАНУ – *Segmentina nitida*];

- Київська обл., Обухівський р-н, с. Таценки, р. Дніпро [Уваєва, 2007 – *Segmentina distinguenda*];
- Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Segmentina nitida*];
- Львівська обл., м. Львів, басейн р. Полтва [Стадниченко, 1990 – *Segmentina nitida*];
- Львівська обл., ок. м. Львова, смт Брюховичі, став [Стадниченко, 1990 – *Segmentina nitida*; Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Львівська обл., Буський р-н, м. Буськ, басейн р. Західний Буг [Стадниченко, 1990 – *Segmentina nitida*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Бартагів, басейн р. Верещиця [Стадниченко, 1990 – *Segmentina montagazoniana*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, басейн р. Верещиця [Стадниченко, 1990 – *Segmentina montagazoniana*, *S. clessini*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця [Уваєва, 2007 – *Segmentina distinguenda*, *S. clessini*];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Жидачів, басейн р. Стрий [Стадниченко, 1990 – *Segmentina montagazoniana*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, м. Жовква (раніше – Нестерів), басейн р. Свиня [Стадниченко, 1990 – *Segmentina distinguenda*];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, м. Щирець, р. Дністер [Уваєва, 2007 – *Segmentina montagazoniana*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 1990 – *Segmentina servaini*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, басейн р. Сян [Стадниченко, 1990 – *Segmentina nitida*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, між сс. Маяки і Паланка, р. Дністер [Сон, 2004 – *Segmentina nitida*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Маяки, р. Дністер [Сон, 2004 – *Segmentina montagazoniana*, *S. oelandica*, *S. petropolitana*, *S. molytes*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, м. Кілія, р. Дунай [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Городок, р. Устя (Усте) [Стадниченко, 1990 – *Segmentina nitida*];
- Рівненська обл., Рівненський р-н, с. Олександрія [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Сумська обл., м. Суми, басейн р. Псел [Стадниченко, 1990 – *Segmentina clessini*];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, басейн р. Дністер [Стадниченко, 1990, колекція Науково-природничого музею НАНУ – *Segmentina nitida*];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, р. Дністер [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Смиківці, р. Дністер [Уваєва, 2007 – *Segmentina clessini*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, басейн р. Рось [Стадниченко, 1990 – *Segmentina nitida*];

- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, р. Рось [Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*];
- Черкаська обл., Уманський р-н, с. Ладижинка, р. Ятрань [Уваєва, 2007 – *Segmentina distinguenda*, *S. clessini*];
- Черкаська обл., Черкаський р-н, с. Леськи [Стадниченко, 2014 – *Segmentina distinguenda*];
- Черкаська обл., Черкаський р-н, с. Свидівок [Стадниченко, 1990 – *Segmentina nitida*; Уваєва, 2007 – *Segmentina nitida*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Вінницька обл., Вінницький р-н, с. Медведівка, слабо проточний канал, 23.05.2003, 7 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*S. distinguenda*) [інв. № **G945**];
- Вінницька обл., Хмільницький р-н, смт Хмільник, р. Південний Буг, 6.07.2004, 3 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*S. clessini*) [інв. № **G963**];
- Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 38 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1104**];
- Волинська обл., Любомльський р-н, с. Згорани, канава, 30.06.2003, 22 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G972**];
- Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, ок. с. Мельники (Гаївка), Шацький національний природний парк, оз. Перемут, прибережна зона, 19.05.2007, 7 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1071**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, в долині р. Сіверський Донець, стариця, 6.06.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1301**];
- Закарпатська обл., м. Ужгород, болітце, 1.06.2004, 5 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. [інв. № **G981**];
- Закарпатська обл., Іршавський р-н, с. Хмільник, біля р. Боржави, меліораційний канал, 7.07.2004, 18 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1085**];
- Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, 9 екз., coll. Січ А. [інв. № **G489**];
- Львівська обл., м. Львів, 04.1908, 841 екз., coll. Ломницький [інв. № **G490**];
- Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 12 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G565**];
- Львівська обл., м. Львів, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G569**];
- Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G590**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 7 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G549**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 10 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **G575**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G537**];
- Львівська обл., Жовківський р-н, м. Дубляни, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G599**];

- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 17 екз. [інв. № **G185**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G550**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 55 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G559**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 6 екз. [інв. № **G487**];
- Львівська обл., Перемишлянський, Пустомитівський р-н, с. Свірж, с. Звенигород, 30 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G530**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 35 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G551**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Соснівка, канал вздовж дороги, 28.05.2007, 72 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1063**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано - Франкове, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G492**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G603**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, меліоративні канали, 29.08.2006, 22 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **G1038**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 22 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G553**];
- Рівненська обл., Володимирецький р-н, с. Озерці, Рівненський заповідник, болото Коза, 11.06.2005, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G940**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 2 екз. [інв. № **G601**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G545**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 75 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G547**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1879, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G580**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, 14 екз. [інв. № **G181**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 24 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G350**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між сс. Струсів і Богатківці, 1880, 55 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G399**];
- Харківська обл., Ізюмський р-н, м. Ізюм, р. Сіверський Донець, 2.05.2004, 1 екз., coll. Уваєва О.І., det. Уваєва О.І. (*Hippeutis fontana*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **G949**];
- Харківська обл., Чугуївський р-н, смт Малинівка, Малинівський ландшафтний заказник, 31.10.2015, 1 екз., coll. Ковальов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **G1499**].

***Ancylus fluviatilis* O.F.Müller, 1774**

Чашечка річкова

Родина: Ancylidae або Planorbidae (див. нижче)

Номенклатурні зауваження

Рід *Ancylus* раніше відносили до окремої родини Ancylidae [Жадин, 1952; Glöer, Meier-Brook, 1998], зараз частіше розглядають у складі родини Planorbidae [Стадниченко, 1990; Glöer, 2002 та ін.]. На теренах колишнього СРСР єдиний вид *A. fluviatilis* у розумінні «західних» малакологів поділяють на низку самостійних видів, з яких на території України зареєстровані *A. fluviatilis*, *A. gibbosus* Bourguignat, 1862 та *A. orbicularis* Held, 1837 [Стадниченко, 1990].

Загальне розповсюдження в Україні

Розповсюджений від Українського Полісся на півночі до степової зони України на півдні. Часто трапляється в Українських Карпатах. У Криму не знайдений [Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Виноградів, р. Тиса [Стадниченко, 1990 – *Ancylus fluviatilis*];

Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королево, р. Тиса [Стадниченко, 1990 – *Ancylus fluviatilis*];

Закарпатська обл., Рахівський р-н, м. Рахів, р. Тиса [Стадниченко, 1990 – *Ancylus fluviatilis*];

Закарпатська обл., Ужгородський р-н, ок. м. Ужгород, р. Тиса, Невицьке водосховище [Стадниченко, 1990 – *Ancylus fluviatilis*];

Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Ужгород [Здун, 1960 – *Ancylus fluviatilis*];

Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, р. Бистриця Надвірнянська [Стадниченко, 1990 – *Ancylus orbicularis*];

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Яремча, р. Жонка [Стадниченко, 1990 – *Ancylus fluviatilis*];

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, р. Прут [Стадниченко, 1990 – *Ancylus fluviatilis*, *A. gibbosus*];

Львівська обл., Сколівський р-н, с. Коростів, р. Бутивля [Стадниченко, 1990 – *Ancylus fluviatilis*];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, р. Сян, джерело «Парашка» [Стадниченко, 1990 – *Ancylus fluviatilis*].

Колекційні матеріали ДІМ НАНУ

часовий період: друга половина ХІХ ст. – початок ХХІ ст.

Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Новобарове, р. Помийниця, 8.07.2004, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № G1087];

Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ, р. Бистриця, 1879, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № G610];

- Івано-Франківська обл., ок. м. Івано-Франківськ (с. Вовчинець), 3 екз. [інв. № **G1142**; було визначено як *A. orbicularis*];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта, 8 екз. [інв. № **G342**];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 9 екз. [інв. № **G381**];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, смт Ворохта, 1881, 101 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G609**];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, 2 екз., det. Гураль Р.І. [інв. № **G890**];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, ок. м. Яремча (Дора), 3 екз., det. (*A. orbicularis*) [інв. № **G1120**];
- Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 7 екз. [інв. № **G464**];
- Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Осмолода, 175 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G611**];
- Івано-Франківська обл., Тисменецький р-н, с. Рибне, 5 екз., coll. Січ А. [інв. № **G615**];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, с. Рибник, 1882, 34 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **G614**];
- Львівська обл., Сколівський р-н, с. Гребенів, 21 екз. [інв. № **G383**];
- Львівська обл., Сколівський р-н, с. Гребенів, р. Зелеманка, 6 екз. [інв. № **G1143**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 17 екз. [інв. № **G375**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 13 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G612**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, джерело Парашка, 18 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **G617**].

***Ferrissia wautieri* (Mirolli, 1960)**

Чашечка пласка

Родина: Ancyliidae або Planorbidae (див. нижче)

Номенклатурні зауваження

Рід *Ferrissia* раніше відносили до окремої родини Ancyliidae [Glöer, Meier-Brook, 1998]. Зараз його частіше розглядають у складі родини Planorbidae [Glöer, 2002]. Також немає одностайної думки науковців щодо того, який саме вид роду *Ferrissia* трапляється в Україні та інших європейських країнах. Одні вважають, що до Європи був занесений людьми північноамериканський вид *Ferrissia fragilis* (Tryon, 1863) [Сон, 2007]. На думку інших малакологів, йдеться про вид, автохтонний для дунайсько-середземноморського регіону, який зараз наводять під назвою *F. wautieri* (Mirolli, 1960), хоча не виключають, що він міг бути описаний під іншими назвами ще у XIX ст. [Glöer, 2002].

Особливості діагностики

Може бути сплутаний неспеціалістами з широко розповсюдженим на території України *Acroloxus lacustris*. Якщо дивитися на черепашки цих двох видів згори, їх верхівка у *F. wautieri* зміщена назад та праворуч, а в *A. lacustris* – назад та ліворуч. Від іншого прісноводного виду з ковпачкоподібною черепашкою – *Ancyclus fluviatilis* – *F. wautieri* відрізняється сплющеною черепашкою більш видовженої форми.

Загальне розповсюдження в Україні

Відомі окремі знахідки цього виду на півдні України – у Криму та в нижній частині басейну Дністра в Одеській області [Сон, 2007; Стадниченко, 1990].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

Одеська обл., Біляївський р-н, ок. м. Біляївка, оз. Біле, збори 2002 р. [Сон, 2007];

Одеська обл., Біляївський р-н, ок. м. Біляївка, рукав Швидкий Турунчук, збори 2005 р. [Сон, 2007];

Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Маяки, р. Дністер, основне русло та впадаючий до нього Олександрівський ерик, збори 2005 р. [Сон, 2007];

АР Крим, ок. м. Алушта, с. Кипарисне [Стадниченко, 1990 – *Pettancyclus australius*];

АР Крим, ок. м. Ялта, смт Гурзуф [Стадниченко, 1990 – *Pettancyclus australius*].

Dreissena bugensis Andrusov, 1897

Дрейсена бузька

Родина: Dreissenidae

Загальне розповсюдження в Україні

Одні дослідники вважають первинним ареалом *D. bugensis* Бузький лиман і дельту Дніпра [Сон, 2009]. За іншою версією, ще наприкінці XIX ст. цей вид траплявся лише в Бузькому лимані та в низов'ях Південного Бугу і лише в середині XX ст. потрапив до Дніпровського лиману [Жукинський и др., 2006]. На даний час вид розселився також по басейнах інших великих річок, через Північно-Кримський канал вселився до Криму.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

- Вінницька обл., м. Ладижин, р. Південний Буг [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena bugensis*];
Дніпропетровська обл., Дніпровське водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena bugensis*];
Дніпропетровська обл., Апостолівський р-н, с. Ленінське, прибережна зона Каховського водосховища [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena bugensis*];
Запорізька обл., Токмацький р-н, м. Молочанськ, р. Молочна [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena bugensis*];
Кіровоградська обл., м. Кропивницький (раніше – Кіровоград), р. Інгул [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena bugensis*];
Кіровоградська обл., Світловодський р-н, м. Світловодськ, р. Інгулець [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena bugensis*];
Київська обл., м. Київ, р. Дніпро [Лукашев, 2005, 2006а – *Dreissena bugensis*];
Київська обл., ок. м. Київ [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena bugensis*];
Київська обл., м. Прип'ять, водойма-охолоджувач ЧАЕС [Лукашев, 2001 – *Dreissena bugensis*];
Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Гурівщина [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena bugensis*];
Луганська обл., м. Рубіжне, р. Сіверський Донець [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena bugensis*];
Харківська обл., Зміївський р-н, м. Зміїв, о. Лиман [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena bugensis*];
Херсонська обл., Білозерський р-н, с. Софіївка [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena bugensis*];
Хмельницька обл., Славутський р-н, м. Нетішин, водойма-охолоджувач Хмельницької АЕС [Морозовская, 2013 – *Dreissena bugensis*];
Черкаська обл., Канівський р-н, Канівський заповідник, р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena bugensis*];
Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, р. Рось [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena bugensis*];
Черкаська обл., Кременчуцьке водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena bugensis*];
Чернівецька обл., Сокирянський р-н, с. Волошківка, р. Дністер [Погребняк та ін., 2008 –

Dreissena bugensis];

Чернівецька обл., Сокирянський р-н, м. Новодністровськ, р. Дністер [Погребняк та ін., 2008 –

Dreissena bugensis];

АР Крим, с. Грушівка [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena bugensis*];

АР Крим, Білогірський р-н, с. Желябівка, р. Карасівка [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena bugensis*];

Дністровське і Запорізьке водосховище [Жукинський и др., 2006 – *Dreissena bugensis*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.

Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), р. Сіверський Донець, глибина 1 м, замулені піски, 12.06.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B763**];

Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Сидорове, р. Сіверський Донець, 30.06.2011, 3,5 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B781**];

Донецька обл., Мар'їнський р-н, Курахівське водосховище, 28.07.1987, 1 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*D.polymorpha*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B785**];

Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, берег Каховського водосховища, 4.03.2017, 1,5 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B815**];

Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о-в Малий Потьомкін, 21.05.2005, 0,5 екз. [інв. № **B260**].

Dreissena polymorpha (Pallas, 1771)

Дрейсена річкова

Родина: Dreissenidae

Загальне розповсюдження в Україні

Раніше річкова дрейсена населяла причорноморські ділянки річок і лимани континентальної України [Сон, 2009]. На даний час ареал цього виду значно розширився, зокрема, він встиг заселити багато штучних водойм і каналів у різних регіонах України.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Вінницька обл., Хмільницький р-н, м. Хмільник, р. Південний Буг [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Стадниченко та ін., 2007 – *Dreissena polymorpha*; Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, о. Волянське [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Світязь [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];

Дніпропетровська обл., П'ятихатський р-н, с. Саївка, р. Саксагань [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];

Дніпропетровська обл., Царичанський р-н, с. Могилів, р. Орель [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, Тетерівське водосховище [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];

Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль, оз. Кам'яне [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];

Запорізька обл., Василівський р-н, смт Степногірськ (раніше – Сухоіванівка), р. Конка [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];

Запорізька обл., Кам'янсько-Дніпровський р-н, м. Кам'янка-Дніпровська [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];

Кіровоградська обл., м. Кропивницький (раніше – Кіровоград), р. Інгул [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];

Кіровоградська обл., Благовіщенський (раніше – Ульяновський) р-н, с. Луполове, р. Південний Буг [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];

Кіровоградська обл., Голованівський р-н, р. Ятрань [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];

Київська обл., м. Київ, о. Вирлиця, о. Тягле [Синицына, Здановский, 2005 – *Dreissena polymorpha*];

Київська обл., м. Київ, р. Дніпро, затока Оболонь [Протасов, Горлинчук, 1997 – *Dreissena polymorpha*];

Київська обл., ок. м. Києва [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];

- Київська обл., м. Біла Церква, р. Рось [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];
- Київська обл., м. Прип'ять, водойма-охолоджувач Чорнобильської АЕС [Лукашев, 2001 – *Dreissena polymorpha*];
- Київська обл., Богуславський р-н, м. Богуслав, р. Рось [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
- Київська обл., Броварський р-н, с. Літки, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Страхолісся, Київське водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Теремці, Київське водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Черевач, р. Уж [Гудков та ін., 2006 – *Dreissena polymorpha*];
- Київська обл., Іванківський р-н, м. Чорнобиль, р. Прип'ять [Гудков та ін., 2006 – *Dreissena polymorpha*];
- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Гурівщина [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, смт Жукин, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Хотянівка, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
- Київська обл., Обухівський р-н, м. Українка, Канівське водосховище [Протасов, Горлинчук, 1997 – *Dreissena polymorpha*];
- Луганська обл., м. Рубіжне, р. Сіверський Донець [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];
- Луганська обл., Новоайдарський р-н, смт Новоайдар, р. Айдар [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];
- Луганська обл., Станично-Луганський р-н, смт Станиця Луганська (раніше – Станично-Луганське), р. Сіверський Донець [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];
- Миколаївська обл., Новобузький р-н, с. Софіївка р. Інгул [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
- Миколаївська обл., Очаківський р-н, с. Парутине, Бузький лиман [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
- Миколаївська обл., Первомайський р-н, с. Мигія, р. Південний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
- Одеська обл., о. Сасик [Протасов, Горлинчук, 1997 – *Dreissena polymorpha*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, Хаджибейський лиман [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, ок. с. Червоний Яр, о. Китай [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];

- Одеська обл., Кілійський р-н, затока Базарчук [Юришинець та ін., 2012 – *Dreissena polymorpha*];
Одеська обл., канал Дунай–Сасик [Юришинець та ін., 2012 – *Dreissena polymorpha*];
Одеська обл., Сасицьке водосховище [Юришинець та ін., 2012 – *Dreissena polymorpha*];
Полтавська обл., о-в Вишняки в місці злиття р. Ворскла и Кам'янського (раніше – Дніпродзержинського) водосховища [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
Полтавська обл., Кобеляцький р-н, Кам'янське (раніше – Дніпродзержинське) водосховище, о-в Баби, Ново-Орлицьке ліс-во [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
Полтавська обл., Кобеляцький р-н, м. Кобеляки, р. Ворскла [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];
Рівненська обл., Зарічненський р-н, с. Нобель, о. Нобельське [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
Тернопільська обл., Тернопільський р-н, м. Тернопіль, р. Серет [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];
Харківська обл., м. Харків (Нова Баварія), р. Уда [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];
Харківська обл., Харківський р-н, м. Мерефа, р. Мжа (Мож) [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];
Херсонська обл., Голопристанський р-н, смт Гола Пристань [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
Хмельницька обл., Летичівський р-н, смт Летичів, р. Південний Буг [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];
Хмельницька обл., Славутський р-н, м. Нетішин, водойма-охолоджувач Хмельницької АЕС [Силаева та ін., 2006 – *Dreissena polymorpha*; Протасов, Морозовская, 2007 – *Dreissena polymorpha*];
Черкаська обл., Канівський р-н, Канівський заповідник, р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
Черкаська обл., Канівський р-н, Канівське водосховище, Зміїні о-ви [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, заплава р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, р. Рось [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*; Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];
Черкаська обл., Смілянський р-н, м. Сміла, р. Тясмин [Янович, Пампура, 2010б – *Dreissena polymorpha*];
Черкаська обл., Черкаський р-н, Кременчуцьке водосховище, устя р. Ольшанка [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Макарівка [Смірнова, Смірнов, 2008 – *Dreissena polymorpha*];

- Чернігівська обл., ок. м. Чернігів, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
Чернігівська обл., Козелецький р-н, с. Морівськ, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
Чернігівська обл., Менський р-н, окр. с. Макошино, р. Піщана [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
- Херсонська обл., Білозерський р-н, с. Софіївка [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
АР Крим, м. Алушта (сmt Фрунзенське) [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
АР Крим, о. Караголь [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*];
АР Крим, сmt Коктебель [Погребняк та ін., 2008 – *Dreissena polymorpha*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.

- Волинська обл., Шацький (раніше – Любомльський) р-н, с. Світязь, Шацький національний природний парк, оз. Світязь, 22.05.2007, 22 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B558**];
Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Яцківка, Червонооскільське водосховище, 07.1986, 5 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B776**];
Донецька обл., Мар'їнський р-н, Курахівське водосховище, 28.07.1987, 14 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. [інв. № **B779**];
Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), р. Сіверський Донець, 12.06.2010, 2 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B762**; глибина 1 м, замулені піски];
Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, берег Каховського водосховища, 4.03.2017, 8,5 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B814**];
Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул, 7.09.2004, 65 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B326**];
Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, 23.04.2002, 3 екз., coll. Аністратенко В.В., det. Аністратенко В.В. [інв. № **B513**];
Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, м. Білгород-Дністровський, 10.08.2006, 89 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B528**];
Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро, о. Малий Потьомкін, 21.05.2005, 6 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B293**].

Anodonta anatina (Linnaeus, 1758)

Беззубка качина

Родина: Unionidae

Номенклатурні зауваження

У вітчизняній малакологічній літературі ХХ ст. для позначення цього виду часто використовували молодший синонім – *Anodonta piscinalis* (Nilsson, 1822). В. І. Жадін [1952] вважав *A. anatina* окремим видом, подібним до *A. piscinalis*, але менших розмірів. Пізніше назвою «*anatina*» на теренах колишнього СРСР стали позначати одну з форм *Pseudanodonta complanata* (Rossmässler, 1835), а конхологічні форми *A. piscinalis* трактували як самостійні види окремого підроду або роду *Colleopterum*, хоча ані видова самостійність цих форм, ані родовий статус *Colleopterum* не були підтверджені результатами біохімічних досліджень [Корнюшин, 2002]. Унаслідок цього в монографії з серії «Фауна України» *A. anatina* згадують під назвами *Colleopterum piscinale falcatum* (Drouët, 1881), *C. minimum* (Millet, 1833), *C. ponderosum rumanicum* Bourguignat, 1880, *C. subcirculare plattenicum* (Servain, 1881) [Стадниченко, 19846].

Особливості діагностики

Особливості надійної диференціації цього виду від *Anodonta cygnea* (Linnaeus, 1758) детально описані та проілюстровані нами в електронному виданні [Гураль-Сверлова, Гураль, 2015] та в одній з попередніх публікацій, присвячених фондовій колекції перлівницевих ДПМ НАНУ [Гураль-Сверлова, Гураль, 20096].

Загальне розповсюдження в Україні

Розповсюджений по всій території України [Корнюшин, 2002]; один з фонових видів перлівницевих.

Літературні дані (місця зборів)

*часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.

Вінницька обл., Калинівський р-н, смт Калинівка, р. Жердь [Погребняк та ін., 2008 – *Colleopterum piscinale*];

Вінницька обл., Козятинський р-н, с. Вовчинець [Стадниченко, 19846 – *Colleopterum ponderosum rumanicum*];

Вінницька обл., Липовецький р-н, с. Липовець, р. Росавка [Стадниченко, 19846 – *Colleopterum ponderosum rumanicum*];

Вінницька обл., Тростянецький р-н, с. Ладижин, р. Південний Буг [Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta anatina*];

Вінницька обл., Хмільницький р-н, м. Хмільник, р. Південний Буг [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Colleopterum piscinale*, *C. ponderosum*];

Волинська обл., Горохівський р-н, с. Старики, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Colleopterum minimum*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, с. Видерта [Погребняк та ін., 2008 – *Colleopterum piscinale*];

- Волинська обл., Ковельський р-н, с. Мільці, р. Тур'я [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Ветли, о. Рогізне [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum minimum*];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, о. Люб'язь [Стадниченко та ін., 2007 – *Colletopterum piscinale*; Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, озеро Біле [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Волинська обл., Любомльський р-н, о. Згоранське [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Залухів, о. Святе [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Межисить [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Глухи о. Глухівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Colletopterum piscinale*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Соколище, о. Сыново [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Пісочне [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Пулемецьке [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Соминець [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Дніпропетровська обл., ок. м. Дніпро (раніше – Дніпропетровськ), р. Орель [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Дніпропетровська обл., П'ятихатський р-н, с. Саївка [Янович, Пампура, 2011a – *Anodonta anatina*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, о. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Anodonta piscinalis*, *A. ponderosa*];
- Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Городківка, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Іванків, р. Гуйва [Янович та ін., 2009 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Баранівський р-н, м. Баранівка, р. Случ [Янович та ін., 2010 – *Anodonta piscinalis*];
- Житомирська обл., Бердичівський р-н, м. Бердичів, р. Гнилоп'ятка [Янович та ін., 2009 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Райки, р. Гнилоп'ять [Єрмошина, Павлюченко, 2012 – *Colletopterum piscinale*, *C. ponderosum*];
- Житомирська обл., Брусилівський р-н, с. Мохначка, р. Ірпінь [Янович та ін., 2009 – *Colletopterum piscinale*];

- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Велика Глумча [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Ємільчине [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Андрушівка, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Бондарці, р. Тетерів [Киричук, Янович, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Бондарці, р. Лісна [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Colletopterum piscinale*; Минюк, 2001 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Дениші, р. Тетерів [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum ponderosum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Гуйва, р. Гуйва [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Colletopterum piscinale*, *Colletopterum ponderosum*; Єрмошина, Павлюченко, 2012 – *Colletopterum piscinale*; Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*; Янович та ін., 2010 – *Anodonta piscinalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Довжик, р. Гуйва [Киричук, Янович, 2008 – *Colletopterum ponderosum*; Мельниченко, 1999 – *Colletopterum ponderosum*, *Colletopterum piscinale*; Стадниченко, 1984б – *Colletopterum ponderosum*; Янович, Чернишова, 2002 – *Colletopterum piscinale*; Янович та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Стадниченко, 2010 – *Anodonta piscinalis*; Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир, р. Тетерів [Киричук, 2002, 2006 – *Colletopterum ponderosum*; Киричук, Стадниченко, 2004 – *Colletopterum ponderosum*; Корнійчук та ін., 2012 – *Colletopterum piscinale falcatum*, *C. ponderosum rumanicum*; Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*; Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale falcatum*; Черномаз, Вискушенко, 2006 – *Colletopterum piscinale falcatum*; Янович та ін., 2004 – *Colletopterum piscinale*; Янович та ін., 2010 – *Anodonta piscinalis*; Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta anatina*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, р. Кам'янка, р. Крошенка (Крошна) [Янович та ін., 2010 – *Anodonta piscinalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Гуйва [Янович та ін., 2004 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Кам'янка [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Зарічани, р. Гуйва [Янович та ін., 2009 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Зарічани, р. Тетерів [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*];

- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Кам'янка, р. Кам'янка [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum minimum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Корчак [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale falcatum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Перлявка, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Пряжів, р. Гуйва [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*, *C. ponderosum*; Минюк, 2001 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Пряжів, р. Коднянка [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Colletopterum ponderosum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Рудня–Пошта, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка, р. Тетерів [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Colletopterum piscinale*; Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*, *C. ponderosum*; Янович та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тригір'я, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum minimum*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Білка, р. Уж [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*, *Colletopterum ponderosum*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Дідковичі, р. Уж [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum minimum*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, м. Коростень [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*; Янович, Пампура, 2010а – *Anodonta anatina*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Ушомир, р. Уж [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Коростишівський р-н, м. Коростишів, р. Тетерів [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Коростишівський р-н, с. Рудня [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Новая Рудня, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Привітів, р. Тюкелівка [Янович та ін., 2009 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, с. Ласки, р. Норинь [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, с. Народичі [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale falcatum*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Кикова, р. Случ [Мельниченко, 199 – *Colletopterum piscinale*, *C. ponderosum*];

- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський, р. Случ [Мельниченко, 199 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Пилиповичі, р. Церем [Мельниченко, 199 – *Colletopterum piscinale*, *C. ponderosum*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Чижівка, р. Случ [Янович та ін., 2009 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Яруш, р. Церем [Янович та ін., 2009 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Виступовичі [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale falcatum*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Ігнатпіль, р. Жерів [Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta anatina*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Норинці [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, м. Овруч, р. Норинь [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*; Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Побичі [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочине [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale falcatum*];
- Житомирська обл., Пулинський (раніше – Червоноармійський) р-н, с. Ясна Поляна [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль [Янович та ін., 2008, 2009 – *Colletopterum ponderosum*; Янович та ін., 2010 – *Anodonta piscinalis*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, с. Карвинівка, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, смт Миропіль, р. Случ [Янович та ін., 2009 – *Colletopterum piscinale*, *C. ponderosum*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, смт Романів [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*; Янович та ін., 2009 – *Colletopterum ponderosum*];
- Житомирська обл., Ружинський р-н, с. Вчерайше [Янович та ін., 2009 – *Colletopterum ponderosum*];
- Житомирська обл., Ружинський р-н, с. Ружин, р. Роставиця [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum ponderosum rumanicum*; Янович та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, смт Хорошів (раніше – Володарськ-Волинський), р. Ірша [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Городище, р. Свинолужка [Стадниченко та ін., 2002 – *Colletopterum piscinale*];
- Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Рудня, р. Очеретянка [Янович та ін., 2009 – *Colletopterum piscinale*];

- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. П'ятка [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королево [Здун, 1960 – *Anodonta piscinalis*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Соломоново [Янович, Пампура, 2011 – *Anodonta anatina*];
- Запорізька обл., Бердянський р-н, Азовське море, Бердянська коса [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Івано–Франківська обл., Галицький р-н, м. Бурштин, Бурштинське водосховище [Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta anatina*];
- Івано–Франківська обл., Калуський р-н, м. Калуш [Янович, Пампура, 2012а – *Anodonta anatina*];
- Кіровоградська обл., Голованівський р-н, р. Ятрань [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Кіровоградська обл., Новоархангельський р-н, смт Новоархангельськ [Янович, Пампура, 2011а – *Anodonta anatina*];
- Кіровоградська обл., Новоукраїнський р-н, м. Новоукраїнка [Янович, Пампура, 2011а – *Anodonta anatina*];
- Кіровоградська обл., Світловодський р-н, м. Світловодськ, канал Дніпро-Інгулець [Янович, Пампура, 2011а – *Anodonta anatina*];
- Київська обл., м. Київ, о. Бабине [Юришинець, Красуцька, 2006 – *Anodonta piscinalis*];
- Київська обл., м. Київ, р. Дніпро [Лукашев, 2006 – *Anodonta anatina*; Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Київська обл., м. Київ, Русанівська протока [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Київська обл., ок. м. Києва [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale falcatum*];
- Київська обл., ок. м. Києва (30 км від міста), р. Дніпро [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum minimum*];
- Київська обл., м. Прип'ять, водойма-охолоджувач Чорнобильської АЕС [Лукашев, 2001 – *Colletopterum piscinale*];
- Київська обл., Білоцерківський р-н, м. Біла Церква, р. Рось [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*; Янович, Пампура, 2012а – *Anodonta anatina*];
- Київська обл., Богуславський р-н, м. Богуслав, р. Рось [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Київська обл., Вишгородський р-н, м. Вишгород, Київське водосховище [Янович, Пампура, 2011а – *Anodonta anatina*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Кухарі, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Київська обл., Ірпінський р-н, м. Ірпінь [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale falcatum*];
- Київська обл., Ірпінський р-н, ок. м. Ірпінь, р. Бучанка [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];

- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Білогородка, р. Ірпінь [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum subcirculare*];
- Київська обл., Макарівський р-н, с. Макарів, р. Здвиж [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum minimum*];
- Київська обл., Обухівський р-н, с. Перегонівка [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale falcatum*];
- Київська обл., Скви́рський р-н, м. Сквир, р. Рось [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*];
- Луганська обл., Новоайдарський р-н, м. Щастя, р. Сіверський Донець [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Луганська обл., Станично-Луганський р-н, р. Сіверський Дінець [Янович, Пампура, 2012а – *Anodonta anatina*];
- Луганська обл., Станично-Луганський р-н, смт Станиця Луганська [Янович, Пампура, 2011а – *Anodonta anatina*];
- Львівська обл., Буський р-н, м. Буськ, р. Західний Буг [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Черляни, р. Верещиця [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*];
- Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, р. Західний Буг [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*];
- Львівська обл., Мостиський р-н, м. Мостиська, р. Вишня [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*];
- Львівська обл., Мостиський р-н, м. Судова Вишня, р. Вишня [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Миколаївська обл., Снігурівський р-н, с. Софіївка [Сєдишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*; Янович, Пампура, 2011а – *Anodonta anatina*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. м. Біляївка, оз. Біле (заплавне озеро Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum minimum*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки, р. Дністер [Янович, Пампура, 2011а – *Anodonta anatina*; Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta anatina*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Яськи, оз. Писарське (заплавне озеро Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum minimum*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Яськи, оз. Тудорове (заплавне озеро Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum minimum*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Яськи, р. Турунчук [Сєдишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, оз. Тьора (заплавне озеро Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum minimum*];

- Одеська обл., Ізмаїльський р-н, ок. м. Ізмаїл, р. Дунай [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Одеська обл., Ізмаїльський р-н, с. Матроска, р. Репіда [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Colletopterum piscinale*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, с. Вилкове, р. Дунай [Янович, Пампура, 2011а, 2012а – *Anodonta anatine*; Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta anatina*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, ок. с. Приморське, канал Дунай-Сасик [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Одеська обл., Кучурганський лиман [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum minimum*, *C. piscinale falcatum*];
- Одеська обл., Овідіопольський р-н, Дністровський лиман [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Полтавська обл., м. Полтава, р. Ворскла [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*; Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*; Янович, Пампура, 2011а – *Anodonta anatina*];
- Полтавська обл., м. Полтава, р. Коломак [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*];
- Полтавська обл., Гадяцький р-н, м. Гадяч, р. Псел [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Полтавська обл., Диканьський р-н, с. Михайлівка, заплава р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, м. Кобеляки, р. Ворскла [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Перегонівка, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Полтавська обл., Кременчуцький р-н, хутір Гуньки, р. Псел [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Полтавська обл., Лубенський р-н, м. Лубни, р. Сула [Янович, Пампура, 2010а – *Anodonta anatina*];
- Рівненська обл., Дубенський (раніше – Дубнівський) р-н, м. Дубно, р. Іква [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, с. Удрицьк, р. Горинь [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Рівненська обл., Зарічненський р-н, с. Нобель, р. Веселуха [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Рівненська обл., Млинівський р-н, смт Млинів, р. Іква [Мельниченко, 1999 – *Colletopterum piscinale*];
- Рівненська обл., Рокитнівський р-н, ок. смт Рокитне, р. Лев [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Рівненська обл., Сарненський р-н, смт Клесів [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];

- Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни, р. Случ [Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta anatina*];
- Сумська обл., Боринський р-н, с. Чумакове, р. Сейм [Янович, Пампура, 2011a – *Anodonta anatina*];
- Сумська обл., Охтирський р-н, м. Охтирка, р. Ворскла [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, р. Серет [Янович, Пампура, 2011a – *Anodonta anatina*];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, р. Бужок [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale falcatum*];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, р. Золота Липа [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Colletopterum ponderosum*];
- Харківська обл., м. Харків [Мельниченко, 2009 – *Colletopterum piscinale*; Янович, Пампура, 2011a – *Anodonta anatina*];
- Харківська обл., Богодухівський р-н, с. Пісочин, р. Уда [Мельниченко, 2009 – *Colletopterum piscinale*];
- Харківська обл., Зміївський р-н, м. Зміїв [Янович, Пампура, 2011a – *Anodonta anatina*];
- Харківська обл., Харківський р-н, с. Мерефа, р. Мож [Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta anatina*];
- Херсонська обл., Каховський р-н, ок. с. Кам'янка, р. Дніпро [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum subcirculare plattenicum*];
- Хмельницька обл., Летичівський р-н, смт Летичів [Янович, Пампура, 2011a – *Anodonta anatina*];
- Хмельницька обл., Летичівський р-н, смт. Летичів, р. Вовк [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Colletopterum ponderosum*];
- Хмельницька обл., Полонський р-н, г. Полонне, р. Хомора [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum subcirculare*];
- Хмельницька обл., Полонський р-н, смт Понінка, р. Хомора [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
- Черкаська обл., Канівський р-н, Канівське водосховище, Зміїні острови [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum subcirculare*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, Корсунь-Шевченківське водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum minimum*; Янович, Пампура, 2011a – *Anodonta anatina*];
- Черкаська обл., Чигиринський р-н, м. Чигирин [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale falcatum*];
- Черкаська обл., Чигиринський р-н, м. Чигирин, р. Тясмин [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum piscinale*];
- Черкаська обл., Чорнобаївський р-н, між с. Вереміївка і с. Жовнино, Кременчуцьке водосховище

- [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
Чернігівська обл., Батури́нський р-н, м. Батурин, р. Сейм [Погребняк та ін., 2008 – *Colletopterum ponderosum*];
Чернігівська обл., Куликівський р-н, с. Кошарище [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum ponderosum rumanicum*];
Чернігівська обл., Менський р-н, с. Мена [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum piscinale falcatum*];
АР Крим, Нижньогірський р-н, смт Нижньогірське, р. Салгир, [Седишева, Корнюшин, 2008 – *Colletopterum piscinale*];
Кременчуцьке водосховище [Стадниченко, 1984б – *Colletopterum ponderosum rumanicum*, *C. subcirculare plattenicum*, *C. piscinale falcatum*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- р. Гнила, 5,5 екз., det. (*A. mutabilis* v. *lacustrina*) [інв. № **B261**];
Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 4 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B224**];
Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B265**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 2,5 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **B264**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **B639**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, оз. Люб'язь, 2,5 екз. [інв. № **B641**; з музею Наукового товариства ім. Т.Шевченка];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 5 екз. [інв. № **B644**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 1,5 екз. [інв. № **B676**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
Донецька обл., Слов'янський р-н, НПП «Святі гори», оз. Бездонне, 13.06.2010, 1 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B758**];
Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ (кол. Слов'яногірськ), р. Сіверський Донець, глибина 1 м, замулені піски, 12.06.2010, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B759**];
Донецька обл., Старобешівський р-н, с. Стила, водосховище на р. Мокра Волноваха, 9.01.2012, 6 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B813**];
Житомирська обл., Дзержинський р-н, смт Миропіль, р. Случ, 13.10.1996, 1 екз., coll. Прут Л.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B569**];
Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, водойма у силікатному кар'єрі, 07.1999, 3,5 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B691**];

- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка, 05.2001, 3 екз., coll. Янович Л.М., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B570**];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, смт Чуднів, р. Тетерів, 14.10.1996, 1 екз., coll. Каранюк Т.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B571**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, берег Каховського водосховища, 2.05.2006, 0,5 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B509**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, Каховське водосховище, 6.03.2017, 9 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B816**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, Каховське водосховище, Василівська затока, 6.07.2017, 22 екз., coll. Бусел В.А., det. Гураль Р.І. [інв. № **B829**];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, р. Луква, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B208**];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B686**];
- Івано-Франківська обл., Городенківський р-н, с. Городниця, р. Дністер, 1,5 екз., det. (*A. cygnaea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B693**];
- Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **B209**];
- Луганська обл., м. Щастя, р. Сіверський Донець, заплава, 28.08.2006, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B572**];
- Львівська обл., ок. м. Львова (Голоско), 3 екз., det. (*A. mutabilis*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B219**];
- Львівська обл., ок. м. Львова (Голоско), 1,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. mutabilis* v. *rostrata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B228**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця, 4.06.2002, 13 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B740**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, річка, 1881 р., 4,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnaea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B214**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, став, 1914 р., 7 екз., coll. Красуцький [інв. № **B225**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, став, 1881, 2,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnaea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B690**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 1878 р., 1,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnaea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B211**];
- Львівська обл., Жовківський р-н, м. Жовква, 4,5 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **B226**];
- Львівська обл., Жовківський р-н, с. Кулява, с. Деревня, 04.1914 р., 3 екз., coll. Красуцький [інв. № **B210**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 0,5 екз., det. (*A. mutabilis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B218**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B230**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1 екз. [інв. № **B688**];

- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 1 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B275**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 1,5 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B276**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2,5 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B277**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 1 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B278**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 1,5 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B279**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2,5 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B280**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 3 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова
Н.В. [інв. № **B281**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова
Н.В. [інв. № **B282**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 0,5 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B283**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 1,5 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B284**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B285**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B286**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 1 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B287**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B288**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B289**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2,5 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B290**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 2 екз., det. Бонковський Й.
(*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B291**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 0,5 екз. [інв. № **B636**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, ставок, 2,5 екз., det. (*A. mutabilis*) [інв. № **B222**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Свірж, став, 1,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*),
redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B268**];

- Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Ушковичі, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. mutabilis*) [інв. № **B687**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Старе Село, 1,5 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B232**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1,5 екз., det. (*A. mutabilis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B221**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B684**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі, 10.09.2003, водойма в кар'єрі, 4 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B803**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі, 10.09.2003, р. Верещиця, 6,5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B808**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 2 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B272**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 1,5 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B704**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B213**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, м. Яворів, 1,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B212**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, det. (*A. mutabilis*), 1 екз. [інв. № **B235**];
- Рівненська обл., Острозький р-н, с. Милятин, 2000, 1 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B564**];
- Тернопільська обл., р. Збруч, 1 екз., det. (*A. mutabilis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B223**];
- Тернопільська обл., р. Стрипа, 6 екз., det. Бонковський Й. (*A. mutabilis* v. *rostrata*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B229**];
- Тернопільська обл., р. Стрипа, стави, 2,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B233**];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B206**];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, 1 екз., det. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B234**];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 2 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B270**];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 0,5 екз. [інв. № **B640**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B269**];

- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1879 р., 2,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B216**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 4 екз., det. (*A. mutabilis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B220**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Монастирок, р. Серет, 2 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B643**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Медова, р. Стрипа, стави, 1866, 2,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. cygnea*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B271**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Багатківці, 1880 р., 3,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B215**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Багатківці, р. Серет, 1880 р., 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B238**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, р. Гнезна, 2 екз., det. Бонковський Й. (*A. mutabilis*) [інв. № **B231**];
- Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 10.08.1966, 3 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B694**];
- Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 11.08.1966, 8,5 екз., coll. Рудишин, det. Сверлова Н.В. [інв. № **B695**].

Anodonta cygnea (Linnaeus, 1758)

Беззубка лебедина, або звичайна

Родина: Unionidae

Номенклатурні зауваження

Для України вказували як декілька окремих видів: *A. cygnea*, *A. stagnalis* (Gmelin in Linnaeus, 1791) і *A. zellensis micheli* Modell, 1945 [Стадниченко, 1984б].

На думку польських малакологів [Piechocki, Dyduch-Falniowska, 1993], суперечливі погляди давніших авторів на таксономію і систематику роду *Anodonta* призвели до того, що літературні дані щодо розповсюдження *A. cygnea*, опубліковані до 1950 р., слід вважати сумнівними. Вони також слушно зауважили, що зроблені раніше описи численних конхологічних форм *Anodonta* часто не містять інформації, на підставі якої можна було б віднести ці форми до *A. cygnea* або *A. anatina*. Це цілком підтвердили результати наукової ревізії фондової колекції Unionidae ДПМ [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009б]. Перегляд фондових матеріалів показав, що значна кількість мушель, віднесених попередніми дослідниками до *A. cygnea*, насправді належить до більш розповсюдженого на території України виду *A. anatina*. Отже, у другій половині XIX – на початку XX ст. лебедина беззубка могла бути менш розповсюдженою на території України, ніж це можна було б припустити за літературними даними.

Особливості діагностики

Особливості надійної диференціації цього виду від *Anodonta anatina* (Linnaeus, 1758) детально описані та проілюстровані нами в електронному виданні [Гураль-Сверлова, Гураль, 2015] та в одній з попередніх публікацій, присвячених фондовій колекції перлівницевиц ДПМ НАНУ [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009б].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид розповсюджений по всій території України, за винятком Криму [Стадниченко, 1984б], хоча зустрічається порівняно рідко й був запропонований для занесення його до Червоної книги України по категорії 3 (як рідкісний вид) [Корнюшин, 2002]. Не виключено, що наявні літературні дані щодо розповсюдження та чисельності *A. cygnea* є дещо перебільшеними, оскільки досить часто за нього приймають *A. anatina*. Це засвідчила, зокрема, ревізія фондових матеріалів ДПМ НАНУ [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009б].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період:** друга половина XX ст. – початок XXI ст.

Волинська обл., Горохівський р-н, с. Старики, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Добре [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Синове [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Стовбихівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta*

zellensis];

Волинська обл., Ковельський р-н, с. Любче, о. Любче [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Ковельський р-н, с. Солов'ї, р. Тур'я [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Любешівський р-н, о. Бурків [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta zellensis*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, о. Люб'язь [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*; Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Любешівський р-н, о. Рогізне [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Березники, о. Засвяття [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Гірники, о. Мшане [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta zellensis*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Замшани, о. Любана [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Заболоття, о. Турське [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Тур, о. Тур [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Брунетівка, о. Пісочне [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Глухи о. Глухівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Соколище, о. Синове [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Пісочне [Савицька, 2007 – *Anodonta cygnea*];

Волинська обл., Шацький р-н, с. Піща, о. Мале Піщанське [Яворський, 2006 – *Anodonta signea*];

Вінницька обл., м. Вінниця [Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*];

Вінницька обл., Козятинський р-н, с. Вовчинець [Стадниченко, 1984б – *Anodonta stagnalis*];

Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, о. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Anodonta cygnea, A. zellensis*];

Житомирська обл., Бердичівський р-н, м. Бердичів, р. Гнилоп'ятка [Стадниченко, 1984б – *Anodonta zellensis micheli*];

Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Гришківці [Мельниченко, 1999 – *Anodonta stagnalis, A. cygnea, A. zellensis*; Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*; Янович та ін., 2010 – *Anodonta cygnea*];

- Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Райки, р. Гнилоп'ять [Єрмошина, Павлюченко, 2012 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Гуйва [Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Гуйва, р. Гуйва [Єрмошина, Павлюченко, 2012 – *Anodonta stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Довжик, р. Гуйва [Мельниченко, 1999 – *Anodonta stagnalis*; Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Кам'янка, [Янович та ін., 2010 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Крошенка [Янович та ін., 2010 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., м. Житомир, р. Тетерів [Білоус, 2004 – *Anodonta cygnea*; Мельниченко, 1999 – *Anodonta stagnalis*; Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*; Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta cygnea*; Янович та ін., 2010 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Зарічани, р. Тетерів [Мельниченко, 1999 – *Anodonta stagnalis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Лугини, р. Жерев [Стадниченко, 1984б – *Anodonta zellensis micheli*];
- Житомирська обл., Житомирська обл., с. Пряжів, р. Гуйва [Стадниченко та ін., 2004 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Пряжів, р. Коднянка [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Anodonta stagnalis*, *A. cygnea*, *A. zellensis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тригір'я, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Anodonta stagnalis*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Білка, р. Уж [Мельниченко, 1999 – *Anodonta stagnalis*];
- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Великі Деревичі, р. Деревичка [Янович та ін., 2009 – *Anodonta zellensis*, *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Мотовилівка [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Нова Чорторя, р. Случ [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Малинський р-н, с. Ворсівка, р. Візня [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Пилиповичі, р. Церем [Мельниченко, 1999 – *Anodonta stagnalis*, *A. zellensis*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Виступовичі, р. Славечна [Стадниченко, 1984а – *Anodonta stagnalis*; Стадниченко, 1984б – *Anodonta zellensis micheli*; Стадниченко, Стадниченко 1984 – *Anodonta stagnalis*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Виступовичі [Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*, *A. stagnalis*];

- Житомирська обл., Овруцький р-н, м. Овруч [Янович та ін., 2008 – *Anodonta zellensis*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, м. Овруч, р. Норинь [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Попільнянський р-н, с. Мохночка, р. Ірпінь [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Радомишльський р-н, с. Мала Рача, р. Глухівка [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль [Янович та ін., 2009 – *Anodonta zellensis*; Янович, Пампура, 2010а – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Романівський (раніше – Держинський) р-н, р. Случ [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, смт Романів [Янович, Пампура, 2010а – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Ружинський р-н, с. Ружин, р. Роставиця [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*; Стадниченко, 1984б – *Anodonta zellensis micheli*, *A. stagnalis*];
- Житомирська обл., Ружинський р-н, с. Ружин [Янович, Пампура, 2010а – *Anodonta cygnea*; Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta cygnea*; Янович та ін., 2009 – *Anodonta zellensis*];
- Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Забріддя, р. Тетерів [Янович, Пампура, 2010а – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Карпівці [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Чуднів, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*, *A. zellensis micheli*];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королево [Здун, 1960 – *Anodonta cygnea*];
- Запорізька обл., Мелітопольський р-н, ок. м. Мелітополь, р. Молочна [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Київська обл., м. Київ [Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*];
- Київська обл., м. Київ, о. Берізка [Ситник та ін., 2012 – *Anodonta cygnea*];
- Київська обл., м. Київ, о. Голубе [Ситник та ін., 2012 – *Anodonta cygnea*];
- Київська обл., м. Київ, о. Опечень-Нижнє (Йорданське) [Ситник та ін., 2012 – *Anodonta cygnea*];
- Київська обл., м. Київ, р. Сирець [Ситник та ін., 2012 – *Anodonta cygnea*];
- Київська обл., м. Київ, став в Голосіївському лісі [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Київська обл., м. Біла Церква, р. Рось [Мельниченко, 1999 – *Anodonta stagnalis*, *Anodonta zellensis*];
- Київська обл., Вишгородський р-н, м. Вишгород, Київське водосховище [Янович, Пампура, 2011а – *Anodonta cygnea*];
- Київська обл., Рокитнянський р-н, с. Ольшаниця, р. Горіховатка [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Київська обл., Скви́рський р-н, м. Сквиря, р. Рось [Мельниченко, 1999 – *Anodonta stagnalis*];
- Полтавська обл., м. Полтава, р. Ворскла, р. Коломак [Мельниченко, 1999 – *Anodonta cygnea*];

- Полтавська обл., Диканський р-н, с. Шевченки, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Луганська обл., Лисичанський р-н, м. Лисичанськ [Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгіузена – *Anodonta stagnalis*];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, р. Кам'янка [Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta cygnea*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2012 – *Anodonta cygnea*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*; Стадниченко, 1984б – *Anodonta stagnalis*];
- Рівненська обл., Дубенський (раніше – Дубнівський) р-н, м. Дубно, р. Іква [Мельниченко, 1999 – *Anodonta stagnalis*];
- Рівненська обл., Млинівський р-н, смт Млинів, р. Іква [Мельниченко, 1999 – *Anodonta stagnalis*, *A. zellensis*, *A. cygnea*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. м. Білявка, оз. Біле (заплавне озеро басейну нижнього Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*, *A. zellensis micheli*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Яськи, оз. Тудорове (заплавне озеро басейну нижнього Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*, *A. zellensis micheli*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, оз. Тьора (заплавне озеро басейну нижнього Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*, *A. zellensis micheli*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, м. Вилкове, р. Дунай [Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta cygnea*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, Дунайський біосферний заповідник [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Одеська обл., Овідіопольський р-н, м. Овідіопіль, східний берег Дністровського лиману [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Одеська обл., Дністровський лиман [Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*, *A. zellensis micheli*];
- Одеська обл., Кучурганський лимани [Стадниченко, 1984б – *Anodonta zellensis micheli*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Кобеляки [Стадниченко, 1984б – *Anodonta stagnalis*];
- Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни, р. Случ [Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta cygnea*];
- Сумська обл., м. Суми [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль [Столяр та ін., 2003 – *Anodonta cygnea*; Фальфушинська та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, м. Борщів [Фальфушинська та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Харківська обл., Балаклійський р-н, м. Балаклія, р. Сіверський Дінець [Стадниченко, 1984б – *Anodonta stagnalis*];
- Харківська обл., Богодухівський р-н, с. Пісочин, р. Уда [Мельниченко, 2009 – *Anodonta cygnea*];
- Харківська обл., Зміївський р-н, м. Зміїв [Янович, Пампура, 2011а – *Anodonta cygnea*];
- Харківська обл., Харківський р-н, с. Мерефа, р. Мож [Янович, Шевчук, 2012 – *Anodonta cygnea*];

- Харківська обл., Харківський р-н, м. Харків [Мельниченко, 2009 – *Anodonta cygnea*; Янович, Пампура, 2011а – *Anodonta cygnea*];
- Херсонська обл., плавні Дніпра, о. Боброве [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Хмельницька обл., Летицький р-н, смт. Летичів, р. Вовк [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Anodonta zellensis*];
- Черкаська обл., Звенигородський р-н, м. Звенигородка, р. Гнилий Тікич [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, Корсунь-Шевченківське водосховище [Янович, Пампура, 2011а – *Anodonta cygnea*];
- Черкаська обл., Черкаський р-н, с. Свидівок [Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*];
- Чернівецька обл., Хотинський р-н, м. Хотин [Стадниченко, 1984б – *Anodonta zellensis micheli*];
- Чернігівська обл., Остерський р-н, вище м. Остер, лівий берег р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Anodonta cygnea*];
- Дніпровський лиман [Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*];
- Кременчуцьке, Кам'янське (раніше – Дніпродзержинське), Каховське водосховища [Стадниченко, 1984б – *Anodonta cygnea*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 0,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B242**];
- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 1 екз. [інв. № **B274**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Мала Глуша, р. Тур'я, 3 екз. [інв. № **B647**];
- Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Гришківці, басейн р. Гнилоп'яті, ставок, 07.2002, 3 екз., coll. Мельниченко Р.К. [інв. № **B567**];
- Житомирська обл., Дзержинський р-н, смт Миропіль, р. Случ, 13.10.1996, 1 екз., coll. Прут Л.К., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B566**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, Каховське водосховище, Василівська затока, 6.07.2017, 1,5 екз., coll. Бусел В.А., det. Гураль Р.І. [інв. № **B828**];
- Львівська обл., ок. м. Львова (Кривчиці), 1,5 екз., det. (*A. mutabilis*) [інв. № **B259**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Бовдури, 0,5 екз. [інв. № **B254**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Межигори, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B292**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, став, 1881 р., 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B250**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, став, 1881 р., 1,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B251**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, річка, 1881 р., 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B252**];

- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, став, 1914 р., 5,5 екз., coll. Красуцький, det. (*A. piscinalis* (= *A. anatina*)), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B262**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, став, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*A. cygnea cellensis*) [інв. № **B689**];
- Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Жовква, 0,5 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. (*A. piscinalis* (= *A. anatina*)), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B263**];
- Львівська обл., Жовківський р-н, с. Кулява, с. Деревня, 04.1914 р., 0,5 екз., det. (*A. piscinalis* (= *A. anatina*)), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B237**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B247**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B248**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B249**];
- Львівська обл., Радехівський р-н, с. Стоянів, 1 екз. [інв. № **B646**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B244**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B255**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 06.2002, 5,5 екз., coll. Федик У.П., det. Федик У.П. [інв. № **B568**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B246**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 1,5 екз. [інв. № **B243**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, м. Яворів, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B245**];
- Рівненська обл., Острозький р-н, с. Милятин, 2000, 2 екз., coll. Мельниченко Р.К. [інв. № **B563**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 0,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B256**];
- Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Медова, р. Стрипа, стави, 1866 р., 0,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B257**].

***Batavusiana crassa* (Philipsson, 1788)**

Перлівниця товстостінна, або овальна

Родина: Unionidae

Номенклатурні зауваження

Цей вид часто розглядають у складі роду *Unio* [Piechocki, Dyduch-Falniowska, 1993; Glöer, Meier-Brook, 1998 та ін.], хоча правомірність виділення його в окремий рід підтверджена результатами біохімічних досліджень [Корнюшин, 2002]. На теренах колишнього СРСР *B. crassa* відносили також до роду *Crassiana* [Старобогатов та ін., 2004] та поділяли на низку таксонів видового рангу. Тому для території України цей вид згадували під різними назвами: *Batavusiana nana carnea* (Küster, 1878), *B. fuscula fuscula* (Rossmässler, 1836), *B. musiva gontieri* Bourguignat, 1881, *B. irenjensis* (Kobelt, 1912) [Стадниченко, 1984б].

Особливості діагностики

Особливості надійної диференціації цього виду від розповсюджених на теренах України представників роду *Unio* детально описані та проілюстровані нами в електронному виданні [Гураль-Сверлова, Гураль, 2015] та в одній з попередніх публікацій, присвячених фондовій колекції ДПМ НАНУ [Гураль, Гураль-Сверлова, 2008].

Загальне розповсюдження в Україні

У другій половині XIX – першій половині XX ст. товстостінна перлівниця була одним з фонових видів Unionidae на території України, про що свідчать, зокрема, фондові матеріали ДПМ НАНУ [Гураль, Гураль-Сверлова, 2008, 2012]. Зараз чисельність *B. crassa* різко знизилася, що пов'язують із забрудненням водного середовища. Вид занесений до Червоної книги МСОП. Охороняється в ряді європейських країн. Були пропозиції щодо включення його до Червоної книги України по 2-й категорії (як вразливий вид) [Корнюшин, 2002].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

Вінницька обл., Хмільницький р-н, м. Хмільник, р. Південний Буг [Стадниченко, 1982 – *Batavusiana nana*; Стадниченко 1984а – *Batavusiana nana*, *B. fuscula*];

Волинська обл., Горохівський р-н, м. Берестечко, р. Стир [Мельниченко та ін., 2004 – *Unio crassus*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*, *Batavusiana nana carnea*];

Волинська обл., Горохівський р-н, с. Піски, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*, *Batavusiana nana carnea*];

Волинська обл., Горохівський р-н, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana sp.*];

Волинська обл., Любешівський р-н, о. Рогізне [Стадниченко та ін., 2007 – *Batavusiana nana*];

Дніпропетровська обл., Дніпровський (раніше – Дніпропетровський) р-н, с. Старі Кодаки, правий берег р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];

Житомирська обл., Баранівський р-н, м. Баранівка, р. Случ [Янович та ін., 2010 – *Unio crassus*; Янович та ін., 2009 – *Batavusiana nana*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Богданівка, р. Норинь [Янович та ін., 2009 – *Batavusiana nana*, *B. fuscula*];

- Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир, р. Тетерів [Корнійчук та ін., 2012 – *Batavusiana nana*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana sp.*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Нова Рудня [Стадниченко, 1984а – *Batavusiana fuscula fuscula*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Білка, р. Уж [Мельниченко, 1999 – *Batavusiana nana*, *B. musiva*, *B. fuscula*, *B. irenjensis*; Мельниченко та ін., 2004 – *Unio crassus*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana crassa*, *B. irenjensis*, *B. musiva gontieri*, *Batavusiana sp.*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, м. Коростень, р. Уж [Мельниченко, 1999 – *Batavusiana nana*, *B. musiva*; Стадниченко, 1984б – *Batavusiana nana*, *B. fuscula*; Стадниченко, Стадниченко 1984 – *Batavusiana nana*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Поліське [Янович та ін., 2009 – *Batavusiana nana*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Ушомир [Мельниченко, 1999 – *Batavusiana nana*, *B. musiva*, *B. fuscula*; Мельниченко та ін., 2004 – *Unio crassus*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana crassa*, *B. musiva gontieri*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Ушомир, с. Поліське, р. Уж [Минюк, 2001 – *Batavusiana nana*, *B. fuscula*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*, *Batavusiana sp.*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, р. Жерев [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana sp.*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Кикова, р. Случ [Киричук, Янович, 2008 – *Batavusiana fuscula*; Мельниченко, 1999 – *Batavusiana nana*, *B. musiva*, *B. fuscula*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський, р. Случ [Мельниченко, 1999 – *Batavusiana nana*, *B. musiva*, *B. fuscula*; Мельниченко та ін., 2004 – *Unio crassus*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*, *Batavusiana sp.*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Чижівка, р. Случ [Янович та ін., 2009 – *Batavusiana nana*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, смт Лугини, р. Жерев [Киричук, Янович, 2008 – *Batavusiana fuscula*; Мельниченко та ін., 2004 – *Unio crassus*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Ігнатпіль, р. Жерів [Янович, Шевчук, 2012 – *Unio crassus*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, м. Овруч, р. Норинь [Мельниченко, 1999 – *Batavusiana nana*, *B. musiva*, *B. fuscula*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Кишин [Киричук, Янович, 2008 – *Batavusiana fuscula*; Мельниченко, 1999 – *Batavusiana nana*, *B. musiva*; *B. fuscula*, *B. irenjensis*; Мельниченко та ін., 2004 – *Unio crassus*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*; Янович та ін., 2010 – *Unio crassus*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, м. Олевськ, р. Уборть [Киричук, Янович, 2008 – *Batavusiana fuscula*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочине [Стадниченко, 1984а – *Batavusiana fuscula fuscula*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];

- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочине, р. Уборть [Стадниченко, 1984а – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Житомирська обл., Пулинський (раніше – Червоноармійський) р-н, с. Молодіжне, р. Тня [Янович та ін., 2009 – *Batavusiana nana*];
- Житомирська обл., Романівський (раніше – Держинський) р-н, с. Карвинівка [Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Batavusiana fuscula fuscula*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, с. Карвинівка, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana irenjensis*; Стадниченко, 1984б – *Batavusiana irenjensis*; Стадниченко, 1984в – *Batavusiana nana, B. irenjensis*];
- Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, смт Іршанськ, р. Ірша [Стадниченко, 1984а – *Batavusiana irenjensis*; Стадниченко, Стадниченко 1984 – *Batavusiana nana, B. irenjensis*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Соломоново [Янович, Пампура, 2011 – *Unio crassus*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Ужгород, канал, який з'єднує р. Уж з Невицьким водосховищем [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*; Стадниченко, 1984б – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, заплава р. Дністер [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут [Стадниченко 1984а – *Batavusiana irenjensis*; Стадниченко, Стадниченко, 1984 – *Batavusiana irenjensis*];
- Київська обл., м. Київ, р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];
- Київська обл., ок. м. Ірпінь, р. Бучанка [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Київська обл., Вишгородський р-н, с. Жукин, р. Десна [Янович, Пампура, 2011а – *Unio crassus*];
- Київська обл., Вишгородський р-н, с. Хотянівка, лівий берег р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Київська обл., Ворохівський р-н, с. Кілов [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana crassa*];
- Київська обл., Фастівський р-н, смт Борова, ст. Мотовилівка [Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Batavusiana nana carnea*];
- Луганська обл., Старобільський р-н, с. Шульгинка, р. Айдар [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana crassa*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, с. Великий Дорошів, р. Недільщина [Стадниченко та ін., 2008 – *Batavusiana nana*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, м. Жовква, р. Свиня [Стадниченко та ін., 2008 – *Batavusiana nana*; Стадниченко, Богачова, Шубрат, 2008 – *Batavusiana nana*];
- Львівська обл., Мостиський р-н, м. Великі Мости, р. Рата [Стадниченко та ін., 2008 – *Batavusiana nana*];
- Львівська обл., Мостиський р-н, с. Сілець, р. Болотна [Стадниченко та ін., 2008 – *Batavusiana nana*];

- Львівська обл., Сокальський р-н, ок. м. Червоноград, р. Західний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];
- Львівська обл., Турківський р-н, смт Ільник, р. Стрий [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгул [Стадниченко, 1984в – *Batavusiana nana*; Стадниченко, Стадниченко 1984 – *Batavusiana nana*];
- Миколаївська обл., Вознесенський р-н, м. Вознесенськ, р. Південний Буг [Мельниченко та ін., 2004 – *Unio crassus*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, устя р. Дунай [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana crassa*];
- Полтавська обл., м. Полтава, р. Ворскла [Мельниченко та ін., 2004 – *Unio crassus*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*; Стадниченко, 1984б – *Batavusiana musiva gontieri*; Янович, Пампура, 2011а – *Unio crassus*];
- Полтавська обл., Диканський р-н, с. Писарівщина, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana sp.*];
- Полтавська обл., Диканський р-н, с. Шевченки, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Вільхуватка р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Кишеньки, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, м. Кобеляки р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Правобережна Сокілка, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];
- Полтавська обл., Котелевський р-н, с. Лихачівка, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana sp.*];
- Полтавська обл., Лубенський р-н, м. Лубни, р. Сула [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];
- Полтавська обл., Новосанжарський р-н, с. Нові Санжари р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Полтавська обл., Полтавський р-н, с. Буланове, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];
- Полтавська обл., Полтавський р-н, с. Кротенки [Погребняк, Седишева, Корнюшин, 2008 – *Batavusiana sp.*];
- Полтавська обл., Полтавський р-н, с. Тернівщина, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana sp.*];
- Полтавська обл., Хорольський р-н, с. Шишаки, р. Псел [Мельниченко та ін., 2004 – *Unio crassus*];

- Рівненська обл., Острозький р-н, с. Стадники р. Горинь [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana sp.*];
- Рівненська обл., Радивилівський р-н, с. Солонів р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];
- Сумська обл., м. Суми р. Псел [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*];
- Сумська обл., Білопільський р-н, с. Ворожба, р. Псел [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana nana carnea*; Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Сумська обл., Боринський р-н, с. Чумакове, р. Сейм [Янович, Пампура, 2011а – *Unio crassus*];
- Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Смиківці [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Смиківці, р. Гніздечна [Мельниченко та ін., 2004 – *Unio crassus*];
- Харківська обл., м. Харків, р. Уда [Мельниченко, 2009 – *Batavusiana nana*, *Batavusiana musiva*, *Batavusiana fuscula*];
- Харківська обл., Богодухівський р-н, с. Пісочин, р. Уда [Мельниченко, 2009 – *Batavusiana nana*, *Batavusiana fuscula*];
- Харківська обл., Вовчанський р-н, р. Сіверський Донець [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Херсонська обл., плавні Дніпра [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana crassa*];
- Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana sp.*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, р. Рось [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana sp.*];
- Черкаська обл., Чигиринський р-н, м. Чигирин, болото Тясмин [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Макарівка [Смірнова, Смірнов, 2008 – *Unio crassus*];
- Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, р. Прут [Мельниченко та ін., 2004 – *Unio crassus*; Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Чернівецька обл., Сокирянський р-н, буферне водосховище Дністровської ГЕС [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana crassa*];
- Чернігівська обл., м. Чернігів, правий берег р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana sp.*];
- Чернігівська обл., Городнянський р-н, с. Мости, р. Сейм [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana musiva gontieri*];
- Чернігівська обл., Коропський р-н, смт Короп, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana sp.*];
- Чернігівська обл., Коропський р-н, с. Розльоти, правий берег р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana crassa*];
- Чернігівська обл., Менський р-н, правий берег р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana*

crassa];

Чернігівська обл., Новгород-Сіверський р-н, м. Новгород-Сіверський, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Batavusiana sp.*];

АР Крим, ок. м. Севастополь, р. Чорна [Мельниченко та ін., 2004 – *Unio crassus*];

АР Крим, Бахчисарайський р-н, с. Віліне, р. Кача [Стадниченко, 1984б – *Batavusiana musiva gontieri*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

Результати конхіометричних досліджень фондів матеріалів проаналізовані в роботі [Гураль, 2011], а їх конхологічна мінливість продемонстрована в роботі [Гураль-Сверлова, Гураль, 2015].

Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця, 23.07.1966, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B678**];

Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B145**];

Волинська обл., м. Луцьк, р. Стир, 20.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B562**];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Щитинь, 6 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **B589**];

Донецька обл., Артемівський р-н, Скелева балка, 5,5 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B773**];

Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Яцківка, Червонооскільське водосховище, 07.1986, 0,5 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B771**];

Житомирська обл., м. Коростень, р. Уж, 2000, 12 екз., coll. Черномаз Т.В. [інв. № **B189**];

Івано-Франківська обл., р. Дністер, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B149**];

Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1 екз. [інв. № **B597**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут, 1881, 4,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B144**];

Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут, 5,5 екз., coll. Ломницький [інв. № **B169**];

Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут, 4 екз., det. Полінський В. [інв. № **B629**];

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Добротів, 29 екз. [інв. № **B632**];

Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Руда, 1 екз. [інв. № **B602**];

Івано-Франківська обл., Рожнятівський р-н, с. Верхній Струтинь, 3 екз., coll. Терешків І. [інв. № **B616**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, смт Тисмениця, р. Ворона, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B173**];

- Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, смт Тисмениця, р. Ворона, 9 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B176**];
- Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, смт Тисмениця, 1,5 екз. [інв. № **B586**; з музею Наукового товариства ім. Т.Шевченка];
- Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, р. Дністер, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **B142**];
- Крим, середня течія р. Кача, 09.2003, 10 екз., coll. Оскольська О.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B511**];
- Львівська обл., р. Стрий, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B140**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця, 12.06.2002, 8 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B195**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця, 4.06.2002, 3 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B805**];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, с. Верхній Дорожів, р. Бистриця, 4 екз. [інв. № **B592**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, с. Новий Кропивник, р. Стрий, 4 екз. [інв. № **B148**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, смт Журавне, р. Дністер, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B154**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, р. Стрий, 2,5 екз. [інв. № **B152**];
- Львівська обл., Жовківський р-н, с. Кулява, с. Деревня, 04.1914, 7 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **B179**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 8,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B139**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 0,5 екз. [інв. № **B631**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Київець, 6 екз. [інв. № **B603**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости, 19,5 екз., coll. Савчек Р. [інв. № **B599**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 11,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B146**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 10,5 екз. [інв. № **B170**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 9,5 екз. [інв. № **B171**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, 1 екз. [інв. № **B611**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Сокальський р-н, ок. м. Сокаль, р. Західний Буг, 14,5 екз. [інв. № **B156**];
- Львівська обл., Старосамбірський р-н, с. Болозів, р. Болозівка, 2,5 екз. [інв. № **B593**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі, 10.08.2003, 2 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B810**];
- Львівська обл., Турківський р-н, с. Нижня Яблунька, 2,5 екз., coll. Сушко М. [інв. № **B627**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

- Львівська обл., Турківський р-н, м. Турка, 27 екз. [інв. № **B615**];
- Львівська обл., Турківський р-н, с. Явори, 3 екз. [інв. № **B628**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B175**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Немирів, 6 екз. [інв. № **B160**];
- Тернопільська обл., р. Серет, 1880, 2,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B163**];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 8 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B138**];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 1,5 екз. [інв. № **B625**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 1,5 екз. [інв. № **B155**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 2 екз. [інв. № **B161**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1,5 екз. [інв. № **B162**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 4,5 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **B594**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1 екз. [інв. № **B612**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, р. Гнила, 3,5 екз. [інв. № **B141**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 1880, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Batavusiana crassa*) [інв. № **B151**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, р. Серет, 2,5 екз. [інв. № **B607**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, р. Серет, 4,5 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B624**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B150**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, річка, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B167**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, 0,5 екз. [інв. № **B172**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Іване-Золоте, р. Дністер, 2,5 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B614**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Монастирок, р. Серет, 4,5 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B617**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Устечко, р. Дністер, 1,5 екз. [інв. № **B582**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 11.08.1966, 5 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B633**];
- Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 11.08.1966, 6 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B648**];
- Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 11.08.1966, 3 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B649**].

***Pseudanodonta complanata* (Rossmässler, 1835)**

Беззубка вузька

Родина: Unionidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид часто поділяють на декілька самостійних видів, з яких для України вказували *P. complanata complanata*, *P. kletti* (Rossmässler, 1835) і *P. elongata tanousi* Bourguignat, 1880 [Стадниченко, 1984б].

Особливості діагностики

Особливості надійної диференціації цього виду від розповсюджених на теренах України представників роду *Anodonta* детально описані та проілюстровані нами в електронному виданні [Гураль-Сверлова, Гураль, 2015] та в одній з попередніх публікацій, присвячених фондовій колекції перлівницевих ДПМ НАНУ [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009б].

Загальне розповсюдження в Україні

Рідкісний вид, спорадично розповсюджений по всій території України [Корнюшин, 2002]. На відміну від іншого рідкісного представника родини Unionidae – *Batavusiana crassa*, його чисельність була невисокою також у другій половині XIX – першій половині XX ст., про що свідчить, зокрема, дуже обмежена кількість фондових матеріалів того періоду [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009б, 2012]. Занесений до Червоної книги МСОП. Охороняється в ряді європейських країн. Були пропозиції щодо занесення *P. complanata* до Червоної книги України по 2-й категорії (як вразливий вид) [Корнюшин, 2002].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

Вінницька обл., м. Вінниця [Стадниченко, 1984б – *Pseudanodonta complanata*];

Вінницька обл., м. Вінниця, р. Південний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];

Вінницька обл., Немирівський р-н, ст. Самчинці, р. Південний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];

Вінницька обл., Тростянецький р-н, с. Ладижин, р. Південний Буг [Янович, Шевчук, 2012 – *Pseudanodonta complanata*];

Вінницька обл., Хмільницький р-н, м. Хмільник, р. Південний Буг [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Pseudanodonta complanata*];

Волинська обл., Горохівський р-н, м. Берестечко, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];

Волинська обл., Горохівський р-н, с. Кутрів [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta kletti*];

Волинська обл., Горохівський р-н, с. Старики [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta kletti*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко, 1984б – *Pseudanodonta complanata complanata*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Замшани, о. Любана [Стадниченко та ін., 2007 – *Pseudanodonta complanata*];

- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Брунетівка. о. Пісочне [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Глухи о. Черське [Стадниченко та ін., 2007 – *Pseudanodonta complanata*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Пехи, о. Мошне [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta sp.*];
- Дніпропетровська обл., Дніпровський (раніше – Дніпропетровський) р-н, с. Старі Кодаки, правий берег р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, о. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Pseudanodonta complanata*];
- Житомирська обл., Баранівський р-н, м. Баранівка [Янович та ін., 2010 – *Pseudanodonta complanata*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Рудня-Іванівська, р. Уборть [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Бондарці, р. Лісова [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Pseudanodonta elongata, P. kletti*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир [Стадниченко, 1984б – *Pseudanodonta complanata*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Кам'янка [Янович та ін., 2010 – *Anodonta complanata*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Корчак, р. Тетерів [Стадниченко, Стадниченко 1984б – *Pseudanodonta kletti*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Перлявка, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Pseudanodonta elongata*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Пряжів, р. Коднянка [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Pseudanodonta kletti*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Скоморохи, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, р. Уж [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Ушомир, р. Уж [Мельниченко, 1999 – *Pseudanodonta complanata, P. kletti*; Мельниченко та ін., 2001 – *Pseudanodonta complanata*; Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta kletti*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Ушомир, с. Поліське, р. Уж [Минюк, 2001 – *Pseudanodonta complanata*; Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Бовсуни [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Лугини, р. Жерев [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];

- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Повч, р. Жерев [Мельниченко та ін., 2001 – *Pseudanodonta complanata*; Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];
- Житомирська обл., Малинський р-н, смт Іршанськ, р. Ірша [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta kletti*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, смт Народичі [Стадниченко, 1984б – *Pseudanodonta complanata*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, с. Розсохівське, р. Уж [Стадниченко, 1984б – *Pseudanodonta elongata*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Овруч [Стадниченко, 1984б – *Pseudanodonta complanata complanata*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Ігнатпіль, р. Жерів [Янович, Шевчук, 2012 – *Pseudanodonta complanata*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, р. Уборть [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta kletti*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Кишин, р. Уборть [Киричук, Янович, 2008 – *Pseudanodonta complanata*; Мельниченко, 1999 – *Pseudanodonta complanata*, *P. kletti*; Мельниченко та ін., 2001 – *Pseudanodonta complanata*; Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*, *P. kletti*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, с. Миропіль, р. Случ [Янович та ін., 2009 – *Pseudanodonta complanata*];
- Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, с. Іршанськ, р. Ірша [Стадниченко, 1984б – *Pseudanodonta kletti*];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королево [Здун, 1960 – *Anodonta complanata*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Соломоново [Янович, Пампура, 2011 – *Pseudanodonta complanata*];
- Запорізька обл., Бердянський р-н, м. Бердянськ [Стадниченко, 1984б – *Pseudanodonta complanata complanata*];
- Запорізька обл., Бердянський р-н, Азовське море, Бердянська коса [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta elongata*];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Бурштин, Бурштинське водосховище [Янович, Шевчук, 2012 – *Pseudanodonta complanata*];
- Київська обл., Бородянський р-н, с. Мірча [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*, *P. kletti*];
- Луганська обл., Станично-Луганський р-н, смт Станиця Луганська [Янович, Пампура, 2011а – *Pseudanodonta complanata*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки, р. Дністер [Янович, Пампура, 2011а – *Pseudanodonta complanata*; Янович, Шевчук, 2012 – *Pseudanodonta complanata*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, с. Вилкове, р. Дунай [Янович, Шевчук, 2012 – *Pseudanodonta complanata*];

- Полтавська обл., Гадяцький р-н, м. Гадяч, р. Псел [Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Pseudanodonta complanata complanata*];
- Рівненська обл., м. Рівне [Стадниченко, 1984б – *Pseudanodonta complanata complanata*];
- Рівненська обл., Млинівський р-н, смт Млинів [Мельниченко, 1999 – *Pseudanodonta complanata*; Мельниченко та ін., 2001 – *Pseudanodonta complanata*];
- Рівненська обл., Острозький р-н, м. Острог, р. Пляшівка [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];
- Харківська обл., м. Харків, р. Уда [Мельниченко, 2009 – *Pseudanodonta complanata*; Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];
- Харківська обл., Ізюмський р-н, м. Ізюм, р. Північний Донець [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*];
- Херсонська обл., м. Херсон, р. Дніпро [Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Pseudanodonta kletti*];
- Хмельницька обл., Кам'янець-Подільський р-н, с. Шутнівці, р. Смотрич [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta sp.*];
- Чернівецька обл., Сокирянський р-н, с. Ожеве, буферне водосховище Дністровської ГЕС [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta kletti*];
- Чернігівська обл., Козелецький р-н, с. Морівськ, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Pseudanodonta complanata*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

Конхологічна мінливість фондів матеріалів продемонстрована в роботах [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009б, 2015].

- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 0,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B202**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, оз. Люб'язь, 0,5 екз. [інв. № **B583**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 0,5 екз., det. (*P. complanata* var. *elongata*) [інв. № **B637**];
- Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Яцківка, Червонооскільське водосховище, 07.1986, 0,5 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B775**];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Білка, р. Уж, 08.1999, 2,5 екз., coll. Мельниченко Р.К. [інв. № **B92**];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, м. Коростень, 23.03.2002, 6 екз., coll. Чорномаз Т.В. [інв. № **B119**];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Ушомир, р. Уж, 2000, 5 екз., coll. Мельниченко Р.К., det. Гураль Р.І. [інв. № **B565**];

- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, Каховське водосховище, Василівська затока, 22.03.2017, 2 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B819**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця, 4.06.2002, 0,5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B741**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця, 3,5 екз., det. Бонковський Й. (*A. anatina*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B200**];
- Львівська обл., Жовківський р-н, с. Кулява, с. Деревня, 04.1914, 1 екз., det. (*A. piscinalis* (= *A. anatina*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B258**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 1 екз., det. Бонковський Й. (*A. anatina*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B201**];
- Тернопільська обл., р. Збруч, 0,5 екз. [інв. № **B702**];
- Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Підгороднє, р. Серет, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B205**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 1879 р., 0,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B203**];
- Тернопільська обл., Бучацький р-н, ок. с. Миколаївка (Губин), р. Дністер, 1 екз., [інв. № **B204**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, р. Серет, 1,5 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B645**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, р. Серет, 6.07.1934, 2 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **B642**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Монастирок, р. Серет, 1 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. (var. *elongata*) [інв. № **B638**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Монастирок, р. Серет, 1 екз. [інв. № **B685**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 10.08.1966, 0,5 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B708**].

Sinanodonta woodiana (Lea, 1834)

Беззубка Вуда

Родина: Unionidae

Особливості діагностики

Особливості діагностики цього виду див. у електронному виданні [Гураль-Сверлова, Гураль, 2015]

Загальне розповсюдження в Україні

Далекосхідний вид, який був занесений до європейській водойм в останній третині ХХ ст., очевидно, внаслідок інтродукції рослиноїдних далекосхідних риб [Юришинец, Корнюшин, 2001]. На території України був вперше відмічений у Одеській області в 1999 р. – у каналі, що з'єднує дельту Дунаю з озером Сасик [Юришинец, Корнюшин, 2001; Сон, 2007]. Пізніше був знайдений також у Закарпатській області [Янович, Пампура, 2011б]. Поза басейном Дунаю на території України поки що був зареєстрований лише у водосховищі поблизу м. Котовськ (тепер – Подільськ) Одеської області, куди потрапив у 2005 р. під час зариблення водосховища [Сон, 2007].

Літературні дані (місця зборів)

*часовий період: кінець ХХ ст. – початок ХХІ ст.

- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Соломоново [Янович, Пампура, 2011б – *Sinanodonta woodiana*];
- Одеська обл., Ізмаїльський р-н, ок. м. Ізмаїл, р. Дунай [Погребняк та ін., 2008 – *Sinanodonta woodiana*; Сон, 2007 – *Sinanodonta woodiana*];
- Одеська обл., Ізмаїльський р-н, с. Матроска, р. Репіда [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Sinanodonta woodiana*; Погребняк та ін., 2008 – *Sinanodonta woodiana*];
- Одеська обл., Ізмаїльський р-н, ок. с. Нова Некрасівка, о. Кугурлуй [Мельниченко та ін., 2006 – *Sinanodonta woodiana*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, м. Вилкове, р. Дунай [Погребняк та ін., 2008 – *Sinanodonta woodiana*; Янович, Пампура, 2011 – *Sinanodonta woodiana*; Янович, Шевчук, 2012 – *Sinanodonta woodiana*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, канал Дунай-Сасик [Погребняк та ін., 2008 – *Sinanodonta woodiana*; Юришинец, Корнюшин, 2001];
- Одеська обл., Кілійський р-н, Дунайський біосферний заповідник, Кілійська дельта Дунаю [Сон, 2007 – *Sinanodonta woodiana*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, м. Кілія, р. Дунай [Сон, 2007 – *Sinanodonta woodiana*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, ок. с. Приморське, канал Дунай-Сасик [Мельниченко та ін., 2006 – *Sinanodonta woodiana*; Юришинец, Корнюшин, 2001 – *Sinanodonta woodiana*];
- Одеська обл., Подільський (раніше – Котовський) р-н, ок. м. Подільськ (раніше – Котовськ), водосховище [Сон, 2007 – *Sinanodonta woodiana*];
- Одеська обл., Ренійський р-н, ок. смт Рені [Мельниченко та ін., 2006 – *Sinanodonta woodiana*; Сон, 2007 – *Sinanodonta woodiana*];

Одеська обл., о. Китай [Сон, 2007 – *Sinanodonta woodiana*];

Одеська обл., о. Кугурлуй [Сон, 2007 – *Sinanodonta woodiana*];

Одеська обл., о. Ялпуг [Сон, 2007 – *Sinanodonta woodiana*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: початок ХХІ ст.

Одеська обл., Кілійський р-н, р. Дунай, 16.07.2002, 1 екз., coll. Сон М.О., det. Сверлова Н.В.
[інв. № **B327**].

Unio pictorum (Linnaeus, 1758)

Перлівниця звичайна, або малярська

Родина: Unionidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид нерідко поділяють на низку окремих таксонів видового і підвидового рангу. Зокрема, для території України вказували *U. rostratus rostratus* (Lamarck, 1819), *U. rostratus gentilis* Haas, 1911, *U. pictorum ponderosus* Spitzzi in Rossmässler, 1844, *U. limosus graniger* Ziegler, 1847, *U. muelleri* Rossmässler, 1836 [Стадниченко, 1984б].

Особливості діагностики

Особливості надійної діагностики цього виду детально описані та проілюстровані нами в електронному виданні [Гураль-Сверлова, Гураль, 2015] та в одній з попередніх публікацій, присвячених фондовій колекції ДПМ НАНУ [Гураль, Гураль-Сверлова, 2008].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений по всій території України [Корнюшин, 2002; Стадниченко, 1984б]; є одним з фонових видів перлівницевого.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період:** друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.

- Вінницька обл., Калинівський р-н, м. Калинівка, р. Жердь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Вінницька обл., Калинівський р-н, ок. с. Янів, р. Південний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Вінницька обл., Немирівський р-н, ст. Самчинці, р. Південний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Вінницька обл., Тростянецький р-н, с. Ладижин, р. Південний Буг [Янович, Шевчук, 2012 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Горохівський р-н, м. Берестечко, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Волинська обл., Горохівський р-н, с. Кутрів, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Волинська обл., Горохівський р-н, с. Піски, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*, *Unio rostratus*];
- Волинська обл., Горохівський р-н, с. Старики, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*];
- Волинська обл., Горохівський, Хрінницьке водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*; Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Unio limosus graniger*];
- Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Добре [Стадниченко та ін., 2007 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Стовбихівське [Стадниченко та ін., 2007 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Ковельський р-н, с. Мільці, р. Тур'я [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];

- Волинська обл., Любешівський р-н, о. Бурків [Стадниченко та ін., 2007 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, о. Люб'язь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*; Стадниченко та ін., 2007 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Залухів, о. Святе [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Почапи, р. Прип'ять [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне, р. Прип'ять [Стадниченко, 1984б – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Тур, о. Тур [Стадниченко та ін., 2007 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Глухи о. Черське [Стадниченко та ін., 2007 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Любохини, о. Острівне [Стадниченко та ін., 2007 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Підсинівка, р. Тур'я [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Мошне [Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Пісочне [Яворський, 2007 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Шацький р-н, с. Самійличі, р. Прип'ять [Стадниченко, 1984в – *Unio pictorum ponderosus*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Світязь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Соменець [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Волинська обл., Шацький р-н, м. Шацьк, о. Люцимер [Янович, Пампура, 2012 – *Unio pictorum*];
- Дніпропетровська обл., м. Дніпро (раніше – Дніпропетровськ), р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Дніпропетровська обл., Апостолівський р-н, с. Грушівка (раніше – Ленінське), прибережна зона Каховського водосховища [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Дніпропетровська обл., Дніпровський (раніше – Дніпропетровський) р-н, с. Старі Кодаки, р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Донецька обл., Бахмутський р-н, Миронівське водосховище [Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Unio muelleri*];
- Донецька обл., Добропільський р-н, с. Рубіжне, р. Сіверський Донець [Янович, Пампура, 2012 – *Unio pictorum*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне, р. Сіверський Донець [Стадниченко, 1984в – *Unio muelleri*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, о. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Unio*

pictorum, *U. limosus*, *U. muelleri*];

Житомирська обл., Андрушівський р-н, г. Андрушівка, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*];

Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Волиця, р. Гуйва [Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*];

Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Гальчин, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];

Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Городківка, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*];

Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Іванків, р. Гуйва [Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*];

Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Зарубинці, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];

Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Камені [Стадниченко, 2010 – *Unio pictorum*];

Житомирська обл., Баранівський р-н, м. Баранівка, р. Случ [Янович та ін., 2010 – *Unio pictorum*; Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*];

Житомирська обл., Баранівський р-н, с. Суслиці, р. Смолка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];

Житомирська обл., Бердичівський р-н, м. Бердичів, р. Гнилоп'ятка [Стадниченко, 1984б – *Unio pictorum ponderosus*; Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*];

Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Райки [Єрмошина, Павлюченко, 2012 – *Unio pictorum*; Павлюченко, 2004 – *Unio pictorum*];

Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Рея [Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*];

Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Хажин [Єрмошина, Павлюченко, 2012 – *Unio pictorum*];

Житомирська обл., Брусилівський р-н, с. Мохначка, р. Ірпінь [Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*];

Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Бараші [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];

Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Бараші, р. Уж [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];

Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Велика Глумча, приток р. Уборть [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];

Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Степанівка, р. Жерев [Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus gentilis*];

Житомирська обл., Ємільчинський р-н, смт Ємільчине, р. Уборть [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Богданівка, р. Норинь [Янович та ін., 2010 – *Unio pictorum*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Бондарці, р. Лісова [Єрмошина, Павлюченко, 2010– *Unio rostratus*, *U. pictorum*, *U. limosus*; Мельниченко, 1999 – *Unio rostratus*, *U. limosus*; Минюк, 2001 – *Unio rostratus*];

- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Бондарці, р. Тетерів [Киричук, Янович, 2008 – *Unio rostratus*, *U. limosus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Буки, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Гуйва, р. Гуйва [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*, *U. limosus*; Єрмошина, Павлюченко, 2012 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*, *U. rostratus*; Стадниченко, Стадниченко 1984б – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Дениші, р. Тетерів [Мельниченко, 1999 – *Unio rostratus*; Стадниченко, 1984в – *Unio pictorum ponderosus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Довжик, р. Гуйва [Мельниченко, 1999 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*, *U. limosus*; Стадниченко, 1984б – *Unio pictorum*; Янович, Чернишова, 2002 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Гуйва [Янович та ін., 2004 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Киричук, 2002, 2006 – *Unio rostratus*; Корнійчук та ін., 2012 – *Unio rostratus rostratus*; Мельниченко, 1999 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*; Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus rostratus*; Черномаз, 2004 – *Unio rostratus gentilis*; Янович, 2004 – *Unio pictorum ponderosus*; Янович та ін., 2004, 2010 – *Unio pictorum*; Янович, Пампура, 2012 – *Unio pictorum*; Янович, Шевчук, 2012 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, р. Кам'янка, р. Крошенка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*; Янович та ін., 2010 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Зарічани, р. Гуйва [Мельниченко, 1999 – *Unio pictorum*; Янович та ін., 2008 – *Unio rostratus*; Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Зарічани, р. Тетерів [Мельниченко, 1999 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Кам'янка, р. Кам'янка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Корчак, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Unio pictorum ponderosus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Ліщина, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Лугини, р. Жерев [Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus gentilis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Нова Рудня, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Unio pictorum ponderosus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Перлявка, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Unio pictorum ponderosus*];

- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Пряжів, р. Гуйва [Минюк, 2001 – *Unio pictorum*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Пряжів, р. Коднянка [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Рудня-Пошта, р. Жевта [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Сінгури, р. Гнилоп'ять [Минюк, 2001 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Скоморохи, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка, р. Тетерів [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Unio pictorum*; Мельниченко, 1999 – *Unio pictorum*, *Unio rostratus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*; Черномаз, 2004 – *Unio rostratus gentilis*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тригір'я, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus gentilis*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Білка, р. Уж [Мельниченко, 1999 – *Unio rostratus*, *U. limosus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*, *U. pictorum*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Дідковичі, р. Уж [Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*, *U. rostratus*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, м. Коростень, р. Уж [Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus rostratus*, *U. rostratus gentilis*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, м. Коростень [Мельниченко, 1999 – *Unio rostratus*; Стадниченко, 1984б – *Unio limosus graniger*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Поліське, р. Уж [Янович та ін., 2009 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Сарновичі, р. Уж [Янович, Пампура, 2012 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Ушомир, р. Ірша [Минюк, 2001 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*; Стадниченко, 1984б – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Ушомир, р. Уж [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Коростишівський р-н, м. Коростишів, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*, *U. pictorum*];
- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Великі Деревичі, р. Деревичка [Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Дельківці [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Любарський р-н, смт Любар, р. Случ [Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus gentilis*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Нова Чорторія, р. Случ [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];

- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Юр'ївка, р. Случ [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*];
- Житомирська обл., Малинський р-н, с. Баранівка, р. Случ [Янович, Пампура, 2012 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Малинський р-н, с. Ворсівка, р. Візня [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Малинський р-н, м. Малин, р. Ірша [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, с. Ласки, р. Норинь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, смт Народичі [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, с. Розсохівське, р. Уж [Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus gentilis*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Кикова, р. Случ [Мельниченко, 199 – *Unio pictorum*, *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський, р. Случ [Мельниченко, 199 – *Unio rostratus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*, *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Чиживка, р. Случ [Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Яруш, р. Церем [Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Богданівка, р. Норинь [Янович, Пампура, 2012 – *Unio pictorum*; Янович та ін., 2009 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Виступовичі, р. Славечна [Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus gentilis*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Ігнатпіль, р. Жерів [Янович, Шевчук, 2012 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Норинці [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, м. Овруч, р. Норинь [Мельниченко, 199 – *Unio rostratus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Словечне [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Кишин, р. Уборть [Мельниченко, 1999 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочине, р. Уборть [Стадниченко, 1984б – *Unio pictorum ponderosus*; Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Полонський р-н, с. Розсохівське, р. Уж [Стадниченко, 1984б – *Unio limosus graniger*];
- Житомирська обл., Пулинський (раніше – Червоноармійський) р-н, с. Молодіжне, р. Тня [Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль [Янович та ін., 2010 – *Unio pictorum*];

- Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль, о. Кам'яне [Янович, Пампура, 2012 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль, р. Мика [Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*];
- Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, с. Карвинівка, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus gentilis*; Янович, Белоус, Гнетецкая, 2008 – *Unio rostratus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, с. Миропіль, р. Случ [Стадниченко, 1984б – *Unio pictorum ponderosus*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, смт Романів [Мельниченко, 1999 – *Unio rostratus*; Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum, U. rostratus*];
- Житомирська обл., Ружинський р-н, смт Ружин, р. Роставиця [Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*; Янович та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Ружинський р-н, с. Вчорайше [Янович та ін., 2009 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, с. Єміл'ївка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Хорошівський р-н, с. Рижани, р. Ірша [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum, U. rostratus*];
- Житомирська обл., Хорошівський р-н, смт Хорошів, р. Ірша [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Карпівці, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Краснопіль [Янович та ін., 2009 – *Unio rostratus*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. П'ятка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum, U. rostratus*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Соломоново, р. Латориця [Янович, Пампура, 2012 – *Unio pictorum*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Соломоново [Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Ужгород [Здун, 1960 – *Unio pictorum*];
- Закарпатська обл., м. Ужгород, канал р. Уж – Невицьке водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Бурштин, Бурштинське водосховище [Янович, Шевчук, 2012 – *Unio pictorum*];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Кіровоградська обл., м. Кіровоград, р. Грузька [Погребняк та ін., 2008 – *Unio muelleri*];

- Кіровоградська обл., Голованівський р-н, р. Ятрань [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Кіровоградська обл., Новоархангельський р-н, смт Новоархангельськ [Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];
- Кіровоградська обл., Новоархангельський р-н, с. Тернівка, р. Ятрань [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Кіровоградська обл., Новоукраїнський р-н, м. Новоукраїнка [Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];
- Кіровоградська обл., Світловодський р-н, м. Світловодськ, канал Дніпро-Інгулець [Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];
- Київська обл., м. Київ [Стадниченко, 1984б – *Unio limosus graniger*];
- Київська обл., м. Київ, р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*];
- Київська обл., м. Київ, о-в Труханів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Київська обл., м. Біла Церква, р. Рось [Мельниченко, 1999 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*; Янович, Пампура, 2012а, б – *Unio pictorum*];
- Київська обл., м. Прип'ять, водойма-охолоджувач Чорнобильської АЕС [Лукашев, 2001 – *Unio pictorum*, *U. limosus*, *U. rostratus*];
- Київська обл., Богуславський р-н, с. Хохитва, р. Рось [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*, *U. limosus*];
- Київська обл., Броварський р-н, с. Літки, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Київська обл., Броварський р-н, с. Пухівка, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Київська обл., Вишгородський р-н, м. Вишгород, Київське водосховище [Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];
- Київська обл., Вишгородський р-н, с. Жукин, р. Десна [Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];
- Київська обл., Вишгородський р-н, с. Хотянівка, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Кухарі, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Теремці, Київське водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Київська обл., Ірпінський р-н, м. Ірпінь, р. Ірпінь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Білогородка, р. Ірпінь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*, *U. rostratus*];
- Київська обл., Скви́рський р-н, м. Сквиря, р. Рось [Мельниченко, 1999 – *Unio pictorum*];
- Київська обл., Фастівський р-н, с. Велика Мотовилівка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Луганська обл., Новоайдарський р-н, м. Щастя, р. Сіверський Донець [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Луганська обл., Станично-Луганський р-н, смт Станиця Луганська, р. Сіверський Дінець [Янович, Пампура, 2012 – *Unio pictorum*];
- Луганська обл., Станично-Луганський р-н, смт Станиця Луганська, заплава р. Сіверський Донець [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];

- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Unio pictorum*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Добрячин, р. Солонія [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*; Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus rostratus*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, р. Західний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Unio pictorum*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2004, 2012 – *Unio pictorum*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Миколаївська обл., Вознесенський р-н, ок. м. Вознесенськ, р. Південний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*; Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Unio rostratus gentilis*, *U. pictorum ponderosus*];
- Миколаївська обл., Первомайський р-н, ок. с. Мігія, р. Південний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки, р. Дністер [Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*; Янович, Шевчук, 2012 – *Unio pictorum*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Яськи, р. Турунчук [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Одеська обл., Ізмаїльський р-н, с. Матроска, р. Репіда [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Unio pictorum*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, с. Вилкове, р. Дунай [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*; Янович, Пампура, 2011а, 2012 – *Unio pictorum*; Янович, Шевчук, 2012 – *Unio pictorum*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, канал Дунай-Сасик [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, устя р. Дунай [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, р. Дунай, Старостамбульське гирло [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Полтавська обл., м. Полтава, р. Ворскла [Мельниченко, 1999 – *Unio rostratus*, *U. pictorum*; Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];
- Полтавська обл., м. Полтава, р. Коломак [Мельниченко, 1999 – *Unio pictorum*];
- Полтавська обл., ок. м. Полтава (Крутий Берег), р. Ворскла, [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Полтавська обл., Гадяцький р-н, м. Гадяч, р. Псел [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Полтавська обл., Глобинський р-н, с. Ламане, р. Псел [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Полтавська обл., Диканський р-н, с. Михайлівка, заплава р. Ворскли [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Полтавська обл., Диканський р-н, с. Писарівщина, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Полтавська обл., Диканський р-н, с. Шевченки, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];

- Полтавська обл., Зіньківський р-н, м. Зіньків, р. Ташань [Янович, Пампура, 2012а – *Unio pictorum*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Кишеньки, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Правобережна Сокілка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*; Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Unio rostratus gentilis*];
- Полтавська обл., Лубенський р-н, м. Лубни, р. Сула [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Полтавська обл., Ново-Санжарський р-н, с. Кунцеве, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Полтавська обл., Полтавський р-н, с. Кривохатки, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Полтавська обл., Полтавський р-н, с. Тернівщина, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Полтавська обл., Шишацький р-н, с. Яреськи, р. Псел [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Рівненська обл., Дубенський р-н, м. Дубно, р. Іква [Мельниченко, 1999 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, с. Сварицевичі, р. Слубло [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, с. Удрицьк, р. Горинь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Рівненська обл., Зарічненський р-н, с. Нобель, р. Веселуха [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Рівненська обл., Млинівський р-н, смт Млинів, р. Іква [Мельниченко, 1999 – *Unio pictorum*, *Unio rostratus*];
- Рівненська обл., Острозький р-н, с. Стадники, р. Горинь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*, *U. rostratus*];
- Рівненська обл., Радивилівський р-н, с. Солонів, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Рівненська обл., Рокитнівський р-н, ок. смт Рокитне, р. Лев [Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*];
- Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни, р. Случ [Янович, Шевчук, 2012 – *Unio pictorum*];
- Сумська обл., м. Суми, р. Псел [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*; Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus gentilis*];
- Сумська обл., ок. м. Суми [Чайка, Корнус, 2004 – *Unio pictorum*];
- Сумська обл., Боринський р-н, с. Чумакове, р. Сейм [Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];
- Сумська обл., Глухівський р-н, м. Глухів, р. Есмань [Янович, Пампура, 2012 – *Unio pictorum*];
- Сумська обл., Лебединський р-н, с. Червлене [Чайка, Корнус, 2004 – *Unio pictorum*];
- Сумська обл., Сумський р-н, с. Могриця [Чайка, Корнус, 2004 – *Unio pictorum*];

- Тернопільська обл., м. Тернопіль, Серет [Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, р. Золота Липа [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Unio pictorum*];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Тернопільська обл., Чортківський р-н, м. Угринь, заплава р. Серет [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Харківська обл., м. Харків [Мельниченко, 2009 – *Unio rostratus*; Стадниченко, 1984б – *Unio limosus graniger*; Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];
- Харківська обл., Балаклійський р-н, м. Балаклія, р. Сіверський Донець [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Харківська обл., Богодухівський р-н, с. Пісочин, р. Уда [Мельниченко, 2009 – *Unio pictorum*, *Unio rostratus*];
- Харківська обл., Вовчанський р-н, с. Огірцеве, р. Сіверський Донець [Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*];
- Харківська обл., Зміївський р-н, м. Зміїв [Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];
- Харківська обл., Ізюмський р-н, р. Північний Донець [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Харківська обл., Харківський р-н, с. Мерефа, р. Мож [Янович, Шевчук, 2012 – *Unio pictorum*];
- Херсонська обл., Білозерський р-н, с. Софіївка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Херсонська обл., Голопристанський р-н, м. Гола Пристань [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Хмельницька обл., Кам'янець-Подільський, с. Шутнівці, р. Смотрич [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Хмельницька обл., Летичівський р-н, смт Летичів [Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];
- Хмельницька обл., Полонський р-н, с. Полонне, р. Хомора [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Хмельницька обл., Полонський р-н, смт Понінка, р. Хомора [Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus gentilis*];
- Хмельницька обл., Полонський р-н, р. Хомора [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Хмельницька обл., м. Нетішин, Хмельницька АЕС [Силаева та ін., 2006 – *Unio pictorum*];
- Черкаська обл., м. Черкаси [Стадниченко, 1984б – *Unio rostratus gentilis*];
- Черкаська обл., м. Черкаси, Кременчужке водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Черкаська обл., Звенигородський р-н, м. Звенигородка, р. Гнилий Тікич [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Черкаська обл., Канівський р-н, Канівське водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, Корсунь-Шевченківське водосховище [Янович, Пампура, 2011а – *Unio pictorum*];

- Черкаська обл., Чигиринський р-н, м. Чигирин, р. Тясмин [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Макарівка [Смірнова, Смірнов, 2008 – *Unio pictorum*];
- Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, р. Гукео [Хлус та ін., 2001 – *Unio pictorum*];
- Чернівецька обл., Хотинський р-н, с. Рухотин, р. Дністер [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Чернігівська обл., м. Чернігів, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Чернігівська обл., Батуринський р-н, м. Батурин, р. Сейм [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Чернігівська обл., Бахмацький р-н, с. Мости, р. Сейм [Погребняк та ін., 2008 – *Unio limosus*];
- Чернігівська обл., Козелецький р-н, р. Десна, с. Морівськ [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Чернігівська обл., Коропський р-н, ок. смт Короп, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Чернігівська обл., Коропський р-н, с. Мізин, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- Чернігівська обл., Куликівський р-н, с. Кладьківка, став [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*; Стадниченко, 1984б – *Unio pictorum ponderosus*];
- Чернігівська обл., Менський р-н, ок. с. Макошине, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*];
- Чернігівська обл., Новгород-Сіверський р-н, м. Новгород-Сіверський, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio pictorum*, *Unio rostratus*; Янович, Пампура, 2012 – *Unio pictorum*];
- Чернігівська обл., Ріпкинський р-н, с. Радуль, р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Unio rostratus*];
- АР Крим, р. Карасівка [Стадниченко, 1984б – *Unio pictorum ponderosus*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

Конхологічна мінливість фондових матеріалів продемонстрована в роботах [Гураль, Гураль-Сверлова, 2008; Гураль-Сверлова, Гураль, 2015].

Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 6,5, 1875 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B94**];

Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B99**];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, оз. Люб'язь, 1 екз. [інв. № **B585**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Мала Глуша, 2 екз., det. (*U. tumidus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B587**];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Мала Глуша, р. Тур'я, 1 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B630**];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 2 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **B107**];

- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, 1,5 екз. [інв. № **B595**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Святе, 1 екз. [інв. № **B604**];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 2,5 екз. [інв. № **B606**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 3 екз. [інв. № **B674**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **B675**; нетипова форма стулок];
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз., det. (*U. tumidus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B700**; нетипова форма мушлі];
- Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Яцківка, Червонооскільське водосховище, 07.1986, 2 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B770**];
- Донецька обл., Мар'їнський р-н, Курахівське водосховище, 28.07.1987, 3 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B774**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, р. Сіверський Донець, глибина 1 м, замулені піски, 12.06.2010, 8 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B761**];
- Донецька обл., Старобешівський р-н, с. Стила, водосховище на р. Мокра Волноваха, 9.01.2012, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B812**];
- Житомирська обл., Дзержинський р-н, смт Миропіль, р. Случ, 13.10.1996, 1 екз., coll. Прут Л.К. [інв. № **B194**];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, гідропарк, 07.1999, 6 екз., coll. Мельниченко Р.К. [інв. № **B185**];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Білка, р. Уж, 08.1999, 5 екз., coll. Мельниченко Р.К. [інв. № **B190**; примітка колектора: у мушлях були перлини];
- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Іванківці, 5.10.1996, 1 екз., coll. Сичевська М., [інв. № **B188**];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, смт Чуднів, р. Тетерів, 14.10.1996, 2 екз., coll. Каранюк Т.В. [інв. № **B191**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, Каховське водосховище, 4.03.2017, 1 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B824**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, Каховське водосховище, Василівська затока, 22.03.2017, 2,5 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B817**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, Каховське водосховище, Василівська затока, 28.03.2017, 3,5 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B820**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, Каховське водосховище, Василівська затока, 6.07.2017, 2 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B827**];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, р. Луква, 1 екз. [інв. № **B88**];
- Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Потік, р. Гнила Липа, 0,5 екз. [інв. № **B619**];

- Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, смт Тисмениця, р. Ворона, 8 екз. [інв. № **B101**];
- Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Делева, 1 екз., coll. Ломницький [інв. № **B102**];
- Київська обл., м. Біла Церква, р. Рось, 07.2002, 5,5 екз., coll. Мельниченко Р.К. [інв. № **B186**];
- Львівська обл., р. Верещиця, 2 екз. [інв. № **B82**];
- Львівська обл., ок. м. Львова (Зимна Вода), 1 екз. [інв. № **B109**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця, 3.07.2002, 11 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B198**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця, 4.06.2002, 6 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B806**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, ріка, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B67**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B68**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, ріка, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B70**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця, 1881, 4,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B73**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B75**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 04.1919, 2 екз., coll. Красуцький [інв. № **B103**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, став, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B76**];
- Львівська обл., Жовківський р-н, с. Зашків, став, 6,5 екз. [інв. № **B608**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Золочівський р-н, с. Трудовач, 1 екз. [інв. № **B584**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Золочівський р-н, с. Трудовач, 1 екз. [інв. № **B596**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, р. Західний Буг, 1 екз., [інв. № **B598**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 6,5 екз., det. (*U.pictorum* var. *limosus*) [інв. № **B95**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Старий Яричів, 6,5 екз. [інв. № **B623**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, с. Київець, р. Дністер, 1 екз. [інв. № **B588**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, ставок, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B78**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, ставок, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B80**];

- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, ставок, 1,5 екз., det. Бонковський Й.
[інв. № **B81**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Сокільники, став, 4 екз., coll. Красуцький [інв. № **B100**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й.,
det. Бонковський Й. [інв. № **B698**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 2 екз. [інв. № **B85**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, 06.2002, 3 екз., coll. Федик У.П., det. Федик
У.П. [інв. № **B579**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани, р. Жижва, 8.06.2003, 27 екз., coll. Гураль Р.І., det.
Гураль Р.І. [інв. № **B799**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, м. Стрий, 13.07.2003, 17,5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль
Р.І. [інв. № **B807**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани, постійні водойми у гравійному кар'єрі, 10.09.2003,
9,5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B199**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани, р. Стрий, 10.08.2003, 31 екз., coll. Гураль Р.І., det.
Гураль Р.І. [інв. № **B800**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі, постійні водойми у гравійно-піщаному кар'єрі,
13.08.2003, 18 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B196**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі, постійні водойми у гравійно-піщаному кар'єрі,
10.09.2003, 8,5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B197**];
- Львівська обл., Старосамбірський р-н, м. Старий Самбір, р. Дністер, 15.07.2003, 13,5 екз., coll.
Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B802**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 3 екз. [інв. № **B77**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B91**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B696**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B106**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, став, 0,5 екз. [інв. № **B108**];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 2,5 екз. [інв. № **B97**];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 1 екз. [інв. № **B590**; з музею
Наукового товариства ім. Шевченка];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Дзвенигород, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B72**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Крутилів, р. Збруч, 1 екз. [інв. № **B66**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, с. Монастирок, р. Серет, 22.07.1922, 6 екз.,
det. Полянський Ю. [інв. № **B609**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Касперівці, р. Серет, 1,5 екз., det. Бонковський Й.
[інв. № **B697**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, м. Теребовля, р. Гнезна, 1880, 6 екз., coll. Бонковський
Й., det. Бонковський Й. (*U. pictorum* var. *limosus*) [інв. № **B71**].

***Unio tumidus* Philipsson, 1788**

Перлівниця клиноподібна

Родина: Unionidae

Номенклатурні зауваження

Для України вказували як два різні види: *U. tumidus falcatulus* Drouët, 1881 і *U. conus borysthenicus* Kobelt, 1879 [Стадниченко, 1984б].

Особливості діагностики:

Особливості надійної діагностики цього виду детально описані та проілюстровані нами в електронному виданні [Гураль-Сверлова, Гураль, 2015] та в одній з попередніх публікацій, присвячених фондовій колекції ДПМ НАНУ [Гураль, Гураль-Сверлова, 2008].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений по всій території України [Корнюшин, 2002; Стадниченко, 1984б]; є одним з фонових видів перлівницевих.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Вінницька обл., Калинівський р-н, смт Калинівка, р. Жердь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

Вінницька обл., Калинівський р-н, ок. с. Янів, р. Південний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

Вінницька обл., Немирівський р-н, ст. Самчинці, р. Південний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];

Вінницька обл., Тростянецький р-н, с. Ладижин, р. Південний Буг [Янович, Шевчук, 2012 – *Unio tumidus*];

Вінницька обл., Хмільницький р-н, м. Хмільник, р. Південний Буг [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Unio conus*, *U. tumidus*];

Волинська обл., Горохівський р-н, м. Берестечко, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

Волинська обл., Горохівський р-н, с. Кутрів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

Волинська обл., Горохівський р-н, с. Піски, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

Волинська обл., Горохівський р-н, с. Старики, р. Стир [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

Волинська обл., Ковельський р-н, с. Мільці, р. Тур'я [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Вітли, р. Прип'ять [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, о. Біле [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, о. Рогізне [Стадниченко та ін., 2007 – *Unio tumidus*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Щитинь, р. Прип'ять [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Залухів, о. Святе [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Замшани, о. Любана [Стадниченко та ін., 2007 – *Unio tumidus*];

- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Почапи, р. Прип'ять [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Тур, о. Тур [Стадниченко та ін., 2007 – *Unio tumidus*];
- Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Хотешів, о. Сірче [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Буцин, о. Піщане [Стадниченко та ін., 2007 – *Unio tumidus*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Глухи, о. Глухівське, о. Черське [Стадниченко та ін., 2007 – *Unio tumidus*];
- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Підсинівка, р. Тур'я [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Волинська обл., Турійський р-н, с. Сомин, о. Сомине [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Дніпропетровська обл., ок. м. Дніпро (раніше – Дніпропетровськ), р. Орель [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Дніпропетровська обл., Апостолівський р-н, с. Грушівка (раніше – Ленінське) [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Дніпропетровська обл., Дніпровський (раніше – Дніпропетровський) р-н, с. Старі Кодаки [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Донецька обл., Краснолиманський р-н, Ямпільські озера [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Донецька обл., Покровський (раніше – Червоноармійський) р-н, хутір Петровського, р. Бик [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, о. Велике Банне [Затравкин, 1980 – *Unio conus, U. tumidus*];
- Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Гальчин, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Зарубенці, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Андрушівський р-н, с. Іванків, р. Гуйва [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Unio conus, U. tumidus*; Янович та ін., 2009 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Баранівський р-н, м. Баранівка, р. Случ [Янович та ін., 2009 – *Unio conus*; Янович та ін., 2010 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Бердичівський р-н, м. Бердичів, басейн р. Гнилоп'ять [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Райки, р. Гнилоп'ять [Єрмошина, Павлюченко, 2012 – *U. conus*];
- Житомирська обл., Бердичівський р-н, с. Рея [Янович та ін., 2009 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Брусилівський р-н, с. Мохначка, р. Ірпінь [Янович та ін., 2009 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Велика Глумча [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Велика Глумча, притока р. Уборть [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];

- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Рихальське [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Рудня Іванівська, р. Уборть [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Степанівка [Стадниченко, 1984б – *Unio conus borysthenticus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Богданівка, р. Норинь [Янович та ін., 2009 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Бондарці, р. Лісна [Єрмошина, Павлюченко, 2010– *Unio conus, U. tumidus*; Минюк, 2001 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Бондарці, р. Тетерів [Янович та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Буки, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Гуйва, р. Гуйва [Єрмошина, Павлюченко, 2012 – *Unio tumidus, U. conus*; Киричук, Янович, 2008 – *Unio tumidus*; Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*; Черномаз, 2002 – *Unio conus*; Янович та ін., 2010 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Дениші, р. Тетерів [Мельниченко, 1999 – *Unio conus, U. tumidus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Довжик, р. Гуйва [Мельниченко, 1999 – *Unio conus, U. tumidus*; Янович та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Гнилоп'ять [Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Гуйва [Янович та ін., 2004 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Кам'янка [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*; Янович та ін., 2010 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Крошенка, р. Лісна [Янович та ін., 2010 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Корнійчук та ін., 2012 – *Unio conus borysthenticus*; Мельниченко, 1999 – *Unio conus, U. tumidus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus, U. tumidus*; Стадниченко, 1984а, 2010 – *Unio tumidus*; Стадниченко, 1984в – *Unio tumidus falcatus*; Черномаз, 2002, 2004 – *Unio conus borysthenticus*; Янович, Стадниченко, 2006 – *Unio conus borysthenticus*; Янович, Шевчук, 2012 – *Unio tumidus*; Янович та ін., 2004 – *Unio conus*; Янович та ін., 2010 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Зарічани, р. Гуйва [Янович та ін., 2009 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Зарічани, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Unio conus borysthenticus*; Мельниченко, 1999 – *Unio conus, U. tumidus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Кам'янка, р. Кам'янка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Корчак [Стадниченко, 1984б – *Unio conus borysthenticus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Ліщин, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Лугини, р. Жерев [Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Перлявка, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*; Черномаз, 2002 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Перлявка [Стадниченко, 1984б – *Unio conus borysthenticus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Пряжів, р. Гуйва [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus, U. tumidus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Пряжів, р. Коднянка [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Unio conus, U. tumidus*; Минюк, 2001 – *Unio conus, U. tumidus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Рудня-Пошта, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Скоморохи, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus, U. tumidus*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка, р. Тетерів [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Unio tumidus, U. conus*; Киричук, Янович, 2008 – *Unio tumidus, U. conus*; Мельниченко, 1999 – *Unio tumidus, U. conus*; Стадниченко та ін., 2002 – *Unio conus*; Черномаз, 2002 – *Unio conus*; Черномаз, 2004 – *Unio conus borysthenticus*; Янович та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Білка, р. Уж [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Дідковичі, р. Уж [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, м. Коростень [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*; Черномаз, 2003, 2004 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, м. Коростень, р. Уж [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*; Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus, U. conus borysthenticus*; Черномаз, 2002 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Поліське [Янович та ін., 2009 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Коростенський р-н, с. Ушомир [Минюк, 2001 – *Unio conus, U. tumidus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*; Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*];
- Житомирська обл., Коростишівський р-н, м. Коростишів, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Крижопільський р-н, с. Городківка, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Бовсуни, р. Жерев [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, смт Лугини, р. Жерев [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

- Житомирська обл., Любарський р-н, смт Любар, р. Случ [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Нова Чортория, р. Случ [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Привітів, р. Тюкелівка [Янович та ін., 2009 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Малинський р-н, м. Малин, р. Ірша [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Малинський р-н, смт Чеповичі, р. Ірига [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, с. Росохівське, р. Уж [Стадниченко, Стадниченко 1984б – *Unio limosus*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, с. Старе Шарне, р. Уж [Стадниченко та ін., 2002 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Кикова, р. Случ [Мельниченко, 1999 – *Unio tumidus*, *U. conus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, м. Новоград-Волинський, р. Случ [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Пилиповичі, р. Церем [Мельниченко, 1999 – *Unio tumidus*, *U. conus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Суєлиці, р. Смолка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Новоград-Волинський р-н, с. Чижівка, р. Случ [Янович та ін., 2009 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Ігнатопіль, р. Жерев [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Норинці [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*, *U. tumidus*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, м. Овруч, р. Норинь [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*; Погребняк, Сєдишева, Корнюшин, 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Андріївка, р. Тня [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Кишин, р. Уборть [Киричук, Янович, 2008 – *Unio conus*; Мельниченко, 1999 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, смт Нові Білокоровичі, о. Шишка, басейн р. Жерев [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*; *U. conus*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочине, р. Уборть [Янович та ін., 2009 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Попільнянський р-н, с. Мохночка, р. Ірпінь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*, *U. conus*];
- Житомирська обл., Пулинський р-н, с. Ясна Поляна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль [Янович та ін., 2010 – *Unio tumidus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль, р. Мика [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

- Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, с. Карвинівка, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*; Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*; *U. conus borysthenticus*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, смт Романів, р. Случ [Янович та ін., 2009 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, смт Романів, р. Виспа [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, смт Іршанськ, р. Ірша [Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus*];
- Житомирська обл., Хорошівський р-н, с. Рижани, р. Ірша [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*, *U. tumidus*];
- Житомирська обл., Хорошівський р-н, смт Хорошів (раніше – Володарськ-Волинський), р. Ірша [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*, *U. tumidus*];
- Житомирська обл., Черняхівський р-н, с. Рудня, р. Очеретянка [Янович та ін., 2009 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Карпівці, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. П'ятка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*, *U. tumidus*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Чуднів [Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Чуднів, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Unio conus borysthenticus*];
- Закарпатська обл., м. Ужгород, канал р. Уж-Невицьке вдсх. [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Закарпатська обл., Берегівський р-н, с. Велика Гараздівка [Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Unio tumidus falcatus*];
- Закарпатська обл., Берегівський р-н, с. Гараздівка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Соломоново [Янович, Пампура, 2011 – *Unio tumidus*];
- Запорізька обл., Бердянський р-н, Бердянська коса, берег Азовського моря [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Бурштин, Бурштинське водосховище [Янович, Шевчук, 2012 – *Unio tumidus*];
- Кіровоградська обл., Голованівський р-н, р. Ятрань [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Кіровоградська обл., Добровеличківський р-н, с. Червона Поляна, р. Чорний Ташлик [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*; Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Unio tumidus falcatus*];
- Кіровоградська обл., Світловодський р-н, м. Світловодськ, канал Дніпро-Інгулець [Янович, Пампура, 2011а – *Unio tumidus*];
- Київська обл., м. Київ, р. Дніпро [Лукашев, 2005, 2006а, б – *Unio tumidus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*; Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Unio tumidus falcatus*];

- Київська обл., м. Київ, о-в Труханів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*, *U. tumidus*];
- Київська обл., м. Київ, Русанівська протока [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Київська обл., ок. м. Київ, ур. Конча-Заспа [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Київська обл., м. Біла Церква, р. Рось [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*, *U. tumidus*; Янович, Пампура, 2012а – *Unio tumidus*];
- Київська обл., р. Ірпінь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Київська обл., м. Прип'ять, водойма-охолоджувач ЧАЕС [Лукашев, 2001 – *Unio tumidus*, *U. conus*];
- Київська обл., Богуславський р-н, м. Богуслав, р. Рось [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Київська обл., Бориспільський р-н, с. Кийлів, став [Стадниченко, 1984б – *Unio conus borysthenticus*];
- Київська обл., Броварський р-н, с. Літки, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Київська обл., Броварський р-н, с. Літки, лівий берег р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Київська обл., Вишгородський р-н, м. Вишгород, Київське водосховище [Янович, Пампура, 2011а – *Unio tumidus*];
- Київська обл., Вишгородський р-н, с. Жукин, р. Десна [Янович, Пампура, 2011а – *Unio tumidus*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Кухарі, р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Київська обл., Іванківський р-н, м. Чорнобиль, р. Прип'ять [Стадниченко та ін., 2002 – *Unio conus*];
- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Білогородка, р. Ірпінь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*, *U. tumidus*];
- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Хотянівка, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Київська обл., Скви́рський р-н, м. Сквир, р. Рось [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*];
- Київська обл., Фастівський р-н, с. Мотовилівка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Луганська обл., м. Щастя, р. Сіверський Донець [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*, *U. tumidus*];
- Луганська обл., Краснодонський р-н, р. Деркул [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Луганська обл., Станично-Луганський р-н, смт Станиця Луганська [Янович, Пампура, 2011а – *Unio tumidus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Луганська обл., Старобільський р-н, Новоборовське водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця [Стадниченко, 1984б – *Unio conus borysthenticus*];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, р. Зелен Луг [Стадниченко та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, ок. м Червоноград, р. Західний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2004 – *Unio tumidus*];

- Миколаївська обл., м. Миколаїв [Стадниченко, 1984б – *Unio conus borysthenicus*];
- Миколаївська обл., Вознесенський р-н, м. Вознесенськ, р. Південний Буг [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Миколаївська обл., Новобузький р-н, р. Інгул, с. Софіївка [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Миколаївська обл., Снігурівський р-н, с. Софіївка [Янович, Пампура, 2011а – *Unio tumidus*];
- Одеська обл., Білгород-Дністровський р-н, с. Південне [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, с. Маяки, р. Дністер [Янович, Шевчук, 2012 – *Unio tumidus*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Яськи, р. Турунчук [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Одеська обл., Ізмаїльський р-н, ок. м. Ізмаїл, р. Дунай [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Одеська обл., Ізмаїльський р-н, с. Матроска, р. Репіда [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Unio conus*];
- Одеська обл., Кілійський р-н, канал Дунай-Сасик [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*, *U. tumidus*];
- Полтавська обл., м. Полтава [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*; Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*];
- Полтавська обл., м. Полтава, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*, *U. tumidus*];
- Полтавська обл., м. Полтава, р. Коломак [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*];
- Полтавська обл., Гадяцький р-н, м. Гадяч, р. Псел [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Полтавська обл., Диканьський р-н, с. Михайлівка, заплава р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*, *U. tumidus*];
- Полтавська обл., Диканьський р-н, с. Писарівщина, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Вільхуватка, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Кишеньки, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, м. Кобеляки, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Кунівка, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Перегонівка, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Полтавська обл., Котелівський р-н, с. Лихачівка, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Полтавська обл., Лубнянський р-н, м. Лубни, р. Сула [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Полтавська обл., Новосанжарський р-н, с. Кунцево, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Полтавська обл., Новосанжарський р-н, смт Нові Санжари, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];

- Полтавська обл., Полтавський р-н, с. Кривохатки, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Полтавська обл., Шишацький р-н, с. Яреськи, р. Псел [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Рівненська обл., Дубенський (раніше – Дубнівський) р-н, м. Дубно, р. Іква [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, с. Сварицевичі, р. Смубло [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, с. Удрицьк, р. Горинь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*, *U. conus*];
- Рівненська обл., Зарічненський, с. Сенчиці, р. Прип'ять [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Рівненська обл., Млинівський р-н, смт Млинів, р. Іква [Мельниченко, 1999 – *Unio conus*];
- Рівненська обл., Острозький р-н, м. Острог, р. Горинь [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Unio conus*];
- Рівненська обл., Острозький р-н, с. Стадники, р. Горинь [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни, р. Случ [Янович, Шевчук, 2012 – *Unio tumidus*];
- Сумська обл., м. Суми, р. Псел [Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Сумська обл., м. Суми [Стадниченко, 1984б – *Unio conus borysthenticus*];
- Сумська обл., Боринський р-н, с. Чумакове, р. Сейм [Янович, Пампура, 2011а – *Unio tumidus*];
- Сумська обл., Лебединський р-н, с. Кирилівщина, р. Псел [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Сумська обл., Лебединський р-н, м. Лебедин, р. Псел [Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*];
- Сумська обл., Охтирський р-н, м. Охтирка [Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*];
- Сумська обл., Охтирський р-н, м. Охтирка, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль [Стадниченко, 1984б – *Unio conus borysthenticus*];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, р. Серет [Янович, Пампура, 2011а – *Unio tumidus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, смт Заліщики, заплава р. Дністер [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Харківська обл., р. Сіверський Донець [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Харківська обл., м. Харків, р. Уда [Мельниченко, 2009 – *Unio conus*];
- Харківська обл., Богодухівський р-н, с. Пісочин, р. Уда [Мельниченко, 2009 – *Unio conus*];
- Харківська обл., Ізюмський р-н, ок. м. Ізюм, р. Сіверський Донець [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Харківська обл., Коломацький р-н, с. Григорівка [Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*];
- Харківська обл., Харківський р-н, с. Мерефа, р. Мож [Янович, Шевчук, 2012 – *Unio tumidus*];

- Херсонська обл., Голопристанський р-н, смт Гола Пристань [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Хмельницька обл., Кам'янець-Подільський р-н, с. Шутнівці, р. Смотрич [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Хмельницька обл., Летичівський р-н, смт Летичів, р. Вовк [Єрмошина, Павлюченко, 2010 – *Unio tumidus*, *U. conus*];
- Хмельницька обл., Летичівський р-н, смт Меджибіж, р. Бужок [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Хмельницька обл., Полонський р-н, м. Полонне, р. Хомора [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*, *U. tumidus*];
- Хмельницька обл., Полонський р-н, с. Понінка, р. Хомора [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Хмельницька обл., м. Нетішин, Хмельницька АЕС [Силаева та ін., 2006 – *Unio tumidus*];
- Черкаська обл., ок. м. Черкаси, Кременчуцьке водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів [Лукашев, 2006а – *Unio tumidus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Черкаська обл., Канівський р-н, Канівський заповідник, р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, р. Рось [Стадниченко, 1984а – *Unio tumidus*; Стадниченко, 1984в – *Unio tumidus falcatus*; Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, Корсунь-Шевченківське водосховище [Янович, Пампура, 2011а – *Unio tumidus*];
- Черкаська обл., Менський р-н, смт Макошине [Лукашев, 2006а – *Unio tumidus*];
- Черкаська обл., Чигиринський р-н, м. Чигирин, правий берег р. Тясмин [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Чернівецька обл., Кельменецький р-н, с. Макарівка [Смірнова, Смірнов, 2008 – *Unio tumidus*];
- Чернівецька обл., Хотинський р-н, с. Рухотин, заплава р. Дністер [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Чернігівська обл., м. Чернігів, правий берег р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Чернігівська обл., Батурицький р-н, ок. м. Батурин, р. Сейм [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Чернігівська обл., Бахмацький р-н, с. Мости, р. Сейм [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Чернігівська обл., Козелецький р-н, с. Морівськ, р. Десна, [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Чернігівська обл., Козелецький р-н, м. Остер, р. Остер [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Чернігівська обл., Коропський р-н, ок. смт Короп, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Чернігівська обл., Коропський р-н, с. Мізин, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];

- Чернігівська обл., Менський р-н, ок. с. Макошино, р. Піщана [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Чернігівська обл., Новгород-Сіверський р-н, м. Новгород-Сіверський [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Чернігівська обл., Остерський р-н, с. Пірново, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Чернігівська обл., Ріпкинський р-н, с. Радуль, р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Unio tumidus*];
- Чернігівська обл., Сновський (раніше – Щорсівський) р-н, р. Трубіж [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- Чернігівська обл., Чернігівський р-н, с. Слабин, правий берег р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*];
- АР Крим, р. Карасівка [Стадниченко, 1984б – *Unio tumidus falcatus*];
- АР Крим, Нижньогірський р-н, смт Нижньогірський, р. Салгир [Погребняк та ін., 2008 – *Unio conus*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Конхологічна мінливість фондових матеріалів продемонстрована в роботах [Гураль, Гураль-Сверлова, 2008; Гураль-Сверлова, Гураль, 2015].
- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, р. Прип'ять, 1 екз. [інв. № **B613**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Донецька обл., Краснолиманський р-н, с. Яцківка, Червонооскільське водосховище, 07.1986, 10,5 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B769**];
- Донецька обл., Мар'їнський р-н, Курахівське водосховище, 28.07.1987, 10 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B772**];
- Донецька обл., Новоазовський р-н, заповідник «Хомутовський степ», р. Грузький Єланчик, 9.07.2016, coll. Мартинов В.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **B825**];
- Донецька обл., Слов'янський р-н, м. Святогірськ, р. Сіверський Донець, глибина 1 м, замулені піски, 12.06.2010, 10 екз., coll. Мартинов В.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B760**];
- Житомирська обл., Дзержинський р-н, смт Миропіль, р. Случ, 13.10.1996, 2 екз., coll. Прут Л.К. [інв. № **B193**];
- Житомирська обл., Любарський р-н, с. Іванківці, 5.10.1996, 2 екз., coll. Сичевська М. [інв. № **B187**];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, смт Чуднів, р. Тетерів, 14.10.1999, 3 екз., coll. Каранюк Т.В. [інв. № **B192**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, берег Каховського водосховища, 2.05.2006, 0,5 екз., coll. Вовк О.Б., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B510**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, Каховське водосховище, Василівська затока, 22.03.2017, 5,5 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B818**];

- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, Каховське водосховище, Василівська затока, 28.03.2017, 7,5 екз., coll. Бусел В.А., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B821**];
- Запорізька обл., Василівський р-н, м. Василівка, Каховське водосховище, Василівська затока, 6.07.2017, 8 екз., coll. Бусел В.А., det. Гураль Р.І. [інв. № **B826**];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич, р. Луква, 2 екз., det. Бонковський Й. (*Batavusiana crassa*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B143**];
- Івано-Франківська обл., Рогатинський р-н, с. Потік, р. Гнила Липа, 1,5 екз. [інв. № **B610**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, смт Тисмениця, р. Ворона, 15 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B115**];
- Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, смт Тисмениця, 1 екз. [інв. № **B635**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 1 екз., coll. Січ А. [інв. № **B114**];
- Львівська обл., р. Стрий, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B136**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця, 3.07.2002, 1,5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B801**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, р. Верещиця, 4.06.2002, 3 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B804**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 1,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*U. pictorum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B74**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 04.1919, 0,5 екз., coll. Красуцький, det. (*U. pictorum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B105**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, р. Верещиця, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B110**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 2,5 екз. [інв. № **B116**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, р. Стрий, 1 екз., det. (*Batavusiana crassa*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B153**];
- Львівська обл., Жидачівський р-н, м. Ходорів, 1 екз., det. (*Batavusiana crassa*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B174**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 3,5 екз., det. (*U. pictorum* var. *limosus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B96**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 3,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B120**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Сокільники, став, 14,5 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **B123**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B126**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 0,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B137**];

- Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 5 екз. [інв. № **V118**];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі, 10.08.2003, 2 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **V811**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, с. Вільшаниця, 2 екз. [інв. № **V111**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V133**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 1 екз. [інв. № **V621**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., р. Серет, 1880, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*Batavusiana crassa*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **V164**];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, став, 1,5 екз., det. (*U. pictorum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **V79**];
- Тернопільська обл., Бережанський р-н, м. Бережани, став, 5,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V128**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V112**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 3 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V113**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 0,5 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **V622**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 1 екз., det. Полянський Ю. [інв. № **V634**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Монастирок, р. Серет, 1 екз., coll. Полянський Ю., det. Полянський Ю. [інв. № **V620**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 10.08.1966, 3 екз., det. Сверлова Н.В. [інв. № **V679**].

***Musculium lacustre* (O.F.Müller, 1774)**

Мускуліум болотяний

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид поділяють на цілу низку окремих таксонів видового рангу, 6 з яких зареєстровані на території України: *Musculium terverianum* (Dupuy, 1849), *M. hungaricum* Hazay, 1881, *M. mucronulatum* (Moquin-Tandon, 1855), *M. creplini* (Dunker, 1845), *M. ryckholti* (Normand, 1844), *M. clessini* (Clessin, 1880) [Стадниченко, 1984б].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений по всій території України.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне, р. Прип'ять [Стадниченко, 1984б – *Musculium hungaricum*; Погребняк та ін., 2008 – *Musculium hungaricum*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, смт Ратне [Стадниченко, 1981 – *Musculium hungaricum*];

Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Сереховичі [Погребняк та ін., 2008 – *Musculium creplini*];

Житомирська обл., Смільчинський р-н, с. Рудня-Іванівська, р. Уборть [Стадниченко, 1984б – *Musculium mucronulatum*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Висока Піч, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Musculium terverianum*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Городище, р. Мика [Стадниченко, 1981 – *Musculium hungaricum*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Musculium ryckholtii*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Денеші [Стадниченко, 1984б – *Musculium ryckholtii*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Михайлівка [Стадниченко, 1984б, 2014 – *Musculium creplini*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Musculium terverianum*];

Житомирська обл., Коростишівський р-н, м. Коростишів [Погребняк та ін., 2008 – *Musculium lacustre*];

Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Виступовичі, басейн р. Словечна [Погребняк та ін., 2008 – *Musculium lacustre*];

Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Нові Велідники [Погребняк та ін., 2008 – *Musculium ryckholtii*];

Житомирська обл., Радомишльський р-н, с. Вишевичі [Стадниченко, 1984б – *Musculium terverianum*];

Житомирська обл., Радомишльський р-н, с. Радомишль, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Musculium terverianum*];

- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Городище, р. Мика [Стадниченко, 1984б – *Musculium hungaricum*];
- Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Карпівці [Стадниченко, 1984б – *Musculium ryckholti*];
- Закарпатська обл., Міжгірський р-н, с. Міжгір'я [Стадниченко, 1984б – *Musculium terverianum*];
- Закарпатская обл., Мукачівський р-н, м. Мукачево, р. Латориця [Погребняк та ін., 2008 – *Musculium creplini*];
- Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Середне [Стадниченко, 1984б – *Musculium creplini*];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия [Стадниченко, 1984б – *Musculium terverianum*];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут [Стадниченко, 1981 – *Musculium ryckholti*];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Яремча [Погребняк та ін., 2008 – *Musculium creplini*; *Musculium ryckholtii*];
- Київська обл., Ірпінський р-н, м. Ірпінь [Стадниченко, 1984б – *Musculium creplini*];
- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, м. Боярка [Погребняк та ін., 2008 – *Musculium lacustre*];
- Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Musculium lacustre*; Стадниченко, 1984б – *Musculium ryckholti*];
- Львівська обл., Кам'янко-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг [Стадниченко, 1984б – *Musculium terverianum*];
- Львівська обл., Мостиський р-н, с. Судова Вишня, р. Вишенька [Стадниченко, 1984б – *Musculium mucronulatum*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Musculium lacustre*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2012 – *Musculium lacustre*];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Мельниця-Подільська [Стадниченко, 1984б, колекція ДПМ НАНУ – *Musculium creplini*];
- Тернопільська обл., Бучацький р-н, ок. м. Бучач, р. Стрипа [Стадниченко, 1984б – *Musculium clessini*];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці [Стадниченко, 1984б, колекція ДПМ НАНУ – *Musculium ryckholti*];
- Черкаська обл., Звенигородський р-н, с. Моринці [Стадниченко, 1984б – *Musculium creplini*];
- Черкаська обл., Канівський р-н, ок. м. Канів [Корнюшин, 1996 – *Musculium hungaricum*];
- АР Крим, о. Джалман, р. Бурульча [Стенько, 1976 – *Musculium lacustre*];
- АР Крим, ок. м. Феодосія, смт Щебетівка [Погребняк та ін., 2008 – *Musculium creplini*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Піонерське [Стадниченко, 1979, 1984б – *Musculium ryckholti*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 0,5 екз. [інв. № **V739**];
- Донецька обл., м. Донецьк, 1986-87 рр., 90 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г.
(*M.ryckholti*) [інв. № **V777**];
- Донецька обл., м. Донецьк, р. Кальміус, 25.07.1987, 7,5 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*M.ryckholti*) [інв. № **V778**];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, с. Шаланки, заболочений вільшняк, 8.07.2004, 13 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **V559**];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **V402**];
- Львівська обл., м. Львів, 04.1908, 7,5 екз. [інв. № **V387**];
- Львівська обл., ок. м. Львова (Голоско), 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **V394**];
- Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, 3.07.2013, 4 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **V798**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V388**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1 екз. [інв. № **V399**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 7,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **V401**];
- Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V400**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, 4,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V397**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 7 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V396**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **V403**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V391**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 2,5 екз. [інв. № **V664**];
- Тернопільська обл., Тернопільський р-н, м. Тернопіль, 1 екз. [інв. № **V384**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Мельниця-Подільська, 1879, 4,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **V404**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Голігради, 3 екз. [інв. № **V661**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1879, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **V386**];
- Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, с. Багатківці, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V383**];
- Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, між с. Багатківці та с. Струсів, 1880, 10,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **V390**];
- Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, між с. Багатківці та с. Струсів, 1880, 4,5 екз.,

coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B392**];

Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, смт Микулинці, 10 екз., det. Бонковський Й.
[інв. № **B395**];

Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, між с. Струсів і Багатківці, 1880, 16,5 екз.,
coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B738**].

***Pisidium amnicum* (O.F.Müller, 1774)**

Горошинка річкова

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

За ступенем опуклості, формою та пропорціями стулок на території України цей вид поділяли на *Pisidium amnicum* і *P. inflatum* (Megerle in Roggo, 1838) [Стадниченко, 1984б].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид розповсюджений по всій Україні, за винятком Криму і гірської частини Українських Карпат [Стадниченко, 1984б].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

- Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко та ін., 2007 – *Pisidium amnicum*];
Волинська обл., Шацький р-н, о. Луки [Яворський, 2006, 2007 – *Pisidium amnicum*];
Волинська обл., Шацький р-н, о. Перемут [Яворський, 2006 – *Pisidium amnicum*];
Дніпропетровська обл., Царичанський р-н, с. Могилів, р. Орель [Погребняк та ін., 2008 – *Pisidium amnicum*];
Житомирська обл., Брусилівський р-н, с. Брусилів, р. Здвиж [Стадниченко, 1984б – *Pisidium amnicum*];
Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Рудня-Іванівська, р. Уборть [Стадниченко, 1981, 1984б – *Pisidium inflatum*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Лугини, р. Жерев [Стадниченко, 1984б – *Pisidium amnicum*];
Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Червона Волока, р. Жерев [Стадниченко, 1981 – *Pisidium inflatum*; Стадниченко, 1984б – *Pisidium amnicum, P. inflatum*];
Житомирська обл., Народицький р-н, с. Розсохівське [Стадниченко, 1984б – *Pisidium amnicum*];
Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Карпівці [Стадниченко, 1984б – *Pisidium amnicum*];
Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Ужгород [Здун, 1960 – *Pisidium amnicum*];
Закарпатська обл., Хустський р-н, м. Хуст [Здун, 1960 – *Pisidium amnicum*];
Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, р. Прут [Стадниченко, 1984б – *Pisidium amnicum*];
Київська обл., ок. м. Києва [Стадниченко, 1984б – *Pisidium amnicum*];
Київська обл., Богуславський р-н, с. Хохитва, р. Рось [Погребняк та ін., 2008 – *Pisidium amnicum*];
Київська обл., Іванківський р-н, с. Новошепеличі [Погребняк та ін., 2008 – *Pisidium amnicum*];
Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг [Стадниченко, 1984б – *Pisidium amnicum*];
Одеська обл., Біляївський р-н, с. Черевичне [Погребняк та ін., 2008 – *Pisidium amnicum*];
Полтавська обл., м. Полтава, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Pisidium amnicum*];
Рівненська обл., Острозький р-н, м. Острог [Корнюшин, 1996 – *Pisidium amnicum*];

- Сумська обл., м. Суми [Стадниченко, 1984б – *Pisidium amnicum*];
- Тернопільська обл., Підволочиський р-н, м. Підволочиськ, р. Збруч [Стадниченко, 1984б – *Pisidium inflatum*];
- Черкаська обл., Городищенський р-н, м. Городище, р. Ольшанка [Погребняк та ін., 2008 – *Pisidium amnicum*];
- Чернігівська обл., Корюківський р-н, ок. с. Рудня, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Pisidium amnicum*];
- Кам'янське (раніше – Дніпродзержинське) водосховище [Стадниченко, 1984б – *Pisidium amnicum*];
- Дніпровський і Бузький лимани [Стадниченко, 1984б – *Pisidium amnicum*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, р. Прип'ять, 0,5 екз. [інв. № **B662**];
- Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 4,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B296**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 15,5 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **B299**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 5,5 екз. [інв. № **B668**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 24 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B294**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, р. Гнила Липа, 1878, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B300**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 2,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B297**];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости, 2 екз. [інв. № **B659**].

Pisidium casertanum (Poli, 1791)

Горошинка болотяна

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид поділяли на низку самостійних видів у межах підроду *Casertiana*, серед яких для території України згадували *Euglesa casertana*, *E. fossarina* (Clessin in Westerlund, 1873), *E. pallida* (Gassies, 1855), *E. acuminata* (Clessin in Westerlund, 1873), *E. obliquata* (Clessin, 1874), *E. intermedia* (Gassies, 1855), *E. curta* (Clessin, 1873), *E. rivularis* (Clessin, 1879) [Стадниченко, 1984б]. На заході до *P. casertanum* відносять також *Pisidium ponderosum* Stelfox, 1918 – більш відокремлену форму, характерну для великих озер; проте її таксономічний статус може вимагати подальшого дослідження, можливо, із застосуванням молекулярно-генетичних методів [Корнюшин, 2002]. Синонімами *P. casertanum* також вважають *Euglesa rosea* (Scholtz, 1843), *E. jaudoiniana* (Gassies, 1855) і описаний з території України *Cingulipisidium likharevi* Korniushev, 1991 [The MUSSEL Project, 2017].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений по території України [Корнюшин, 2002], включно із Кримом.

Літературні дані (місця зборів)

*часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.

- Волинська обл., Шацький р-н, о. Пулемецьке [Корнюшин, 1996 – *Euglesa jaudoiniana*];
Житомирська обл., Баранівський р-н, с. Смолдирів [Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир [Стадниченко, 1981 – *Euglesa rosea*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Корчак [Стадниченко, 1984б – *Euglesa acuminata*];
Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Словечне [Корнюшин, 1991 – *Cingulipisidium likharevi*];
Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Карпівці, басейн р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Euglesa casertana*, *E. rosea*];
Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Малі Коровинці [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa casertana*];
Івано-Франківська обл., м. Івано-Франківськ [Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*];
Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия [Стадниченко, 1982а – *Euglesa curta*; Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*, *E. intermedia*, *E. curta*];
Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa casertana*];
Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Яблуницький перевал [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa obliquata*];
Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Яремча [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa casertana*, *E. obliquata*];
Львівська обл., м. Львів, о. Винниківське [Яворський, 2012 – *Pisidium casertanum*];
Львівська обл., ок. м. Львова [Стадниченко, 1984б – *Euglesa rosea*];
Львівська обл., Буський р-н, с. Хватів [Стадниченко, 1984б – *Euglesa obliquata*];

- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь [Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*];
Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок [Стадниченко, 1984б, колекція ДПМ НАНУ – *Euglesa pallida*];
Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка [Стадниченко, 1984б, колекційні матеріали ДПМ НАНУ – *Euglesa rivularis*];
Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни [Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*];
Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло [Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*];
Миколаївська обл., г. Миколаїв, р. Інгулець [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa casertana*];
Миколаївська обл., Первомайський р-н, м. Первомайськ [Стадниченко, 1984б – *Euglesa ponderosa*];
Одеська обл., м. Одеса [Стадниченко, 1984б – *Euglesa rivularis*];
Полтавська обл., Гадяцький р-н, м. Гадяч, р. Псел [Стадниченко, 1984б – *Euglesa pallida*];
Рівненська обл., Сарненський р-н, с. Степань, р. Горинь [Стадниченко, 1984б – *Euglesa intermedia*];
Хмельницька обл., Славутський р-н, м. Славута, р. Горинь [Стадниченко, 1982а – *Euglesa obliquata*];
Черкаська обл., Кам'янський р-н, с. Радиванівка [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa obliquata*];
Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів [Корнюшин, 1996 – *Euglesa obliquata*];
Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, р. Рось [Стадниченко, 1984б – *Euglesa rivularis*];
Черкаська обл., Черкаський р-н, м. Черкаси, Кременчуцьке водосховище [Стадниченко, 1984б – *Euglesa ponderosa*];
АР Крим, м. Алушка, гірський потік [Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*];
АР Крим, ок. м. Алушта, с. Кипарисне, струмок [Стадниченко, 1979 – *Euglesa casertana*; Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*];
АР Крим, ок. м. Алушта, с. Кипарисне [Стадниченко, 1981, 1984б – *Euglesa rosea*];
АР Крим, ок. м. Алушта, смт Партеніт (раніше – Фрунзенське) [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa casertana*];
АР Крим, р. Альма, гірський Крим [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa obliquata*];
АР Крим, Ангарський перевал [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa casertana*];
АР Крим, р. Бурульча [Стенько, 1976 – *Pisidium casertanum*];
АР Крим, о. Джалман, р. Бурульча [Стенько, 1976 – *Pisidium casertanum*];
АР Крим, Кримське заповідно-мисливське господарство, кордон «Аспорт» [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa obliquata*];
АР Крим, с. Пушкіне [Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*];
АР Крим, ок. м. Судак, с. Грушівка [Стадниченко, 1979 – *Euglesa casertana*; Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*];

- АР Крим, ок. м. Ялта, смт Симеїз, струмок [Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*; Стадниченко, 1979 – *Euglessa casertana*];
- АР Крим, Бахчисарайський р-н, с. Поштове [Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*; Стадниченко, 1979 – *Euglessa casertana*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Перевальне, заплава р. Салгир [Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Перевальне, р. Салгир [Стадниченко, 1979 – *Euglessa casertana*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Перевальне [Стадниченко, 1984б – *Euglesa acuminata*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Піонерське, заплава р. Салгир [Стадниченко, 1979 – *Euglessa casertana*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Піонерське, р. Салгир [Стадниченко, 1984б – *Euglesa fossarina*];
- АР Крим, Сімферопольський р-н, м. Сімферополь [Стадниченко, 1982а, 1984б – *Euglesa obliquata*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **B667**; *P. casertanum ponderosum*];
- Закарпатська обл., Рахівський р-н, с. Ділове, форельове господарство, ставок з мальками форелі, 22.07.1969, 149 екз., coll. Макогон Х.Г., det. Макогон Х.Г. [інв. № **B529**];
- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, с. Дубівці, 6 екз. [інв. № **B683**];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 1 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. pallidum* = *P. subtruncatum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B303**];
- Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 2 екз., det. Бонковський Й. (*P. intermedium*) [інв. № **B440**];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Чорногора, 1881, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B500**];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Карпати Чорногора, 1881, 5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B312**];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин, Карпати Горгани, 1881, 6 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B306**];
- Івано-Франківська обл., Тлумацький р-н, с. Нижнів, 44 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B317**];
- Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 1881, 43 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B316**];
- Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 50 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B313**];

- Львівська обл., м. Львів, Погулянка, 1881, 29 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B308**];
- Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк; р-н Медової печери, потік, 05.2005, 7 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B504**];
- Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, 3.07.2013, тимчасові водойми, 3 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B794**];
- Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, 3.07.2013, струмок у лісі, 14 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B795**];
- Львівська обл., м. Львів, пустир поблизу лісопарка «Освиця», 1.07.2013, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B796**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 58 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B315**];
- Львівська обл., Дрогобицький р-н, смт Східниця, Карпати Бескиди, 1882, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B310**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 78 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B305**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, 7 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B435**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 27 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B307**];
- Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Добряничі, 12,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B318**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 22 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B319**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Підгородище, 27 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B429**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Підмонастир, 90 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B438**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, с. Підмонастир, 0,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. rivulare*) [інв. № **B439**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 4 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B434**];
- Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 41 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum*) [інв. № **B309**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 56,5 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B321**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, 1 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum* = *P. subtruncatum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B304**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Багатківці, р. Стрипа, 7 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B314**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 3 екз., det. (*P. fossarinum*) [інв. № **B320**];
- Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка, біостаціонар Чернів. нац. ун-ту, невеликий ставок, 17.07.2003, 45 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B501**].

Pisidium conventus* Clessin, 1877***Горошинка холодноводна**

**Присутність на території України вимагає підтвердження

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

Для України згадували одночасно як *Neopisidium conventus* (Clessin, 1877) і *N. urinator* (Clessin, 1876) [Стадниченко, 1984б].

Загальне розповсюдження в Україні

На думку О.В.Корнюшина [2002] присутність цього бореально-альпійського виду, характерного для постгляціальних озер, для озера Синевир в Українських Карпатах [Стадниченко, 1984б] є малоімовірною, адже озеро Синевир виникло порівняно недавно унаслідок завалу. Отже, не варто очікувати присутності у ньому реліктових видів молюсків. Повторні спроби знайти *P. conventus* в озері Синевир не дали результатів; найімовірніше, що раніше за цей вид були помилково прийняті молоді особини *Pisidium casertanum* (Poli, 1791) [Корнюшин, 2002]. Те саме, очевидно, стосується й єдиної знахідки в Шацьких озерах (див. нижче), зробленою не спеціалістом по прісноводних молюсках.

Літературні дані (місця зборів)

*часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.

Волинська обл., Шацький р-н, о. Пісочне [Савицька, 2007 – *Pisidium conventus*];

Закарпатська обл., Міжгірський р-н, ок. с. Синевирська Поляна, о. Синевир [Стадниченко, 1982а – *Neopisidium urinator*; Стадниченко, 1984б – *Neopisidium conventus*, *N. urinator*].

Pisidium crassum* Stelfox, 1918*

Горошинка товста

**Присутність на території України вимагає підтвердження

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

Цей вид також нерідко розглядають як форму або підвид *Pisidium pulchellum* Jenyns, 1832 [Корнюшин, 2002].

Загальне розповсюдження в Україні

Присутність *Pisidium crassum* на території України, очевидно, вимагає додаткового підтвердження. Наявні у літературі згадки [Стадниченко, 1984б] можуть стосуватися згаданого вище *P. pulchellum* [Корнюшин, 2002].

Літературні дані (місця зборів)

*часовий період: друга половина ХХ ст.

Житомирська обл., Коростишівський р-н, м. Коростишів [Стадниченко, 1984б – *Euglesa crassa*];
Житомирська обл., Коростишівський р-н, м. Коростишів, р. Тетерів [Стадниченко, 1981 – *Euglesa crassa*];
Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Повч, р. Жерев [Стадниченко, 1984б – *Euglesa crassa*].

***Pisidium globulare* Clessin in Westerlund, 1873**

Горошинка куляста

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

Цей вид розглядають також як форму широко розповсюдженого на території України *Pisidium casertanum* (Poli, 1791), проте на користь його видової самостійності можуть свідчити особливості замка, характер розподілу пор і будова зябер [Корнюшин, 2002].

Загальне розповсюдження в Україні

За даними О.В. Корнюшина [2002], цей болотяний вид є спорадично розповсюдженим по всій території України. Проте літературних даних щодо конкретних місць його знахідок дуже мало (див. нижче).

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст.**

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Яремча [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa globularis*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир (Корбутівка) [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa globularis*];

Житомирська обл., Овруцький р-н, м. Овруч, р. Норинь [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa globularis*];

Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни [Стадниченко, 1981, 1984б – *Euglesa globularis*].

Колекційні матеріали ДІМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст.

Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 1 екз., det. (*P. fossarinum* = *P. casertanum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № В441].

***Pisidium henslowanum* (Sheppard, 1823)**

Горошинка озерна

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид виділяли до окремого підроду (або роду) *Henslowiana* з низкою самостійних видів, серед яких для території України згадували *Euglesa henslowana henslowana*, *E. dupuiana* (Normand, 1854), *E. suecica* (Clessin in Westerlund, 1873), *E. pirogovi* Starobogatov in Stadnichenko, 1984, *E. volgensis* Pirogov et Starobogatov in Timm, 1974, *E. ostroumovi* Pirogov et Starobogatov, 1974, *E. tenuisculpta* Pirogov et Starobogatov in Timm, 1974 [Стадниченко, 1984б]. Подальші дослідження показали, що *E. pirogovi*, *E. volgensis* і *E. tenuisculpta* слід відносити до іншого загально визнаного виду горошинок – *Pisidium subtruncatum* Malm, 1855 [Корнюшин, 2002].

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений на території України [Стадниченко, 1984б].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

- Волинська обл., Шацький р-н, о. Пулемецьке [Корнюшин, 1996 – *Henslowiana ostroumovi*];
Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Рудня Іванівська, р. Уборть [Стадниченко, 1981 – *Euglesa henslowiana* var. *solida*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Лугини [Стадниченко, 1984б – *Euglesa henslowana henslowana*];
Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Карпівці [Стадниченко, 1984б – *Euglesa henslowana henslowana*];
Київська обл., Голованівський р-н, с. Перегонівка [Стадниченко, 1981 – *Euglesa suecica*];
Київська обл., Обухівський р-н, с. Перегонівка [Стадниченко, 1984б – *Euglesa suecica*];
Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда [Стадниченко, 1984б – *Euglesa suecica*];
Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, заплава р. Західний Буг [Стадниченко, 1981 – *Euglesa suecica*];
Миколаївська обл., м. Миколаїв [Стадниченко, 1984б – *Euglesa henslowana henslowana*];
Тернопільська обл., Підволочиський р-н, м. Підволочиськ, р. Збруч [Стадниченко, 1981, 1984б – *Euglesa ostroumovi*];
Тернопільська обл., Тербовлянський р-н, м. Тербовля, р. Гніздечна [Стадниченко, 1981, 1984б – *Euglesa dupuiana*].
АР Крим, Бахчисарайський р-н, с. Почтове [Стадниченко, 1981 – *Euglesa dupuiana*];
АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Перевальне, заплава р. Салгир [Стадниченко, 1979 – *Euglesa henslowana*];
Дніпровське, Кам'янське (раніше – Дніпродзержинське), Каховське водосховища [Стадниченко, 1984б – *Euglesa henslowana henslowana*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст.

- Україна**, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 5 екз. [інв. № **B507**];
Україна, Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 128 екз. [інв. № **B660**];
Україна, Львівська обл., м. Львів, Голоско, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й.
[інв. № **B460**];
Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 16,5 екз., coll. Бонковський Й.,
det. Бонковський Й. [інв. № **B459**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 9 екз. [інв. № **B672**];
Україна, Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 1877, 1 екз.,
coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B458**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 8 екз., coll. Бонковський Й.,
det. Бонковський Й. [інв. № **B457**];
Україна, Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 0,5 екз., det. Бонковський Й.
(*P. obtusale*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B462**];
Україна, Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1 екз., det. Бонковський Й.
[інв. № **B456**];
Україна, Тернопільська обл., 0,5 екз., det. (*P. supinum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B461**];
Україна, Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 5 екз., det. (*P. supinum*),
redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B680**].

***Pisidium hibernicum* Westerlund, 1894**

Горошинка зимова

Родина: Sphaeriidae

Загальне розповсюдження в Україні:

Розповсюджений на півночі України [Корнюшин, 2002]. О.В.Корнюшин [2002] згадує також достовірні знахідки цього виду в Рівненській та Чернігівській областях України, але без точних місць збору

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Волинська обл., Луцький р-н, ок. м. Луцьк, р. Гнідава [Стадниченко, 1984б – *Euglesa hibernica*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Люб'язь, о. Люб'язь [Корнюшин, 2002 – *Euglesa hibernica*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Перемут [Корнюшин, 2002 – *Euglesa hibernica*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Соминець [Корнюшин, 2002 – *Euglesa hibernica*];

Донецька обл., м. Торезьк (раніше – Дзержинськ) [Стадниченко, 1984б – *Euglesa hibernica*];

Житомирська обл., Народицький р-н, с. Народичі [Стадниченко, 1984б – *Euglesa hibernica*];

Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Карпівці [Стадниченко, 1984б – *Euglesa hibernica*].

***Pisidium lilljeborgii* Clessin, 1886**

Горошинка Лільєборга, або округла

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

Для території України згадувався також як *Euglesa ruut* Timm, 1974 і *E. waldeni* (Kuiper, 1972) [Стадниченко, 1984б], на що вказує в пізнішій публікації О.В.Корнюшин [2002].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид знайдений у кількох озерах на північному заході України [Корнюшин, 2002], в адміністративних межах Волинської області (див. нижче).

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Добре [Корнюшин, 2002 – *Euglesa lilljeborgii*; Стадниченко та ін., 2007 – *Euglesa lilljeborgii*];

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Згорани, о. Велике Згоранське [Корнюшин, 2002 – *Euglesa lilljeborgii*];

Волинська обл., Любомльський р-н, с. Згорани, о. Згоранське [Корнюшин, 1996 – *Euglesa lilljeborgii*; Стадниченко, 1982а, 1984б – *Euglesa waldeni*];

Волинська обл., Ратнівський р-н, с. Тур, о. Тур (Турське) [Корнюшин, 1996 – *Euglesa lilljeborgii*; Стадниченко, 1981, 1984б – *Euglesa ruut*; Стадниченко та ін., 2007 – *Euglesa lilljeborgii*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Пісочне [Корнюшин, 2002 – *Euglesa lilljeborgii*; Макогон, 1972 – *Euglesa lilljeborgii*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Світязь [Корнюшин, 1996 – *Henslowiana ruut*; Корнюшин, 2002 – *Euglesa lilljeborgii*];

Волинська обл., Шацький р-н, о. Соменець [Корнюшин, 2002 – *Euglesa lilljeborgii*].

***Pisidium milium* Held, 1836**

Горошинка чотирикутна

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

Для України вказували як два окремих види: *Euglesa milium* і *E. tetragona* (Normand, 1854) [Стадниченко, 1984б].

Загальне розповсюдження в Україні

Цей болотяний вид вважають широко розповсюдженим на території України [Корнюшин, 2002]. Проте опублікованих даних щодо конкретних місць знахідок *P. milium* не дуже багато (див. нижче), усі вони стосуються західного регіону України або Житомирської області.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия [Стадниченко, 1984б – *Euglesa milium*, *E. tetragona*];

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Микуличин [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa milium*];

Житомирська обл., Смільчинський р-н, с. Смільчине [Стадниченко, 1984б – *Euglesa milium*];

Житомирська обл., Смільчинський р-н, с. Рудня-Іванівська [Стадниченко, 1984б – *Euglesa tetragona*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир, басейн р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Euglesa tetragona*];

Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Червона Волока [Стадниченко, 1984б – *Euglesa milium*, *E. tetragona*];

Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочине [Стадниченко, 1984б – *Euglesa milium*];

Львівська обл., ок. м. Львова (с. Кривчиці) [Стадниченко, 1984б, колекція ДПМ НАНУ – *Euglesa milium*];

Львівська обл., м. Львів (Голоско) [Стадниченко, 1984б – *Euglesa tetragona*];

Львівська обл., Кам'янсько-Бузький, с. Руда [Стадниченко, 1984б – *Euglesa tetragona*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина ХІХ ст.

Львівська обл., м. Львів, Голоско, 17 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B491**];

Львівська обл., м. Львів, Кривчиці, 2 екз. [інв. № **B496**];

Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B497**];

Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 8 екз. [інв. № **B670**];

Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 7 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B492**];

Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Звенигород, 1878, 3 екз., coll. Бонковський Й.,

det. Бонковський Й. [інв. № **B493**];

Тернопільська обл., «Поділля», 5 екз., det. (*P.pallidum* = *P.subtruncatum*), redet. Сверлова Н.В.
[інв. № **B490**];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 1 екз., coll. Бонковський Й.,
det. Бонковський Й. [інв. № **B495**];

Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Винятинці, 1 екз., det. (*P.fossarinum* = *P.casertanum*),
redet. Гураль Р.І. [інв. № **B498**].

***Pisidium moitessierianum* (Paladilhe, 1866)**

Горошинка трикутна

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид останнім часом розглядали як декілька самостійних видів, об'єднаних у підрід *Neopisidium* s. str. роду *Neopisidium*. Тому для України його наводили одночасно під кількома різними назвами: *Neopisidium moitessierianum*, *N. torquatum* (Stelfox, 1918), *N. trigonum* (Locard, 1893) [Стадниченко, 1984б].

Загальне розповсюдження в Україні:

За даними О.В.Корнюшина [2002], цей вид спорадично розповсюджений по усій території України. Проте літературних даних щодо конкретних місць зборів *P. moitessierianum* дуже мало.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Лугини, р. Жерев [Стадниченко, 1984б – *Neopisidium moitessierianum*];

Львівська обл., Сокальський р-н, м. Сокаль, р. Західний Буг [Стадниченко, 1984б – *Neopisidium trigonum*];

Львівська обл., Сокальський р-н, м. Червоноград, р. Солокія [Стадниченко, 1984б – *Neopisidium torquatum*];

Сумська обл., м. Суми, р. Псел [Стадниченко, 1984б – *Neopisidium moitessierianum*].

Pisidium nitidum Jenyns, 1832

Горошинка блискуча

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

Для території України вказували як 5 окремих видів: *Euglesa nitida*, *E. fedderseni* (Westerlund, 1890), *E. splendens* (Baudon, 1856), *E. juliae* Stadnichenko, 1980, *E. khurdunensis* Pirogov et Starobogatov in Stadnichenko, 1984 [Стадниченко, 1984б]. Дві останні форми були описані з України: *E. juliae* – з Криму, *E. khurdunensis* – із Закарпатської обл. (ок. м. Хуст).

Загальне розповсюдження в Україні

Широко розповсюджений на території України [Корнюшин, 2002].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ – початок ХХІ ст.**

Вінницька обл., Хмільницький р-н, м. Хмільник, р. Південний Буг [Стадниченко, 1984б – *Euglesa nitida*];

Житомирська обл., Ємільчинський р-н, смт Ємільчине [Стадниченко, 1981, 1984б – *Euglesa fedderseni*];

Закарпатська обл., Хустський р-н, м. Хуст [Стадниченко, 1984б – типове місцезнаходження *Euglesa khurdunensis*; Стадниченко, 2014 – *Euglesa splendens*];

Львівська обл., м. Львів, лісопарк Погулянка [Стадниченко, 1984б, колекція ДПМ НАНУ – *Euglesa splendens*];

Львівська обл., Стрийський р-н, с. Піщани [Гураль, 2004 – *Pisidium nitidum*];

Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2012 – *Pisidium nitidum*];

Рівненська обл., Дубровицький р-н, м. Дубровиця [Стадниченко, 1984б – *Euglesa nitida*, *E. splendens*];

Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, р. Дніпро [Стадниченко, 1981 – *Euglesa splendens*; Стадниченко, 1984б – *Euglesa nitida*];

Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів [Корнюшин, 1996 – *Cingulipisidium nitidum*];

Черкаська обл., Канівський р-н, с. Пекарі [Стадниченко, 1984б – *Euglesa splendens*];

АР Крим, ок. м. Алушта, с. Кипарисне, струмок з джерельним живленням [Стадниченко, 1984б – типове місцезнаходження *Euglesa juliae*];

АР Крим, Бахчисарайський р-н, с. Поштове [Стадниченко, 1984б – *Euglesa nitida*, *E. splendens*];

АР Крим, Сімферопольський р-н, с. Піонерське, струмок з джерельним живленням [Стадниченко, 1984б – *Euglesa juliae*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: початок ХХ ст.

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз., det. (*P. henslovanum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B663**].

***Pisidium obtusale* (Lamarck, 1818)**

Горошинка тупа

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид виділяли до окремого підроду *Cyclocalyx* та поділяли на низку самостійних таксонів видового рангу. Тому для України його одночасно вказували під різними назвами: *Euglesa obtusalis*, *E. solida* (Clessin in Westerlund, 1873), *E. fragilis* (Clessin in Westerlund, 1873), *E. scholtzi* (Clessin, 1871), *E. dubrueili* (Baudon, 1872) [Стадниченко, 1984б].

Загальне розповсюдження в Україні

Розповсюджений по всій території України [Корнюшин, 2002].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

- Волинська обл., Ковельський р-н, м. Ковель [Корнюшин, 1996 – *Euglesa fragilis*];
Волинська обл., Шацький р-н, о. Чорне [Стадниченко, 1982а – *Euglesa dubrueili*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa obtusalis*];
Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Корчак [Стадниченко, 1984б – *Euglesa obtusalis*];
Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Нові Велідники [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa obtusalis*];
Житомирська обл., Олевський р-н, с. Майдан [Стадниченко, 1984б – *Euglesa scholtzi*];
Житомирська обл., Ружинський р-н, с. Ружин, р. Роставиця [Стадниченко, 1984б – *Euglesa obtusalis*];
Закарпатська обл., Тячівський р-н, с. Крива [Стадниченко, 1984б – *Euglesa scholtzi*];
Львівська обл., ок. м. Львова (Голоско) [Стадниченко, 1984б – *Euglesa solida*];
Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любін [Стадниченко, 1984б, колекція ДПМ НАНУ – *Euglesa obtusalis*];
Львівська обл., Кам'яно-Бузький р-н, с. Руда [Стадниченко, 1984б – *Euglesa scholtzi*];
Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни [Стадниченко, 1984б, колекція ДПМ НАНУ – *Euglesa obtusalis*, *E. fragilis*, *E. scholtzi*];
Львівська обл., Пустомитівський р-н, с. Лани [Стадниченко, 1984б – *Euglesa scholtzi*];
Полтавська обл., Гадяцький р-н, м. Гадяч, р. Груня [Стадниченко, 1984б, колекція Зоологічного інституту РАН – *Euglesa solida*];
Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики [Стадниченко, 1984б, колекція ДПМ НАНУ – *Euglesa scholtzi*];
Черкаська обл., Звенигородський р-н, с. Шевченкове [Стадниченко, 1984б – *Euglesa obtusalis*];
Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Чорнівка [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa obtusalis*];
Чернівецька обл., Хотинський р-н, с. Атаки [Стадниченко, 1984б – *Euglesa scholtzi*];
АР Крим, ок. м. Алушта, с. Кипарисне [Стадниченко, 1984б – *Euglesa dubrueili*];
АР Крим, ок. м. Ялта, смт Форос [Стадниченко, 1982а – *Euglesa dubrueili*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Закарпатська обл., Мукачівський р-н, с. Павшин, ур. Острош, заболочена галявина у лісі, 28.04.2004, 88 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B503**];
- Львівська обл., м. Львів, перехрестя вул. Наукова і вул. Стрийська, 24.07.2013, 3 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B793**];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 9,5 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. [інв. № **B452**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 20 екз. [інв. № **B671**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 43 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. Scholtzii*) [інв. № **B445**];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 21 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B451**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. Scholtzii*) [інв. № **B443**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 8 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum = P. casertanum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B455**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1881, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B454**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. Scholtzii*) [інв. № **B446**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 51 екз., det. Бонковський Й. (*P. Scholtzii*) [інв. № **B447**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 16 екз., det. (*P. Scholtzii*) [інв. № **B682**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Струсів і с. Багатківці, 1880, 9 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B450**].

***Pisidium personatum* Malm, 1855**

Горошинка сплющена

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

Дві форми *Pisidium personatum* були описані з Криму як окремі види: *Euglesa crimeana* Stadnichenko, 1980 і *E. dymy* Stadnichenko, 1980 [Стадниченко, 1984б]. Синонімами цього виду також вважають *Euglesa latiumbonata* Korniushev, 1991 і *E. eichwaldi* Stadnichenko, 1983 [The MUSSEL Project, 2017].

Загальне розповсюдження в Україні

Спорадично розповсюджений по всій території України; може потребувати охорони на загальнонаціональному [Корнюшин, 2002] або регіональному рівнях.

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Вінницька обл., Могилів-Подільський р-н, м. Могилів-Подільський [Корнюшин, 1996 – *Euglesa latiumbonata*];

Донецька обл., Слов'янський р-н, с. Богородичне [Стадниченко, 1984б – *Euglesa personatum*];

Житомирська обл., Баранівський р-н, смт Баранівка, р. Случ [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa personata*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир [Стадниченко, 1984б – *Euglesa personatum*];

Закарпатська обл., Міжгірський р-н, о. Синевир [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa personata*];

Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Руські Комарівці [Здун, 1960 – *Pisidium personatum*];

Закарпатська обл., Ужгородський р-н, м. Ужгород [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa personata*];

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, смт Ворохта [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa personata*];

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, Яблоницький перевал [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa personata*];

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Яремча [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa personata*];

Київська обл., м. Київ [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa personata*];

Рівненська обл., м. Рівне [Стадниченко, 1984б – *Euglesa personatum*];

Чернівецька обл., Новоселицький р-н, с. Черновка [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa personata*];

АР Крим, ок. м. Алушта, с. Кипарисне [Стадниченко, 1984б – *Euglesa dymy*];

АР Крим, ок. м. Алушта, смт Партеніт (раніше – Фрунзенське) [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa personata*];

АР Крим, р. Альма, кордон Аспорт [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa personata*];

АР Крим, Ангарський перевал [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa personata*];

АР Крим, біостанція СГУ [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa eichwaldi*];

АР Крим, Карабі-яйла, печера Карані-Хоба [Стадниченко, 1984б, колекція Зоологічного інституту РАН – *Euglesa crimeana*];

АР Крим, ок. м. Судак, с. Грушівка [Стадниченко, 1979, 19846 – *Euglesa personatum*];

АР Крим, ок. м. Ялта, смт Сімеїз [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa personata*; Стадниченко, 19846 – *Euglesa personatum*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: початок ХХІ ст.

Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, 29.07.2013, 11,5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **V792**];

Львівська обл., м. Львів, Брюховицький лісопарк поблизу вул. Винниця, 9.08.2012, 41,5 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **V797**].

***Pisidium pseudosphaerium* Favre, 1927**

Горошинка псевдокулькова

Родина: Sphaeriidae

Проблеми діагностики

За будовою мушлі *P. pseudosphaerium* дуже подібний на невеликих (молодих) молюсків з роду *Sphaerium* [Piechocki, Dyduch-Falniowska, 1993; Glöer, Meier-Brook, 1998], про що свідчить також його назва. Це може призводити до помилкових визначень.

Загальне розповсюдження в Україні

Широко, але спорадично розповсюджений по всій території України [Корнюшин, 2002]. Водночас вказівок на конкретні місця збору *P. pseudosphaerium* у літературі небагато. Було запропоновано занести його до Червоної книги України по 2-й категорії (як вразливий вид) [Корнюшин, 2002].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період:** друга половина ХХ ст.

Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Яцковичі [Стадниченко, 1984б – *Euglesa pseudosphaerium*];
Хмельницька обл., Славутський р-н, м. Славута [Корнюшин, 1996 – *Cingulipisidium pseudosphaerium*].

Колекційні матеріали ДІМ НАНУ

часовий період: друга половина ХІХ ст.

Примітка: Оскільки конхологічно *P. pseudosphaerium* дуже подібний на молодих особин *Sphaerium* (див. вище), у подальшому бажаний перегляд перелічених нижче фондових матеріалів вузьким спеціалістом по цій групі [Гураль-Сверлова, Гураль, 2012].

Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 1878, 1 екз., coll. Вронський П., det. Бонковський Й. (*P. obtusale*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B471**];

Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 1878, 8,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum* = *P. casertanum*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B472**];

Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 1878, 15 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum* = *P. casertanum*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B467**];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Шкло, 2,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. fossarinum* = *P. casertanum*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B468**];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 1880, 2 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. Scholtzii* = *P. obtusale*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B469**];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 1 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum* = *P. subtruncatum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B470**].

***Pisidium pulchellum* Jenyns, 1832**

Горошинка красива

Родина: Sphaeriidae

Загальне розповсюдження в Україні

Рідкісний вид, вимогливий до чистоти води, розповсюджений на півночі України [Корнюшин, 2002]. Хоча А. П. Стадниченко [1984б] згадує колекційні матеріали *P. pulchellum* навіть з північної частини степової зони (див. нижче). Були пропозиції занести цей вид до Червоної книги України по 2-й категорії (як вразливий вид) [Корнюшин, 2002].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Житомирська обл., Бердичівський р-н, м. Бердичів, р. Гнилоп'ятка [Стадниченко, 1984б – *Euglesa pulchella*];

Житомирська обл., Коростишівський р-н, м. Коростишів, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Euglesa pulchella*];

Полтавська обл., Кобеляцький р-н, с. Кобеляки [Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Euglesa pulchella*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: початок ХХ ст.

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 25,5 екз., det. (*P. nitidum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B665**].

***Pisidium subtruncatum* Malm, 1855**

Горошинка напівобрубана

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР цей вид нерідко поділяють на низку самостійних таксонів видового рангу. Для території України вказували *Euglesa subtruncata subtruncata*, *E. turgida* (Clessin in Westerlund, 1873), *E. rotundotrigona* Krivosheina, 1978, *E. subcuneata* Krivosheina, 1978, *E. humiliumbo* Krivosheina, 1978 [Стадниченко, 1984б]. За даними О.В.Корнюшина [2002], до того самого загальноновизнаного виду слід відносити також *E. pirogovi* Starobogatov in Stadnichenko, 1984, *E. volgensis* Pirogov et Starobogatov in Timm, 1974, *E. tenuisculpta* Pirogov et Starobogatov in Timm, 1974 [Стадниченко, 1984б]. До *P. subtruncatum* слід відносити, очевидно, й згадки щодо присутності на території України *Euglesa humerosa* Pirogov et Starobogatov, 1974 [Стадниченко, 1984б]; *E. humerosa* зараз вважають синонімом *P. subtruncatum* [The MUSSEL Project, 2017]. Те саме стосується й описаного з території України *Cingulipisidium poltavicum* Korniushev, 1991.

Загальне розповсюдження в Україні

Вид широко розповсюджений по території України, за винятком Криму [Стадниченко, 1984б].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період зборів: друга половина ХХ ст.**

Волинська обл., Шацький р-н, смт Шацьк [Стадниченко, 1981, 1984б – *Euglesa volgensis*];

Житомирська обл., Бердичівський р-н, м. Бердичів, р. Гнилоп'ять [Стадниченко, 1984б – *Euglesa turgida*];

Житомирська обл., Смільчинський р-н, с. Смільчине [Стадниченко, 1984б – *Euglesa humerosa*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Гуйва [Стадниченко, 1984б – *Euglesa subtruncata subtruncata*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Корчак [Стадниченко, 1982а – *Euglesa rotundotrigona*];

Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Повч, р. Жерев [Стадниченко, 1984б – *Euglesa tenuisculpta*];

Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Червона Волока [Стадниченко, 1984б – *Euglesa subtruncata subtruncata*];

Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочине [Стадниченко, 1982а – *Euglesa humerosa*];

Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Карпівці [Стадниченко, 1984б – *Euglesa subtruncata subtruncata*];

Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Малі Коровинці [Стадниченко, 1984б – *Euglesa rotundotrigona*];

Житомирська обл., с. Королівка [Стадниченко, 1984б – *Euglesa subtruncata subtruncata*];

Закарпатська обл., Мукачівський р-н, м. Мукачево, р. Латориця [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa subtruncata*];

- Івано-Франківська обл., Галицький р-н, м. Галич [Стадниченко, 1981, 1984б – *Euglesa pirogovi*];
Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия [Стадниченко, 1984б – *Euglesa subtruncata subtruncata*];
Кіровоградська обл., Знам'янський р-н, м. Знам'янка [Корнюшин, 1996 – *Pseudeupera humiliumbo*];
Київська обл., Фастівський р-н, м. Фастів, р. Унава [Стадниченко, 1984б – *Euglesa humiliumbo*];
Київська обл., Фастівський р-н, м. Фастів [Стадниченко, 1982а – *Euglesa humiliumbo*];
Львівська обл., Мостиський р-н, м. Судова Вишня, заплава р. Вишенька [Стадниченко, 1982а – *Euglesa rotundotrigona*; Стадниченко, 1984б – *Euglesa subcuneata*];
Полтавська обл., м. Полтава [Корнюшин, 1996 – *Pseudeupera poltavica*];
Полтавська обл., ок. м. Полтава, р. Ворскла, типове місцезнаходження [Корнюшин, 1991 – *Cingulipisidium poltavicum*];

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період зборів: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Волинська обл., м. Луцьк, парк ім. 900-річчя Луцька, став, прибережна зона, 19.06.2008, 4 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B560**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз., det. (*P. nitidum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B666**];
Донецька обл., м. Донецьк, 21.06.1987, 2 екз., coll. Тимошенко Є.Г., det. Тимошенко Є.Г. (*P. tenuilineatum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B786**];
Закарпатська обл., Іршавський р-н, с. Хмільник, біля р. Боржави, канал, 7.07.2004, 63,5 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B502**];
Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, м. Коломия, 1881, 16,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B476**];
Львівська обл., м. Львів, 2 екз., det. (*P. nitidum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B681**];
Львівська обл., м. Львів, Винниківський лісопарк, став, 7.06.2005, 1,5 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B505**];
Львівська обл., м. Львів, Голоско, 8 екз., det. Бонковський Й. (*P. milium*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B486**];
Львівська обл., м. Львів, Кривчиці, 3 екз., det. (*P. milium*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B488**];
Львівська обл., м. Львів, Погулянка, 4 екз., det. Бонковський Й. (*P. nitidum*), redet. Гураль Р.І. [інв. № **B474**];
Львівська обл., ок. м. Львова (с. Сокільники), 24.07.2013, 36 coll. Гураль Р.І., Сверлова, Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B791**];
Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 3 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. henslovanum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B473**];
Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, м. Кам'янка-Бузька, 7 екз. [інв. № **B669**];

- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, 1877, 29,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B477**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, ст. Підмонастир, 2 екз., det. Бонковський Й. (*P. nitidum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B475**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, 7,5 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B483**];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Перемишляни, 3 екз., det. Бонковський Й. (*P. obtusale*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B485**];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець, 1 екз., det. Бонковський Й. (*P. milium*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B487**];
- Тернопільська обл., «Поділля», 7 екз., det. (*P. pallidum*) [інв. № **B481**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 5 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B499**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, 3 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B480**];
- Тернопільська обл., Підволочиський р-н, с. Тарноруда, 11 екз., det. Бонковський Й. (*P. pallidum*) [інв. № **B479**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, смт Микулинці, 18 екз., det. (*P. fossarinum* = *P. casertanum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B489**].

***Pisidium supinum* A. Schmidt, 1851**

Горошинка гостроверхівкова

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

Для України наводили як два самостійні види: *Euglesa supina* і *E. conica* (Baudon, 1857) [Стадниченко, 1984б]. До цього виду слід відносити, очевидно, й згадки щодо присутності на території України *Euglesa infirmicostata* Pirogov et Starobogatov, 1974 [Стадниченко, 1984б]; *E. infirmicostata* зараз вважають синонімом *P. supinum* [The MUSSEL Project, 2017].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид широко розповсюджений по території України, за винятком Криму [Стадниченко, 1984б].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Вінницька обл., Хмільницький р-н, м. Хмільник, р. Південний Буг [Стадниченко, 1984б – *Euglesa supina*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів, гідропарк «Корбутівка» [Стадниченко, 1984б – *Euglesa conica*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Стадниченко, 1981 – *Euglesa conica*];

Житомирська обл., Коростишівський р-н, м. Коростишів, р. Тетерів [Стадниченко, 1981, 1984б – *Euglesa infirmocostata*];

Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Повч, рукав р. Тетерів [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa supina*];

Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, м. Яремча, перевал Переслон [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa supina*];

Київська обл., ок. м. Київ, р. Дніпро [Стадниченко, 1984б – *Euglesa supina*];

Київська обл., Брусилівський р-н, с. Брусилів, р. Здвиж [Стадниченко, 1984б – *Euglesa supina*];

Київська обл., Іванківський р-н, м. Новошепеличі [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa supina*];

Сумська обл., м. Суми, р. Псел [Стадниченко, 1984б – *Euglesa supina*];

Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, р. Рось [Стадниченко, 1984б – *Euglesa supina*];

Чернігівська обл., Козолецький р-н, ок. с. Рудня, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Euglesa supina*];

Дніпровське, Кам'янське (раніше – Дніпродзержинське), Каховське водосховища [Стадниченко, 1984б – *Euglesa supina*];

Дніпровський і Бузький лимани [Стадниченко, 1984б – *Euglesa supina*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ:

часовий період: друга половина XIX ст.

Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости, р. Західний Буг, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B464**];

Тернопільська обл., «Поділля», 2,5 екз. [інв. № **B465**];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, р. Гнила, 1 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B463**].

Pisidium tenuilineatum* Stelfox, 1918*

Горошинка тонколінійна

**Присутність на території України вимагає підтвердження

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

Для України цей вид згадували як *Neopisidium tenuilineatum tenuilineatum* і *N.alpinum* (Ödhner, 1938) [Стадниченко, 1984б]. Проте існує думка, що його присутність на території України вимагає подальшого підтвердження, адже його мушлі важко відрізнити від молодих особин інших видів, тому для надійного визначення бажано використовувати анатомічні ознаки [Корнюшин, 2002].

Загальне розповсюдження в Україні

Поодинокі знахідки на території України [Стадниченко, 1984б]. Не виключено, що літературні дані базуються на помилковому визначенні інших видів (див. вище).

Літературні дані (місця зборів)

*часовий період: друга половина ХХ ст.

Житомирська обл., Баранівський р-н, с. Баранівка, р. Случ [Стадниченко, 1984б – *Neopisidium alpinum*];

Житомирська обл., Хорошівський (раніше – Володарсько-Волинський) р-н, с. Іршанськ [Стадниченко, 1984б – *Neopisidium tenuilineatum tenuilineatum*];

Київська обл., ок. м. Київ [Стадниченко, 1984б – *Neopisidium tenuilineatum tenuilineatum*];

Черкаська обл., Зашківський р-н, с. Терерівка [Стадниченко, 1984б – *Neopisidium tenuilineatum tenuilineatum*].

***Sphaerium corneum* (Linnaeus, 1758)**

Кулька рогова

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

На теренах колишнього СРСР форми з виразно виступаючими верхівками стулок відносили до роду *Amesoda*. Для України, крім *Sphaerium corneum*, вказували також *Amesoda scaldiana* (Normand, 1844) і *A. drapanaldi* (Clessin, 1879) [Стадниченко, 1984б]. Як окремий вид розглядали також форму *S. corneum* var. *tamillanum* Westerlund, 1871 [Корнюшин, 1996], яка в Україні трапляється разом з типовою формою у стоячих водоймах; тоді як згаданий вище *S. corneum* var. *scaldianum* приурочений до річок [Корнюшин, 2002].

Загальне розповсюдження в Україні

Розповсюджений по всій території України, за винятком Криму [Стадниченко, 1984б].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина XX ст. – початок XXI ст.**

- Волинська обл., Ковельський р-н, с. Солов'ї, р. Тур'я, [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium corneum*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Луки [Яворський, 2006, 2007 – *Sphaerium corneum*];
- Волинська обл., Шацький р-н, о. Перемут [Яворський, 2006 – *Sphaerium corneum*];
- Житомирська обл., Смільчинський р-н, с. Рудня-Іванівська, р. Уборть [Стадниченко, 1984б – *Amesoda drapanaldi*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Денеші [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium corneum*, *A. scaldiana*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium corneum*];
- Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Перлявка, заплава р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium corneum*];
- Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Червона Волока, р. Жерев [Стадниченко, 1984б – *Amesoda drapanaldi*];
- Житомирська обл., Овруцький р-н, с. Виступовичі, р. Славечна [Стадниченко, 1984б – *Amesoda scaldiana*];
- Житомирська обл., Олевський р-н, о. Дідове [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium corneum*];
- Житомирська обл., Романівський р-н, с. Прутівка [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium corneum*];
- Закарпатська обл., Виноградівський р-н, смт Королево [Здун, 1960 – *Sphaerium corneum*];
- Закарпатська обл., Воловецький р-н, смт Воловець [Здун, 1960 – *Sphaerium corneum*];
- Закарпатська обл., Хустський р-н, м. Хуст [Здун, 1960 – *Sphaerium corneum*];
- Івано-Франківська обл., Надвірнянський р-н, с. Кременці, басейн р. Прут [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium corneum*];
- Київська обл., м. Київ (Оболонь) [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium corneum*];
- Київська обл., ок. м. Києва (Конча-Заспа) [Стадниченко, 1984б – *Amesoda scaldiana*];

- Київська обл., ок. м. Києва (Биковня) [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium corneum*];
- Київська обл., Васильківський р-н, с. Малютянка [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium corneum*];
- Київська обл., Фастівський р-н, м. Фастів, заплава р. Унава [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium corneum*];
- Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Sphaerium corneum*];
- Львівська обл., ок. м. Львова, о. Винниківське [Яворський, 2012 – *Sphaerium corneum*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, с. Дроздовичі [Гураль, 2004 – *Sphaerium corneum*];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, р. Біберка [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium corneum*];
- Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка [Стадниченко, 1984б – *Amesoda scaldiana*];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Оброшине [Гураль, 2002 – *Sphaerium corneum*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Верчани [Гураль, 2004 – *Sphaerium corneum*];
- Львівська обл., Стрийський р-н, с. Ходовичі [Гураль, 2004 – *Sphaerium corneum*];
- Львівська обл., Яворівський р-н, м. Яворів, р. Шкло [Царик, Яворський, 2001 – *Sphaerium corneum*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. м. Біляївка, оз. Біле (заплавне озеро Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Amesoda scaldiana*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Яськи, оз. Тудорове (заплавне озеро Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Amesoda scaldiana*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, оз. Тьора (заплавне озеро Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Amesoda scaldiana*];
- Рівненська обл., Дубровицький р-н, с. Дубровиця [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium corneum*];
- Сумська обл., ок. м. Суми, р. Псел [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium corneum*];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль, р. Серет [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium corneum*];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль [Стадниченко, 1984б – *Amesoda scaldiana*];
- Харківська обл., Чугуївський р-н, с. Есхар, р. Сіверський Донець [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium corneum*];
- Херсонська обл., м. Херсон [Корнюшин, 1996 – *Sphaerium corneum*];
- Хмельницька обл., Славутський р-н, м. Славута [Корнюшин, 1996 – *Sphaerium corneum*];
- Хмельницька обл., Славутський р-н, м. Славута, р. Утка [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium corneum*];
- Черкаська обл., Звенигородський р-н, ст. Звенигородка, р. Гнилий Тікич [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium corneum*];
- Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium corneum*];
- Черкаська обл., Черкаський р-н, смт Ірдинь, р. Ірдинь [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium corneum*];
- Чернігівська обл., Коропський р-н, с. Мізин, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium scaldianum*].

Чернігівська обл., Чернігівський р-н, с. Седнів, р. Снів [Корнюшин, 1996 – *Sphaerium mamillanum*];

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

Вінницька обл., Калинівський р-н, с. Гущинці, заплава р. Південний Буг, 22.09.2009, 21 екз., coll. Балашов І.О., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B782**];

Закарпатська обл., Іршавський р-н, с. Хмільник, біля р. Боржава, канал, 7.07.2004, 19 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B712**; *S. corneum* var. *scaldianum*];

Закарпатська обл., Перечинський р-н, с. Тур'я Поляна, фореельне господарство, маточний ставок, 21.09.1969, 82 екз., coll. Макогон Х.Г., det. Макогон Х.Г. (*Musculium terverianum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B533**; частина – *S. corneum* var. *scaldianum*];

Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 11 екз., det. (*S. corneum*) [інв. № **B368**; *S. corneum* var. *scaldianum*];

Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 9,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B352**];

Львівська обл., Миколаївський р-н, м. Миколаїв, 1,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B356**];

Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 27 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B372**];

Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 5 екз., det. (*S. nucleus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B377**];

Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, 12.08.1919, 0,5 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. (*S. corneum*) [інв. № **B358**; *S. corneum* var. *scaldianum*];

Львівська обл., Сокальський р-н, с. Острів, 12.08.1919, 27,5 екз., coll. Красуцький, det. Полянський Ю. [інв. № **B359**];

Львівська обл., Сокальський р-н, с. Поториця, 2,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B353**];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, 4,5 екз. [інв. № **B379**; *S. corneum* var. *scaldianum*];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, смт Шкло, 6 екз. [інв. № **B369**];

Львівська обл., Яворівський р-н, с. Мальчиці, 1 екз. [інв. № **B713**];

Ровенська обл., Гошанський р-н, с. Тучин, р. Горинь, 1969, 531 екз., coll. Макогон Х.Г., det. Макогон Х.Г. [інв. № **B530**];

Ровенська обл., Острозький р-н, м. Острог, р. Вілія, 7.09.1969, 102 екз., coll. Макогон Х.Г., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B531**; *S. corneum* var. *scaldianum*];

Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, 29,5 екз. [інв. № **B367**];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Городниця, 15,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B366**];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 6 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B355**];

Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B380**; *S. corneum* var. *scaldianum*].

Тернопільська обл., Тернопільський р-н, м. Тернопіль, 1879, 19,5 екз., coll. Бонковський Й.,
det. Бонковський Й. [інв. № **B350**];

Тернопільська обл., Тернопільський р-н, м. Тернопіль, 1879, 3 екз., coll. Бонковський Й.,
det. Бонковський Й. (*S. nucleus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B373**].

***Sphaerium nucleus* (Studer, 1820)**

Кулька ядерна

Родина: Sphaeriidae

Загальне розповсюдження в Україні

Характер розповсюдження цього виду на території України остаточно не з'ясований [Корнюшин, 2002]. Фондові матеріали ДПМ НАНУ [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009в, 2012] дещо доповнюють попередні літературні дані. Був запропонований для занесення до Червоної книги України по 4-й категорії (як слабо досліджений вид з невизначеним статусом) [Корнюшин, 2002].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

- Волинська обл., Старовижівський р-н, с. Синове, о. Синове [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium nucleus*];
- Львівська обл., м. Львів [Гураль, 2003 – *Sphaerium nucleus*; Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nucleus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любін [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nucleus*];
- Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nucleus*];
- Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава-Руська [Гураль, 2004 – *Sphaerium nucleus*; Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nucleus*];
- Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nucleus*];
- Львівська обл., Пустомитівський р-н, смт Щирець [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nucleus*];
- Львівська обл., Сокальський р-н, м. Великі Мости [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nucleus*];
- Житомирська обл., Ємільчинський р-н, с. Ємільчине, заплава р. Уборть [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nucleus*];
- Житомирська обл., Народицький р-н, с. Народичі [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nucleus*];
- Тернопільська обл., м. Тернопіль [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nucleus*];
- Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів [Корнюшин, 1996 – *Nucleocyclus nucleus*];
- Бузький лиман [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nucleus*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина ХІХ ст. – початок ХХІ ст.

- Україна, Волинська обл., м. Луцьк, р. Сапалаївка, заплава, 19.06.2008, 1 екз., coll. Сверлова Н.В., Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B561**];
- Україна, Львівська обл., Городоцький р-н, м. Великий Любін, 13,5 екз. [інв. № **B374**];
- Україна, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, 2 екз., det. Бонковський Й. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B354**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Багатківці, р. Стрипа, 15 екз.,
det. Бонковський Й. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **V360**];

Україна, Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, між с. Багатківці та с. Струсів, 1880, 4 екз.,
coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **V375**].

***Sphaerium ovale* (Férussac, 1807)**

Кулька овальна

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

У вітчизняній літературі [Стадниченко, 1984б; Корнюшин, 1996] цей вид наводився раніше як *Sphaerium nitidum* (Clessin in Westerlund, 1876) або *S. radiatum* (Westerlund, 1897).

Загальне розповсюдження в Україні

Характер розповсюдження *S. ovale* в Україні остаточно не з'ясований [Корнюшин, 2002], фондові матеріали ДПМ НАНУ [Гураль-Сверлова, Гураль, 2009в] дещо доповнюють попередні літературні дані. Був запропонований для занесення до Червоної книги України по 4-й категорії (як слабо досліджений вид з невизначеним статусом) [Корнюшин, 2002].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Волинська обл., Ратнівський р-н, ок. с. Щитинська Воля, канал між озерами Святе і Волянське [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium radiatum*];

Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочине [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nitidum*];

Житомирська обл., Олевський р-н, с. Хочине, р. Уборть [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium ovale*];

Житомирська обл., Чуднівський р-н, с. Карпівці [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nitidum*];

Кіровоградський р-н, Знам'янський р-н, м. Знам'янка [Корнюшин, 1996 – *Nucleocyclus radiatum*];

Львівська обл., Бродівський р-н, с. Станіславчик [Стадниченко, 1984б – *Sphaerium nitidum*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина ХІХ ст. – початок ХХІ ст.

Закарпатська обл., Іршавський р-н, с. Хмільник, біля р. Боржава, канал, 7.07.2004, 57 екз., coll. Сверлова Н.В., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B506**];

Львівська обл., м. Львів, Білогорща, 1 екз., det. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B651**];

Львівська обл., м. Львів, Клепарів, 12 екз., det. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B658**];

Львівська обл., ок. м. Львова (с. Сокільники), 24.07.2013, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B790**];

Львівська обл., Городоцький р-н, м. Городок, 1881, 7,5 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B351**];

Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Жовква, 2 екз., det. (*S. nucleus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B378**];

Львівська обл., Жовківський р-н, ок. м. Жовква, 1 екз., det. (*S. nucleus*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B652**];

Львівська обл., Жовківський р-н, м. Рава-Руська, 9,5 екз., coll. , det. Бонковський Й. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **B361**];

Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 16 екз., det. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **V364**];

Львівська обл., Перемишлянський р-н, 3,5 екз., det. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **V365**];

Львівська обл., Перемишлянський р-н, м. Бібрка, 3 екз., det. (*S. corneum* var. *scaldianum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **V653**];

Львівська обл., Яворівський р-н, смт Івано-Франкове, смт Шкло, 11,5 екз., det. (*S. corneum*), redet. Сверлова Н.В. [інв. № **V370**].

***Sphaerium rivicola* (Lamarck, 1818)**

Кулька річкова

Родина: Sphaeriidae

Номенклатурні зауваження

Для України згадували як два окремих види – *Cyclas rivicola* і *C. bourguignati* [Стадниченко, 1984б].

Загальне розповсюдження в Україні

Вид поширений по всій території України, за винятком Криму і гірської частини Карпат [Стадниченко, 1984б].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.**

Вінницька обл., м. Вінниця [Стадниченко, 1984б – *Cyclas rivicola*];

Волинська обл., Камінь-Каширський р-н, о. Святе [Стадниченко та ін., 2007 – *Sphaerium rivicola*];

Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, р. Прип'ять [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];

Дніпропетровська обл., м. Дніпро (раніше – Дніпропетровськ), р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Висока Піч, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Cyclas bourguignati*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир, р. Кам'янка [Стадниченко, 1984б – *Cyclas rivicola*, *C. bourguignati*; Киричук та ін., 2002 – *Rivicoliana rivicola*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, ок. м. Житомир, р. Тетерів [Стадниченко, 1976 – *Sphaerium rivicola*; Стадниченко, 1984б – *Cyclas bourguignati*; Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Кам'янка, р. Кам'янка [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Ліщина, р. Гуйва [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];

Житомирська обл., Лугинський р-н, с. Червона Волока, р. Жерев [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];

Житомирська обл., Народицький р-н, с. Розсохівське, р. Уж [Стадниченко, 1984б – *Cyclas bourguignati*];

Житомирська обл., Радомишльський р-н, с. Вишевичі, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Cyclas bourguignati*];

Житомирська обл., Радомишльський р-н, с. Мала Рача, р. Глухівка [Погребняк, Седишева, Корнюшин, 2008 – *Amesoda rivicola*];

Кіровоградська обл., Голованівський р-н, р. Ятрань [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium rivicola*];

Кіровоградська обл., р. Синюха [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];

- Київська обл., м. Київ [Стадниченко, 1984б – *Cyclas rivicola*];
- Київська обл., м. Київ, р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Київська обл., Богуславський р-н, с. Хохитва, р. Рось [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Київська обл., Броварський р-н, с. Літки, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Київська обл., Броварський р-н, с. Пухівка, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Страхолісся, Київське водосховище [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium rivicola*];
- Київська обл., Іванківський р-н, с. Теремці, р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium rivicola*];
- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Білогородка, р. Ірпінь [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, смт Жукин, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Хотянівка, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Луганська обл., Старобільський р-н, м. Старобільськ [Стадниченко, 1984б, колекція Інституту зоології ім. І.І.Шмальгаузена – *Cyclas rivicola*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. м. Біляївка, оз. Біле (заплавне озеро Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Cyclas rivicola*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, оз. Тьора (заплавне озеро Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Cyclas rivicola*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, ок. с. Яськи, оз. Тудорове (заплавне озеро Дністра) [Стадниченко, 1984б – *Cyclas rivicola*];
- Одеська обл., Біляївський р-н, Хаджібейський лиман [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Полтавська обл., м. Полтава, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Полтавська обл., Диканський р-н, ок. с. Михайлівка [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Полтавська обл., Диканський р-н, с. Шевченки, р. Ворскла [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Полтавська обл., Кременчужський р-н, хутір Гуньки, р. Псел [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Рівненська обл., Сарненський р-н, м. Сарни [Стадниченко, 1984б – *Cyclas rivicola*];
- Сумська обл., Недригайлівський р-н, с. Філімонівка, р. Сула [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
- Харківська обл., м. Харків [Стадниченко, 1984б – *Cyclas rivicola*];
- Харківська обл., Балаклейський р-н, оз. Біле [Стадниченко, 1984б – *Cyclas rivicola*];
- Харківська обл., озера Снитькове, Білосарайка, Хлиптун [Стадниченко, 1984б – *Cyclas rivicola*];
- Черкаська обл., Кам'янський р-н, с. Радиванівка, р. Сирий Ташлик [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium rivicola*];

- Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів [Стадниченко, 19846 – *Cyclas rivicola*];
Черкаська обл., Канівський р-н, м. Канів, заплава р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський, р. Рось [Стадниченко, 19846 – *Cyclas rivicola*];
Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський [Стадниченко, 19846 – *Cyclas bourguignati*];
Чернігівська обл., м. Чернігів, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
Чернігівська обл., Бахмацький р-н, с. Мости, р. Сейм [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
Чернігівська обл., Козелецький р-н, с. Морівськ, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
Чернігівська обл., Коропський р-н, ок. смт Короп, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*];
Чернігівська обл., Коропський р-н, ок. с. Мізин р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Amesoda rivicola*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: друга половина XIX ст. – початок XXI ст.

- Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 12 екз. [інв. № **B342**];
Вінницька обл., Вінницький р-н, м. Вінниця (П'ятничани), р. Південний Буг, 1875, 2 екз. [інв. № **B405**];
Волинська обл., Любешівський р-н, с. Невір, оз. Біле, 1 екз. [інв. № **B655**];
Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Підпечери, р. Ворона, 11 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B341**];
Львівська обл., м. Львів, 3 екз. [інв. № **B331**];
Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 16,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **B344**];
Львівська обл., Бродівський р-н, с. Пеняки, 2 екз., det. (*S. corneum*) [інв. № **B371**];
Львівська обл., Городоцький р-н, смт Великий Любінь, 4.06.2002, 1 екз., coll. Гураль Р.І., det. Гураль Р.І. [інв. № **B809**];
Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 28 екз. [інв. № **B333**];
Львівська обл., Кам'янсько-Бузький р-н, с. Руда, р. Західний Буг, 1877, 13 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **B340**];
Львівська обл., Сокальський р-н, с. Скоморохи, р. Західний Буг, 05.2002, 3,5 екз., coll. Федик У.П., det. Сверлова Н.В. [інв. № **B581**];
Ровенська обл., Сарненський р-н, м. Сарни, заплава р. Случ, 13.08.1969, 63,5 екз., coll. Макогон Х.Г., det. Макогон Х.Г. [інв. № **B532**];
Тернопільська обл., 8,5 екз. [інв. № **B329**];
Тернопільська обл., р. Серет, 23 екз. [інв. № **B347**];

- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Кудринці, р. Збруч, 9,5 екз. [інв. № **V334**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, смт Скала-Подільська, р. Збруч, 4,5 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V328**];
- Тернопільська обл., Борщівський р-н, с. Сков'ятин, р. Нічлава, 26,5 екз. [інв. № **V650**; з музею Наукового товариства ім. Т. Шевченка];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Буцики, 3,5 екз. [інв. № **V339**];
- Тернопільська обл., Гусятинський р-н, смт Гримайлів, р. Гнила, 12,5 екз. [інв. № **V343**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Дністер, 2 екз. [інв. № **V332**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, с. Городок, р. Серет, 22,5 екз. [інв. № **V348**];
- Тернопільська обл., Заліщицький р-н, м. Заліщики, 1 екз. [інв. № **V656**];
- Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Медова, р. Стрипа, 37 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V335**];
- Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Медова, р. Стрипа, 1 екз. [інв. № **V338**];
- Тернопільська обл., Козівський р-н, с. Медова, р. Стрипа, 27 екз., det. Бонковський Й. [інв. № **V345**];
- Тернопільська обл., Теребовлянський р-н, с. Багатківці, р. Стрипа, 1880, 4 екз., coll. Бонковський Й., det. Бонковський Й. [інв. № **V349**];
- Хмельницька обл., Кам'янець-Подільський р-н, м. Кам'янець-Подільський, р. Смотрич, 20.05.2013, 8,5 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **V789**];
- Чернівецька обл., Хотинський р-н, м. Хотин, р. Дністер біля фортеці, 19.05.2013, 40 екз., coll. Гураль Р.І., Сверлова Н.В., det. Гураль Р.І. [інв. № **V788**];
- Чернігівська обл., Сосницький р-н, с. Пекарів, р. Десна, 1 екз. [інв. № **V406**].

***Sphaerium solidum* (Normand, 1844)**

Кулька міцна

Родина: Sphaeriidae

Загальне розповсюдження в Україні

Спорадично розповсюджений по території України. За даними А.П.Стадниченко [1984б], *S. solidum* виявлений у водоймах Полісся, лісостепової та степової зони. Проте О.В.Корнюшин [2002] зміг зареєструвати цей вид особисто лише в басейні Дніпра, в річках Дніпро, Десні та Псьол. Дослідник зазначив, що *S. solidum* оселяється зазвичай у великих річках і на значних глибинах, що ускладнює його виявлення. Тому чисельність і розповсюдженість цього виду на теренах України можуть бути недооцінені. Не виключено, що *S. solidum* потребує охорони та включення до Червоної книги України [Корнюшин, 2002].

Літературні дані (місця зборів)

***часовий період: друга половина ХХ ст.**

Дніпропетровська обл., Широківський р-н, с. Могилів, р. Орель [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium rivicola*];

Житомирська обл., Житомирський р-н, м. Житомир, р. Тетерів [Стадниченко, 1984б – *Amesoda solida*];

Житомирська обл., Радомишльський р-н, м. Радомишль, р. Мика [Стадниченко, 2014 – *Amesoda solida*];

Київська обл., р. Дніпро [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium rivicola*];

Київська обл., ок. м. Києва [Стадниченко, 1984б – *Amesoda solida*];

Миколаївська обл., м. Миколаїв, р. Інгулець [Стадниченко, 1984б – *Amesoda solida*];

Полтавська обл., Гадяцький р-н, м. Гадяч [Стадниченко, 1984б – *Amesoda solida*];

Сумська обл., м. Суми, р. Псел [Стадниченко, 1984б – *Amesoda solida*];

Херсонська обл., ок. м. Херсон [Стадниченко, 1984б, колекція Зоологічного інституту РАН – *Amesoda solida*];

Черкаська обл., Корсунь-Шевченківський р-н, м. Корсунь-Шевченківський [Стадниченко, 1984б – *Amesoda solida*];

Чернігівська обл., Козелецький р-н, с. Морівськ, р. Десна [Погребняк та ін., 2008 – *Sphaerium solidum*].

***Corbicula fluminea* (O.F. Müller, 1774)
та *Corbicula fluminalis* (O.F. Müller, 1774)**

Родина: Corbiculidae

**Номенклатурні зауваження
та загальне розповсюдження в Україні**

Наприкінці ХХ ст. представники адвентивного для Європи роду *Corbicula* з'явилися в дельті Дунаю на території Одеської області. Спочатку вони були ідентифіковані як *Corbicula fluminalis*, пізніше була відмічена присутність у зборах обох видів: *C. fluminalis* і *C. fluminea*, диференційованих за формою стулок [Сон, 2007]. Проте не виключено, що матеріали з Одеської області, визначені як *C. fluminalis*, не мають відношення до справжнього *C. fluminalis*, на що вказує, зокрема, інший характер поверхневої скульптури стулок, більш подібної на скульптуру *C. fluminea* [Сон, 2007]. За даними О.В.Корнюшина [Korniushin, 2004], саме характер поверхневої скульптури, а не форму стулок можна вважати найбільш надійним критерієм для диференціації *C. fluminalis* і *C. fluminea*.

Літературні дані (місця зборів)

часовий період: початок ХХІ ст.

Одеська обл., Кілійський р-н, р. Дунай, Старостамбульське гирло [Погребняк та ін., 2008 – *Corbicula fluminea*];

Одеська обл., Кілійський р-н, Дунайський біосферний заповідник [Погребняк та ін., 2008 – *Corbicula fluminea*].

Колекційні матеріали ДПМ НАНУ

часовий період: початок ХХІ ст.

Одеська обл., Кілійський р-н, р. Дунай, 16.07.2002, 24,5 екз., coll. Сон М.О. (*C. fluminalis*), det. Сон М.О. [інв. № **V132**].

Список цитованої літератури

- Алексенко Т.А., Левина О.В., Старобагатов Я.И. Род *Lithoglyphus* (Gastropoda, Lithoglyphidae) и его виды в фауне СССР // Вестн. зоологии. – 1990. – № 5. – С. 9-15.
- Анистратенко В.В. Определитель гребнежаберных моллюсков (Gastropoda Pectinibranchia) фауны Украины. Часть 2. Пресноводные и наземные // Вестн. зоологии. – 1998. – Suppl. 8. – С. 67-117.
- Анистратенко В.В. Гипотеза автохтонности *Potamopyrgus* в Европе в связи с миоценовыми находками некоторых Rissoiformes (Mollusca, Gastropoda) // Біостратиграфічні та палеоекологічні аспекти подійної стратиграфії. – Київ, 2000. – С. 63-64.
- Анистратенко В.В., Анистратенко О.Ю. Класс Панцирные или Хитоны, класс Брюхоногие – Cyclobranchia, Scutibranchia и Pectinibranchia (часть). – Киев: Велес, 2001. – 240 с. – (Фауна Украины. Т. 29: Моллюски. Вып. 1).
- Анистратенко В.В., Стадниченко А.П. Литторинообразные, риссоиобразные. – Киев.: Наук. думка, 1994. – 175 с. – (Фауна Украины. Т. 29. Моллюски. Вып. 1, кн. 2.).
- Астахова Л.Є. Трематодофауна ставковиків Житомирського Полісся // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 75-78.
- Астахова Л.Є. Життєвий цикл *Lymnaea auricularia* в умовах Житомирського Полісся // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження молюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 5–7.
- Астахова Л.Є., Муж В.Г. Морфологічна мінливість черепашок *Lymnaea stagnalis* у водоймах Житомирщини // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 22-23.
- Білоус Л.А. Найважливіші морфометричні показники *Anodonta cygnea* // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження молюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. пр. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 8–9.
- Богачова А.М., Шубрат Ю.В. Моллюски (Gastropoda: Neritidae, Physidae) як біоіндикатори забруднення водного середовища // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2008. – № 3(37). – С. 14-15.
- Боднарчук Ю.М., Вискушенко Д.А. Токсичність важких металів для ставковика (Mollusca: Pulmonata: Lymnaeidae) // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 163-165.
- Василенко О.М. Вплив трематодної інвазії на особливості трофіки ставковика вухатого // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 79-82.
- Василенко О.М. Часова динаміка показників елективності живлення *Lymnaea stagnalis* (Mollusca: Pulmonata) // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження молюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць – Житомир: Волинь, 2004. – С. 22–23.

- Василенко О.М. Влияние партенит трематод на трофику инвазированных ими *Lymnaea gueretiniana* (Mollusca: Pulmonata) // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження моллюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – 2006. – Вип. 2. – С. 45-48.
- Василенко О.М. Вплив кадмію на живлення *Lymnaea palustris* (Mollusca: Gastropoda) // Вісн. Львів. ун-ту, Сер. Біологічна. – 2010. – Вип. 52. – С. 101-106.
- Василенко О.М. Вплив іонів важких металів на величину середньодобового раціону *Lymnaea corvus* (Mollusca: Pulmonata) // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 40-45.
- Вискушенко Д.А. Морфофункціональні характеристики ставковика озерного *Lymnaea stagnalis* (Linne, 1758) за дії важких металів водного середовища // Авт. дис. ... канд. біол. наук. – Київ, 2003. – 20 с.
- Вискушенко Д.А., Бенедик С.В., Поповичук О.І. Вплив азотнокислого свинцю на водний баланс ставковика озерного (Mollusca: Pulmonata: Lymnaeidae) // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 1999. – Вип. 4. – С. 87-88.
- Вискушенко Д.А., Павельчук Т.М., Шимкович О.Д. Вплив сульфату міді на водний баланс *Lymnaea stagnalis* // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 166-169.
- Вискушенко Д.А. Влияние сульфата меди на сердечную деятельность прудовика озерного (Mollusca: Gastropoda: Pulmonata) при заражении партенитами трематод // Паразитология. – 2001. – Т. 35, № 4. – С. 320-324.
- Гарбар О.В. Сучасний стан ставковиків (Gastropoda, Pulmonata, Lymnaeidae) України // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2000. – Вип.5. – С. 95-97.
- Гарбар О.В. Таксономічне значення морфологічних ознак на прикладі підроду *Peregriana* роду *Lymnaea* // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 27-29.
- Гарбар О.В., Кризьська К.В. Морфометричні межі видів роду *Lymnaea* (Gastropoda, Pulmonata) фауни України // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2001. – Вип. 8. – С. 241-243.
- Гарбар О.В., Стельмашук Н.М., Гарбар Д.А. Алозимна та морфологічна мінливість видів роду *Fagotia Bourguignat, 1884* (Gastropoda, Pectinibranchia, Melanopsidae) // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 66-70.
- Гарлінська (Лейченко) А.М. Будова тертки моллюсків підродина *Physinae* (Mollusca: Gastropoda: Pulmonata) // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 57-61.
- Градовський В.М. Вплив природних факторів – вмісту кисню та окислюваності на гребінчастозябрових червоногих моллюсків (Mollusca: Pectibranchia) // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження моллюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 35–39.
- Гріневич Я.Р., Стадниченко А.П. Ступінь токсичності іонів Zn^{2+} водного середовища для калюжниці річкової (Mollusca, Gastropoda, Pectibranchia, Viviparidae) // Зб. наук. пр. V Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених і студентів. – Житомир, 2014. – С. 128-130.

- Гудков Д.И., Шевцова Н.Л., Дзюбенко А.В., Назаров А.Б. Радионуклиды в пресноводных моллюсках Чернобыльской зоны отчуждения: содержание, дозовые нагрузки, цитогенетические эффекты // Эколого-функциональні та фауністичні аспекти дослідження молюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир, 2006. – Вип. 2. – С. 65-69.
- Гураль Р.І. Прісноводні молюски «лісових» мікробіотопів Лапаївського лісництва // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2002. – Т. 17. – С. 159-161.
- Гураль Р.І. Фауна прісноводних молюсків м. Львова та його околиць // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2003. – Т. 18. – С. 135-146.
- Гураль Р.І. Особливості екології прісноводних молюсків у кар'єрах Львівської області // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2004. – Т. 19. – С. 115-122.
- Гураль Р.І. Конхіометрична мінливість *Batavussiana crassa* (Bivalvia, Unionidae) у фондових матеріалах Державного природознавчого музею // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2011. – Вип. 27. – С. 25-36.
- Гураль Р.І. Етапи формування прісноводних малакокомплексів у антропогенних водоймах // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 98–101.
- Гураль Р.І., Гураль-Сверлова Н.В. Прісноводні молюски родів *Unio* і *Batavusiana* (Bivalvia, Unionidae) у малакологічному фонді Державного природознавчого музею НАН України // Наук. вісн. Волинського нац. ун-ту ім. Л.Українки. Біол. науки. – 2008. – № 15. – С. 110-116.
- Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Прісноводні молюски родів *Planorbarius* і *Planorbis* (Gastropoda, Pulmonata, Planorbidae) у малакологічному фонді Державного природознавчого музею // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2009а. – Вип. 25. – С. 13-24.
- Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Перлівницеві (Bivalvia, Unionidae) у фондах Державного природознавчого музею НАНУ і проблеми діагностики окремих представників родини // Біологічні студії / *Studia Biologica*. – 2009б. – Т. 3, № 1. – С. 95-104.
- Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Моллюски рода *Sphaerium* (Bivalvia, Sphaeriidae) в фондах Государственного природоведческого музея // Биол. вестник (Харьков. нац. ун-т). – 2009в. – Т. 13, № 1-2. – С. 72-75.
- Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Наукові колекції Державного природознавчого музею. Вип. 4. Малакологічний фонд. – Львів, 2012. – 253 с.
- Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Рідкісні та маловідомі черевоногі молюски (Gastropoda) рівнинної частини заходу України // Біологічні студії/*Studia Biologica*. – 2014. – Т. 8, № 3-4. – С. 255-272.
- Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Моллюски семейства Unionidae в фондах Государственного природоведческого музея НАН Украины, их конхологическая изменчивость и особенности диагностики [Электронный ресурс]. – 2015. – Режим доступа: <http://www.pip-mollusca.org/page/epubl/unionidae.php>.

- Дегтяренко О.В. Малочисельні молюски річок Північного Приазов'я // Конф. молодих дослідників-зоологів: тез. доп. – Київ, 2010. – С. 15-16.
- Дзюбенко Е.В., Гудков Д.И., Назаров А.Б. Радиоэкологические исследования пресноводных моллюсков зоны отчуждения Чернобыльской АЭС// Zoocenosis–2007. Біорізноманіття та роль тварин в екосистемах: матер. IV міжнар. наук. конф. – Дніпропетровськ, 2007. – С. 68-70.
- Дзюбенко О.В., Шевцова Н.Л. Вплив гострого зовнішнього іонізуючого випромінювання на цитогенетичні показники ставковика звичайного (*Lymnaea stagnalis* L.) // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження молюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – 2006. – Вип. 2. – С. 81-82.
- Дитинченко І.М. Вплив радіоактивного забруднення на показники дихання *Lymnaea stagnalis* у нормі та за дії сульфату міді і хлориду цинку // Зб. наук. пр. Еколого-функціональні та фауністичні дослідження молюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища. – Житомир: Волинь, 2004. – С.51-53.
- Довгаль І.В. Суктории (Ciliophora, Suctorea) – симбионты морских и пресноводных моллюсков) // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження молюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – 2006. – Вип. 2. – С. 88–90.
- Єрмошина Т.В., Павлюченко О.В. Різноманітність перлівницевих водойм України та їх зараженість *Aspidogaster conchikola* // Вісн. Львів. ун-ту, Сер. Біологічна. – 2010. – Вип. 54. – С. 216-221.
- Єрмошина Т.В., Павлюченко О.В. Паразити перлівницевих Центрального Полісся // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 114–118.
- Жадин В.И. Моллюски пресных и солоноватых вод СССР. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1952. – 376 с. – (Определители по фауне СССР, Т. 46).
- Житова О.П. Огляд фауни трематод молюсків лісової водойми Білокровицького лісництва // Тези доп. XIV конф. Українського наукового товариства паразитологів. – Ужгород, 2009. – С. 40.
- Житова О.П. Виявлення партеніт і церкарій *Alaria alata* Goeze, 1782 (Trematoda, Alariidae) у молюсках *Planorbis planorbis* (Linne, 1758) Волинської області // Studia Biologica. – 2014. Т.8, № 3-4. – С.149-156.
- Житова Е.П., Астахова Л.Е., Бурлак Л.В., Шимкович О.Д. Біорізноманітність ставковиків Житомирського Полісся) // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження молюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – 2006. – Вип. 2. – С. 91–93.
- Жукинский В.Н., Харченко Т.А., Ляшенко А.В. Адвентивные виды и изменение ареалов аборигенных гидробионтов в поверхностных водных объектах Украины. Сообщение 1. Водные беспозвоночные // Гидробиол. журн. – 2006. – Т. 42, № 6. – С. 3-21.

- Затравкин М.Н. Гидромалакофауна среднего течения реки Северский Донец // Зоол. журн. – 1980. – Т. 59, вып. 11. – С. 1739-1742.
- Здун В.І. Личинки трематод в моллюсках родины Melaniidae з нижньої течії Дністра // Наук. зап. Природозн. музею Ін-ту агробіології АН УРСР. – 1952. – Т. 2. – С. 93-113.
- Здун В.І. До фауни моллюсків Закарпаття // Наук. зап. Наук.-природозн. музею АН УРСР. – 1960. – Т. 8. – С. 83–95.
- Івасюк Ю.С. Кількісний розвиток трематод домінуючих видів червононогих моллюсків у деяких водоймах м. Києва // Наук. зап. Терноп. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка. Спец. вип. Гідроекологія. – 2005. – № 3(26). – С. 181-181.
- Киричук Г.Е. Влияние разных концентраций ионов тяжелых металлов на физико-химические свойства гемолимфы *Planorbarius purpura* (Mollusca: Bulinidae) в норме и при инвазии трематодами // Паразитология. – 2002а. – Т. 36, № 2. – С. 108-116.
- Киричук Г.Е. Особенности накопления тяжелых металлов пресноводными моллюсками // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002б. – Вип. 10. – С. 170-175.
- Киричук Г.Е. Содержание ионов тяжелых металлов в организме *Planorbarius purpura* // Тяжелые металлы, радионуклиды и элементы-биофилы в окружающей среде: матер. II межд. научн.-практ. конф. – Семипалатинск, 2002в. – С.336-343.
- Киричук Г.Е. Особенности накопления ионов тяжелых металлов в организме пресноводных моллюсков // Гидробиол. журн. – 2006. – Т. 42, № 4. – С. 99-111.
- Киричук Г.Є., Першко І.О. Особливості кумуляції іонів важких металів в організмі прісноводних моллюсків // Наук. зап. Терноп. держ. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія, спец. випуск Гідроекологія. – 2001. – С. 45-47.
- Киричук Г., Стадниченко А. Фізико-хімічні особливості гемолімфи *Planorbarius purpura* та *P. corneus* (Mollusca: Gastropoda: Pulmonata: Bulinidae) // Вісн. Львів. ун-ту, Сер. Біологічна. – 2003. – Вип. 32. – С. 239-245.
- Киричук Г.Е., Стадниченко А.П. Трематодная инвазия и накопление тяжелых металлов моллюском *Colletopterum ponderosum* (Bivalvia: Unionidae: Anodontinae) // Паразитология. – 2004. – Т. 38, № 4. – С. 359-365.
- Киричук Г.Е., Стадниченко А.П., Иваненко Л.Д., Гирич В.К., Муж Г.В., Памирский М.С. Влияние малеиновой кислоты на физико-химические свойства гемолимфы *Planorbarius purpura* (Mollusca: Bulinidae), инвазированных трематодами (Echinostomatidae) // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження моллюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – 2006. – Вип. 2. – С. 124-127.
- Киричук Г.Е., Стадниченко А.П., Першко І.А. Влияние трематодной инвазии на накопление тяжелых металлов прудовиком озерным (Mollusca: Gastropoda: Lymnaeidae) // Паразитология. – 2002. – Т. 36. Вып. 4. – С. 295-303.
- Киричук Г.Є., Янович Л.М. Аутокологія двостулкових моллюсків (Mollusca: Bivalvia: Unionidae, Pisidioidea) Центрального Полісся // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2008. – № 1-2(35). – С. 70-76.

- Кленус В.Г., Каглян О.Є., Беляєв В.В., Ситник Ю.М. Накопичення радіонуклідів моллюсками замкнених водойм м. Києва // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження моллюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 76-78.
- Колесник О.О., Сайкін М.Б. Зрушення стабільності водного балансу у ставковиків підданих дії хлориду цинку // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 176-178.
- Корбут Г.О., Вискушенко А.П., Памірський М.С. Структура угруповань прісноводних гастропод (Mollusca, Gastropoda) в умовах Словечансько-Овруцького кряжу // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження моллюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир, 2006. – Вип. 2. – С. 140-141.
- Корнійчук Н.М., Киричук Г.Є., Чернуха І.С. Різноманіття фітомікроперифітону черепашок прісноводних моллюсків // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 144–148.
- Корнюшин А.В. Новые виды моллюсков семейства Euglesidae (Bivalvia, Pisidioidea) из водоемов бассейна Днепра // Зоол. журн. – 1991. – Т. 70, вып. 4. – С. 16-22.
- Корнюшин А.В. Двустворчатые моллюски надсемейства Pisidioidea Палеарктики. Фауна, систематика, филогения. – Киев, 1996. – 175с.
- Корнюшин А.В. О видовом составе пресноводных двустворчатых моллюсков Украины и стратегии их охраны // Вестн. зоологии. – 2002. – Т. 36, № 1. – С. 9-23.
- Король Э.Н. Церкарии *Diplostomum rutili* (Trematoda, Diplostomidae) – паразиты моллюсков *Lymnaea stagnalis* в Крыму // Вестн. зоологии. – 2011. – Т. 45, № 5. – С. 457-461.
- Король Э.Н., Стенько Р.П. Церкарии рода *Paracoegonimus ovatus* Katsurada, 1914 (Cyathocotylidae) из лужанок *Viviparus viviparus* в Крыму // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження моллюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 89–91.
- Круглов Н.Д., Старобогатов Я.И. Новый род Lymnaeidae и таксономия подрода *Omphiscola* рода *Lymnaea* (Gastropoda, Pulmonata) // Зоол. журн. – 1981. – Т. 60, вып. 7. – С. 965-977
- Макарова Н.М. Родина Melanopsidae (Mollusca, Gastropoda, Pectinibranchia) України: видова структура і сучасний ареал // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту, Сер. Біологія. – 2016. – Вип. 40. – С. 70-73.
- Макогон Х.Г. Двустворчатые моллюски семейства Sphaeriidae Bourg., 1883 и их паразиты фауны западных областей УССР // Автореф. дисс. ... канд. биол. наук. – Львов, 1972. – 21 с.
- Мельниченко Р.К. Фауна та поширення перлівницевих (Mollusca: Bivalvia: Unionidae) Північного Причорномор'я // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту, Сер. Біол. науки. – 1999. – Вип.4. – С.89-92.
- Мельниченко Р.К., Гарбар О.В., Павлюченко О.В., Сиренький С.П. Каріотип моллюска *Sinanodonta woodiana* (Bivalvia, Unionidae) з водойм дельти Дунаю // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження моллюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – 2006. – Вип. 2. – С. 195-199.

- Мельниченко Р.К., Янович Л.Н., Корнюшин А.В. Особенности экологии и морфологии *Pseudoanodonta* (Bivalvia, Unionidae) фауны Украины // Вестн. зоологии. – 2001. – № 35(3). – С. 61-70.
- Мельниченко Р.К., Янович Л.Н., Корнюшин А.В. Изменчивость морфометрических признаков раковин, особенности экологии и биология размножения моллюсков видового комплекса *Unio crassus* (Bivalvia, Unionidae) фауны Украины // Вест. зоологии. – 2004. – № 38(3). – С. 19-35.
- Минюк М.Е. Аспидогастры – паразиты перловицевых Житомирского Полесья // Паразитология. – 2001. – Т. 35, №6. – С. 552-555.
- Морозовская И.А. О вселении дрейссены бугской (*Dreissena bugensis* Andr.) в водоемы-охладители АЭС // Актуальні проблеми сучасної гідроекології: матер. наук.-практ. конф., присв. 95-річчю заснування НАН України. – Київ, 2013. – С. 61-62.
- Лейченко А.М. Конхіологічна характеристика видів родини пухирчикових (Mollusca: Gastropoda: Physidae) // Вісн. Житомир. нац. агрокол. ун-ту, Сер. Біологія. – 2009. – № 1. – С. 176-206.
- Лукашев Д.В. Оценка роли двустворчатых моллюсков в процессах биогенной миграции радионуклидов в пресноводных экосистемах: на примере водоема-охладителя Чернобыльской АЭС // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. – 2001. – Т.14, №2. – С. 111-115.
- Лукашев Д.В. Размерно-возрастные особенности накопления тяжелых металлов двустворчатыми моллюсками в условиях р. Днепр // Наук. зап. Терноп. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія, спец. вип. Гідроекологія. – 2005. – № 3(26). – С. 255-257.
- Лукашев Д.В. Мониторинг загрязнения тяжелыми металлами экосистемы Днепра в пределах г. Киева с помощью пресноводных моллюсков // Гидробиол. журн. – 2006а. – Т. 42, № 1. – С. 86-99.
- Лукашев Д.В. Сезонная динамика накопления марганца в годичных приростах раковин *Unio tumidus* (Bivalvia: Unionidae) // Гидробиол. журн. – 2006б. – Т. 42, № 6. – С. 91-99.
- Лукашев Д.В. Распределение тяжелых металлов в раковинах пресноводных двустворчатых моллюсков // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження молюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – 2006в. – Вип. 2. – С. 184-186.
- Оскольская О.И., Бондаренко Л.В. К вопросу о распределении *Theodoxus fluviatilis* в реке Черной (Западный Крым) // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження молюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. нау. праць. – Житомир: Волинь, 2004. – С.126–129.
- Павельчук Т.М. Екотоксикологічні показники ставковика озерного у нормі і за зараження його трематодами за умов тривалого голодування // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження молюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 138–140.

- Павлюченко О.В. Морфометричні показники *Unio pictorum ponderosus* в нормі та за інвазії його *Aspidogaster conchicola* // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження моллюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 141–142.
- Першко І.О., Боднарчук Ю.М. Перше знаходження *Fagotia danubialis* (Mollusca: Pectibranchia: Melanopsidae) в Случі // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 100-101.
- Пилипко І.М., Садовніков А.В. Вплив хлорида цинка на легеневе та шкірне дихання ставковика // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 183-184.
- Писарев С.Н. Новые и редкие виды пресноводных брюхоногих моллюсков реки Северский Донец и меры по их охране // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 219–223.
- Погребняк С.Г., Седишева Е.М., Корнюшин О.В. Каталог колекцій Зоологічного музею ННПМ НАН України. Двостулкові моллюски (Mollusca: Bivalvia). – Київ: Зоологічний музей ННПМ НАН України, 2008. – 177 с.
- Протасов А.А., Горлинчук Е.В. О фенотипической структуре популяций *Dreissena polymorpha* (Pall.) // Гидробиол. журн. – 1997. – Т. 33, № 2. – С. 21-32.
- Протасов А.А., Морозовская И.А. Размерная и фенотипическая структура популяции *Dreissena polymorpha* в водоеме охладителе ХАЭС // Биоразнообразие и роль животных в экосистемах: матер. IV межд. научн. конф. – 2007. – С. 99-101.
- Рябцева Ю.С., Дегтяренко Е.В. Необычайно крупные живородки (Gastropoda, Viviparidae) из пруда пгт Немешаево (Киевская область) // Вестн. зоологии. – 2011. – Т. 45, № 2. – С. 160.
- Савицька О.М. Бентофауна озера Пісочне Шацького національного природного парку // Сучасні проблеми заповідної справи: мат. наук. конф. – Львів, 2007. – С. 33-34.
- Сверлова Н.В., Гураль Р.І. Червоногі моллюски роду *Theodoxus* у малакологічному фонді Державного природознавчого музею // Наук. зап. Держ. природозн. музею. – Львів, 2008. – Вип. 24. – С. 11-20.
- Силаева А.А., Протасов А.А., Морозовская И.А., Бабарига С.П. Состав и обилие двустворчатых моллюсков и размерная структура их популяций в водоеме-охладителе Хмельницкой АЭС // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження моллюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. пр. – Житомир, 2006. – Вип. 2. – С. 262-265.
- Синицына О.О., Здановский Б. Половая структура дрейсенны как индикатор экологического состояния популяции // Наук. зап. Терноп. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія, спец. вип. Гідроекологія. – 2005. – № 3(26). – С. 397-399.
- Ситник Ю.М., Арсан О.М., Киричук Г.Є., Ляшенко А.В., Вітовецька Т.В. Вміст важких металів у органах та тканинах моллюсків деяких водойм міської зони Києва // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 230–236.
- Скок Т.Л. Тривалість життя та швидкість статевого дозрівання *Lymnaea stagnalis* (Mollusca: Gastropoda: Bivalvia) у текучих водоймах різних ландшафтно-кліматичних зон України // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 241–245.

- Смірнова М.В., Смірнов Н.А. Оцінка якості води Дністровського водосховища за рівнем розвитку донної фауни // Сучасний музей. Наукова та експозиційна діяльність: матер. наук. конф. – Чернівці, 2008. – С. 70-73.
- Сон М.О. Дополнения к фауне пресноводных и морских легочных моллюсков юго-запада Украины // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження моллюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 192–195.
- Сон М.О. Моллюски-вселенцы в пресных и солоноватых водах Северного Причерноморья. – Одесса: Друк, 2007. – 132 с.
- Сон М.О. Моллюски-вселенцы на территории Украины: источники и направления инвазии // Рос. журн. биол. инвазий. – 2009. – № 2. – С. 37-47.
- Стадниченко А.П. *Galba occulta* Jackiewicz, 1959 (Gastropoda, Pulmonata) – новый вид фауны СССР // Зоол. журн. – 1968. – Т.47(6). – С.942-944.
- Стадниченко А.П. О видовой самостоятельности *Lymnaea corvus* Gmelin, 1778 и *Lymnaea turricula* Held, 1836 (Gastropoda, Pulmonata // Научн. докл. Высш. школы, Биол. науки. – 1969. – № 11. – С. 7-13.
- Стадниченко А.П. К характеристике зараженности пресноводных брюхоногих моллюсков личиночными формами трематод // Вестн. зоологии. – 1974. – № 2. – С. 56-60.
- Стадниченко А.П. Множественные инвазии пресноводных моллюсков партенитами и личиниками трематод // Вестн. зоологии. – 1976. – № 5. – С. 47-55.
- Стадниченко А.П. Сравнительная характеристика белкового спектра жидкости зародышевых капсул и гемолимфы живородки болотной (Gastropoda, Prosobranchia) // Вестн. зоологии. – 1978. – № 5. – С. 91-94.
- Стадниченко А.П. Некоторые морфологические закономерности роста шаровковых // Вестн. зоологии. – 1979. – № 2. – С. 27-32.
- Стадниченко А.П. Новые и малоизвестные виды семейства Cycladidae фауны Украины. Сообщение I. // Вестн. зоологии. – 1981. – № 2. – С. 38-41.
- Стадниченко А.П. Новые и малоизвестные виды семейства Cycladidae фауны Украины. Сообщение II. // Вестн. зоологии. – 1982а. – № 2. – С. 28-32.
- Стадниченко А.П. Пресноводные моллюски Украинской ССР, их биоценотические связи и воздействие на моллюсков трематод // Авт. дисс. ... докт. биол. наук. – Ленинград, 1982б. – 43с.
- Стадиченко А.П. О роли новых и малоизвестных видов пресноводных моллюсков фауны Украины в жизненных циклах трематод // Зоол. журн. – 1983. – Т. 62, вып. 2. – С. 175-179.
- Стадниченко А.П. Пресноводные двустворчатые моллюски (Bivalvia, Unionidae) фауны Украинской ССР // Вестн. зоологии. – 1984а. – № 1. – С. 32-38.
- Стадниченко А.П. Перлівницеві. Кулькові. (Unionidae, Cycladidae). – Київ: Наук. думка. – 1984б. – 373 с. – (Фауна України. Т. 29. Моллюски. Вип. 9).

- Стадниченко А.П. Взаимоотношения в системе хозяин (пресноводные моллюски) – паразит (трематоды) // Гидробиол. журн. – 1984в. – Т. 20, вып. 6. – С. 33-36.
- Стадниченко А.П. Прудовиковообразные (пузырчиковые, витушковые, катушковые). – Київ: Наукова думка, 1990. – 292 с. – (Фауна України. Т. 29. Моллюски. Вып. 4).
- Стадниченко А.П. Прудовиковые и чашечковые (Lymnaeidae, Acroloxidae) Украины. – Киев: Центр учебной литературы, 2004. – 327 с.
- Стадниченко А.П. Lymnaeidae и Acroloxidae Украины. Методы сбора и изучения, биология, экология, полезное и вредное значение. – Житомир: Рута, 2006. – 168 с.
- Стадниченко А.П. Мантія прісноводних моллюсків (Gastropoda, Bivalvia) як ендостанція трематод // Вісн. Львів. ун-ту, Сер. Біологічна. – 2010. – Вип. 53. – С. 143-148.
- Стадниченко А.П. Метацеркарії трематод (*Plathelminthes*, *Trematoda*) – паразити прісноводних моллюсків України // Вісн. Львів. ун-ту, Сер. Біологічна. – 2014. – Вип.65. – С. 288-295.
- Стадниченко А.П., Богачова А.П., Шубрат Ю.В. Малакологічні паразитарні наслідки глобальних змін клімату землі // Еколого-фауністичні особливості водних та наземних екосистем: мат. наук. конф., присв. 100-річчю від дня народження проф. В.І. Здуна. – Львів, 2008. – С. 159-162.
- Стадниченко А.П., Гирич В.К., Іваненко Л.Д., Сорочинська О.А. Вплив активної реакції на серцеву діяльність жабурниці (Mollusca: Unionidae: Anodontinae) // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження моллюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 201–204.
- Стадниченко А.П., Гирич В.К. Влияние трематодной инвазии на величину среднесуточного рациона и элективность питания роговой катушки (Mollusca: Pulmonata: Bulinidae) // Паразитология. – 2005. – Т. 39, № 6. – С. 569-573.
- Стадниченко А.П., Градівський В.М., Заєць І.М. Історія та сучасний стан фауни літогліфових Великої Волині // Матер. наук. конф. до 130-річчя Житомир. краєзнавч. музею. – Житомир, 1995. – С. 153-156.
- Стадниченко А.П., Градівський В.М. Моллюски роду *Lithoglyphus* (Gastropoda, Pectibranchia) на заході України // Наук. зап. Державного природознавч. музею. – Львів, 1997. – Т. 13. – С. 31-43.
- Стадниченко А.П., Іваненко Л.Д., Мостіпака О.А., Степчук Л.О., Гоменюк Р.А. Впливу сульфата міді на вміст каротиноїдів у гемолімфі ставковика озера (Mollusca: Lymnaeidae) в нормі та при інвазії партенітами трематод // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 197-201.
- Стадниченко А.П., Іваненко Л.Д. Новые и малоизвестные виды пресноводных легочных моллюсков (Gastropoda, Pulmonata) Украинской ССР / Житомирский гос. педагог. ин-т. – Житомир, 1985. – 14 с. – Деп. в Укр. НИНТИ 11.09.85 г., № 2133 -Ук-85.
- Стадниченко А.П., Іваненко Л.Д., Куркчи Л.Н., Витковская О.В., Калинина Н.Н., Выскушенко Д.А., Шевчук А.В. Влияние трематодной инвазии на накопление ионов тяжелых металлов пресноводными моллюсками (Gastropoda: Pulmonata: Pectibranchia) // Паразитология. – 1998. – Т. 32, вып.4. – С. 357-362.

- Стадниченко А.П., Лейченко А.М. Макроморфологічні і гістопатологічні зрушення у тканинах пухирчика (Mollusca: Gastropoda: Physidae) за дії на нього різних стадій життєвого цикла *Cercaria dubia* (Trematoda: Strigeidae) // Вісн. Житомир. нац. агрокол. ун-ту, Сер. Біологія – 2010. – № 1(26). – С. 204-211.
- Стадниченко А.П., Мельниченко Р.К., Уваєва О.І., Павлюченко О.В. Біорізноманіття прісноводних молюсків Волинських озер // Биоразнообразие и роль животных в экосистемах: матер. IV междунар. научн. конф. – Днепропетровск: Изд-во ДНУ, 2007. – С. 115-117.
- Стадниченко А.П., Мельниченко Р.К., Янович Л.М., Киричук Г.Є., Житова О.П. Роль молюсків у розподілі радіонуклідів у водних екосистемах // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 188-192.
- Стадниченко А.П., Сіренький С.П., Іваненко Л.Д., Гирин В.К., Мокрицька А.М., Муж Г.В., Сорочинська О.А. Оцінка сумісної дії поверхнево-активних речовин і трематод на трофологічні показники витушки рогової (Mollusca: Pulmonata: Vulinidae) // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження молюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 205–209.
- Стадниченко А.П., Стадниченко Ю.А. К фауне моллюсков *Lymnaea* группы “*stagnalis*” водоемов Крыма // Зоол. журн. – 1982. – Т. 61, № 3. – С. 444-445.
- Стадниченко А.П., Стадниченко Ю.А. К фауне и экологии пресноводных моллюсков (Gastropoda, Bivalvia) Украинского Полесья // Гидробиол. журн. – 1984. – Т. 20, вып. 2. – С. 36-40.
- Стадниченко А.П., Уваєва О.І., Павлюченко О.В. Прісноводна малакофауна Львівщини // Еколого-фауністичні особливості водних та наземних екосистем: матер. наук. конф., присвяч. 100-річчю від дня народження проф. В.І.Здуна. – 2008. – С. 163-164.
- Старобогатов Я.И., Алексенко Т.Л., Левина О.В. Роды *Fagotia* и *Microcolpia* (Gastropoda, Pectinibranchia, Melanopsidae) и их представители в современной фауне // Бюлл. МОИП. Отд. биол. – 1992. – Т. 97, вып. 3. – С. 57-72.
- Старобогатов Я.И., Прозорова Л.А., Богатов В.В., Саенко Е.М. Моллюски // Определитель пресноводных беспозвоночных России и сопредельных территорий. Т. 6. Моллюски, Полихеты, Немертины. – СПб: Наука, 2004. – С. 9-491.
- Стельмашук Н.М., Стадниченко А.П., Ізатулаєв З.І. *Fagotia acicularis* (Mollusca, Gastropoda, Pectibranchia, Melanopsidae) України: розмноження і розвиток // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 267–271.
- Стенько Р.П. К познанию фауны личинок трематод пресноводных моллюсков Крыма // Вестн. зоологии. – 1976. – № 5. – С. 42-46.
- Столяр О.Б., Михайлів Р.Л., Міщук О.В. Акумуляція металів та антиоксидантний захист в тканинах двостулкового молюска *Anodonta cygnea* з тернопільського ставу // Наук. зап. Терноп. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2003. – № 2(21). – С. 94-96.

- Тейлор Д.В., Ситникова Т.Я. Изучение брюхоногих моллюсков семейства Physidae (Gastropoda: Nugorhilla) Сибири, Украины и Монголии // Эколого-функциональні та фауністичні дослідження моллюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. пр. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 217–219.
- Уваєва О.І. Моллюски підродино Planorbinae України. – Черкаси: Чабаненко, 2007. – 228 с.
- Уваєва О. Особливості росту моллюсків роду *Viviparus* у водоймах Центрального Полісся України // Вісн. Львів. ун-ту, Сер. Біологічна. – 2011. – Вип. 56. – С. 105-110.
- Уваєва О.І., Шурова Н.М. Просторово-часова мінливість вікової структури популяцій *Viviparus viviparus* (Mollusca: Oristobranchia: Viviparidae) у водоймах України // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 283–286.
- Фальфушинська Г.І., Гнатишина Л.Л., Джеффард А., Дедоурже-Джеффард О., Якубців У.Я., Чвалюк Г.В., Столяр О.Б. Накопичення важких металів у зябрах двостулкового моллюска *Anodonta cygnea* із двох природних популяцій // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2008. – №3 (371). – С. 162-166.
- Хлус Л.М. Конхологічна характеристика *Lymnaea stagnalis* L. Північної Буковини // Наукові читання, присвячені 170-річчю заснування кафедри зоології та 100-річчю з дня народження професора О.Б. Кістяківського: матер. всеукр. наук. конф. – 2004а. – С. 189-190.
- Хлус Л.М. Фенотипова структура популяцій *Viviparus viviparus* L., з різних частин видового ареалу // Еколого-функциональні та фауністичні дослідження моллюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир: Волинь, 2004б. – С. 226–229.
- Хлус Л.М., Хлус К.М., Колотило О.В. Мінливість конхологічних параметрів локальної популяції *Unio pictorum* L. (*Bivalvia*, *Unionidae*) // Наук. зап. Терноп. педагог. ун-ту. ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія, спец. вип. Гідроекологія. – Т. 14, вип. 3.– 2001. – С. 97-98.
- Царик Й.В., Яворський І.П. Фауна прісноводних моллюсків та її зміни під впливом антропогенних чинників на Розточчі // Розточанський збір – 2000: матер. міжн. конф.. – 2001. – С. 157–159.
- Царик Й.В., Яворський І.П. Екологічні особливості прісноводних моллюсків у Розточчі // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 135–136.
- Чайка В.В., Корнус А.А. К вопросу биогенного накопления химических элементов в раковинах моллюсков семейства *Unionidae* в условиях техногенеза // Эколого-функциональні та фауністичні дослідження моллюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 234–236.
- Чорномаз Т.В. Активність війок миготливого епітелію зябер і ноги *Unio conus* (in vitro) як тест-функція при еколого-фізіологічних дослідженнях // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 159-165.
- Чорномаз Т.В. Зміна швидкості биття війоги миготливого епітелію перлівницевиx під дією важких металів // Еколого-функциональні та фауністичні дослідження моллюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 237–239.

- Чорномаз Т.В., Вискушенко Д.А. Вплив цинку на показники фізіологічного статусу деяких молюсків // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження молюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. – Житомир, 2006. – Вип. 2. – С.342-345
- Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І.А.Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 600 с.
- Шевцова Л.В., Цибульський О.І. Вплив холодних техногенних вод на структуру популяції молюска *Theodoxus fluviatilis* (L.) (Gastropoda, Neritidae) р. Дністер // Наук. зап. Терноп. нац. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія, спец. вип. Гідроекологія. – 2005. – № 3(26). – С. 469-471.
- Шевцова Л.В., Цибульський О.И. Распространение моллюсков *Theodoxus fluviatilis* L. в р. Днестр и влияние на их структурную организацию работы гидроузлов // Гидробиол. журн. – 2006. – Т.42, № 3. – С. 12-27.
- Шимкович О.Д. Екотоксикологічна характеристика ставковика озерного у нормі і за зараження його трематодами // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження молюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. пр.. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 240–242.
- Юришинець В.І., Івасюк Ю.С., Красуцька Н.О. Симбіоценоз молюска *Viviparus viviparus* (L.) (Gastropoda, Viviparidae) у водних об'єктах урбанізованих територій // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 311–314.
- Юришинець В.І., Заїченко Н.В., Рибка Т.С. Оцінка екологічного стану водних об'єктів із застосуванням паразитологічних показників // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 315–318.
- Юришинець В.И., Корнюшин А.В. Новый для фауны Украины вид двустворчатых моллюсков *Sinanodonta woodiana* (Bivalvia, Unionidae), его диагностика и возможные пути интродукции // Вестн. зоологии. – 2001. – Т. 35, № 1. – С. 79-84.
- Юришинець В.І., Красуцька Н.О. Угруповання мезобіонтних інфузорій перлівницевих за умов впливу температурного фактору // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження молюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. пр. – Житомир, 2006. – Вип. 2. – С. 364-367.
- Яворський І.П. Фауна молюсків у деяких водоймах західного регіону України // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження молюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. пр. – Житомир, 2006. – Вип. 2. – С. 372–374.
- Яворський І.П. Зміни у складі малакофауни водойм Шацького національного природного парку // Сучасні проблеми заповідної справи: матер. наук. конф. – 2007. – С. 125-127.
- Яворський І.П. Прісноводні молюски міста Сокаля та заплав річки Західний Буг // Еколого-фауністичні особливості водних та наземних екосистем: матер. наук. конф., присв. 100-річчю від дня народж. проф. В.І. Здуна. – Львів, 2008. – С. 213–214.

- Янович Л.М. Вплив поверхневоактивних речовин на вміст кальцію в тканинах моллюска *Unio pictorum* (Mollusca: Bivalvia: Unionidae) // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження моллюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: Зб. наук. пр.. – Житомир: Волинь, 2004. – С.257–259.
- Янович Л.Н., Белоус Л.А., Гнетецкая Т.Л. Трематоды перловицевых (Mollusca: Bivalvia: Unionidae) Центрального Полесья Украины // Паразитология в XXI веке – проблемы, методы, решения: матер. IV Всерос. съезда Паразитолог. об-ва при РАН. – 2008. – Т. 3. – С. 242-245.
- Янович Л.М., Пампура М.М. Фауна, распространение, экология моллюсков родов *Pseudanodonta* и *Anodonta* (Mollusca: Bivalvia: Unionidae) в бассейне Днепра Украины // Экология водных беспозвоночных: матер. междунар. конф. – Ярославль, 2010а. – С. 367-370.
- Янович Л.М., Пампура М.М. Новые находки дрейссены полиморфной и бугской (Mollusca, Bivalvia) в водоемах и водотоках Украины // Вестн. зоологии. – 2010б. – Т. 44, № 4. – С. 300.
- Янович Л., Пампура М. Співіснування перлівницевих (Mollusca: Bivalvia: Unionidae) та дрейсен (Mollusca: Bivalvia: Dreissenidae) у водоймах і водотоках України // Вісн. Львів. ун-ту, Сер. Біологічна. – 2011а. – Вип. 56. – С. 177-185.
- Янович Л.М., Пампура М.М. Новая находка моллюска-вселенца *Sinanodonta woodiana* (Mollusca, Bivalvia, Unionidae) в Украине // Вестн. зоологии. – 2011б. – Т. 45, № 2. – С. 186.
- Янович Л.М., Пампура М.М. Зараженість перлівницевих (Bivalvia: Unionidae) України трематодою *Rhipidocotyle illense* Ziegler, 1883 // Вісн. Львів. ун-ту, Сер. Біологічна. – 2012а. – Вип. 59. – С. 201-208.
- Янович Л.М., Пампура М.М. Сучасне поширення та популяційні характеристики перлівниці звичайної *Unio pictorum* Linnaeus, 1758 (Mollusca: Bivalvia: Unionidae) в основних річкових басейнах України // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012б. – № 2(51). – С. 319–322.
- Янович Л.М., Пампура М.М., Васильєва Л.А. Видове різноманіття та частота трапляння перлівницевих (Mollusca: Bivalvia: Unionidae) Житомирщини // Вісн. Житомир. нац. агрокол. ун-ту, Сер. Біологія. – 2009. – № 2. – С. 164-169.
- Янович Л.Н., Пампура М.М., Васильєва Л.А., Межжерин С.В. Массовый гемафродитизм перловицевых (Mollusca, Bivalvia, Unionidae) Центрального Полесья // Доп. НАН України. – 2010. – № 6. – С. 158-163.
- Янович Л.Н., Пампура М.М., Васильєва Л.А., Янович О.О. Перловицевые (Mollusca: Bivalvia: Unionidae) рек города Житомира (Украина) // Зоологические исследования в регионах России и на сопредельных территориях: Матер. междунар. конф. – 2010. – С. 33-35.
- Янович Л.М., Стадниченко А.П. Вплив гідрохінону на вміст глюкози в органах *Unio conus* (Mollusca: Bivalvia: Unionidae) // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження моллюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. пр.. – 2006. – Вип. 2. – С. 375–378.

- Янович Л.М., Чернишова А.О. Вплив токсикантів (раундап нітрат амонію) на тканини статевої залози перлівницевих // Вісн. Житомир. педагог. ун-ту. – 2002. – Вип. 10. – С. 193-196.
- Янович Л.М., Чернишева А.О., Жовнерчук О.В. Вплив токсикантів на гістологічну структуру тканин двостулкових молюсків // Еколого-функціональні та фауністичні дослідження молюсків їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. пр. – Житомир: Волинь, 2004. – С. 260–263.
- Янович Л.М. Шевчук Т.В. Водяний кліщ *Unionicola ypsilophora* Bonz, 1783 (Acari: Hydracarina: Unionicola) – паразит перлівницевих (Mollusca: Bivalvia: Unionidae) // Наук. зап. Терноп. нац. педагог. ун-ту ім. В.Гнатюка, Сер. Біологія. – 2012. – № 2(51). – С. 323–327.
- Garbar A.V., Korniushev A.V. Karyotypes of two European species of the genus *Lymnaea* with disputable taxonomic status (Gastropoda: Pulmonata: Lymnaeidae) // Malak. Abh. Mus. Tkde. Dresden.– 2002. – B. 20, Nr. 24. – P. 235-246.
- Glöer P. Süßwassergastropoden Nord- und Mitteleuropas. Bestimmungsschlüssel, Lebensweise, Verbreitung. – Hackenheim: ConchBooks, 2002. – 327 S. – (Die Tierwelt Deutschlands und der angrenzenden Meeresteile nach ihren Merkmalen und nach ihrer Lebensweise. T. 73).
- Glöer P., Meier-Brook C. Süßwassermollusken. Ein Bestimmungsschlüssel für die Bundesrepublik Deutschland. – Neustadt, 1998. – 136 S.
- Jackiewicz M. European species of the family Lymnaeidae (Gastropoda: Pulmonata: Basommatophora) // Genus. – 1998. – Vol. 9, F. 1. – P. 1-93.
- Korniushev A.V. A revision of some Asian and African freshwater clams assigned to *Corbicula fluminalis* (Müller, 1774) (Mollusca: Bivalvia: Corbiculidae), with a review of anatomical characters and reproductive features based on museum collections // Hydrobiologia. – 2004. – Vol. 529, N 1. – P. 255-270.
- Piechocki A. Mięczaki (Mollusca). Ślimaki (Gastropoda). – Warszawa-Poznań: Państwowe wydawnictwo naukowe, 1979. – 187 s. – (Fauna słodkowodna Polski. Zesz. 7).
- Piechocki A., Dyduch-Falniowska A. Mięczaki (Mollusca). Małże (Bivalvia). – Warszawa: PWN, 1993. – 204 s.
- The MUSSEL Project. The Freshwater Mussels (Unionoida) of the World (and other less consequential bivalves) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mussel-project.uwsp>. Дата звернення 24.11.2017.

Алфавітний покажчик латинських назв

A

acicularis, Fagotia 23
 Acroloxidae 53
 Acroloxus 53
acronicus, Gyraulus 139
acuminata, Euglesa 256
acuta, Physella 114
adversa, Physa 110
albus, Gyraulus 141
alexenkoae, Potamopyrgus 41
alligans, Borysthenia 47
alpinum, Neopisidium 282
ambigua, Cincinna 50
 Amesoda 283
amnicum, Pisidium 254
ampla, Lymnaea 55
ampla, Radix auricularia var. 55
ampullacea, Lymnaea 71
anatina, Anodonta 186
 Ancyliidae 177
 Ancylyus 177
andreana, Valvata 50
 Anisus 117
 Anodonta 186
antipodarum, Potamopyrgus 41
antiqua, Cincinna 50
apertus, Lithoglyphus 42
 Aplexa 108
 Armiger 133
ater, Viviparus 19
atra, Lymnaea 79
 Atropidina 50
auricularia, Lymnaea 59
australius, Pettancylyus 179
austriaca, Bythinella 37

B

bakowskiana, Lymnaea 87
balthica, Lymnaea 71
balthica, Radix 71
banaticus, Planorbarius 152
 Batavusiana 207
 Bathyomphalus 135
berlani, Fagotia 26
berlani, Lymnaea 79
berolinensis, Lithoglyphus naticoides 42
bielzi, Armiger 133
 Bithynia 28
 Bithyniidae 28
 Borysthenia 47
bourguignati, Cyclas 291
bourguignati, Digyrcidum 31
bugensis, Dreissena 180
bullae, Physa 110
 Bythinella 37

C

calculiformis, Anisus 120
callomphala, Lymnaea 79
canaliculata, Microcolpia 23
carinatus, Planorbis 161
carpathica, Paladilhiopsis 40
casertana, Euglesa 256
casertanum, Pisidium 256
 Casertiana 256
chersonica, Cincinna 50
 Choanomphalus 147
 Cincinna 49, 50
 Cingulipisidium 256, 275, 277
clavata, Lymnaea 107
clessini, Musculium 250
clessini, Segmentina 172

Codiella 28
complanata, Pseudanodonta 215
complanata complanata, Pseudanodonta 215
complanatus, Hippeutis 149
conica, Euglesa 280
contecta, Contectiana 14
Contectiana 14
contectus, Viviparus 14
contortus, Anisus 135
contortus, Bathyomphalus 135
conus borysthenicus, Unio 237
Corbicula 296
Corbiculidae 296
corneum, Sphaerium 283
corneus, Planorbarius 152
corvus, Lymnaea 65
Costatella 114
crassa, Batavusiana 207
crassa, Euglesa 261
Crassiana 207
crassum, Pisidium 261
crassus, Anisus 135
crassus, Unio 207
creplini, Musculium 250
crimeana, Euglesa 273
crista, Armiger 133
cristata, Valvata 48
curta, Bithynia 31
curta, Euglesa 256
cygnea, Anodonta 200

D

danasteri, Theodoxus 9, 10
danubialis, Fagotia 26
danubialis, Lymnaea 79
danubialis, Theodoxus 9
daudebartii, Esperiana 26
dazuri, Anisus 124
decipiens, Bithynia 31

depressa, Cincinna 50
diaphanella, Hippeutis 149
Digyrcidum 31
dilatata, Cincinna 50
dilatatus, Menetus 151
dilatatus, Micrimenetus 151
discors, Cincinna 50
dispar, Anisus 135
distinguenda, Segmentina 172
dneprensis, Fagotia 26
doriana, Lymnaea 91
draparnaldi, Amesoda 283
draparnaldi, Gyraulus 141
Dreissena 180
Dreissenidae 180
dubrueili, Euglesa, 271
dupuiana, Euglesa 263
dupuyi, Lymnaea 69
dymy, Euglesa 273

E

eichwaldi, Euglesa 273
elongata, Pseudanodonta 215
elongata tanousi, Pseudanodonta 215
esperi, Esperiana 26
esperi, Fagotia 26
Esperiana 26
Euglesa 256, 263, 265-267, 270, 271, 273, 275-277, 280
euphaea, Hippeutis 149

F

Fagotia 23
falsifluviatilis, Cincinna 50
fedderseni, Euglesa 270
fennica, Contectiana 14
Ferrissia 179
fluminalis, Corbicula 296
flumineae, Corbicula 296

fluviatilis, Ancyclus 177
fluviatilis, Theodoxus 10
fontana, Hippeutis 149
fontinalis, Lymnaea 71
fontinalis, Physa 110
fossarina, Euglesa 256
fossarinum, Pisidium, 258
fragilis, Euglesa, 271
fragilis, Ferrissia 179
fragilis, Lymnaea 91
fulva, Lymnaea 87
fuscata fuscata, Batavusiana 207

G

geyeri, Valvata 50
gibbosus, Ancyclus 177
glabra, Lymnaea 107
glabra, Omphiscola 107
globulare, Pisidium 262
glutinosa, Lymnaea 69
goupili, Lymnaea 103
grandis, Planorbarius 152
gredleri, Gyraulus 139
gueretiniana, Lymnaea 65
Gyraulus 139

H

hartmanni, Lymnaea 55
Hazaypaludina 19
hellenica, Praelona 28
henslowana henslowana, Euglesa 263
henslowanum, Pisidium, 263
heterostropha, Physella 116
hibernica, Euglesa 265
hibernicum, Pisidium 265
Hippeutis 149
hispanicus, Opisthorchophorus 28
humerosa, Euglesa 277
humiliumbo, Euglesa 277

hungarica, Bythinella 38
hungaricum, Musculium 250
Hydrobiidae 37
hypnorum, Aplexa 108

I

infirmicostata, Euglesa 280
inflata, Bithynia 28
inflatum, Pisidium 254
inflatus, Opisthorchophorus 28
integra, Costatella 114
intermedia, Euglesa 256
intermedia, Lymnaea 71
irenjensis, Batavusiana 207

J

jaudoiniana, Euglesa 256
jelskii, Borysthenia 47
jenkinsi, Potamopyrgus 41
juliae, Euglesa 270

K

khurdunensis, Euglesa 270
kletti, Pseudanodonta 205
klinensis, Cincinna 50
kormosi, Contectiana 14
kubanicus, Planorbis 162

L

labiata, Radix 87
lacustre, Musculium 250
lacustris, Acroloxus 53
laevis, Gyraulus 144
lagotis, Lymnaea 71
latiumbonata, Euglesa 273
leachi, Codiella 28
leachii, Bithynia 28
leucostoma, Anisus 117
likharevi, Cingulipisidium 256

liljeborgi, Cincinna 50
lilljeborgii, Euglesa 266
lilljeborgii, Pisidium 266
limosus graniger, Unio 222
listeri, Contectiana 14
Lithoglyphidae 42
Lithoglyphus 42
Lymnaea 55
Lymnaeidae 55

M

macrostoma, Cincinna 49
macrostoma, Valvata 49
majewskii, Paraelona 28
mamillanum, Sphaerium 284
mamillanum, Sphaerium corneum var. 283
Marstoniopsis 39
Melanopsidae 23
Menetus 151
menkeana, Borysthenia 47
Microcincinna 50
Microcolpia 23
Micromenetus 151
milachevitshi, Paraelona 28
milium, Euglesa 267
milium, Pisidium 267
minimum, Colletopterum 186
moitessierianum, Neopisidium 269
moitessierianum, Pisidium 269
molytes, Segmentina 174
monnardi, Lymnaea 55
montagazoniana, Segmentina 172
mucronulatum, Musculium 250
muelleri, Unio 222
Musculium 250
musiva gontieri, Batavusiana 207

N

nana carnea, Batavusiana 207

naticina, Borysthenia 47
naticoides, Lithoglyphus 42
naticoides berolinensis, Lithoglyphus 42
naticoides naticoides, Lithoglyphus 42
Neopisidium 269, 282
Neritidae 9
nitida, Euglesa 270
nitida, Segmentina 172
nitidum, Pisidium 270
nitidum, Sphaerium 289
nucleus, Sphaerium 287

O

obliquata, Euglesa 256
oblonga, Lymnaea 103
oblongus, Acroloxus 53
obtusa, Cincinna 50
obtusale, Pisidium 271
obtusalis, Euglesa, 271
occulta, Galba 70
occulta, Lymnaea 70
oelandica, Segmentina 174
okaensis, Acroloxus 53
Omphiscola 107
Opisthorchophorus 28
orbicularis, Ancylus 177
ostroumovi, Euglesa 263
ovale, Sphaerium 289
ovata, Lymnaea 71
ovata, Radix 71

P

pachyta, Lymnaea 79
Paladilhiopsis 40
pallida, Euglesa 256
palustris, Lymnaea 79
Paraelona 28
patula, Lymnaea 55
peregra, Lymnaea 87

peregra, Radix 87
perezi, Anisus 117
personatum, Euglesa 273
personatum, Pisidium 273
petropolitana, Segmentina 174
 Pettancylus 168
philippianus, Planorbis 163
 Physa 110
 Physella 114
 Physidae 108
pictorum, Unio 222
pictorum ponderosus, Unio 222
pirogovi, Euglesa 263, 277
piscinale falcatum, Colletopterum 186
piscinalis, Anodonta 186
piscinalis, Cincinna 50
piscinalis, Valvata 50
 Pisidium 244
 Planorbarius 152
 Planorbidae 117
 Planorbis 161
planorbis, Planorbis 163
planorbulina, Valvata 48
polistchuki, Potamopyrgus 41
poltavicum, Cingulipisidium 277
polymorpha, Dreissena 182
ponderosum, Pisidium 256
ponderosum rumanicum, Colletopterum 186
potamoctebia, Microcolpia 23
 Potamopyrgus 41
producta, Bithynia 31
 Pseudanodonta 214
pseudosphaerium, Cingulipisidium 275
pseudosphaerium, Euglesa 275
pseudosphaerium, Pisidium 275
psilia, Lymnaea 59
pulchella, Euglesa 276
pulchella, Valvata 49
pulchellum, Pisidium 276

purpura, Planorbarius 152
pusilla, Valvata 50
pyramidatus, Lithoglyphus 42, 46

R

radiatum, Sphaerium 289
riparius, Gyraulus 145
rivicola, Cyclas 291
rivicola, Sphaerium 291
rivularis, Euglesa 256
rosea, Euglesa 256
rossicus, Acroloxus 53
rossmaessleri, Choanomphalus 157
rossmaessleri, Gyraulus 157
rossmaessleri, Viviparus 19
rotundotrigona, Euglesa 277
ruut, Euglesa 266
ryckholti, Musculium 250

S

scaldiana, Amesoda 283
scaldianum, Sphaerium corneum var. 283
scholtzi, Euglesa, 271
scholtzi, Marstoniopsis 39
 Segmentina 172
septemgyratus, Anisus 120
servaini, Segmentina 172
shadini, Acroloxus 53
 Sinanodonta 220
skinneri, Physa 110
skoricovi, Cincinna 50
solida, Euglesa, 271
solidum, Sphaerium 295
sphaerica, Praelona 28
sphaeridius, Viviparus 19
 Sphaeriidae 250
 Sphaerium 283
spirorbis, Anisus 124
spirorbis, Valvata 48

stagnalis, Anodonta 200
stagnalis, Lymnaea 91
steini, Marstoniopsis 39
stelmachoesis, Gyraulus 141
stenostoma, Planorbarius 152
strauchianus, Anisus 128
subangulata, Lymnaea 103
subcirculare plattenicum, Colletopterum 186
subcuneata, Euglesa 277
subtruncata subtruncata, Euglesa 277
subtruncatum, Pisidium 277
suecica, Euglesa 263
supina, Euglesa 280
supinum, Pisidium 280

T

taslei, Physa 110
tentaculata, Bithynia 31
tenuilineatum tenuilineatum, Neopisidium 282
tenuilineatum, Pisidium 282
tenuisculpta, Euglesa 263, 277
terverianum, Musculium 250
tetragona, Euglesa 267
Theodoxus 9
thiesseae, Lymnaea 103
torquatum, Neopisidium 269
trigonum, Neopisidium 269
trochoidea, Valvata 50
troscheli, Opisthorchophorus 28
truncatula, Lymnaea 103
tumida, Lymnaea 71
tumidus, Unio 237
tumidus falcatus, Unio 237
turgida, Euglesa 277
turricula, Lymnaea 79
turrita, Contectiana 14

U

ucrainica, Microcolpia 23

umbilicata, Valvata 49
Unio 222
Unionidae 186

V

Valvata 48
Valvatidae 47
valvatoides, Opisthorchophorus 29
Viviparidae 14
Viviparus 14
viviparus, Viviparus 19
volgensis, Euglesa 263, 277
vortex, Anisus 129
vorticulus, Anisus 132
vulnerata, Lymnaea 70

W

waldeni, Euglesa 266
wautieri, Ferrissia 179
woodiana, Sinanodonta 220

Z

zellensis, Anodonta 200
zellensis micheli, Anodonta 200

Національна академія наук України
Державний природознавчий музей

Науково-довідкове видання

КАТАЛОГ ПРІСНОВОДНИХ МОЛЮСКІВ УКРАЇНИ

Роман Іванович Гураль
Ніна В'ячеславівна Гураль-Сверлова

Комп'ютерний набір Р. І. Гураль, Н. В. Гураль-Сверлова
Комп'ютерний дизайн і верстка Р. І. Гураль

Адреса редакції:
79008 Львів, вул. Театральна 18
Державний природознавчий музей НАН України
Телефон / Факс: (032) 235-69-17
E-mail: office@smnh.org
<http://www.smnh.org>

Формат 60x84/8. Ум.-др. арк. 36,8
Підписано до друку 21.02.2018.

Виготовлення оригінал-макету здійснено в лабораторії малакології
Державного природознавчого музею НАН України

